

# వాల్మీకి రామాయణం-

శ్రీ రామ స్తోత్రాలు → వాల్మీకి రామాయణం

బాలకాండ



1. ప్రథమః సర్గః - నారదవాక్యమ్
2. ద్వితీయః సర్గః - బ్రహ్మగమనమ్
3. తృతీయః సర్గః - కావ్యసంక్షేపః
4. చతుర్థః సర్గః - అనుక్రమణికా
5. పంచమః సర్గః - అయోధ్యావర్ణనా
6. షష్ఠః సర్గః - రాజవర్ణనా
7. సప్తమః సర్గః - అమాత్యవర్ణనా
8. అష్టమః సర్గః - సుమంత్రవాక్యమ్
9. నవమః సర్గః - ఋశ్యశృంగోపాఖ్యానమ్
10. దశమః సర్గః - ఋశ్యశృంగస్యాంగదేశానయనప్రకారః
11. ఏకాదశః సర్గః - ఋశ్యశృంగస్యాయోధ్యాప్రవేశః
12. ద్వాదశః సర్గః - అశ్వమేధసంభారః
13. త్రయోదశః సర్గః - యజ్ఞశాలాప్రవేశః
14. చతుర్దశః సర్గః - అశ్వమేధః
15. పంచదశః సర్గః - రావణవధోపాయః
16. షోడశః సర్గః - పాయసోత్పత్తిః
17. సప్తదశః సర్గః - ఋక్షవానరోత్పత్తిః
18. అష్టాదశః సర్గః - శ్రీరామాద్యవతారః
19. ఏకోనవింశః సర్గః - విశ్వామిత్రవాక్యమ్
20. వింశః సర్గః - దశరథవాక్యమ్
21. ఏకవింశః సర్గః - వసిష్ఠవాక్యమ్
22. ద్వావింశః సర్గః - విద్యాప్రదానమ్
23. త్రయోవింశః సర్గః - కామాశ్రమవాసః
24. చతుర్వింశః సర్గః - తాటకావనప్రవేశః
25. పంచవింశః సర్గః - తాటకావృత్తాంతః
26. షడ్వింశః సర్గః - తాటకావధః



# వాల్మీకి రామాయణం-

శ్రీ రామ స్తోత్రాలు → వాల్మీకి రామాయణం

బాలకాండ

27. సప్తవింశః సర్గః - అశ్వగ్రామప్రదానమ్
28. అష్టావింశః సర్గః - అశ్వసంహారప్రహణమ్
29. ఏకోనత్రింశః సర్గః - సిద్ధాశ్రమః
30. త్రింశః సర్గః - యజ్ఞరక్షణమ్
31. ఏకత్రింశః సర్గః - మిథిలాప్రస్థానమ్
32. ద్వాత్రింశః సర్గః - కుశనాభకన్యపాఖ్యానమ్
33. త్రయస్త్రింశః సర్గః - బ్రహ్మాదత్తవివాహః
34. చతుస్త్రింశః సర్గః - విశ్వామిత్రవంశవర్ణనమ్
35. పంచత్రింశః సర్గః - ఉమాగంగావృత్తాంతసంక్షేపః
36. షట్త్రింశః సర్గః - ఉమామాహాత్మ్యమ్
37. సప్తత్రింశః సర్గః - కుమారోత్పత్తిః
38. అష్టాత్రింశః సర్గః - సగరపుత్రజన్మ
39. ఏకోనచత్వారింశః సర్గః - పృథివీవిదారణమ్
40. చత్వారింశః సర్గః - కపిలదర్శనమ్
41. ఏకచత్వారింశః సర్గః - సగరయజ్ఞసమాప్తిః
42. ద్విచత్వారింశః సర్గః - భగీరథవరప్రదానమ్
43. త్రిచత్వారింశః సర్గః - గంగావతరణమ్
44. చతుశ్చత్వారింశః సర్గః - సాగరోద్ధారః
45. పంచచత్వారింశః సర్గః - అమృతోత్పత్తిః
46. షట్చత్వారింశః సర్గః - దితిగర్భభేదః
47. సప్తచత్వారింశః సర్గః - విశాలాగమనమ్
48. అష్టచత్వారింశః సర్గః - శక్రాహల్యాశాపః
49. ఏకోనపంచాశః సర్గః - అహల్యాశాపమోక్షః
50. పంచాశః సర్గః - జనకసమాగమః
51. ఏకపంచాశః సర్గః - విశ్వామిత్రవృత్తమ్
52. ద్విపంచాశః సర్గః - వసిష్ఠాతిథ్యమ్



# వాల్మీకి రామాయణం-

శ్రీ రామ స్తోత్రాలు → వాల్మీకి రామాయణం

బాలకాండ

- 53. త్రిపంచాశః సర్గః - శబలానిష్కయః
- 54. చతుఃపంచాశః సర్గః - పల్లవాదిసృష్టిః
- 55. పంచపంచాశః సర్గః - విశ్వామిత్రధనుర్వేదాధిగమః
- 56. షట్పంచాశః సర్గః - బ్రహ్మతేజోబలమ్
- 57. సప్తపంచాశః సర్గః - త్రిశంకుయాజనప్రార్థనా
- 58. అష్టపంచాశః సర్గః - త్రిశంకుశాపః
- 59. ఏకోనషష్టితమః సర్గః - వాసిష్ఠశాపః
- 60. షష్టితమః సర్గః - త్రిశంఖస్వర్గః
- 61. ఏకషష్టితమః సర్గః - శునఃశేపవిక్రయః
- 62. ద్విషష్టితమః సర్గః - అంబరీషయజ్ఞః
- 63. త్రిషష్టితమః సర్గః - మేనకానిర్యాసః
- 64. చతుఃషష్టితమః సర్గః - రంభాశాపః
- 65. పంచషష్టితమః సర్గః - బ్రహ్మర్షిత్వప్రాప్తిః
- 66. షట్షష్టితమః సర్గః - ధనుఃప్రసంగః
- 67. సప్తషష్టితమః సర్గః - ధనుర్భంగః
- 68. అష్టషష్టితమః సర్గః - దశరథాహ్వానమ్
- 69. ఏకోనసప్తతితమః సర్గః - దశరథజనకసమాగమః
- 70. సప్తతితమః సర్గః - కన్యావరణమ్
- 71. ఏకసప్తతితమః సర్గః - కన్యాదానప్రతిశ్రవః
- 72. ద్విసప్తతితమః సర్గః - గోదానమంగళమ్
- 73. త్రిసప్తతితమః సర్గః - దశరథపుత్రోద్వాహః
- 74. చతుఃసప్తతితమః సర్గః - జామదగ్న్యాభియోగః
- 75. పంచసప్తతితమః సర్గః - వైష్ణవధనుః ప్రశంసా
- 76. షట్సప్తతితమః సర్గః - జామదగ్న్యప్రతిష్ఠంభః
- 77. సప్తసప్తతితమః సర్గః - అయోధ్యాప్రవేశః



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 1. ప్రథమః సర్గః - నారదవాక్యమ్

|| నారదవాక్యమ్ (సంక్షేప రామాయణం) ||

తపఃస్వాధ్యాయనిరతం తపస్వీ వాగ్విదాం వరమ్ |  
నారదం పరిపప్రచ్ఛ వాల్మీకిర్మునిపుంగవమ్ || 1 ||

కోఽన్యస్త్రిన్సాంప్రతం లోకే గుణవాన్ కశ్చ వీర్యవాన్ |  
ధర్మజ్ఞశ్చ కృతజ్ఞశ్చ సత్యవాక్యో దృఢవ్రతః || 2 ||

చారిత్రేణ చ కో యుక్తః సర్వభూతేషు కో హితః |  
విద్వాన్ కః కః సమర్థశ్చ కశ్చైకప్రియదర్శనః || 3 ||

ఆత్మవాన్ కో జితక్రోధో ద్యుతిమాన్ కోఽనసూయకః |  
కస్య బిభృతి దేవాశ్చ జాతరోషస్య సంయుగే || 4 ||

ఏతదిచ్ఛామ్యహం శ్రోతుం పరం కౌతూహలం హి మే |  
మహార్షే త్వం సమర్థోఽసి జ్ఞాతుమేవంవిధం నరమ్ || 5 ||

శ్రుత్వా చైతత్త్రిలోకజ్ఞో వాల్మీకేర్షారదో వచః |  
శ్రూయతామితి చామంత్రి ప్రహృష్టో వాక్యమబ్రవీత్ || 6 ||

బహవో దుర్లభాశ్చైవ యే త్వయా కీర్తితా గుణాః |  
మునే వక్ష్యామ్యహం బుద్ధ్యా తైర్యుక్తః శ్రూయతాం నరః || 7 || [బుద్ధ్యా]

ఇక్ష్వాకువంశప్రభవో రామో నామ జనైః శ్రుతః |  
నియతాత్మా మహావీర్యో ద్యుతిమాన్ష్ఠతిమాన్యశీ || 8 ||

బుద్ధిమాన్స్తీతిమాన్సాగ్రీ శ్రీమాన్ శత్రునిబర్హణః |  
విపులాంసో మహాబాహుః కంబుగ్రీవో మహాహనుః || 9 ||

మహోరస్యో మహేష్వాసో గూఢజత్తురలిందమః |  
ఆజానుబాహుః సుశిరాః సులలాటః సువిక్రమః || 10 ||

సమః సమవిభక్తాంగః స్నిగ్ధవర్ణః వ్రతాపవాన్ |  
పీనవక్షా విశాలాక్షో లక్ష్మీవాన్ శుభలక్షణః || 11 ||

ధర్మజ్ఞః సత్యసంధశ్చ వ్రజానాం చ హితే రతః |  
యశస్వీ జ్ఞానసంపన్నః శుచిర్యశ్యః సమాధిమాన్ || 12 ||



# వార్షిక రామాయణం-

## బాల కాండ



### 1. ప్రథమః సర్గః - నారదవాక్యమ్

ప్రజాపతిసమః శ్రీమాన్ ధాతా లిపునిషాదనః |  
 రక్షితా జీవలోకస్య ధర్మస్య పరిరక్షితా || 13 ||  
 రక్షితా స్వస్య ధర్మస్య స్వజనస్య చ రక్షితా |  
 వేదవేదాంగతత్త్వజ్ఞో ధనుర్వేదే చ నిష్ఠితః || 14 ||  
 సర్వశాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞః స్మృతిమాన్మతిభానవాన్ |  
 సర్వలోకప్రియః సాధురదీనాత్మా విచక్షణః || 15 ||  
 సర్వదాభిగతః సద్భిః సముద్ర ఇవ సింధుభిః |  
 ఆర్యః సర్వసమశ్చైవ సదైవ ప్రియదర్శనః || 16 ||  
 స చ సర్వగుణోపేతః కాసల్యానందవర్ధనః |  
 సముద్ర ఇవ గాంభీర్యే ధైర్యేణ హిమవానివ || 17 ||  
 విష్ణునా సదృశో వీర్యే సోమవత్ప్రియదర్శనః |  
 కాలాగ్నిసదృశః క్రోధే క్షమయా పృథివీసమః || 18 ||  
 ధనదేన సమస్త్యాగే సత్యే ధర్మ ఇవాపరః |  
 తమేవంగుణసంపన్నం రామం సత్యపరాక్రమమ్ || 19 ||  
 జ్యేష్ఠం శ్రేష్ఠగుణైర్యుక్తం ప్రియం దశరథః సుతమ్ |  
 ప్రకృతీనాం హితైర్యుక్తం ప్రకృతిప్రియకామ్యయా || 20 ||  
 యౌవరాజ్యేన సంయోక్తుమైచ్ఛత్ప్రత్యా మహీపతిః |  
 తస్యాభిషేకసంభారాన్స్తుష్ట్యా భార్యాఽథ కైకయా || 21 ||  
 పూర్వం దత్తవరా దేవీ వరమేనమయాచత |  
 వివాసనం చ రామస్య భరతస్యాభిషేచనమ్ || 22 ||  
 స సత్యవచనాద్రాజా ధర్మపాశేన సంయతః | [చైవ]  
 వివాసయామాస సుతం రామం దశరథః ప్రియమ్ || 23 ||  
 స జగామ వనం వీరః ప్రతిజ్ఞామనుషాలయన్ |  
 పితుర్వచననిర్దేశాత్కైకయాః ప్రియకారణాత్ || 24 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-



## బాల కాండ

### 1. ప్రథమః సర్గః - నారదవాక్యమ్

తం వ్రజంతం ప్రియో భ్రాతా లక్ష్మణోఽనుజగామ హా |  
స్నేహద్వినయసంపన్నః సుమిత్రానందవర్ధనః || 25 ||

భ్రాతరం దయితో భ్రాతుః సౌభ్రాత్రమనుదర్శయన్ |  
రామస్య దయితా భార్యా నిత్యం ప్రాణసమా హితా || 26 ||

జనకస్య కులే జాతా దేవమాయేవ నిర్మితా |  
సర్వలక్షణసంపన్నా నాలీణాముత్తమా వధూః || 27 ||

సీతాప్యనుగతా రామం శశినం రోహిణీ యథా |  
పౌరైరనుగతో దూరం పిత్రా దశరథేన చ || 28 ||

శృంగిబేరపురే సూతం గంగాకూలే వ్యసర్జయత్ |  
గుహమాసాద్య ధర్మాత్మా నిషాదాభిపతిం ప్రియమ్ || 29 ||

గుహేన సహితో రామో లక్ష్మణేన చ సీతయా |  
తే వనేన వనం గత్వా నదీస్తీర్త్వా బహూదకాః || 30 ||

చిత్రకూటమనుప్రాప్య భరద్వాజస్య శాసనాత్ |  
రమ్యమావసథం కృత్వా రమమాణా వనే త్రయః || 31 ||

దేవగంధర్వసంకాశాస్తత్ర తే న్యవసన్సుఖమ్ |  
చిత్రకూటం గతే రామే పుత్రశోకాతురస్తథా || 32 ||

రాజా దశరథః స్వర్గం జగామ విలపన్సుతమ్ |  
మృతే తు తస్మిన్భరతో వసిష్ఠప్రముఖైర్ద్విజైః || 33 ||

నియుజ్యమానో రాజ్యాయ నైచ్ఛద్రాజ్యం మహాబలః |  
స జగామ వనం వీరో రామపాదప్రసాదకః || 34 ||

గత్వా తు సుమహాత్మానం రామం సత్యపరాక్రమమ్ | [స మహా.]  
అయాచద్భ్రాతరం రామమార్యభావపురస్కృతః || 35 ||

త్వమేవ రాజా ధర్మజ్ఞ ఇతి రామం వచోఽబ్రవీత్ |  
రామోఽపి పరమోదారః సుముఖః సుమహాయశాః || 36 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 1. ప్రథమః సర్గః - నారదవాక్యమ్

న చైచ్ఛత్పితురాదేశాద్రాజ్యం రామో మహాబలః |  
పాదుకే చాస్య రాజ్యాయ న్యాసం దత్త్వా పునః పునః || 37 ||

నివర్తయామాస తతో భరతం భరతాగ్రజః |  
స కామమనవాప్యైవ రామపాదావుపస్సృశన్ || 38 ||

నందిగ్రామేఽకరోద్రాజ్యం రామాగమనకాంక్షయా |  
గతే తు భరతే శ్రీమాన్సత్యసంధో జితేంద్రియః || 39 ||

రామస్తు పునరాలక్ష్మ నాగరస్య జనస్య చ |  
తత్రాగమనమేకాగ్రో దండకాన్తవివేశ హ || 40 ||

ప్రవిశ్య తు మహారణ్యం రామో రాజీవలోచనః |  
విరాధం రాక్షసం హత్యా శరభంగం దదర్శ హ || 41 ||

సుతీక్ష్ణం చాప్యగస్త్యం చ అగస్త్యభ్రాతరం తథా |  
అగస్త్యవచనాచ్చైవ జగ్రాహేంద్రం శరాసనమ్ || 42 ||

ఖడ్గం చ పరమప్రీతస్తూణీ చాక్షయసాయకా |  
వసతస్తస్య రామస్య వనే వనచరైః సహ || 43 ||

ఋషయోఽభ్యాగమన్సర్వే వధాయాసురరక్షసామ్ |  
స తేషాం ప్రతిశుశ్రావ రాక్షసానాం తథా వనే || 44 ||

ప్రతిజ్ఞాతశ్చ రామేణ వధః సంయతి రక్షసామ్ |  
ఋషీణామగ్నికల్పానాం దండకారణ్యవాసినామ్ || 45 ||

తేన తతైవ వసతా జనస్థాననివాసినీ |  
విరూపితా శూర్పణఖా రాక్షసీ కామరూపిణీ || 46 ||

తతః శూర్పణఖావాక్యాదుద్యుక్తాన్సర్వరాక్షసాన్ |  
ఖరం త్రిశిరసం చైవ దూషణం చైవ రాక్షసమ్ || 47 ||

నిజఘాన రణే రామస్తేషాం చైవ పదానుగాన్ |  
వనే తస్మిన్నివసతా జనస్థాననివాసినామ్ || 48 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-



## బాల కాండ

### 1. ప్రథమః సర్గః - నారదవాక్యమ్

రక్షసాం నిహతాన్యాసన్సహస్రాణి చతుర్దశ |  
 తతో జ్ఞాతివధం శ్రుత్వా రావణః క్రోధమూర్ఛితః || 49 ||  
 సహాయం వరయామాస మాలీచం నామ రాక్షసమ్ |  
 వార్యమాణః సుబహుశో మాలీచేన స రావణః || 50 ||  
 న విరోధో బలవతా క్షమో రావణ తేన తే |  
 అనాదృత్య తు తద్వాక్యం రావణః కాలచోదితః || 51 ||  
 జగామ సహమాలీచస్తస్యాశ్రమపదం తదా |  
 తేన మాయావినా దూరమపవాహ్య నృపాత్మజౌ || 52 ||  
 జహార భార్యాం రామస్య గృధ్రం హత్యా జటాయుషమ్ |  
 గృధ్రం చ నిహతం దృష్ట్వా హృతాం శ్రుత్వా చ మైథిలీమ్ || 53 ||  
 రాఘవః శోకసంతప్తో విలలాపాకులేంద్రియః |  
 తతస్తేనైవ శోకేన గృధ్రం దగ్ధ్వా జటాయుషమ్ || 54 ||  
 మార్గమాణో వనే సీతాం రాక్షసం సందదర్శ హ |  
 కబంధం నామ రూపేణ వికృతం ఘోరదర్శనమ్ || 55 ||  
 తం నిహత్య మహాబాహుర్దదాహ స్వర్గతశ్చ సః |  
 స చాఽఽస్య కథయామాస శబలిం ధర్మచారిణీమ్ || 56 ||  
 శ్రమణీం ధర్మనిపుణామభిగచ్ఛేతి రాఘవమ్ |  
 సోఽభ్యగచ్ఛన్తహతేజాః శబలిం శత్రుసూదనః || 57 ||  
 శబర్యా పూజితః సమ్యగ్రామో దశరథాత్మజః |  
 పంపాతీరే హనుమతా సంగతో వానరేణ హ || 58 ||  
 హనుమద్వచనాచ్చైవ సుగ్రీవేణ సమాగతః |  
 సుగ్రీవాయ చ తత్సర్వం శంసద్రామో మహాబలః || 59 ||  
 ఆదితస్తద్యథావృత్తం సీతాయాశ్చ విశేషతః |  
 సుగ్రీవశ్చాపి తత్సర్వం శ్రుత్వా రామస్య వానరః || 60 ||



# వార్షిక రామాయణం-

## బాల కాండ



### 1. ప్రథమః సర్గః - నారదవాక్యమ్

చకార సఖ్యం రామేణ ప్రీతశ్చైవాగ్నిసాక్షికమ్ |  
 తతో వానరరాజేన వైరానుకథనం ప్రతి || 61 ||

రామాయావేదితం సర్వం ప్రణయాద్ధుఃఖితేన చ |  
 ప్రతిజ్ఞాతం చ రామేణ తదా వాలివధం ప్రతి || 62 ||

వాలినశ్చ బలం తత్ర కథయామాస వానరః |  
 సుగ్రీవః శంకితశ్చాసీన్నిత్యం వీర్యేణ రాఘవే || 63 ||

రాఘవప్రత్యయార్థం తు దుందుభేః కాయముత్తమమ్ |  
 దర్శయామాస సుగ్రీవో మహాపర్వత సన్నిభమ్ || 64 ||

ఉత్త్యయిత్వా మహాబాహుః ప్రేక్ష్య చాస్థి మహాబలః |  
 పాదాంగుష్ఠేన చిక్షేప సంపూర్ణం దశయోజనమ్ || 65 ||

బిభేద చ పునః సాలాన్సప్తైకేన మహేషుణా |  
 గిరిం రసాతలం చైవ జనయన్స్త్రుత్యయం తదా || 66 ||

తతః ప్రీతమనాస్తేన విశ్వస్తః స మహాకపిః |  
 కిష్కింధాం రామసహితో జగామ చ గుహం తదా || 67 ||

తతోఽగర్జద్ధరివరః సుగ్రీవో హేమపింగళః |  
 తేన నాదేన మహతా నిర్జగామ హలిశ్వరః || 68 ||

అనుమాన్య తదా తారాం సుగ్రీవేణ సమాగతః |  
 నిజఘాన చ తత్తైనం శరేణైకేన రాఘవః || 69 ||

తతః సుగ్రీవవచనాద్ధత్వా వాలినమాహవే |  
 సుగ్రీవమేవ తద్రాజ్యే రాఘవః ప్రత్యపాదయత్ || 70 ||

స చ సర్వాన్సమానీయ వానరాన్వానరర్షభః |  
 దిశః ప్రస్థాపయామాస దిదృక్షుర్జనకాత్మజామ్ || 71 ||

తతో గృధ్రస్య వచనాత్సంపాతేర్హనుమాన్బలీ |  
 శతయోజనవిస్తీర్ణం పుష్లువే లవణార్ణవమ్ || 72 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 1. ప్రథమః సర్గః - నారదవాక్యమ్

తత్ర లంకాం సమాసాద్య పులిం రావణపాలితామ్ |  
దదర్శ సీతాం ధ్యాయంతీమశోకవనికాం గతామ్ || 73 ||

నివేదయిత్వాఽభిజ్ఞానం ప్రవృత్తిం చ నివేద్య చ |  
సమాశ్వాస్య చ వైదేహీం మర్దయామాస తోరణమ్ || 74 ||

పంచ సేనాగ్రగాన్ధత్వా సప్త మంత్రీసుతానపి |  
శూరమక్షం చ నిష్పిష్య గ్రహణం సముపాగమత్ || 75 ||

అస్త్రేణోన్ముక్తమాత్మానం జ్ఞాత్వా పైతామహాద్వరాత్ |  
మర్దయన్త్రాక్షసాస్వీరో యంత్రణస్తాన్యదృచ్ఛయా || 76 ||

తతో దగ్ధ్వా పులిం లంకామృతే సీతాం చ మైథిలీమ్ |  
రామాయ ప్రియమాఖ్యాతుం పునరాయాన్తహాకపిః || 77 ||

సోఽభిగమ్య మహాత్మానం కృత్వా రామం ప్రదక్షిణమ్ |  
న్యవేదయదమేయాత్వా దృష్టా సీతేతి తత్త్వతః || 78 ||

తతః సుగ్రీవసహితో గత్వా తీరం మహోదధేః |  
సముద్రం క్షోభయామాస శరైరాదిత్యసన్నిభైః || 79 ||

దర్శయామాస చాత్మానం సముద్రః సరితాం పతిః |  
సముద్రవచనాచ్ఛైవ నలం సేతుమకారయత్ || 80 ||

తేన గత్వా పులిం లంకాం హత్వా రావణమాహవే |  
రామః సీతామనుప్రాప్య పరాం వ్రీడాముపాగమత్ || 81 ||

తామువాచ తతో రామః పరుషం జనసంసది |  
అమృష్యమాణా సా సీతా వివేశ జ్వలనం సతీ || 82 ||

తతోఽగ్నివచనాత్సీతాం జ్ఞాత్వా విగతకల్తషామ్ |  
బభౌ రామః సంప్రహృష్టః పూజితః సర్వదైవతైః || 83 ||

కర్షణా తేన మహతా త్రైలోక్యం సచరాచరమ్ |  
సదేవర్షిగణం తుష్టం రాఘవస్య మహాత్మనః || 84 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 1. ప్రథమః సర్గః - నారదవాక్యమ్

అభిషిచ్య చ లంకాయాం రాక్షసేంద్రం విభీషణమ్ |  
 కృతకృత్యస్తదా రామో విజ్వరః ప్రముమోద హా || 85 ||

దేవతాభ్యో వరం ప్రాప్య సముత్థాప్య చ వానరాన్ |  
 అయోధ్యాం ప్రస్థితో రామః పుష్పకేణ సుహృద్వృతః || 86 ||

భరద్వాజాశ్రమం గత్వా రామః సత్యపరాక్రమః |  
 భరతస్యాంతికం రామో హనూమంతం వ్యసర్జయత్ || 87 ||

పునరాఖ్యాయికాం జల్పన్సుగ్రీవసహితశ్చ సః |  
 పుష్పకం తత్సమారుహ్య నందిగ్రామం యయౌ తదా || 88 ||

నందిగ్రామే జటాం హిత్వా భ్రాతృభిః సహితోఽనఘః |  
 రామః సీతామనుప్రాప్య రాజ్యం పునరవాప్తవాన్ || 89 ||

ప్రహృష్టముదితో లోకస్తుప్తః పుష్టః సుధార్మికః | [ప్రహృష్టో]  
 నిరామయో హ్యరోగశ్చ దుర్భిక్షభయవర్జితః || 90 ||

న పుత్రమరణం కించిద్దక్షంతి పురుషాః క్వచిత్ |  
 నార్యశ్చావిధవా నిత్యం భవిష్యంతి పతివ్రతాః || 91 ||

న చాగ్నిజం భయం కించిన్నాప్పు మజ్జంతి జంతవః |  
 న వాతజం భయం కించిన్నాపి జ్వరకృతం తథా || 92 ||

న చాపి క్షుద్భయం తత్ర న తస్కరభయం తథా |  
 నగరాణి చ రాష్ట్రాణి ధనధాన్యయుతాని చ || 93 ||

నిత్యం ప్రముదితాః సర్వే యథా కృతయుగే తథా |  
 అశ్వమేధశతైరిష్ట్యా తథా బహుసువర్ణకైః || 94 ||

గవాం కోట్యయుతం దత్వా విద్వద్భ్యో విభిపూర్వకమ్ |  
 అసంఖ్యేయం ధనం దత్వా బ్రాహ్మణేభ్యో మహాయశాః || 95 ||

రాజవంశాన్ శతగుణాన్ స్థాపయిష్యతి రాఘవః |  
 చాతుర్వర్ణ్యం చ లోకేఽస్మిన్ స్వే స్వే ధర్మే నియోక్యతి || 96 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 1. ప్రథమః సర్గః - నారదవాక్యమ్

దశవర్షసహస్రాణి దశవర్షశతాని చ |

రామో రాజ్యముపాసిత్వా బ్రహ్మలోకం ప్రయాస్యతి || 97 ||

ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితమ్ |

యః పఠేద్ద్రామచరితం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే || 98 ||

ఏతదాఖ్యానమాయుష్యం పఠన్త్రామాయణం నరః |

సపుత్రపౌత్రః సగణః ప్రేత్య స్వర్గే మహీయతే || 99 ||

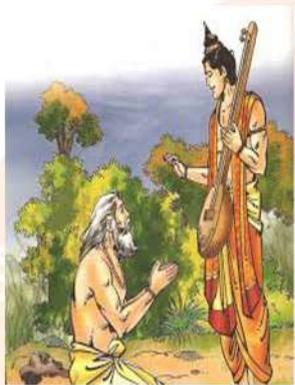
పఠన్ ద్విజో వాగ్యషభత్వమీయా-

-త్సాత్ క్షత్రియో భూమిపతిత్వమీయాత్ |

వణిగ్జనః పణ్యఫలత్వమీయా-

-జ్ఞనశ్చ శూద్రోఽపి మహత్త్వమీయాత్ || 100 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ప్రథమః సర్గః || 1 ||



Sri. Chinna.c. Amaranath  
Punganur(Pulinadu),Chittoor-517247  
Andhra pradesh  
South India  
Mobile:- 9596483440  
Email:-  
BHAGAVATHAMAR@GMAIL.COM



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 2. ద్వితీయః సర్గః - బ్రహ్మగమనమ్

**// బ్రహ్మగమనమ్ //**

నారదస్య తు తద్వాక్యం శ్రుత్వా వాక్యవిశారదః |  
 పూజయామాస ధర్మాత్మా సహశిష్యో మహామునిః || 1 ||  
 యథావత్పూజితస్తేన దేవర్షిర్నారదస్తథా |  
 ఆప్యచ్ఛైవాభ్యనుజ్ఞాతః స జగామ విహాయసమ్ || 2 ||  
 స ముహూర్తం గతే తస్మిన్దేవలోకం మునిస్తదా |  
 జగామ తమసాతీరం జాహ్నవ్యాస్త్యవిదూరతః || 3 ||  
 స తు తీరం సమాసాద్య తమసాయా మునిస్తదా |  
 శిష్యమాహ స్థితం పార్శ్వే దృష్ట్వా తీర్థమకర్థమమ్ || 4 ||  
 అకర్థమమిదం తీర్థం భరద్వాజ నిశామయ |  
 రమణీయం ప్రసన్నాంబు సన్తనుష్యమనో యథా || 5 ||  
 న్యస్యతాం కలశస్తాత దీయతాం వల్కలం మమ |  
 ఇదమేవావగాహిష్యే తమసాతీర్థముత్తమమ్ || 6 ||  
 ఏవముక్తో భరద్వాజో వాల్మీకేన మహాత్మనా |  
 ప్రాయచ్ఛత మునేస్తస్య వల్కలం నియతో గురోః || 7 ||  
 స శిష్యహస్తాదాదాయ వల్కలం నియతేంద్రియః |  
 విచచార హ పశ్యంస్తత్సర్వతో విపులం వనమ్ || 8 ||  
 తస్యాభ్యాశే తు మిథునం చరంతమనపాయినమ్ |  
 దదర్శ భగవాంస్తత్ర క్రౌంచయోశ్చారునిఃస్వనమ్ || 9 ||  
 తస్మాత్తు మిథునాదేకం పుమాంసం పాపనిశ్చయః |  
 జఘాన వైరనిలయో నిషాదస్తస్య పశ్యతః || 10 ||  
 తం శోణితపలీతాంగం వేష్టమానం మహీతలే |  
 భార్యా తు నిహతం దృష్ట్వా రురావ కరుణాం గిరమ్ || 11 ||  
 వియుక్తా పతినా తేన ద్విజేన సహచారిణా |  
 తామశీర్షేణ మత్తేన పత్రిణా సహితేన వై || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 2. ద్వితీయః సర్గః - బ్రహ్మాగమనమ

తథా తు తం ద్విజం దృష్ట్వా నిషాదేన నిపాతితమ్ |  
ఋషేర్ధర్మాత్తనస్తస్య కారుణ్యం సమపద్యత || 13 ||

తతః కరుణవేదిత్వాదధర్మోఽయమితి ద్విజః |  
నిశామ్య రుదతీం క్రౌంచీమిదం వచనమబ్రవీత్ || 14 ||

మా నిషాద ప్రతిష్ఠాం త్వమగమః శాశ్వతీః సమాః |  
యత్కౌంచమిథునాదేకమవధిః కామమోహితమ్ || 15 ||

తస్యైవం బ్రువతశ్చింతా బభూవ హృది వీక్షతః |  
శోకార్తేనాస్య శకునేః కిమిదం వ్యాహృతం మయా || 16 ||

చింతయన్స మహాప్రాజ్ఞశ్చకార మతిమాన్ మతిమ్ |  
శిష్యం చైవాబ్రవీద్వాక్యమిదం స మునిపుంగవః || 17 ||

పాదబద్ధోఽక్షరసమస్తంత్రలయసమన్వితః |  
శోకార్తస్య ప్రవృత్తో మే శ్లోకో భవతు నాన్యథా || 18 ||

శిష్యస్తు తస్య బ్రువతో మునేర్వాక్యమనుత్తమమ్ |  
ప్రతిజగ్రాహ సంహృష్టస్తస్య తుష్టోఽభవద్గురుః || 19 ||

సోఽభిషేకం తతః కృత్వా తీర్థే తస్మిన్యథావిధి |  
తమేవ చింతయన్నర్థముపావర్తత వై మునిః || 20 ||

భరద్వాజస్తతః శిష్యో వినీతః శ్రుతవాన్ మునిః |  
కలశం పూర్ణమాదాయ పృష్ఠతోఽనుజగామ హా || 21 ||

స ప్రవిశ్యాశ్రమపదం శిష్యేణ సహ ధర్మవిత్ |  
ఉపవిష్టః కథాశ్చాన్యాశ్చకార ధ్యానమాస్థితః || 22 ||

ఆజగామ తతో బ్రహ్మ లోకకర్తా స్వయం ప్రభుః |  
చతుర్ముఖో మహాతేజా ద్రష్టుం తం మునిపుంగవమ్ || 23 ||

వాల్మీకిరథ తం దృష్ట్వా సహసోత్థాయ వాగ్యతః |  
ప్రాంజలిః ప్రయతో భూత్వా తస్థౌ పరమవిస్థితః || 24 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 2. ద్వితయః సర్గః - బ్రహ్మగమనమ

పూజయామాస తం దేవం పాద్యార్ఘ్యసనవందనైః |  
ప్రణమ్య విభివచ్చైనం పృష్ట్యాఽనామయమవ్యయమ్ || 25 ||

అథోపవిశ్య భగవానాసనే పరమార్చితే |  
వాల్మీకయే చ ఋషయే సందిదేశాసనం తతః || 26 ||

బ్రహ్మణా సమనుజ్ఞాతః సోఽప్యపావిశదాసనే |  
ఉపవిష్టే తదా తస్మిన్సాక్షాల్లోకపితామహే || 27 ||

తద్గతేనైవ మనసా వాల్మీకిర్ఘానమాస్థితః |  
పాపాత్తనా కృతం కష్టం వైరగ్రహణబుద్ధినా || 28 ||

యస్తాదృశం చారురవం క్రౌంచం హన్యాదకారణాత్ |  
శోచన్నేవ ముహుః క్రౌంచీముప శ్లోకమిమం పునః || 29 ||

పునరంతర్గతమనా భూత్వా శోకపరాయణః |  
తమువాచ తతో బ్రహ్మ ప్రహస్య మునిపుంగవమ్ || 30 ||

శ్లోక ఏవ త్వయా బద్ధో నాత్ర కార్యా విచారణా |  
మచ్ఛందాదేవ తే బ్రహ్మాన్ ప్రవృత్తేఽయం సరస్వతీ || 31 ||

రామస్య చరితం కృత్స్నం కురు త్వమృషిసత్తమ |  
ధర్మాత్తనో గుణవతో లోకే రామస్య భీమతః || 32 ||

వృత్తం కథయ వీరస్య యథా తే నారదాచ్ఛ్రుతమ్ |  
రహస్యం చ ప్రకాశం చ యద్వృత్తం తస్య భీమతః || 33 ||

రామస్య సహ సౌమిత్రే రాక్షసానాం చ సర్వశః |  
వైదేహ్యశ్చైవ యద్వృత్తం ప్రకాశం యది వా రహః || 34 ||

తచ్ఛాప్యవిదితం సర్వం విదితం తే భవిష్యతి |  
న తే వాగన్యతా కావ్యే కాచిదత్ర భవిష్యతి || 35 ||

కురు రామకథాం పుణ్యాం శ్లోకబద్ధాం మనోరమామ్ |  
యావత్ స్థాస్యంతి గిరయః సరితశ్చ మహీతలే || 36 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 2. ద్వితీయః సర్గః - బ్రహ్మగమనమ

తావద్రామాయణ కథా లోకేషు ప్రచరిష్యతి |  
యావద్రామాయణ కథా త్వత్కృతా ప్రచరిష్యతి || 37 ||

తావదూర్ధ్వమథశ్చ త్వం మల్లోకేషు నివత్స్వసి |  
ఇత్యుక్త్వా భగవాన్ బ్రహ్మ తత్రైవాంతరథీయత || 38 ||

తతః సశిష్యో భగవాన్సునిర్విస్తయమాయయా |  
తస్య శిష్యాస్తతః సర్వే జగుః శ్లోకమిమం పునః || 39 ||

ముహుర్ముహుః ప్రీయమాణా ప్రాహుశ్చ భృశవిస్మితాః |  
సమాక్షరైశ్చతుర్భిర్యః పాదైర్లీతో మహర్షిణా || 40 ||

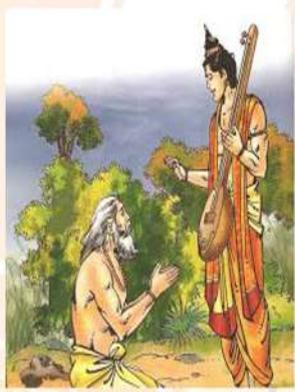
సోఽనువ్యాహరణాద్భూయః శోకః శ్లోకత్వమాగతః |  
తస్య బుద్ధిరియం జాతా వాల్మీకేర్భావితాత్మనః |  
కృత్స్నం రామాయణం కావ్యమీదృశైః కరవాణ్యహమ్ || 41 ||

ఉదారవృత్తార్థపదైర్తనోరమై స్తతః స రామస్య చకార కీర్తిమాన్ |  
సమాక్షరైః శ్లోకశతైర్యశస్వినో యశస్కరం కావ్యముదారథీర్తునిః ||42||

తదుపగతసమాససంధియోగం సమమధురోపనతార్థవాక్యబద్ధమ్ |  
రఘువరచరితం మునిప్రణీతం

దశశిరసశ్చ వధం నిశామయధ్వమ్ || 43 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
ద్వితీయః సర్గః || 2 ||





# వాల్మీకి రామాయణం-



## బాల కాండ

### 3. తృతీయః సర్గః - కావ్యసంక్షేపః

|| కావ్యసంక్షేపః ||

శ్రుత్వా వస్తు సమగ్రం తద్ధర్మాత్తా ధర్మసంహితమ్ |  
వ్యక్తమన్వేషతే భూయో యద్వత్తం తస్య భీమతః || 1 ||

ఉపస్మ్యస్యాదకం సమ్యజ్ఞునిః స్థిత్యా కృతాంజలిః |  
ప్రాచీనాగ్రేషు దర్శేషు ధర్మేణాన్వీక్షతే గతిమ్ || 2 ||

రామలక్ష్మణసీతాభి రాజ్ఞా దశరథేన చ |  
సభార్యణ సరాష్ట్రేణ యత్ప్రాప్తం తత్ర తత్త్వతః || 3 ||

హసితం భాషితం చైవ గతిర్యా యచ్ఛ చేష్టితమ్ |  
తత్సర్వం ధర్మవీర్యేణ యథావత్సంప్రపశ్యతి || 4 ||

స్త్రీతృతీయేన చ తథా యత్ప్రాప్తం చరతా వనే |  
సత్యసంధేన రామేణ తత్సర్వం చాన్వవేక్షితమ్ || 5 ||

తతః పశ్యతి ధర్మాత్తా తత్సర్వం యోగమాస్థితః |  
పురా యత్తత్ర నిర్భ్రత్యం పాణావామలకం యథా || 6 ||

తత్సర్వం తాత్త్వతో దృష్ట్వా ధర్మేణ స మహాద్యుతిః |  
అభిరామస్య రామస్య చరితం కర్తుముద్యతః || 7 ||

కామార్థగుణసంయుక్తం ధర్మార్థగుణవిస్తరమ్ |  
సముద్రమివ రత్నాఢ్యం సర్వశ్రుతిమనోహరమ్ || 8 ||

స యథా కథితం పూర్వం నారదేన మహర్షిణా |  
రఘునాథస్య చరితం చకార భగవాన్పషిః || 9 || [వంశస్య]

జన్త రామస్య సుమహద్వీర్యం సర్వానుకూలతామ్ |  
లోకస్య ప్రియతాం క్షాంతిం సౌమ్యతాం సత్యశీలతామ్ || 10 ||

నానాచిత్రకథాశ్చాన్యా విశ్వామిత్రసమాగమే |  
జానక్యాశ్చ వివాహం చ ధనుషశ్చ విభేదనమ్ || 11 ||

రామరామవివాదం చ గుణాన్తాశరథేస్తథా |  
తథా రామాభిషేకం చ కైకేయ్యా దుష్టభావతామ్ || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 3. తృతీయః సర్గః - కావ్యసంక్షేపః

విఘాతం చాభిషేకస్య రామస్య చ వివాసనమ్ |  
 రాజ్ఞః శోకవిలాపం చ పరలోకస్య చాశ్రయమ్ || 13 ||  
 ప్రకృతీనాం విషాదం చ ప్రకృతీనాం విసర్జనమ్ |  
 నిషాదాభిపసంవాదం సూతోపావర్తనం తథా || 14 ||  
 గంగాయాశ్చాపి సంతారం భరద్వాజస్య దర్శనమ్ |  
 భరద్వాజాభ్యనుజ్ఞానాచ్ఛిత్రకూటస్య దర్శనమ్ || 15 ||  
 వాస్తుకర్తృ వివేశం చ భరతాగమనం తథా |  
 ప్రసాదనం చ రామస్య పితృశ్చ సలిలక్రియామ్ || 16 ||  
 పాదుకాగ్రాభిషేకం చ నందిగ్రామనివాసనమ్ |  
 దండకారణ్యగమనం విరాధస్య వధం తథా || 17 ||  
 దర్శనం శరభంగస్య సుతీక్ష్ణేనాపి సంగతిమ్ |  
 అనసూయానమస్యాం చ అంగరాగస్య చార్పణమ్ || 18 ||  
 అగస్త్యదర్శనం చైవ జటాయోరభిసంగమమ్ |  
 పంచవట్యాశ్చ గమనం శూర్పణఖ్యాశ్చ దర్శనమ్ || 19 ||  
 శూర్పణఖ్యాశ్చ సంవాదం విరూపకరణం తథా |  
 వధం ఖరత్రిశిరసోరుత్థానం రావణస్య చ || 20 ||  
 మాలీచస్య వధం చైవ వైదేహ్య హరణం తథా |  
 రాఘవస్య విలాపం చ గృధ్రరాజనిబర్హణమ్ || 21 ||  
 కబంధదర్శనం చైవ పంపాయాశ్చాపి దర్శనమ్ |  
 శబలీ దర్శనం చైవ హనుమాద్దర్శనం తథా |  
 విలాపం చైవ పంపాయం రాఘవస్య మహాత్మనః || 22 ||  
 ఋశ్యమూకస్య గమనం సుగ్రీవేణ సమాగమమ్ |  
 ప్రత్యయోత్పాదనం సఖ్యం వాలిసుగ్రీవవిగ్రహమ్ || 23 ||  
 వాలిప్రమథనం చైవ సుగ్రీవప్రతిపాదనమ్ |  
 తారావిలాపం సమయం వర్షరాత్రనివాసనమ్ || 24 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 3. తృతీయః సర్గః - కావ్యసంక్షేపః

కోపం రాఘవసింహస్య బలానాముపసంగ్రహమ్ |  
 దిశః ప్రస్తాపనం చైవ పృథివ్యాశ్చ నివేదనమ్ || 25 ||

అంగులీయకదానం చ ఋక్షస్య బిలదర్శనమ్ |  
 ప్రాయోపవేశనం చాపి సంపాతేశ్చైవ దర్శనమ్ || 26 ||

పర్వతారోహణం చైవ సాగరస్య చ లంఘనమ్ |  
 సముద్రవచనాశ్చైవ మైనాకస్యాపి దర్శనమ్ || 27 ||

[రాక్షసీతర్జనం చైవ ఛాయాగ్రాహస్య దర్శనమ్ ||  
 సింహికాయాశ్చ నిధనం లంకామలయదర్శనమ్ |  
 రాత్రౌ లంకాప్రవేశం చ ఏకస్యాపి విచింతనమ్ || 28 ||

దర్శనం రావణస్యాపి పుష్పకస్య చ దర్శనమ్ |  
 ఆపానభూమిగమనమవరోధస్య దర్శనమ్ || 29 ||

అశోకవనికాయానం సీతాయాశ్చాపి దర్శనమ్ |  
 రాక్షసీతర్జనం చైవ త్రిజటాస్వప్నదర్శనమ్ || 30 ||

అభిజ్ఞానప్రదానం చ సీతాయాశ్చాభిభాషణమ్ |  
 మణిప్రదానం సీతాయాః వృక్షభంగం తథైవ చ || 31 ||

రాక్షసీవిద్రవం చైవ కింకరాణాం నిబర్హణమ్ |  
 గ్రహణం వాయుసూనోశ్చ లంకాదాహాభిగర్జనమ్ || 32 ||

ప్రతిష్ఠవనమేవాథ మధూనాం హరణం తథా |  
 రాఘవాశ్వాసనం చైవ మణినిర్యాతనం తథా || 33 ||

సంగమం చ సముద్రేణ నలసేతోశ్చ బంధనమ్ |  
 ప్రతారం చ సముద్రస్య రాత్రౌ లంకావరోధనమ్ || 34 ||

విభీషణేన సంసర్గం వధోపాయనివేదనమ్ |  
 కుంభకర్ణస్య నిధనం మేఘనాదనిబర్హణమ్ || 35 ||

రావణస్య వినాశం చ సీతావాప్తిమరేః పురే |  
 విభీషణాభిషేకం చ పుష్పకస్య నివేదనమ్ || 36 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ

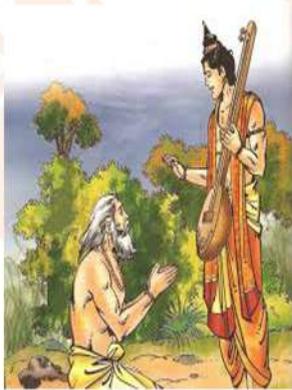
### 3. తృతీయః సర్గః - కావ్యసంక్షేపః



అయోధ్యాయాశ్చ గమనం భరతేన సమాగమమ్ |  
రామాభిషేకాభ్యుదయం సర్వసైన్యవిసర్జనమ్ || 37 ||

స్వరాష్ట్రరంజనం చైవ వైదేహ్యశ్చ విసర్జనమ్ |  
అనాగతం చ యత్యించిద్రామస్య వసుధాతలే |  
తచ్ఛకారోత్తరే కావ్యే వాల్మీకిర్భగవాన్పుషిః || 38 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
తృతీయః సర్గః || 3 ||





# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ

### 4. చతుర్థః సర్గః - అనుక్రమణికా



అ|| అనుక్రమణికా ||

ప్రాప్తరాజ్యస్య రామస్య వాల్మీకిర్భగవాన్మషిః |  
 చకార చరితం కృత్స్నం విచిత్రపదమాత్మవాన్ || 1 ||  
 చతుర్వింశత్సహస్రాణి శ్లోకానాముక్తవాన్మషిః |  
 తథా సర్గశతాన్సంచ షట్కాండాని తథోత్తరమ్ || 2 ||  
 కృత్వాపి తన్తహప్రాజ్ఞః సభవిష్యం సహోత్తరమ్ |  
 చింతయామాస కో న్వేతత్ప్రయుంజీయాదితి ప్రభుః || 3 ||  
 తస్య చింతయమానస్య మహర్షేర్భావితాత్మనః |  
 అగృహ్ణీతాం తతః పాదౌ మునివేషౌ కుశీలవౌ || 4 ||  
 కుశీలవౌ తు ధర్మజ్ఞౌ రాజపుత్రౌ యశస్వినౌ |  
 భ్రాతరౌ స్వరసంపన్నౌ దదర్శాశ్రమవాసినౌ || 5 ||  
 స తు మేధావినౌ దృష్ట్వా వేదేషు పరినిష్ఠితౌ |  
 వేదోపబృంహణార్థాయ తావగ్రాహయత ప్రభుః || 6 ||  
 కావ్యం రామాయణం కృత్స్నం సీతాయాశ్చరితం మహత్ |  
 పౌలస్త్యవధమిత్యేవ చకార చరితవ్రతః || 7 ||  
 పాత్యే గేయే చ మధురం ప్రమాణైస్త్రిభిరన్వితమ్ |  
 జాతిభిః సప్తభిర్బద్ధం తంత్రీలయసమన్వితమ్ || 8 ||  
 [\* పాఠభేదః - రసైః శృంగార కరుణ హాస్య రౌద్ర భయానకైః |  
 విరాదిభి రసైర్యుక్తం కావ్యమేతదగాయతామ్ ||\*]  
 హాస్యశృంగారకారుణ్యరౌద్రవీరభయానకైః |  
 బీభత్సాద్భుతసంయుక్తం కావ్యమేతదగాయతామ్ || 9 ||  
 తౌ తు గాంధర్వతత్త్వజ్ఞౌ మూర్ఛనాస్థానకోవిదౌ |  
 భ్రాతరౌ స్వరసంపన్నౌ గంధర్వావివ రూపిణౌ || 10 ||  
 రూపలక్షణసంపన్నౌ మధురస్వరభాషిణౌ |  
 బింబాదివోద్భృతౌ బింబౌ రామదేహాత్తథాపరౌ || 11 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-



## బాల కాండ

### 4. చతుర్థః సర్గః - అనుక్రమణికా

తౌ రాజపుత్రౌ కార్త్యున ధర్మాఖ్యానమనుత్తమమ్ |  
 వాచో విధేయం తత్సర్వం కృత్వా కావ్యమనిందితౌ || 12 ||

ఋషీణాం చ ద్విజాతీనాం సాధూనాం చ సమాగమే |  
 యథోపదేశం తత్ప్వజ్ఞౌ జగతుస్తౌ సమాహితౌ || 13 ||

మహాత్మానౌ మహాభాగౌ సర్వలక్ష్మలక్ష్మితౌ |  
 తౌ కదాచిత్సమేతానామృషీణాం భావితాత్మనామ్ || 14 ||

ఆసీనానాం సమీపస్థావిదం కావ్యమగాయతామ్ |  
 తచ్ఛ్రుత్వా మునయః సర్వే బాష్పపర్యాకులేక్షణాః || 15 ||

సాధు సాద్భితి చాప్యూచుః పరం విస్తయమాగతాః |  
 తే ప్రీతమనసః సర్వే మునయో ధర్మవత్సలాః || 16 ||

ప్రశశంసుః ప్రశస్తవ్యా గాయంతౌ తౌ కుశీలవౌ |  
 అహో గీతస్య మాధుర్యం శ్లోకానాం చ విశేషతః || 17 ||

చిరనిర్భ్రతమప్యేతత్ ప్రత్యక్షమివ దర్శితమ్ |  
 ప్రవిశ్య తావభౌ సుష్టు తథా భావమగాయతామ్ || 18 ||

సహితౌ మధురం రక్తం సంపన్నం స్వరసంపదా |  
 ఏవం ప్రశస్యమానౌ తౌస్తపః శ్లాఘ్యైర్మహాత్మభిః || 19 ||

సంరక్తతరమత్యర్థం మధురం తావగాయతామ్ |  
 ప్రీతః కశ్చిన్మునిస్తాభ్యాం సస్థితః కలశం దదౌ || 20 || [సంస్థితః]

ప్రసన్నో వల్కలం కశ్చిద్దదౌ తాభ్యాం మహాతపాః | [మహాయశాః]

అన్యః కృష్ణాజినం ప్రాదాన్తాంజీమన్యో మహామునిః || 21 ||

కశ్చిత్కమండలుం ప్రాదాద్యజ్ఞసూత్రమథాపరః |  
 ఋషీమన్యస్తదా ప్రాదత్కాపీనమపరో మునిః || 22 ||

తాభ్యాం దదౌ తదా హృష్టః కుఠారమపరో మునిః |  
 కాషాయమపరో వస్త్రం చీరమన్యో దదౌ మునిః || 23 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 4. చతుర్థః సర్గః - అనుక్రమణికా

జటాబంధనమన్యస్తు కాష్ఠరజ్జుం ముదాన్వితః |  
 యజ్ఞభాండమృషిః కశ్చిత్ కాష్ఠభారం తథాపరః || 24 ||

జైదుంబలీం బ్రుసీమన్యో జపమాలామథాపరః |  
 ఆయుష్యమపరే ప్రాహుర్కుదా తత్ర మహర్షయః || 25 ||

దదుశ్చైవ వరాన్సర్వే మునయః సత్యవాదినః |  
 ఆశ్చర్యమిదమాఖ్యానం మునినా సంప్రకీర్తితమ్ || 26 ||

పరం కపీనామాధారం సమాప్తం చ యథాక్రమమ్ |  
 అభిగీతమిదం గీతం సర్వగీతేషు కోవిదౌ || 27 ||

ఆయుష్యం పుష్టిజనకం సర్వశ్రుతిమనోహరమ్ |  
 ప్రశస్యమానౌ సర్వత్ర కదాచిత్తత్ర గాయనౌ || 28 ||

రథ్యాసు రాజమార్గేషు దదర్శ భరతాగ్రజః |  
 స్వవేత్స చానీయ తతో బ్రాతరౌ చ కుశీలవౌ || 29 ||

పూజయామాస పుజార్థౌ రామః శత్రునిబర్హణః |  
 ఆసీనః కాంచనే దివ్యే స చ సింహాసనే ప్రభుః || 30 ||

ఉపోపవిష్టః సచివైర్భ్రాతృభిశ్చ పరంతప |  
 దృష్ట్వా తు రూపసంపన్నౌ తావుభౌ నియతస్తదా || 31 ||

ఉవాచ లక్ష్మణం రామః శత్రుఘ్నం భరతం తథా |  
 శ్రూయతామిదమాఖ్యానమనయోర్దేవవర్చసోః || 32 ||

విచిత్రార్థపదం సమ్యగ్గాయనౌ సమచోదయత్ |  
 తౌ చాపి మధురం వ్యక్తం స్వంచితాయతనిఃస్వనమ్ || 33 ||

తంత్రీలయవదత్యర్థం విశ్రుతార్థమగాయతామ్ |  
 హ్లాదయత్సర్వగాత్రాణి మనాంసి హృదయాని చ |  
 శ్రోత్రాశ్రయసుఖం గేయం తద్భభౌ జనసంసది || 34 ||

ఇమౌ మునీ పార్థివలక్ష్మణాన్వితౌకుశీలవౌ చైవ మహాతపస్వినౌ |  
 మమాపి తద్భూతికరం ప్రచక్షతే మహానుభావం చరితం నిబోధత || 35 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ

### 4. చతుర్థః సర్గః - అనుక్రమణికా



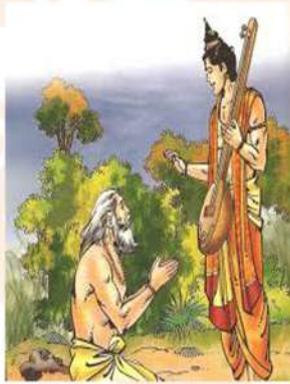
తతస్తు తౌ రామవచః ప్రచోదితా-

-వగాయతాం మార్గవిధానసంపదా |

స చాపి రామః పరిషద్గతః శనై-

-ర్భుభూషయా సక్తమనా బభూవ హా || 37 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చతుర్థః సర్గః || 4 ||





# వార్తీకి రామాయణం-

## బాల కాండ

### 5. పంచమః సర్గః - అయోధ్యావర్ణనా



**// అయోధ్యావర్ణనా //**

సర్వా పూర్వమియం యేషామాసీత్యత్స్నా వసుంధరా |  
ప్రజపతిముపాదాయ నృపాణం జయశాలినామ్ || 1 ||

యేషాం స సగరో నామ సాగరో యేన ఖానితః |  
షష్ఠిః పుత్రసహస్రాణి యం యాంతం పర్యవారయన్ || 2 ||

ఇక్ష్వాకూణామిదం తేషాం రాజ్ఞాం వంశే మహాత్మనామ్ |  
మహదుత్పన్నమాఖ్యనం రామాయణమితి శ్రుతమ్ || 3 ||

తదిదం వర్తయిష్యామి సర్వం నిఖిలమాదితః |  
ధర్మకామార్థసహితం శ్రోతవ్యమనసూయయా || 4 ||

కోసలో నామ ముదితః స్ఫీతో జనపదో మహాన్ |  
నివిష్టః సరయాతీరే ప్రభూతధనధాన్యవాన్ || 5 ||

అయోధ్యా నామ నగరీ తత్రాసీల్లోకవిశ్రుతా |  
మనునా మానవేంద్రేణ యా పురీ నిర్మితా స్వయమ్ || 6 ||

ఆయతా దశ చ ద్వే చ యోజనాని మహాపురీ |  
శ్రీమతీ త్రీణి విస్తీర్ణా సువిభక్తామహాపథా || 7 ||

రాజమార్గేణ మహతా సువిభక్తేన శోభితా |  
ముక్తపుష్పావకీర్ణేన జలసిక్తేన నిత్యశః || 8 ||

తాం తు రాజా దశరథో మహారాష్ట్రవివర్ధనః |  
పురీమావాసయామాస దివం దేవపతిర్యథా || 9 ||

కవాటతోరణవతీం సువిభక్తాంతరాపణామ్ |  
సర్వయంత్రాయుధవతీముపేతాం సర్వశిల్పిభిః || 10 ||

సూతమాగధసంబాధాం శ్రీమతీమతులప్రభామ్ |  
ఉచ్చాట్టాలధ్వజవతీం శతఘ్నీశతసంకులామ్ || 11 ||

వధూనాటకసంఘైశ్చ సంయుక్తాం సర్వతః పురీమ్ |  
ఉద్యానామ్రవణోపేతాం మహతీం సాలమేఖలామ్ || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 5. పంచమః సర్గః - అయోధ్యావర్ణనా

దుర్గగంభీరపరిఖాం దుర్గామన్వైర్దురాసదమ్ |  
వాజివారణసంపూర్ణాం గోభిరుష్టైః ఖరైస్తథా || 13 ||

సామంతరాజసంఘైశ్చ బలికర్తృభిరావృతామ్ |  
నానాదేశనివాసైశ్చ వణిగ్భిరుపశోభితామ్ || 14 ||

ప్రాసాదై రత్నవికృతైః పర్వతైరుపశోభితామ్ |  
కూటాగారైశ్చ సంపూర్ణామింద్రస్యేవామరావతీమ్ || 15 ||

చిత్రామష్టాపదాకారాం వరనాలీగణైర్యుతామ్ |  
సర్వరత్నసమాకీర్ణాం విమానగృహశోభితామ్ || 16 ||

గృహగాఢామవిచ్ఛిద్రాం సమభూమౌ నివేశితామ్ |  
శాలితండులసంపూర్ణామిక్షుదండరసోదకామ్ || 17 ||

దుందుభీభిర్బుదంగైశ్చ వీణాభిః పణవైస్తథా |  
నాదితాం భృశమత్యర్థం పృథివ్యాం తామనుత్తమామ్ || 18 ||

విమానమివ సిద్ధానాం తపసాధిగతం దివి |  
సునివేశితవేశ్కాంతాం నరోత్తమసమావృతామ్ || 19 ||

యే చ బాణైర్షు విధ్యంతి వివిక్తమపరావరమ్ |  
శబ్దవేధ్యం చ వితతం లఘుహస్తా విశారదాః || 20 ||

సింహవ్యాఘ్రవరాహాణాం మత్తానాం నర్దతాం వనే |  
హంతారోనిశితైర్భాణైర్భలాద్భాహుబలైరపి || 21 ||

తాదృశానాం సహస్రైస్తామభిపూర్ణాం మహారథైః |  
పులీమావాసయామాస రాజా దశరథస్తదా || 22 ||

తామగ్నిమద్భిర్గుణవద్భిరావృతాం ద్విజోత్తమైర్వేదషడంగపారగైః |  
సహస్రదైః సత్యరత్నైర్మహాత్మభి ర్మహర్షికల్పైర్మృషిభిశ్చ కేవలైః || 23 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
పంచమః సర్గః || 5 || సనాతనం



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ

### 6. షష్ఠః సర్గః - రాజవర్ణనా



|| రాజవర్ణనా ||

తస్యాం పుర్యామయోధ్యాయాం వేదవిత్సర్వసంగ్రహాః |

దీర్ఘదర్శి మహాతేజాః పౌరజానపదప్రియః || 1 ||

ఇక్ష్వాకూణామతిరథో యజ్ఞా ధర్మరతో వశీ |

మహర్షికల్పో రాజర్షిస్త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః || 2 ||

బలవాన్ నిహతామిత్రో మిత్రవాన్ విజితేంద్రియః |

ధనైశ్చ సంచయైశ్చాన్యైః శక్రవైశ్రవణోపమః || 3 ||

యథా మనుర్మహాతేజా లోకస్య పరిరక్షితా |

తథా దశరథో రాజా వసన్ జగదపాలయత్ || 4 ||

తేన సత్యాభిసంధేన త్రివర్గమనుతిష్ఠతా |

పాలితా సా పులి శ్రేష్ఠా ఇంద్రేణేవామరావతీ || 5 ||

తస్మిన్పురవరే హృష్టా ధర్మాత్మానో బహుశ్రుతాః |

నరాస్తుష్టా ధనైః స్వైః స్వైరలుభ్నాః సత్యవాదినః || 6 ||

నాల్పసంనిచయః కశ్చిదాసీత్తస్మిన్పురోత్తమే |

కుటుంబీ యో హ్యసిద్ధార్థోఽగవాశ్వధనధాన్యవాన్ || 7 ||

కామీ వా న కదర్యో వా నృశంసః పురుషః క్వచిత్ |

ద్రష్టుం శక్యమయోధ్యాయాం నావిద్వాన్మ చ నాస్తికః || 8 ||

సర్వే నరాశ్చ నార్యశ్చ ధర్మశీలాః సుసంయతాః |

ఉదితాః శీలవృత్తాభ్యాం మహర్షయ ఇవామలాః || 9 ||

నాకుండలీ నాముకుటీ నాస్రగ్వీ నాల్పభోగవాన్ |

నామృష్టో నానులిప్తాంగో నాసుగంధశ్చ విద్యతే || 10 ||

నామృష్టభోజీ నాదాతా నాప్యనంగదనిష్కధృక్ |

నాహస్తాభరణో వాఽపి దృశ్యతే నాప్యనాత్మవాన్ || 11 ||

నానాహితాగ్నిర్నాయజ్ఞా న క్షుద్రో వా న తస్కరః |

కశ్చిదాసీదయోధ్యాయాం న చ నిర్ఘృతసంకరః || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-



## బాల కాండ

### 6. షష్ఠః సర్గః - రాజవర్ణనా

స్వకర్తనిరతా నిత్యం బ్రాహ్మణా విజితేంద్రియాః |  
దానాధ్యయనశీలాశ్చ సంయతాశ్చ ప్రతిగ్రహా || 13 ||

న నాస్తికో నాన్యతకో న కశ్చిదబహుశ్రుతః |  
నాసూయకో న చాశక్తో నావిద్యాన్విద్యతే క్వచిత్ || 14 ||

నాషడంగవిదత్రాసీన్నావ్రతో నాసహస్రదః |  
న దినః క్షిప్తచిత్రో వా వ్యథితో వాపి కశ్చన || 15 ||

కశ్చిన్నరో వా నాలీ వా నాశ్రీమాన్నాప్యరూపవాన్ |  
ద్రష్టుం శక్యమయోధ్యాయాం నాపి రాజన్యభక్తిమాన్ || 16 ||

వర్ణేష్యగ్ర్వచతుర్థేషు దేవతాతిథిపూజకాః |  
కృతజ్ఞాశ్చ వదాన్యాశ్చ శూరా విక్రమసంయుతాః || 17 ||

దీర్ఘాయుషో నరాః సర్వే ధర్మం సత్యం చ సంశ్రితాః |  
సహితాః పుత్రపౌత్రైశ్చ నిత్యం స్త్రీభిః పురోత్తమే || 18 ||

క్షత్రం బ్రహ్మముఖం చాసీద్వైశ్యాః క్షత్రమనువ్రతాః |  
శూద్రాః స్వధర్మ నిరతాస్త్రీన్వర్ణానుపచారిణః || 19 ||

సా తేనేక్ష్యాకునాథేన పులీ సుపరిరక్షితా |  
యథా పురస్తాన్తనునా మానవేంద్రేణ భీమతా || 20 ||

యోధానామగ్నికల్పానాం పేశలానామమర్షిణామ్ |  
సంపూర్ణా కృతవిద్యానాం గుహా కేసరిణామివ || 21 ||

కాంభోజవిషయే జాతైర్భాష్ట్రీకైశ్చ హయోత్తమైః |  
వనాయుజైర్నదీజైశ్చ పూర్ణా హలిహయోత్తమైః || 22 ||

వింధ్యపర్వతజైర్మత్తైః పూర్ణా హైమవతైరపి |  
మదాన్వితైరతిబలైర్కాతంగైః పర్వతోపమైః || 23 ||

ఐరావతకులీనైశ్చ మహాపద్మకులైస్తథా |  
అంజనాదపి నిష్పన్నైర్వామనాదపి చ ద్విషైః || 24 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ

### 6. షష్ఠః సర్గః - రాజవర్ణనా

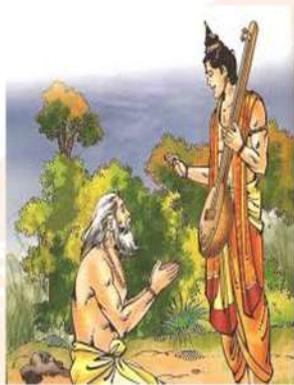


భద్రైర్మంద్రైర్మనైశ్చైవ భద్రమంద్రమ్మనైస్థథా |  
 భద్రమంద్రైర్భద్రమ్మనైర్మగమంద్రైశ్చ సా పులీ || 25 ||  
 నిత్యమత్తైః సదా పూర్ణా నాగైరచలసన్నిభైః |  
 సా యోజనే చ ద్వే భూయః సత్యనామా ప్రకాశతే || 26 ||

యస్యాం దశరథో రాజా వసన్ జగదపాలయత్ |  
 తాం పులీం స మహాతేజా రాజా దశరథో మహాన్ |  
 శశాస శమితామిత్రో నక్షత్రాణీవ చంద్రమాః || 27 ||

తాం సత్యనామాం దృఢతోరణార్గలాం  
 గృహ్నోల్పిచిత్రైరుపశోభితాం శివామ్ |  
 పులీమయోధ్యాం నృసహస్రసంకులాం  
 శశాస వై శక్రసమో మహీపతిః || 28 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 షష్ఠః సర్గః || 6 ||





# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ

### 7. సప్తమః సర్గః - అమాత్యవర్ణనా



|| అమాత్యవర్ణనా ||

తస్యామాత్యా గుణైరాసన్నిక్షాకోస్తు మహాత్మనః |  
మంత్రజ్ఞాశ్చేంగితజ్ఞాశ్చ నిత్యం ప్రియహితే రతాః || 1 ||

అష్టా బభూవుర్వీరస్య తస్యామాత్యా యశస్వినః |  
శుచయశ్చానురక్తాశ్చ రాజకృత్యేషు నిత్యశః || 2 ||

ధృష్టిర్జయంతో విజయః సిద్ధార్థో హ్యర్థసాధకః |  
అశోకో మంత్రపాలశ్చ సుమంత్రశ్చాష్టమోఽభవత్ || 3 ||

ఋత్విజౌ ద్వావభిమతౌ తస్యాస్తామృషిసత్తమౌ |  
వసిష్ఠో వామదేవశ్చ మంత్రిణశ్చ తథాపరే || 4 ||

[\* అధికపాఠః - సుయజ్ఞోప్యథ జాబాలిః కాశ్యపోఽప్యథ గౌతమః |  
మార్కండేయస్తు దీర్ఘాయుస్తథా కాత్యాయనో ద్విజః |  
ఏతైర్భ్రహ్మర్షిభిర్నిత్యమృత్విజస్తస్య పూర్వకాః || 5 ||\*]

విద్యావినీతా హ్రీమంతః కుశలా నియతేంద్రియాః |  
పరస్పరానురక్తాశ్చ నీతిమంతో బహుశ్రుతాః || 6 ||

శ్రీమంతశ్చ మహాత్మానః శాస్త్రజ్ఞా ధృఢవిక్రమాః |  
కీర్తిమంతః ప్రణిహితా యథావచనకారిణః || 7 ||

తేజః క్షమా యశః ప్రాప్తాః స్థితపూర్వాభిభాషిణః |  
క్రోధాత్కామార్థహేతోర్వా న బ్రూయురన్యతం వచః || 8 ||

తేషామవిదితం కించిత్ స్వేషు నాస్తి పరేషు వా |  
క్రియమాణం కృతం వాపి చారణాపి చికిర్షితమ్ || 9 ||

కుశలా వ్యవహారేషు సౌహృదేషు పరీక్షితాః |  
ప్రాప్తకాలం తు తే దండం ధారయేయుః సుతేష్యపి || 10 ||

కోశసంగ్రహణే యుక్తా బలస్య చ పరిగ్రహే |  
అహితం వాఽపి పురుషం న విహింస్యరదూషకమ్ || 11 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 7. సప్తమః సర్గః - అమాత్యవర్ణనా

వీరాశ్చ నియతోత్సాహః రాజశాస్త్రమనువ్రతాః |  
శుచీనాం రక్షితారశ్చ నిత్యం విషయవాసినామ్ || 12 ||

బ్రహ్మక్షత్రమహింసంతస్తే కోశం సమవర్ణయన్ | [సమపూరయన్]  
సుతీక్ష్ణదండాః సంప్రేక్ష్య పురుషస్య బలాబలమ్ || 13 ||

శుచీనామేకబుద్ధినాం సర్వేషాం సంప్రజానతామ్ |  
నాసీత్పురే వా రాష్ట్రే వా మృషావాదీ నరః క్వచిత్ || 14 ||

కశ్చిన్న దుష్టస్తత్రాసీత్పరదారరతో నరః |  
ప్రశాంతం సర్వమేవాసీద్ద్రాష్ట్రం పురవరం చ తత్ || 15 ||

సువాససః సువేషాశ్చ తే చ సర్వే సుశీలినః |  
హితార్థం చ నరేంద్రస్య జాగ్రతో నయచక్షుషా || 16 ||

గురౌ గుణగృహీతాశ్చ ప్రఖ్యాతాశ్చ పరాక్రమే |  
విదేశేష్యపి విఖ్యాతాః సర్వతో బుద్ధినిశ్చయాత్ || 17 ||

[\* అభితో గుణవంతశ్చ న చాసన్ గుణవర్జితాః | \*]

సంభివిగ్రహతత్వజ్ఞాః ప్రకృత్యా సంపదాన్వితాః |  
మంత్రసంవరణే యుక్తాః శ్లక్ష్ణాః సూక్ష్మాసు బుద్ధిషు || 18 ||

నీతిశాస్త్రవిశేషజ్ఞాః సతతం ప్రయవాదినః |  
ఈదృశైస్తైరమాత్యైశ్చ రాజా దశరథోఽనఘః || 19 ||

ఉపపన్నో గుణోపేతైరన్యశాసద్వసుంధరామ్ |  
అవేక్షమాణశ్చారేణ ప్రజా ధర్మేణ రంజయన్ || 20 ||

ప్రజానాం పాలనం కుర్వన్నధర్మం పరివర్ణయన్ |  
విశ్రుతస్త్రిషు లోకేషు వదాన్యః సత్యసంగరః || 21 ||

స తత్ర పురుషవ్యాఘ్రుః శశాస పృథివీమిమామ్ |  
నాధ్యగచ్ఛద్విశిష్టం వా తుల్యం వా శత్రుమాత్మనః || 22 ||

మిత్రవాన్నతసామంతః ప్రతాపహతకంటకః |  
స శశాస జగద్రాజా దివం దేవపతిర్యథా || 23 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

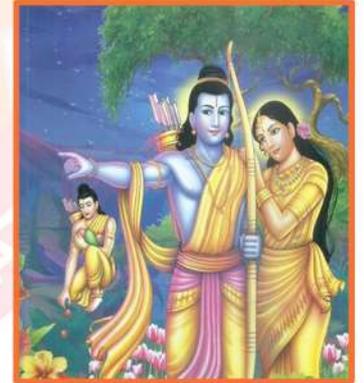
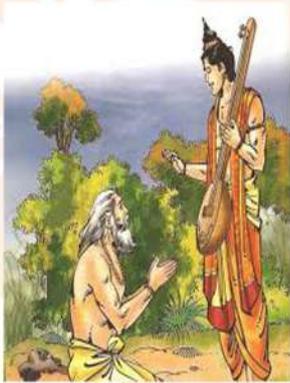
## బాల కాండ

### 7. సప్తమః సర్గః - అమాత్యవర్ణనా



తైర్కంత్రిభిర్కంత్రిహితే నియుక్తై-  
 -ర్పతోఽనురక్తైః కుశలైః సమరైః |  
 స పార్థివో దీప్తిమవాప యుక్త-  
 -స్తేజోమయైర్గోభిరివోదితోఽర్కః || 24 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 సప్తమః సర్గః || 7 ||





# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 8. అష్టమః సర్గః - సుమంత్రవాక్యమ్

|| సుమంత్రవాక్యమ్ ||

తస్య త్వేవంప్రభావస్య ధర్మజ్ఞస్య మహాత్మనః |  
 సుతార్థం తప్యమానస్య నాసీద్వంశకరః సుతః || 1 ||

చింతయానస్య తస్యేయం బుద్ధిరాసీన్తహాత్మనః |  
 సుతార్థి వాజిమేధేన కిమర్థం న యజామ్యహమ్ || 2 ||

స నిశ్చితాం మతిం కృత్వా యష్టవ్యమితి బుద్ధిమాన్ |  
 మంత్రిభిః సహ ధర్మాత్మా సర్వైరేవ కృతాత్మభిః || 3 ||

తతోఽబ్రవీదిదం తేజాః సుమంత్రం మంత్రిసత్తమమ్ |  
 శీఘ్రమానయ మే సర్వాన్సురూంస్తాన్సపురోహితాన్ || 4 ||

తతః సుమంత్రస్త్వలితం గత్వా త్వలితవిక్రమః |  
 సమానయత్స తాన్సర్వాన్సురూంస్తాన్వేదపారగాన్ || 5 ||

సుయజ్ఞం వామదేవం చ జాబాలిమథ కాశ్యపమ్ |  
 పురోహితం వసిష్ఠం చ యే చాన్యే ద్విజసత్తమాః || 6 ||

తాన్సూజయిత్వా ధర్మాత్మా రాజా దశరథస్తదా |  
 ఇదం ధర్మార్థసహితం శ్లక్ష్ణం వచనమబ్రవీత్ || 7 ||

మమ లాలప్యమానస్య పుత్రార్థం నాస్తి వై సుఖమ్ |  
 తదర్థం హయమేధేన యక్షామితి మతిర్తమమ్ || 8 ||

తదహం యష్టమిచ్ఛమి శాస్త్రదృష్టేన కర్తవీణా |  
 కథం ప్రాప్స్వామ్యహం కామం బుద్ధిరత్ర విచార్యతామ్ || 9 ||

తతః సాద్భితి తద్వాక్యం బ్రాహ్మణాః ప్రత్యపూజయన్ |  
 వసిష్ఠప్రముఖాః సర్వే పార్థివస్య ముఖేలితమ్ || 10 ||

ఊచుశ్చ పరమప్రీతాః సర్వే దశరథం వచః |  
 సంభారాః సంభ్రయంతాం తే తురగశ్చ విముచ్యతామ్ || 11 ||

సరయ్యాశ్చోత్తరే తరే యజ్ఞభూమిర్విధీయతామ్ |  
 సర్వథా ప్రాప్స్వసే పుత్రానభిప్రేతాంశ్చ పార్థివమ్ || 12 ||



# వార్తీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 8. అష్టమః సర్గః - సుమంత్రవాక్యమ్

యస్య తే ధర్మికి బుద్ధిరియం పుత్రార్థమాగతా |  
తతః ప్రీతోఽభవద్రాజా శ్రుత్వైతద్ద్విజభాషితమ్ || 13 ||

అమాత్యాంశ్చాబ్రవీద్రాజా హర్షపర్యాకులేక్షణః |  
సంభారాః సంభ్రయంతాం మే గురూణాం వచనాదిహ || 14 ||

సమర్థాభిష్ఠితశ్చాశ్వః సోపాధ్యాయో విముచ్యతామ్ |  
సరయ్యాశ్చోత్తరే తీరే యజ్ఞభూమిర్విభీయతామ్ || 15 ||

శాంతయశ్చాభివర్ధంతాం యథాకల్పం యథావిధి |  
శక్యః కర్తుమయం యజ్ఞః సర్వేణాపి మహీక్షితా || 16 ||

నాపరాధో భవేత్కష్టో యద్యస్మిన్ క్రతుసత్తమే |  
భిద్రం హి మృగయంతేఽత్ర విద్వాంసో బ్రహ్మరాక్షసాః || 17 ||

విధిహీనస్య యజ్ఞస్య సద్యః కర్తా వినశ్యతి | [విహతస్య]  
తద్యథా విధిపూర్వం మే క్రతురేష సమాప్యతే || 18 ||

తథా విధానం క్రియతాం సమర్థాః కరణేష్విహ |  
తథేతి చాబ్రువన్సర్వే మంత్రిణః ప్రత్యపూజయన్ || 19 ||

పార్థివేంద్రస్య తద్వాక్యం యథాజ్ఞప్తం నిశమ్య తే |  
తథా ద్విజాస్తే ధర్మజ్ఞా వర్ధయంతో నృపోత్తమమ్ || 20 ||

అనుజ్ఞాతాస్తతః సర్వే పునర్జగ్నుర్యథాగతమ్ |  
విసర్జయిత్వా తాన్విప్రాన్సచివానిదమబ్రవీత్ || 21 ||

ఋత్విగ్భీరుపసందిష్టో యథావత్కతురాప్యతామ్ |  
ఇత్యుక్త్వా నృపశార్దూలః సచివాన్సముపస్థితాన్ || 22 ||

విసర్జయిత్వా స్వం వేశ్య ప్రవివేశ మహాద్యుతిః |  
తతః స గత్వా తాః పత్నీర్షరేంద్రో హృదయప్రియాః || 23 ||

ఉవాచ దీక్షాం విశత యక్ష్వేఽహం సుతకారణాత్ |  
తాసాం తేనాతికాంతేన వచనేన సువర్చసామ్ |  
ముఖపద్మాన్యశోభంత పద్మానీవ హిమాత్యయే || 24 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 8. అష్టమః సర్గః - సుమంత్రవాక్యమ్

యస్య తే ధర్మికే బుద్ధిరియం పుత్రార్థమాగతా |  
తతః ప్రీతోఽభవద్రాజా శ్రుత్వైతద్విజభాషితమ్ || 13 ||

అమాత్యాంశ్చాబ్రవీద్రాజా హర్షపర్యాకులేక్షణః |  
సంభారాః సంభ్రయంతాం మే గురూణాం వచనాదిహ || 14 ||

సమర్థాభిష్ఠితశ్చాశ్వః సోపాధ్యాయో విముచ్యతామ్ |  
సరయ్యాశ్చోత్తరే తీరే యజ్ఞభూమిర్విభీయతామ్ || 15 ||

శాంతయశ్చాభివర్ధంతాం యథాకల్పం యథావిధి |  
శక్యః కర్తుమయం యజ్ఞః సర్వేణాపి మహీక్షితా || 16 ||

నాపరాధో భవేత్కష్టో యద్యస్మిన్ క్రతుసత్తమే |  
భిద్రం హి మృగయంతేఽత్ర విద్వాంసో బ్రహ్మరాక్షసాః || 17 ||

విధిహీనస్య యజ్ఞస్య సద్యః కర్తా వినశ్యతి | [విహతస్య]  
తద్యథా విధిపూర్వం మే క్రతురేష సమాప్యతే || 18 ||

తథా విధానం క్రియతాం సమర్థాః కరణేష్విహ |  
తథేతి చాబ్రువన్సర్వే మంత్రిణః ప్రత్యపూజయన్ || 19 ||

పార్థివేంద్రస్య తద్వాక్యం యథాజ్ఞప్తం నిశమ్య తే |  
తథా ద్విజాస్తే ధర్మజ్ఞా వర్ధయంతో నృపోత్తమమ్ || 20 ||

అనుజ్ఞాతాస్తతః సర్వే పునర్జగ్గుర్యథాగతమ్ |  
విసర్జయిత్వా తాన్విప్రాన్సచివానిదమబ్రవీత్ || 21 ||

ఋత్విగ్భీరుపసందిష్టో యథావత్కతురాప్యతామ్ |  
ఇత్యుక్త్వా నృపశార్ధూలః సచివాన్సముపస్థితాన్ || 22 ||

విసర్జయిత్వా స్వం వేత్త ప్రవివేశ మహాద్యుతిః |  
తతః స గత్వా తాః పత్నీర్నరేంద్రో హృదయప్రియాః || 23 ||

ఉవాచ దీక్షాం విశత యక్ష్వేఽహం సుతకారణాత్ |  
తాసాం తేనాతికాంతేన వచనేన సువర్చసామ్ |

ముఖపద్మాన్యశోభంత పద్మానీవ హిమాత్యయే || 24 ||  
ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే అష్టమః సర్గః || 8 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 9. నవమః సర్గః - ఋశ్యశృంగోపాఖ్యానమ్

|| ఋశ్యశృంగోపాఖ్యానమ్ ||

ఏతచ్ఛ్రుత్వా రహః సూతో రాజానమిదమబ్రవీత్ |

[\* శ్రూయతాం తత్ పురా వృత్తం పురాణే చ మయా శ్రుతమ్ |\*]

ఋత్యగ్భిరుపదిష్టోఽయం పురావృత్తో మయా శ్రుతః || 1 ||

సనత్కుమారో భగవాన్సూర్యం కథితవాన్కుథామ్ |

ఋషీణాం సన్నిధౌ రాజంస్తవ పుత్రాగమం ప్రతి || 2 ||

కాశ్యపస్య తు పుత్రోఽస్తి విభండక ఇతి శ్రుతః |

ఋశ్యశృంగ ఇతి ఖ్యాతస్తస్య పుత్రో భవిష్యతి || 3 ||

స వనే నిత్యసంవృద్ధో మునిర్వనచరః సదా |

నాన్యం జానాతి విప్రేంద్రో నిత్యం పిత్రానువర్తనాత్ || 4 ||

ద్వైవిధ్యం బ్రహ్మచర్యస్య భవిష్యతి మహాత్మనః |

లోకేషు ప్రథితం రాజన్ విప్రైశ్చ కథితం సదా || 5 ||

తస్యైవం వర్తమానస్య కాలః సమభివర్తతే |

అగ్నిం శుశ్రూషమాణస్య పితరం చ యశస్వినమ్ || 6 ||

ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు రోమపాదః ప్రతాపవాన్ |

అంగేషు ప్రథితో రాజా భవిష్యతి మహాబలః || 7 ||

తస్య వ్యతిక్రమాద్రాజ్ఞో భవిష్యతి సుదారుణా |

అనావృష్టిః సుఖూరా వై సర్వభూతభయావహా || 8 ||

అనావృష్ట్యాం తు వృత్తాయాం రాజా దుఃఖసమన్వితః |

బ్రాహ్మణాఙ్మృతవృద్ధాంశ్చ సమానీయ ప్రవక్ష్యతి || 9 ||

భవంతః శ్రుతధర్మాణో లోకచారిత్రవేదినః |

సమాదిశంతు నియమం ప్రాయశ్చిత్తం యథా భవేత్ || 10 ||

[\* ఇత్యుక్తాస్తే తతో రాజ్ఞా సర్వే బ్రాహ్మణసత్తమాః |\*]

వక్ష్యంతి తే మహీపాలం బ్రాహ్మణా వేదపారగాః |

విభండకసుతం రాజన్సర్వోపాయైరిహానయ || 11 ||

ఆనీయ చ మహీపాల ఋశ్యశృంగం సుసత్కృతమ్ |

ప్రయచ్ఛ కన్యాం శాంతాం వై విధినా సుసమాహితః || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 9. నవమః సర్గః - ఋశ్యశృంగోపాఖ్యానమ్

తేషాం తు వచనం శ్రుత్వా రాజా చింతాం ప్రపత్స్వతే |  
 కేనోపాయేన వై శక్యమిహనేతుం స వీర్యవాన్ || 13 ||

తతో రాజా వినిశ్చిత్స సహ మంత్రిభిరాత్మవాన్ |  
 పురోహితమమాత్యాంశ్చ తతః ప్రేష్యతి సత్యతాన్ || 14 ||

తే తు రాజ్ఞో వచః శ్రుత్వా వ్యథితా వినతాననాః |  
 న గచ్ఛేమ ఋషేర్భితా అనునేష్యంతి తం నృపమ్ || 15 ||

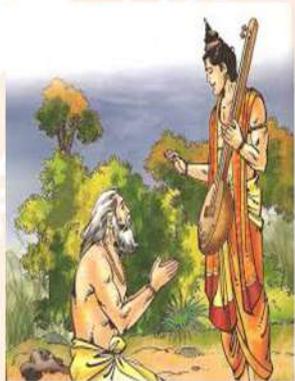
వక్ష్యంతి చింతయిత్వా తే తస్యాపాయాంశ్చ తత్తమాన్ |  
 ఆనేష్యామో వయం విప్రం న చ దోషో భవిష్యతి || 16 ||

ఏవమంగాధిపేనైవ గణికాభిర్మషేః సుతః |  
 ఆనీతోఽవర్షయద్దేవః శాంతా చాస్మై ప్రదీయతే || 17 ||

ఋశ్యశృంగస్తు జామాతా పుత్రాంస్తవ విధాస్యతి |  
 సనత్కుమారకథితమేతావద్వాహృతం మయా || 18 ||

అథ హృష్టో దశరథః సుమంత్రం ప్రత్యభాషత |  
 యథార్ఘ్యశృంగస్తానీతో విస్తరేణ త్వయోచ్యతామ్ || 19 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 నవమః సర్గః || 9 ||





# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ

### 10. దశమః సర్గః -

ఋశ్యశృంగస్యాంగదేశానయనప్రకారః



|| ఋశ్యశృంగస్యాంగదేశానయనప్రకారః ||

సుమంత్రశ్చేదితో రాజ్ఞా ప్రావాచేదం వచస్తదా |

యథర్ష్యశృంగస్త్వానీతః శృణు మే మంత్రిభిః సహ || 1 ||

రోమపాదమువాచేదం సహమాత్యః పురోహితః |

ఉపాయో నిరపాయోఽయమస్మాభిరభిమంత్రితః || 2 ||

ఋశ్యశృంగో వనచరస్తపః స్వాధ్యాయనే రతః |

అనభిజ్ఞః స నారీణాం విషయాణాం సుఖస్య చ || 3 ||

ఇంద్రియార్థైరభిమతైర్నరచిత్తప్రమాధిభిః |

పురమానాయయిష్యామః క్షిప్రం చాధ్యవసీయతామ్ || 4 ||

గణికాస్తత్ర గచ్ఛంతు రూపవత్యః స్వలంకృతాః |

ప్రలోభ్య వివిధోపాయైరానేష్యంతీహ సత్యతాః || 5 ||

శ్రుత్వా తథేతి రాజా చ ప్రత్యువాచ పురోహితమ్ |

పురోహితో మంత్రిణశ్చ తథా చక్రుశ్చ తే తదా || 6 ||

వారముఖ్యాస్తు తచ్ఛ్రుత్వా వనం ప్రవివిశుర్కహాత్ |

ఆశ్రమస్యావిదూరేఽస్త్రిన్యత్నం కుర్వంతి దర్శనే || 7 ||

ఋషిపుత్రస్య భీరస్య నిత్యమాశ్రమవాసినః |

పితుః స నిత్యసంతుష్టో నాతిచక్రామ చాశ్రమాత్ || 8 ||

న తేన జన్త ప్రభృతి దృష్టపూర్వం తపస్వినా |

స్త్రీ వా పుమాన్వాయచ్చాన్యత్సత్త్వం నగరరాష్ట్రజమ్ || 9 ||

తతః కదాచిత్తం దేశమాజగామ యదృచ్ఛయా |

విభండకసుతస్తత్ర తాశ్చాపశ్యద్వరాంగనాః || 10 ||

తాశ్చిత్రవేషాః ప్రమదా గాయంత్యో మధురస్వరైః |

ఋషిపుత్రముపాగమ్య సర్వా వచనమబ్రువన్ || 11 ||

కస్త్యం కిం వర్తసే బ్రహ్మాన్ జ్ఞాతుమిచ్ఛామహే వయమ్ |

ఏకస్త్యం విజనే ఘోరే వనే చరసి శంస నః || 12 ||

అదృష్టరూపాస్తాస్తేన కామ్యరూపా వనే స్త్రియః |

హార్దాత్తస్య మతిర్జాతా హ్యఖ్యాతుం పితరం స్వకమ్ || 13 ||



# వార్తకి రామాయణం-



## బాల కాండ

### 10. దశమః సర్గః -

ఋశ్యశృంగస్యాంగదేశానయనప్రకారః

పితా విభండకోఽస్తాకం తస్యాహం సుత జైరసః |  
ఋశ్యశృంగ ఇతి ఖ్యాతం నామ కర్తృ చ మే భువి || 14 ||

ఇహాశ్రమపదేఽస్తాకం సమీపే శుభదర్శనాః |  
కలిష్యే వోఽత్ర పూజాం వై సర్వేషాం విధిపూర్వకమ్ || 15 ||

ఋషిపుత్రవచః శ్రుత్వా సర్వాసాం మతిరాస వై |  
తదాశ్రమపదం ద్రష్టుం జగ్ముః సర్వాశ్చ తేన తాః || 16 ||

ఆగతానాం తతః పూజామృషిపుత్రశ్చకార హ |  
ఇదమర్హ్యమిదం పాద్యమిదం మూలమిదం ఫలమ్ || 17 ||

ప్రతిగృహ్య తు తాం పూజాం సర్వా ఏవ సముత్సుకాః |  
ఋషేర్భితాస్తు శీఘ్రం తా గమనాయ మతిం దధుః || 18 ||

అస్తాకమపి ముఖ్యాని ఫలానీమాని వై ద్విజ |  
గృహాణ ప్రతి భద్రం తే భక్తయస్య చ మా చిరమ్ || 19 ||

తతస్తాంతం సమాలింగ్య సర్వా హర్షసమన్వితాః |  
మోదకాన్ ప్రదదుస్తస్మై భక్ష్వాంశ్చ వివిధాన్ శుభాన్ || 20 ||

తాని చాస్వాద్య తేజస్వీ ఫలానీతి స్త మన్యతే |  
అనాస్వాదితపూర్వాణి వనే నిత్యనివాసినామ్ || 21 ||

ఆపృచ్ఛ చ తదా విప్రం వ్రతచర్యాం నివేద్య చ |  
గచ్ఛంతి స్తాపదేశాత్తాః భితాస్తస్య పితుః స్త్రియః || 22 ||

గతాసు తాసు సర్వాసు కాశ్యపస్యాత్తజో ద్విజః |  
అస్సస్థహృదయశ్చాసీద్ధుఃఖాత్సంపరివర్తతే || 23 ||

తతోఽపరేద్యుస్తం దేశమాజగామ స వీర్యవాన్ |  
[\* విభండకసుతః శ్రీమాన్తనసా చింతయన్తుహుః | \*]

మనోజ్ఞా యత్ర తా దృష్టా వారముఖ్యాః స్వలంకృతాః || 24 ||  
దృష్ట్వైవ చ తదా విప్రమాయాంతం హృష్టమానసాః |

ఉవసృత్య తతః సర్వాస్తాస్తమూచురిదం వచః || 25 ||  
ఏహ్యశ్రమపదం సౌమ్య హ్యస్తాకమితి చాబ్రువన్ |

[\* చిత్రాణ్యత్ర బహూని స్యుర్కూలాని చ ఫలని చ | \*]



# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ

### 10. దశమః సర్గః -

ఋశ్యశృంగస్యాంగదేశానయనప్రకారః

తత్రాప్యేష విధిః శ్రీమాన్విశేషేణ భవిష్యతి || 26 |

శ్రుత్వా తు వచనం తాసాం మునిస్తద్భదయంగమమ్ |  
గమనాయ మతిం చక్రే తం చ నిన్యుస్తథా స్త్రియః || 27 ||

తత్ర చానీయమానే తు విప్రే తస్మిన్తహాత్మని |  
వవర్ష సహసా దేవో జగత్ప్రహ్లాదయంస్తదా || 28 ||

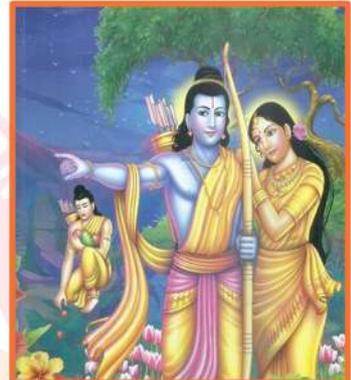
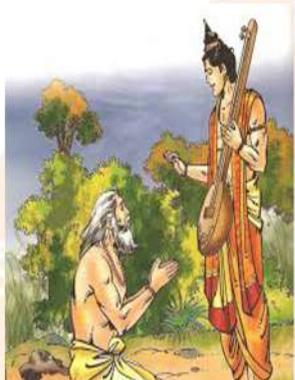
వర్షణైవాగతం విప్రం విషయం స్వం నరాభిపః |  
ప్రత్యుద్గమ్య మునిం ప్రీతః శిరసా చ మహీం గతః || 29 || [ప్రహ్వా]

అర్ఘ్యం చ ప్రదదౌ తస్మై నియతః సుసమాహితః |  
వవ్రే ప్రసాదం విప్రేంద్రాన్తా విప్రం మన్యురావిశేత్ || 30 ||

అంతఃపురం ప్రవిశ్యాన్తే కన్యాం దత్త్వా యథావిధి |  
శాంతాం శాంతేన మనసా రాజా హర్షమవాప సః || 31||

ఏవం స న్యవసత్తత్ర సర్వకామైః సుపూజితః |  
ఋశ్యశృంగో మహాతేజాః శాంతయా సహ భార్యయా || 32 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే దశమః సర్గః || 10 ||





# వాల్మీకి రామాయణం-



## బాల కాండ

### 11. ఏకాదశః సర్గః -

#### ఋశ్యశృంగస్యాయోధ్యాప్రవేశః

|| ఋశ్యశృంగస్యాయోధ్యాప్రవేశః ||

భూయ ఏవ హి రాజేంద్ర శృణు మే వచనం హితమ్ |  
యథా స దేవప్రవరః కథయామేవమబ్రవీత్ || 1 ||

ఇక్ష్వాకూణాం కులే జాతో భవిష్యతి సుధార్మికః |  
రాజా దశరథో రాజా శ్రీమాన్సత్యవ్రతిశ్రవః || 2 ||

అంగరాజేన సఖ్యం చ తస్య రాజ్ఞో భవిష్యతి |

[\* కన్యా చాస్య మహాభాగా శాంతా నామ భవిష్యతి | \*]

పుత్రస్తు సోఽఙ్గరాజస్య రోమపాద ఇతి శ్రుతః || 3 ||

తం స రాజా దశరథో గమిష్యతి మహాయశాః |

అనపత్యోఽస్మి ధర్మాత్మన్ శాంతా భర్తా మమ క్రతుమ్ || 4 ||

ఆహరేత త్వయాఙ్గప్తః సంతానార్థం కులస్య చ |

శ్రుత్వా రాజ్ఞోఽథ తద్వాక్యం మనసాపి విమృశ్య చ || 5 || [విచింత్య]

ప్రదాస్యతే పుత్రవంతం శాంతా భర్తారమాత్మవాన్ |

ప్రతిగృహ్యం చ తం విప్రం స రాజా విగత జ్వరః || 6 ||

ఆహరిష్యతి తం యఙ్గం ప్రహృష్టేనాంతరాత్మనా |

తం చ రాజా దశరథో యష్టుకామః కృతాంజలిః || 7 ||

ఋశ్యశృంగం ద్విజశ్రేష్ఠం వరయిష్యతి ధర్మవిత్ |

యఙ్గార్థం ప్రసవార్థం చ స్వర్గార్థం చ నరేశ్వరః || 8 ||

లభతే చ స తం కామం ద్విజముఖ్యాద్విశాం పతిః |

పుత్రాశ్చాస్య భవిష్యంతి చత్వారోఽమితవిక్రమాః || 9 ||

వంశప్రతిష్ఠానకరాః సర్వలోకేషు విశ్రుతాః |

ఏవం స దేవప్రవరః పూర్వం కథితవాన్కథామ్ || 10 ||

సనత్కుమారో భగవాన్ పురా దేవయుగే ప్రభుః |

స త్వం పురుషశార్దూల తమానయ సుసత్యతమ్ || 11 ||

స్వయమేవ మహారాజ గత్వా సబలవాహనః |

[\* సుమంత్రస్య వచః శ్రుత్వా హృష్టో దశరథోఽభవత్ | \*]

అనుమాన్య వసిష్ఠం చ సూతవాక్యం నిశామ్య చ || 12 ||



# వార్తాకి రామాయణం-



## బాల కాండ

11. ఏకాదశః సర్గః -

ఋశ్యశృంగస్యా యోధ్యా ప్రవేశః

వసిష్ఠేనాభ్యనుజ్ఞాతో రాజా సంపూర్ణమానసః |

సాంతఃపురః సహమాత్యః ప్రయయౌ యత్ర స ద్విజః || 13 ||

వనాని సరితశ్చైవ వ్యతిక్రమ్య శనైః శనైః |

అభిచక్రామ తం దేశం యత్ర వై మునిపుంగవః || 14 ||

ఆసాద్య తం ద్విజశ్రేష్ఠం రోమపాదసమీపగమ్ |

ఋషిపుత్రం దదర్శాదౌ దివ్యమానమివానలమ్ || 15 ||

తతో రాజా యథాన్యాయం పూజాం చక్రే విశేషతః |

సఖిత్యాత్తస్య వై రాజ్ఞః ప్రహృష్టేనాంతరాత్తనా || 16 ||

రోమపాదేన చాఖ్యాతమృషిపుత్రాయ భీమతే |

సఖ్యం సంబంధకం చైవ తదా తం ప్రత్యపూజయత్ || 17 ||

ఏవం సుసత్యతస్తేన సహోషిత్యా నరర్షభః |

సప్తాష్ట దివసాన్రాజా రాజానమిదమబ్రవీత్ || 18 ||

శాంతా తవ సుతా రాజన్సహ భర్తా విశాంపతే |

మదీయం నగరం యాతు కార్యం హి మహాదుద్యతమ్ || 19 ||

తథేతి రాజా సంశ్రుత్య గమనం తస్య భీమతః |

ఉవాచ వచనం విప్రం గచ్ఛ త్వం సహ భార్యయా || 20 ||

ఋషిపుత్రః ప్రతిశ్రుత్య తథేత్యాహ నృపం తదా |

స నృపేణాభ్యనుజ్ఞాతః ప్రయయౌ సహ భార్యయా || 21 ||

తావానోన్యాంజలిం కృత్వా స్నేహాత్సంశ్లిష్య చోరసా |

ననందతుర్దశరథో రోమపాదశ్చ వీర్యవాన్ || 22 ||

తతః సుహృదమాపృచ్ఛ్య ప్రస్థితో రఘునందనః |

పౌరేభ్యః ప్రేషయామాస దూతాన్వై శీఘ్రగామినః || 23 ||

క్రియతాం నగరం సర్వం క్షిప్రమేవ స్వలంకృతమ్ |

ధూపితం సిక్త సమ్మృష్టం పతాకాభిరలంకృతమ్ || 24 ||

తతః ప్రహృష్టాః పౌరాస్తే శ్రుత్వా రాజానమాగతమ్ |

తథా ప్రచక్రుస్తత్సర్వం రాజ్ఞా యత్ప్రేషితం తదా || 25 ||



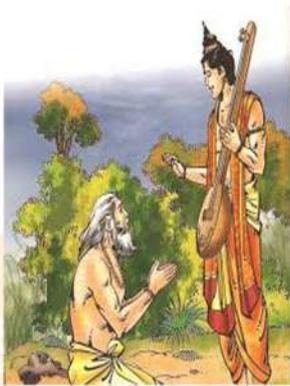
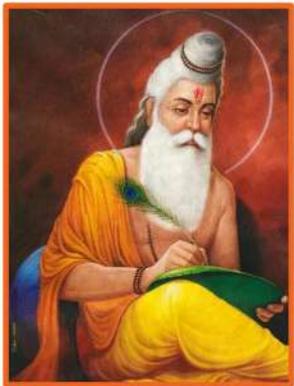
# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



11. ఏకాదశః సర్గః - ఋశ్యశృంగస్యాయోధ్యాప్రవేశః

తతః స్వలంకృతం రాజా నగరం ప్రవివేశ హ |  
 శంఖదుందుభినిర్ఘోషైః పురస్కృత్య ద్విజర్షభమ్ || 26 ||  
 తతః ప్రముదితాః సర్వే దృష్ట్వా తం నాగరా ద్విజమ్ |  
 ప్రవేశ్యమానం సత్యత్య నరేంద్రేణేంద్రకర్తణా || 27 ||  
 [\* యథా దివి సురేంద్రేణ సహస్రాక్షేణ కాశ్యపమ్ | \*]  
 అంతఃపురం ప్రవేశ్యేనం పూజాం కృత్వా చ శాస్త్రతః |  
 కృతకృత్యం తదాత్మానం మేనే తస్యపవాహనాత్ || 28 ||  
 అంతఃపురాణి సర్వాణి శాంతాం దృష్ట్వా తథాగతామ్ |  
 సహ భర్తా విశాలాక్షీం ప్రీత్యానందముపాగమన్ || 29 ||  
 పూజ్యమానా చ తాభిః సా రాజ్ఞా చైవ విశేషతః |  
 ఉవాస తత్ర సుఖితా కంచితకాలం సహర్షిజా || 30 || [సహద్విజా]  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 ఏకాదశః సర్గః || 11 ||





# వార్షిక రామాయణం-

## బాల కాండ



### 12. ద్వాదశః సర్గః - అశ్వమేధసంభారః

**|| అశ్వమేధసంభారః ||**

తతః కాలే బహుతిథే కస్మింశ్చిత్సుమనోహరే |  
వసంతే సమనుప్రాప్తే రాజ్ఞో యష్టుం మనోఽభవత్ || 1 ||

తతః ప్రసాద్య శిరసా తం విప్రం దేవవర్ణినమ్ |  
యజ్ఞాయ వరయామాస సంతానార్థం కులస్య చ || 2 ||

తథేతి చ రాజానమువాచ చ సుసత్యతః |  
సంభారాః సంఖ్యయంతాం తే తురగశ్చ విముచ్యతామ్ || 3 ||

[\* సరవ్యాశ్చోత్తరే తీరే యజ్ఞభూమిర్విధీయతామ్ | \*]  
తతో రాజాఽబ్రవీద్వాక్యం సుమంత్రం మంత్రిసత్తమమ్ |

సుమంత్రావాహాయ క్షిప్రమృత్విజో బ్రహ్మవాదినః || 4 ||  
సుయజ్ఞం వామదేవం చ జాబాలిమథ కాశ్యపమ్ |

పురోహితం వసిష్ఠం చ యే చాన్యే ద్విజసత్తమాః || 5 ||  
తతః సుమంత్రస్త్వరితం గత్వా త్వరితవిక్రమః |

సమానయత్య తాన్విప్రాన్సమస్తాన్వేదపారగాన్ || 6 ||  
తాన్సూజయిత్వా ధర్మాత్తా రాజా దశరథస్తదా |

ధర్మార్థసహితం యుక్తం శ్లక్ష్యం వచనమబ్రవీత్ || 7 ||  
మమ లాలప్యమానస్య పుత్రార్థం నాస్తి వై సుఖమ్ |

తదర్థం హయమేధేన యక్షామీతి మతిర్తమమ్ || 8 ||  
తదహం యష్టుమిచ్ఛామి శాస్త్రదృష్టేన కర్తవీణా |

ఋషిపుత్రప్రభావేణ కామాన్మాస్వామి చాప్యహమ్ || 9 ||  
తతః సాద్భితి తద్వాక్యం బ్రాహ్మణాః ప్రత్యపూజయన్ |

వసిష్ఠప్రముఖాః సర్వే పార్థివస్య ముఖాచ్ఛృతమ్ || 10 ||  
ఋశ్యశృంగపురోగాశ్చ ప్రత్యూచుర్భుపతిం తదా |

సంభారాః సంఖ్యయంతాం తే తురగశ్చ విముచ్యతామ్ || 11 ||  
సర్వథా ప్రాప్సుసే పుత్రాంశ్చతురోఽమితవిక్రమాన్ |

యస్య తే ధర్మికీ బుద్ధిరియం పుత్రార్థమాగతా || 12 ||



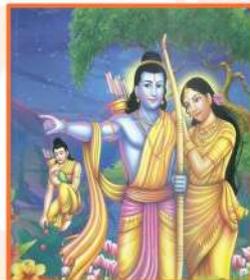
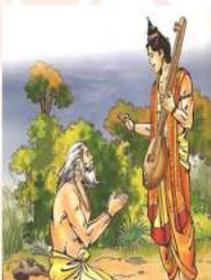
# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 12. ద్వాదశః సర్గః - అశ్వమేధసంభారః

తతః ప్రీతోఽభవద్రాజా శ్రుత్వా తు ద్విజభాషితమ్ |  
 అమాత్యాంశ్చాబ్రవీద్రాజా హర్షణేదం శుభాక్షరమ్ || 13 ||  
 సంభారాః సంఖ్యయంతాం మే గురూణాం వచనాదిహా |  
 సమర్థాభిష్ఠితశ్చాశ్వః సోపాధ్యాయో విముచ్యతామ్ || 14 ||  
 సరయ్యాశ్చోత్తరే తీరే యజ్ఞభూమిర్విధీయతామ్ |  
 శాంతయశ్చాపి వర్తంతాం యథాకల్పం యథావిధి || 15 ||  
 శక్యః కర్తుమయం యజ్ఞః సర్వేణాపి మహీక్షితా |  
 నాపరాధో భవేత్కష్టో యద్యస్తిన్ క్రతుసత్తమే || 16 ||  
 భిద్రం హి మృగయంతేఽత్ర విద్వాంసో బ్రహ్మరాక్షసాః |  
 విహతస్య హి యజ్ఞస్య సద్యః కర్తా వినశ్యతి || 17 ||  
 తద్యథా విధిపూర్వం మే క్రతురేష సమాప్యతే |  
 తథా విధానం క్రియతాం సమర్థాః కరణేష్విహా || 18 ||  
 తథేతి చ తతః సర్వే మంత్రిణః ప్రత్యపూజయన్ |  
 పార్థివేంద్రస్య తద్వాక్యం యథాజ్ఞప్తమకుర్వత || 19 ||  
 తతో ద్విజాస్తే ధర్మజ్ఞమస్తువన్నార్థివర్షభమ్ |  
 అనుజ్ఞాతాస్తతః సర్వే పునర్జగ్తుర్యథాగతమ్ || 20 ||  
 గతేష్వథ ద్విజాగ్ర్యేషు మంత్రిణస్తాన్నరాధిపః |  
 వినర్జయిత్వా స్వం వేత్త ప్రవివేశ మహాద్యుతిః || 21 ||  
 ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 ద్వాదశః సర్గః || 12 ||





# వాల్మీకి రామాయణం-

## బాల కాండ



### 13. త్రయోదశః సర్గః - యజ్ఞశాలాప్రవేశః

**|| యజ్ఞశాలాప్రవేశః ||**

పునః ప్రాప్తే వసంతే తు పూర్ణః సంవత్సరోఽభవత్ |  
ప్రసవార్థం గతో యష్టం హయమేధేన వీర్యవాన్ || 1 ||

అభివాద్య వసిష్ఠం చ న్యాయతః ప్రతిపూజ్య చ |  
అబ్రవీత్ప్రశ్రితం వాక్యం ప్రసవార్థం ద్విజోత్తమమ్ || 2 ||

యజ్ఞో మే ప్రీయతాం బ్రహ్మన్యథోక్తం మునిపుంగవ | [క్రియతాం]  
యథా న విఘ్నః క్రియతే యజ్ఞాంగేషు విధీయతామ్ || 3 ||

భవాన్ స్నిగ్ధః సుహృన్తహ్యం గురుశ్చ పరమో మహాన్ |  
వోడవ్యో భవతా చైవ భారో యజ్ఞస్య చోద్యతః || 4 ||

తథేతి చ న రాజానమబ్రవీద్ద్విజసత్తమః |  
కలిష్యే సర్వమేవైతద్భవతా యత్సమర్థితమ్ || 5 ||

తతోఽబ్రవీద్ద్విజాన్పుద్ధాన్యజ్ఞకర్తృసు నిష్ఠితాన్ |  
స్థాపత్యే నిష్ఠితాంశ్చైవ వృద్ధాన్సరమధార్మికాన్ || 6 ||

కర్తాంతికాన్ శిల్పకరాన్వర్ధకీన్ఘనకానపి |  
గణకాన్ శిల్పినశ్చైవ తద్దైవ నటనర్తకాన్ || 7 ||

తథా శుచీన్ శాస్త్రవిదః పురుషాన్సుబహుశ్రుతాన్ |  
యజ్ఞకర్తృ సమీహంతాం భవంతో రాజశాసనాత్ || 8 ||

ఇష్టకా బహుసాహస్రా శీఘ్రమానీయతామితి |  
ఔపకార్యాః క్రియంతాం చ రాజ్ఞాం బహుగుణాన్వితాః || 9 ||

బ్రాహ్మణావసథాశ్చైవ కర్తవ్యాః శతశః శుభాః |  
భక్ష్మాన్దృషాన్వైర్భహుభిః సముపేతాః సునిష్ఠితాః || 10 ||

తథా పౌరజనస్యాపి కర్తవ్యా బహువిస్తరాః |  
[\* అధికపాఠః - ఆగతానాం సుదూరాచ్ఛ పార్థివానాం వృథక్ వృథక్ |

వాజివారణశాలాశ్చ తథా శయ్యాగృహాణి చ |  
భటానాం మహదావాసా వైదేశికనివాసినామ్ |\*]

ఆవాసా బహుభక్ష్మా వై సర్వకామైరుపస్థితాః || 11 ||



# వార్షిక రామాయణం-

## బాల కాండ



### 13. త్రయోదశః సర్గః - యజ్ఞశాలాప్రవేశః

తథా జానపదస్యాపి జనస్య బహుశోభనమ్ |  
 దాతవ్యమన్నం విధివత్సత్యత్య న తు లీలయా || 12 ||

సర్వే వర్ణా యథా పూజాం ప్రాప్నువంతి సుసత్యతాః |  
 న చావజ్ఞా ప్రయోక్తవ్యా కామక్రోధవశాదపి || 13 ||

యజ్ఞకర్తసు యే వ్యగ్రాః పురుషాః శిల్పినస్తథా |  
 తేషామపి విశేషేణ పూజా కార్యా యథాక్రమమ్ || 14 ||

తే చ స్యుః సంభృతాః సర్వే వసుభిర్భోజనేన చ |  
 యథా సర్వం సువిహితం న కించిత్పరిహీయతే || 15 ||

తథా భవంతః కుర్వంతు ప్రీతిస్సిగ్ధేన చేతసా |  
 తతః సర్వే సమాగమ్య వసిష్ఠమిదమబ్రువన్ || 16 ||

యథోక్తం తత్సువిహితం న కించిత్పరిహీయతే |  
 తతః సుమంత్రమాహూయ వసిష్ఠో వాక్యమబ్రవీత్ || 17 ||

నిమంత్రయస్య నృపతీన్యథివ్యాం యే చ ధార్మికాః |  
 బ్రాహ్మణాన్ క్షత్రియాన్ వైశ్యాన్ శూద్రాంశ్చైవ సహస్రశః || 18 ||

సమానయస్య సత్యత్య సర్వదేశేషు మానవాన్ |  
 మిథిలాభిపతిం శూరం జనకం సత్యవిక్రమమ్ || 19 ||

నిష్ఠితం సర్వశాస్త్రేషు తథా వేదేషు నిష్ఠితమ్ |  
 తమానయ మహాభాగం స్వయమేవ సుసత్యతమ్ || 20 ||

పూర్వ సంబంధినం జ్ఞాత్వా తతః పూర్వం బ్రవీమి తే |  
 తథా కాశీపతిం సిగ్ధం సతతం ప్రియవాదినమ్ || 21 ||

సద్భృతం దేవసంకాశం స్వయమేవానయస్య హ |  
 తథా కేకయరాజానం వృద్ధం పరమధార్మికమ్ || 22 ||

శ్వశురం రాజసింహస్య సపుత్రం త్వమిహానయ |  
 అంగేశ్వరం మహాభాగం రోమపాదం సుసత్యతమ్ || 23 ||

వయస్యం రాజసింహస్య సమానయ యశస్వినమ్ |  
 ప్రాచీనాస్సింధుసౌవీరాన్సారాష్ట్రేయాంశ్చ పార్థివాన్ || 24 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 13. త్రయోదశః సర్గః - యజ్ఞశాలాప్రవేశః

దాక్షిణాత్యాన్నరేంద్రాశ్చ సమస్తానానయస్య హా |  
 సంతి స్నిగ్ధాశ్చ యే చాన్యే రాజానః పృథివీతలే || 25 ||  
 తానానయ తతః క్షిప్రం సానుగాన్సహబాంధవాన్ |  
 [\* ఏతాన్ దూతైః మహాభాగైః ఆనయస్య నృపాజ్ఞ్యా | \*]  
 వసిష్ఠవాక్యం తచ్చుత్వా సుమంత్రస్త్వరితస్తదా || 26 ||  
 వ్యాదిశత్పురుషాంస్తత్ర రాజ్ఞామానయనే శుభాన్ |  
 స్వయమేవ హి ధర్మాత్కా ప్రయయౌ మునిశాసనాత్ || 27 ||  
 సుమంత్రస్త్వరితో భూత్వా సమానేతుం మహీక్షితః |  
 తే చ కర్మాంతికాః సర్వే వసిష్ఠాయ చ ధీమతే || 28 ||  
 సర్వం నివేదయంతి స్త యజ్ఞే యదుపకల్పితమ్ |  
 తతః ప్రీతో ద్విజశ్రేష్ఠస్తాన్సర్వానిదమబ్రవీత్ || 29 ||  
 అవజ్ఞయా న దాతవ్యం కస్యచిల్లీలయాపి వా |  
 అవజ్ఞయా కృతం హన్యాద్దాతారం నాత్ర సంశయః || 30 ||  
 తతః కైశ్చిదహోరాత్రైరుపయాతా మహీక్షితః |  
 బహూని రత్నాన్యాదాయ రాజ్ఞో దశరథస్య హా || 31 ||  
 తతో వసిష్ఠః సుప్రీతో రాజానమిదమబ్రవీత్ |  
 ఉపయాతా నరవ్యాఘ్రు రాజానస్తవ శాసనాత్ || 32 ||  
 మయా చ సత్యతాః సర్వే యథార్థం రాజసత్తమాః |  
 యజ్ఞియం చ కృతం రాజన్సురుషైః సుసమాహితైః || 33 ||  
 నిర్యాతు చ భవాన్యఘ్రం యజ్ఞాయతనమంతికాత్ |  
 సర్వకామైరుపహృతైరుపేతం వై సమంతతః || 34 ||  
 ద్రఘ్ణమర్హసి రాజేంద్ర మనసేవ వినిర్జితమ్ |  
 తథా వసిష్ఠవచనాద్భృశ్యశృంగస్య చోభయోః || 35 ||  
 శుభే దివసనక్షత్రే నిర్యాతో జగతీపతిః |  
 తతో వసిష్ఠప్రముఖాః సర్వ ఏవ ద్విజోత్తమాః || 36 ||  
 ఋశ్యశృంగం పురస్మృత్య యజ్ఞకర్తారభంస్తదా |  
 యజ్ఞవాటగతాః సర్వే యథాశాస్త్రం యథావిధి |  
 శ్రీమాంశ్చ సహపత్నీభి రాజా దిక్షాముపావిశత్ || 37 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 త్రయోదశః సర్గః || 13 ||



# వార్షిక రామాయణం

## బాల కాండ



### 14. చతుర్దశః సర్గః - అశ్వమేధః

|| అశ్వమేధః ||

అథ సంవత్సరే పూర్ణే తస్మిన్మాప్తే తురంగమే |  
 సరయ్యాశ్చోత్తరే తీరే రాజ్ఞో యజ్ఞోఽభ్యవర్తత || 1 ||  
 ఋశ్యశృంగం పురస్కృత్య కర్తృ చక్రుర్విజర్షభాః |  
 అశ్వమేధే మహాయజ్ఞే రాజ్ఞోఽస్య సుమహాత్మనః || 2 ||  
 కర్తృ కుర్వంతి విధివద్యాజకా వేదపారగాః |  
 యథావిధి యథాన్యాయం పరిక్రామంతి శాస్త్రతః || 3 ||

ప్రవర్ణ్యం శాస్త్రతః కృత్వా తథైవోపసదం ద్విజాః |  
 చక్రుశ్చ విధివత్సర్వమధికం కర్తృ శాస్త్రతః || 4 ||  
 అభిపూజ్య తదా హృష్టాః సర్వే చక్రుర్వథావిధి |  
 ప్రాతఃసవనపూర్వాణి కర్తాణి మునిపుంగవాః || 5 ||  
 ఐంద్రశ్చ విధివద్దత్తో రాజా చాభిష్టుతోఽనఘః |  
 మాధ్యందినం చ సవనం ప్రావర్తత యథాక్రమమ్ || 6 ||

తృతీయసవనం చైవ రాజ్ఞోఽస్య సుమహాత్మనః |  
 చక్రుస్తే శాస్త్రతో దృష్ట్వా తథా బ్రాహ్మణపుంగవాః || 7 ||

[\* అధికపాఠః - ఆహ్వాయాన్ చక్రిరే తత్ర శక్రాదీన్విబుధోత్తమాన్ |  
 ఋశ్యశృంగాదయో మంత్రైః శిక్షాక్షరసమన్వితైః |  
 గీతిభిర్మధురైః స్నిగ్ధైర్మంత్రాహ్వానైర్వధార్హతః |  
 హోతారో దదురావాహ్య హవిర్భాగాన్ దివోకసామ్ [\*]

న చాపఠతమభూత్తత్ర స్థలితం వాపి కించన |  
 దృశ్యతే బ్రహ్మవత్సర్వం క్షేమయుక్తం హి చక్రిరే || 8 ||  
 న తేష్యహాఃసు శ్రాంతో వా క్షుభితో వాఽపి దృశ్యతే |  
 నావిద్వాన్బ్రాహ్మణస్తత్ర నాశతానుచరస్తథా || 9 ||  
 బ్రాహ్మణా భుంజతే నిత్యం నాథవంతశ్చ భుంజతే |  
 తాపసా భుంజతే చాపి శ్రమణా భుంజతే తథా || 10 ||

వృద్ధాశ్చ వ్యాధితాశ్చైవ స్త్రియో బాలాస్తథైవ చ |  
 అనిశం భుంజమానానాం న తృప్తిరుపలభ్యతే || 11 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## 14. చతుర్దశః సర్గః - అశ్వమేధః

దీయతాం దీయతామన్నం వాసాంసి వివిధాని చ |  
ఇతి సంచోదితాస్తత్ర తథా చక్రురనేకశః || 12 ||

అన్నకూటాశ్చ బహవో దృశ్యంతే పర్వతోపమాః |  
దివసే దివసే తత్ర సిద్ధస్య విభివత్తదా || 13 ||

నానాదేశాదనుప్రాప్తాః పురుషాః స్త్రీగణాస్తథా |  
అన్నపానైః సువిహితాస్తస్మిన్యజ్ఞే మహాత్మనః || 14 ||

అన్నం హి విభివత్స్వాదు ప్రశంసంతి ద్విజర్షభాః |  
అహో తృప్తాః స్తృ భద్రం త ఇతి శుశ్రావ రాఘవః || 15 ||

స్వలంకృతాశ్చ పురుషా బ్రాహ్మణాన్స్వర్వవేషయన్ |  
ఉపాసతే చ తానన్యే సుమృష్టమణికుండలాః || 16 ||

కర్మాంతరే తదా విప్రా హేతువాదాన్బహూనపి |  
ప్రాహుః స్తృ వాగ్మినో భీరాః పరస్పర జిగీషయా || 17 ||

దివసే దివసే తత్ర సంస్తరే కుశలా ద్విజాః |  
సర్వకర్మాణి చక్రుస్తే యథాశాస్త్రం ప్రచోదితాః || 18 ||

నాషడంగవిదత్రాసీన్నావ్రతో నాబహుశ్రుతః |  
సదస్యస్తస్య వై రాజ్ఞో నావాదకుశలా ద్విజాః || 19 ||

ప్రాప్తే యూపోచ్చయే తస్మిన్ష్టైల్వాః ఖాదిరాస్తథా |  
తావంతో బిల్వసహితాః పర్ణినశ్చ తథాఽపరే || 20 ||

శ్లేష్మాతకమయస్త్యాకో దేవదారుమయస్తథా |  
ద్వావేవ విహితౌ తత్ర బాహువ్యస్తపరిగ్రహౌ || 21 ||

కారితాః సర్వ ఏవైతే శాస్త్రజ్ఞైర్యజ్ఞకోవిదైః |  
శోభార్థం తస్య యజ్ఞస్య కాంచనాలంకృతాఽభవన్ || 22 ||

ఏకవింశతియూపాస్తే ఏకవింశత్యరత్నయః |  
వాసోభిరేకవింశద్ధిరేకైకం సమలంకృతాః || 23 ||

విన్యస్తా విభివత్సర్వే శిల్పిభిః సుకృతా దృఢాః |  
అష్టాశ్రయః సర్వ ఏవ శ్శక్త్యరూపసమన్వితాః || 24 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 14. చతుర్దశః సర్గః - అశ్వమేధః

ఆచ్ఛాదితాస్తే వాసోభిః పుష్పైర్గందైశ్చ భూషితాః |  
సప్తర్షయో దీప్తిమంతో విరాజంతే యథా దివి || 25 ||

ఇష్టకాశ్చ యథాన్యాయం కారితాశ్చ ప్రమాణతః |  
చితోఽగ్నిర్బ్రాహ్మణైస్తత్ర కుశలైః శుల్బకర్తృణి || 26 ||

స చిత్య రాజసింహస్య సంచితః కుశలైర్విజైః |  
గరుడో రుక్మపక్షో వై త్రిగుణోఽష్టాదశాత్మకః || 27 ||

నియుక్తాస్తత్ర పశవస్తత్రదుద్దిశ్య దైవతమ్ |  
ఉరగాః పక్షిణశ్చైవ యథాశాస్త్రం ప్రచోదితాః || 28 ||

శామిత్రే తు హయస్తత్ర తథా జలచరాశ్చ యే |  
ఋత్విగ్భిః సర్వమేవైతన్నియుక్తం శాస్త్రతస్తదా || 29 ||

పశూనాం త్రిశతం తత్ర యూపేషు నియతం తథా |  
అశ్వరత్నోత్తమం తస్య రాజ్ఞో దశరథస్య హా || 30 ||

కౌసల్యా తం హయం తత్ర పరిచర్య సమంతతః |  
కృపాణైర్విశశాసైనం త్రిభిః పరమయా ముదా || 31 ||

పతత్రిణా తదా సార్థం సుస్థితేన చ చేతసా |  
అవసద్రజనీమేకాం కౌసల్యా ధర్మకామ్యయా || 32 ||

హోతాఽధ్వర్యుస్తథోద్ధాతా హస్తేన సమయోజయన్ |  
మహిష్యా పరివృత్యా చ వావతాం చ తథాఽపరమ్ || 3 ||

పతత్రిణస్తస్య వపాముద్భ్రత్య నియతేంద్రియః |  
ఋత్విక్ష్పరమసంపన్నః శ్రపయామాస శాస్త్రతః || 34 ||

ధూమగంధం వపాయాస్తు జిఘ్రితి స్త నరాధిపః |  
యథాకాలం యథాన్యాయం నిర్ణుదన్పాపమాత్మనః || 35 ||

హయస్య యాని చాంగాని తాని సర్వాణి బ్రాహ్మణాః |  
అగ్నా ప్రాస్యంతి విధివత్సమంత్రాః షోడశర్విజః || 36 ||

ష్లక్షశాఖాసు యజ్ఞానామస్యేషాం క్రియతే హవిః |  
అశ్వమేధస్య చౌకస్య వైతసో భాగ ఇష్యతే || 37 || [యజ్ఞస్య]



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 14. చతుర్దశః సర్గః - అశ్వమేధః



త్ర్యహోఽశ్వమేధః సంఖ్యాతః కల్పసూత్రేణ బ్రాహ్మణైః |  
 చతుష్టోమమహస్తస్య ప్రథమం పరికల్పితమ్ || 38 ||  
 ఉక్త్యం ద్వితీయం సంఖ్యాతమతిరాత్రం తథోత్తరమ్ |  
 కారితాస్తత్ర బహవో విహితాః శాస్త్రదర్శనాత్ || 39 ||  
 జ్యోతిష్టోమాయుషీ చైవమతిరాత్రా చ నిర్జితా |  
 అభిజిద్విశ్వజిచ్ఛైవమష్టార్యామో మహాక్రతుః || 40 ||  
 ప్రాచీం హోత్రే దదౌ రాజా దిశం స్వకులవర్ధనః |  
 అధ్వర్యవే ప్రతీచీం తు బ్రహ్మణే దక్షిణాం దిశమ్ || 41 ||  
 ఉద్గాత్రే చ తథోదీచీం దక్షిణైషా వినిర్జితా |  
 అశ్వమేధే మహాయజ్ఞే స్వయంభూవిహితే పురా || 42 ||  
 క్రతుం సమాప్య తు తదా న్యాయతః పురుషర్షభః |  
 ఋత్విగ్భ్యో హి దదౌ రాజా ధరాం తాం కులవర్ధనః || 43 ||  
 ఋత్విజస్త్యబ్రువన్సర్వే రాజానం గతకల్తషమ్ |  
 భవానేవ మహీం కృత్స్నా మేకో రక్షితుమర్హతి || 44 ||  
 న భూమ్యా కార్యమస్మాకం న హి శక్తాః స్త పాలనే |  
 రతాః స్వాధ్యాయకరణే వయం నిత్యం హి భూమిప || 45 ||  
 నిష్క్రయం కించిదేవేహ ప్రయచ్ఛతు భవానితి |  
 మణిరత్నం సువర్ణం వా గావో యద్వా సముద్యతమ్ || 46 ||  
 తత్ప్రయచ్ఛ నరశ్రేష్ఠ ధరణ్యా న ప్రయోజనమ్ |  
 ఏవముక్తో నరపతిర్బ్రాహ్మణైర్వేదపారగైః || 47 ||  
 గవాం శతసహస్రాణి దశ తేభ్యో దదౌ నృపః |  
 దశకోటిః సువర్ణస్య రజతస్య చతుర్గుణమ్ || 48 ||  
 ఋత్విజస్తు తతః సర్వే ప్రదదుః సహితా వసు |  
 ఋశ్యశ్యంగాయ మునయే వసిష్ఠాయ చ భీమతే || 49 ||  
 తతస్తే న్యాయతః కృత్స్నా ప్రవిభాగం ద్విజోత్తమాః |  
 సుప్రీతమనసః సర్వే ప్రత్యూచుర్కుదితా భృశమ్ || 50 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 14. చతుర్దశః సర్గః - అశ్వమేధః

తతః ప్రసర్పకేభ్యస్తు హిరణ్యం సుసమాహితః |  
జాంబూనదం కోటిశతం బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ తదా || 51 || [సంఖ్యం]

దరిద్రాయ ద్విజాయాథ హస్తాభరణముత్తమమ్ |  
కస్త్విచిద్యాచమానాయ దదౌ రాఘవనందనః || 52 ||

తతః ప్రీతేషు నృపతిర్ద్విజేషు ద్విజవత్సలః |  
ప్రణామమకరోత్తేషాం హర్షపర్యాకులేక్షణః || 53 ||

తస్యాశిషోఽథ వివిధా బ్రాహ్మణైః సముదీరితాః | [సముదాహృతాః]  
ఉదారస్య నృవీరస్య ధరణ్యాం ప్రణతస్య చ || 54 ||

తతః ప్రీతమనా రాజా ప్రాప్య యజ్ఞమనుత్తమమ్ |  
పాపాపహం స్వర్షయనం దుష్కరం పార్థివర్షభైః || 55 ||

తతోఽబ్రవీద్యశ్యశృంగం రాజా దశరథస్తదా |  
కులస్య వర్ధనం త్వం తు కర్తుమర్హసి సువ్రత || 56 ||

తథేతి చ స రాజానమువాచ ద్విజసత్తమః |  
భవిష్యంతి సుతా రాజంశ్చత్వారస్తే కులోద్వహాః || 57 ||

[\* అధికశ్లోకః - స తస్య వాక్యం మధురం నిశమ్య  
ప్రణమ్య తస్మై ప్రయతో నృపేంద్రః | జగామ హర్షం పరమం మహాత్మా  
తమృశ్యశృంగం పునరప్యవాచ ||\*]

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
చతుర్దశః సర్గః || 14 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 15. పంచదశః సర్గః - రావణవధోపాయః

|| రావణవధోపాయః ||

మేధావీ తు తతో ధ్యాత్వా స కించిదిదముత్తరమ్ |  
 లబ్ధసంజ్ఞస్తతస్తం తు వేదజ్ఞో నృపమబ్రవీత్ || 1 ||

ఇష్టిం తేహం కలిష్యామి పుత్రయాం పుత్రకారణాత్ |  
 అధర్వశిరసి ప్రాక్తైర్తుంతైః సిద్ధాం విధానతః || 2 ||

తతః ప్రక్రమ్య తామిష్టిం పుత్రయాం పుత్రకారణాత్ |  
 జుహోవ చాగ్నా తేజస్వీ మంత్రదృష్టేన కర్తవీ || 3 ||

తతో దేవాః సగంధర్యాః సిద్ధాశ్చ పరమర్షయః |  
 భాగప్రతిగ్రహార్థం వై సమవేతా యథావిధి || 4 ||

తాః సమేత్య యథాన్యాయం తస్మిన్నదసి దేవతాః |  
 అబ్రువః కకర్తారం బ్రహ్మణం వచనం మహాత్ || 5 ||

భగవంస్త్యత్ప్రసాదేన రావణో నామ రాక్షసః |  
 సర్వాన్శ్చ బాధతే వీర్యాచ్ఛాసితుం తం న శక్నుమః || 6 ||

త్వయా తస్మై వరో దత్తః ప్రీతేన భగవన్పురా |  
 మానయంతశ్చ తం నిత్యం సర్వం తస్య క్షమామహే || 7 ||

ఉద్యేజయతి లోకాన్స్త్రీనుచ్ఛితాన్వేష్టి దుర్మతిః |  
 శక్తం త్రిదశరాజానం ప్రధర్షయితుమిచ్ఛతి || 8 ||

ఋషీన్యక్షాన్స గంధర్వానసురాన్ప్రాహ్లాణాన్స్తథా |  
 అతిక్రామతి దుర్ధర్షో వరదానేన మోహితః || 9 ||

నైనం సూర్యః ప్రతపతి పార్శ్వే వాతి న మారుతః |  
 చలోర్జిమాలీ తం దృష్ట్వా సముద్రోఽపి న కంపతే || 10 ||

సుమహాన్శ్చ భయం తస్మాద్రాక్షసాద్ధోరదర్శనాత్ |  
 వధార్థం తస్య భగవన్పుషాయం కర్తుమర్హసి || 11 ||

ఏవముక్తః సురైః సర్వైశ్చింతయిత్వా తతోఽబ్రవీత్ |  
 హంతాయం విహితస్తస్య వధోపాయో దురాత్మనః || 12 ||

తేన గంధర్వయక్షాణాం దేవదానవరక్షసామ్ |  
 అవధ్యోఽస్మీతి వాగుక్తా తథేత్యుక్తం చ తన్తయా || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 15. పంచదశః సర్గః - రావణవధోపాయః

నాకీర్తయదవజ్ఞానాత్తద్రక్షో మానుషాంస్తదా |  
తస్మాత్స మానుషాద్వధ్యో మృత్యుర్నాన్యోఽస్య విద్యతే || 14 ||

ఏతచ్ఛ్రుత్వా ప్రియం వాక్యం బ్రహ్మణా సముదాహృతమ్ |  
దేవా మహర్షయః సర్వే ప్రహృష్టాస్తేఽభవంస్తదా || 15 ||

ఏతస్మిన్నంతరే విష్ణురుపయాతో మహాద్యుతిః |  
శంఖచక్రగదాపాణిః పీతవాసా జగత్పతిః || 16 ||

[\* అధికశ్లోకః -వైనతేయం సమారూహ్య భాస్కర తోయదం యథా |  
తప్త హాటక కేయూరో వంద్యమానః సురోత్తమైః ||\*]

బ్రహ్మణా చ సమాగమ్య తత్ర తస్థౌ సమాహితః |  
తమబ్రువన్సురాః సర్వే సమభిష్టాయ సంనతాః || 17 ||

త్వాం నియోక్తామహే విష్ణో లోకానాం హితకామ్యయా |  
రాజ్ఞో దశరథస్య త్వమయోధ్యాధిపతేః విభోః || 18 ||

ధర్మజ్ఞస్య వదాన్యస్య మహర్షిసమతేజసః |  
తస్య భార్యాసు తిస్మషు ప్రీశ్రీకీర్త్యుపమాసు చ || 19 ||

విష్ణో పుత్రత్వమాగచ్ఛ కృత్వాఽఽత్నానం చతుర్విధమ్ |  
తత్ర త్వం మానుషో భూత్వా ప్రవృద్ధం లోకకంటకమ్ || 20 ||

అవధ్యం దైవతైర్విష్ణో సమరే జహి రావణమ్ |  
స హి దేవాన్సగంధర్వాన్సిద్ధాంశ్చ మునిసత్తమాన్ || 21 ||

రాక్షసో రావణో మూర్ఖో వీర్యత్యేకేన బాధతే |  
ఋషయస్తు తతస్తేన గంధర్వాప్సరసస్తథా || 22 ||

క్రీడంతో నందనవనే క్రూరేణ కిల హింసితాః |  
వధార్థం వయమాయాతాస్తస్య వై మునిభిః సహ || 23 ||

సిద్ధగంధర్వయక్షాశ్చ తతస్త్వాం శరణం గతాః |  
త్వం గతిః పరమా దేవ సర్వేషాం నః పరంతప || 24 ||

వధాయ దేవశత్రూణాం నృణాం లోకే మనః కురు |  
ఏవముక్తస్తు దేవేశో విష్ణుస్త్రిదశపుంగవః || 25 ||



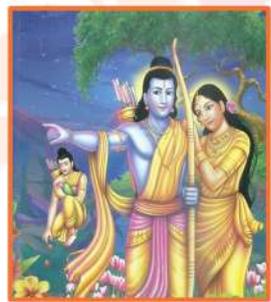
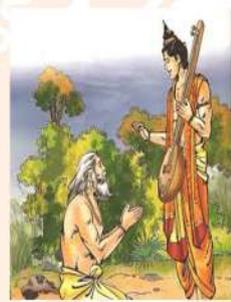
# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 15. పంచదశః సర్గః - రావణవధోపాయః

పితామహపురోగాంస్తాన్ సర్వలోకనమస్కృతః |  
 అబ్రవీత్ త్రిదశాన్ సర్వాన్ సమేతాన్ ధర్మసంహితాన్ || 26 ||  
 భయం త్యజత భద్రం వో హితార్థం యుధి రావణమ్ |  
 సపుత్రపౌత్రం సామాత్యం సమిత్రజ్ఞాతిబాంధవమ్ || 27 ||  
 హత్యా క్రూరం దురాత్మానం దేవర్షిణాం భయావహమ్ |  
 దశ వర్షసహస్రాణి దశ వర్షశతాని చ || 28 ||  
 వత్స్వామి మానుషే లోకే పాలయన్మృభివీమిమామ్ |  
 ఏవం దత్త్వా వరం దేవో దేవానాం విష్ణురాత్మవాన్ || 29 ||  
 మానుషే చింతయామాస జన్మభూమిమథాత్మనః |  
 తతః పద్మపలాశాక్షః కృత్వాఽఽత్మానం చతుర్విధమ్ || 30 ||  
 పితరం రోచయామాస తదా దశరథం నృపమ్ |  
 తతో దేవర్షిగంధర్వాః సరుద్రాః సాప్సరోగణాః |  
 స్తుతిభిర్నివ్యరూపాభిస్తుష్టువుర్మధుసూదనమ్ || 31 ||  
 తముద్ధతం రావణముగ్రతేజసం ప్రవృద్ధదర్పం త్రిదశేశ్వరద్విషమ్ |  
 విరావణం సాధు తపస్వి కంటకం తపస్వినాముద్ధర తం భయావహమ్ || 32 ||  
 తమేవ హత్యా సబలం సబాంధవం విరావణం రావణముగ్రపౌరుషమ్ |  
 స్వర్లోకమాగచ్ఛ గతజ్వరశ్చిరం సురేంద్రగుప్తం గతదోషకల్మషమ్ || 33 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 పంచదశః సర్గః || 15 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 16. షోడశః సర్గః - పాయసోత్పత్తిః

|| పాయసోత్పత్తిః ||

తతో నారాయణో దేవో నియుక్తః సురసత్తమైః |  
జానన్మపి సురానేవం శ్లక్షం వచనమబ్రవీత్ || 1 ||  
ఉపాయః కో వధే తస్య రాక్షసాభిపతేః సురాః |  
యమహం తం సమాస్థాయ నిహన్యామృషికంటకమ్ || 2 ||  
ఏవముక్తాః సురాః సర్వే ప్రత్యూచుర్విష్ణుమవ్యయమ్ |  
మానుషీం తనుమాస్థాయ రావణం జహి సంయుగే || 3 ||  
స హి తేపే తపస్తీవ్రం దీర్ఘకాలమలిందమ |  
యేన తుష్టోఽభవద్భువ్నో లోకకృల్లోకపూర్వజః || 4 ||  
సంతుష్టః ప్రదదౌ తస్మై రాక్షసాయ వరం ప్రభుః |  
నానావిధేభ్యో భూతేభ్యో భయం నాన్యత్ర మానుషాత్ || 5 ||  
అవజ్ఞాతాః పురా తేన వరదానేన మానవాః |  
ఏవం పితామహాత్తస్మాద్వరం ప్రాప్య స దర్శితః || 6 || [గర్వితః]  
ఉత్సాదయతి లోకాంస్త్రీంస్త్రయశ్చాప్యపకర్షతి |  
తస్మాత్తస్య వధో దృష్టో మానుషేభ్యః పరంతప || 7 ||  
ఇత్యేతద్వచనం శ్రుత్వా సురాణాం విష్ణురాత్నవాన్ |  
పితరం రోచయామాస తదా దశరథం నృపమ్ || 8 ||  
స చాప్యపుత్రో నృపతిస్తస్మిన్కాలే మహాద్యుతిః |  
అయజత్పుత్రియామిష్టిం పుత్రేప్పురరిసూదనః || 9 ||  
స కృత్వా నిశ్చయం విష్ణురామంత్వ చ పితామహమ్ |  
అంతర్ధానం గతో దేవైః పూజ్యమానో మహర్షిభిః || 10 ||  
తతో వై యజమానస్య పావకాదతులప్రభమ్ |  
ప్రాదుర్భూతం మహాదూతం మహావీర్యం మహాబలమ్ || 11 ||  
కృష్ణం రక్తాంబరధరం రక్తాక్షం దుందుభిస్సనమ్ |  
స్నిగ్ధహర్యక్షతనుజశ్చత్రుప్రవరమూర్ధజమ్ || 12 ||  
శుభలక్షణసంపన్నం దివ్యాభరణభూషితమ్ |  
శైలశృంగసముత్సేధం దృష్టశార్ధూలవిక్రమమ్ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 16. షోడశః సర్గః - పాయసోత్పత్తిః



దివాకరసమాకారం దిప్తానలశిఖోపమమ్ |  
తప్తజాంబూనదమయీం రాజతాంతపరిచ్ఛదామ్ || 14 ||

దివ్యపాయససంపూర్ణాం పాత్రీం పత్నీమివ ప్రియామ్ |  
ప్రగృహ్య విపులాం దోర్భ్యాం స్వయం మాయామయీమివ || 15 ||

సమవేక్ష్యాబ్రవీద్వాక్యమిదం దశరథం నృపమ్ |  
ప్రాజాపత్యం నరం విద్ధి మామిహాభ్యాగతం నృప || 16 ||

తతః పరం తదా రాజా ప్రత్యువాచ కృతాంజలిః |  
భగవన్ స్వాగతం తేఽస్తు కిమహం కరవాణి తే || 17 ||

అథో పునరిదం వాక్యం ప్రాజాపత్యే నరోఽబ్రవీత్ |  
రాజన్సర్భయతా దేవానద్య ప్రాప్తమిదం త్వయా || 18 ||

ఇదం తు నరశార్థూల పాయసం దేవనిర్మితమ్ |  
ప్రజాకరం గృహాణ త్వం ధన్యమారోగ్యవర్ధనమ్ || 19 ||

భార్యాణామనురూపాణామశ్చీతేతి ప్రయచ్ఛ వై |  
తాను త్వం లప్స్వసే పుత్రాన్యదర్థం యజసే నృప || 20 ||

తథేతి నృపతిః ప్రీతః శిరసా ప్రతిగృహ్య తామ్ |  
పాత్రీం దేవాన్నసంపూర్ణాం దేవదత్తాం హిరణ్మయీమ్ || 21 ||

అభివాద్య చ తద్భూతమద్భుతం ప్రియదర్శనమ్ |  
ముదా పరమయా యుక్తశ్చకారాభిప్రదక్షిణమ్ || 22 ||

తతో దశరథః ప్రాప్య పాయసం దేవనిర్మితమ్ |  
బభూవ పరమప్రీతః ప్రాప్య విత్తమివాధనః || 23 ||

తతస్తదద్భుతప్రభ్యం భూతం పరమభాస్వరమ్ |  
సంవర్తయిత్వా తత్కర్త తత్రైవాంతరథీయత || 24 ||

హర్షరశ్చిభిరుద్ద్యోతం తస్యాంతఃపురమాబభౌ |  
శారదస్యాభిరామస్య చంద్రస్యేవ నభోంశుభిః || 25 ||

సోంతఃపురం ప్రవిశ్యేవ కౌసల్యామిదమబ్రవీత్ |  
పాయసం ప్రతిగృహ్ణీష్వ పుత్రీయం త్విదమాత్మనః || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

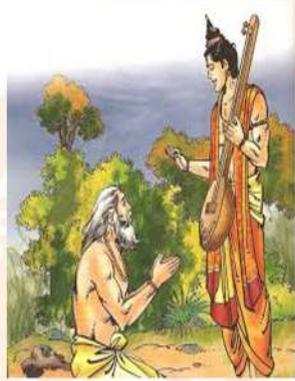
## బాల కాండ



### 16. షోడశః సర్గః - పాయసోత్పత్తిః

కౌసల్యాయై నరపతిః పాయసార్థం దదౌ తదా |  
 అర్థాదర్థం దదౌ చాపి సుమిత్రాయై నరాధిపః || 27 ||  
 కైకేయ్యై చావశిష్టార్థం దదౌ పుత్రార్థకారణాత్ |  
 ప్రదదౌ చావశిష్టార్థం పాయసస్యామృతోపమమ్ || 28 ||  
 అనుచింత్య సుమిత్రాయై పునరేవ మహీపతిః |  
 ఏవం తాసాం దదౌ రాజా భార్యాణాం పాయసం పృథక్ || 29 ||  
 తాస్త్వేతత్పాయసం ప్రాప్య నరేంద్రస్యత్తమాః స్త్రియః |  
 సమ్మానం మేనిరే సర్వాః ప్రహర్షోదితచేతసః || 30 ||  
 తతస్తు తాః ప్రాశ్య తదుత్తమస్త్రియో మహీపతేరుత్తమపాయసం పృథక్ |  
 హుతాశనాదిత్య సమానతేజస శ్చిరేణ గర్భాన్మతిపేదిరే తదా || 31 ||  
 తతస్తు రాజా ప్రసమీక్ష్త తాః స్త్రియః ప్రరూఢగర్భాః ప్రతిలబ్ధమానసః |  
 బభూవ హృష్టస్త్రిదివే యథా హరిః సురేంద్రసిద్ధర్షిగణాభిపూజితః || 32 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 షోడశః సర్గః || 16 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 17. సప్తదశః సర్గః - ఋక్షవానరోత్పత్తిః

|| ఋక్షవానరోత్పత్తిః ||

పుత్రత్వం తు గతే విష్ణౌ రాజ్ఞస్తస్య మహాత్మనః |  
ఉవాచ దేవతాః సర్వాః స్వయంభూర్భగవానిదమ్ || 1 ||

సత్యసంధస్య వీరస్య సర్వేషాం నో హితైషిణః |  
విష్ణోః సహయాన్బలినః సృజధ్వం కామరూపిణః || 2 ||

మాయావిదశ్చ శూరాంశ్చ వాయువేగసమాజ్ఞవే |  
నయజ్ఞాన్ బుద్ధిసంపన్నాన్ విష్ణుతుల్యపరాక్రమాన్ || 3 ||

అసంహార్యానుపాయజ్ఞాన్ సింహసంహననాన్వితాన్ |  
సర్వాస్త్రగుణసంపన్నానమృతప్రాశనానివ || 4 ||

అస్పరఃసు చ ముఖ్యాసు గంధర్వీణాం తనూషు చ |  
కింనలీణాం చ గాత్రేషు వానలీణాం తనూషు చ || 5 ||

యక్షపన్నగకన్యాసు ఋక్షివిద్యాధలీషు చ |  
సృజధ్వం హరిరూపేణ పుత్రాంస్తుల్యపరాక్రమాన్ || 6 ||

పూర్వమేవ మయా సృష్టో జాంబవాన్యక్షపుంగవః |  
జృంభమాణస్య సహసా మమ వక్త్రాదజాయత || 7 ||

తే తథోక్తా భగవతా తత్ప్రతిశ్రుత్య శాసనమ్ |  
జనయామాసురేవం తే పుత్రాన్వానరరూపిణః || 8 ||

ఋషయశ్చ మహాత్మానః సిద్ధవిద్యాధరోరగాః |  
చారణాశ్చ సుతాన్వీరాన్ససృజుర్వనచారిణః || 9 ||

వానరేంద్రం మహేంద్రాభమింద్రో వాలినమూర్జితమ్ |  
సుగ్రీవం జనయామాసే తపనస్తపతాం వరః || 10 ||

బృహస్పతిస్త్యజనయత్తారం నామ మహాహరిమ్ |  
సర్వవానరముఖ్యానాం బుద్ధిమంతమనుత్తమమ్ || 11 ||

ధనదస్య సుతః శ్రీమాన్వానరో గంధమాదనః |  
విశ్వకర్తా త్వజనయన్మలం నామ మహాహరిమ్ || 12 ||

పావకస్య సుతః శ్రీమాన్నీలోఽగ్నిసదృశప్రభః |  
తేజసా యశసా వీర్యాదత్యరిచ్యత వానరాన్ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 17. సప్తదశః సర్గః - ఋక్షవానరోత్పత్తిః

రూపద్రవిణసంపన్నావశ్వినౌ రూపసంమతౌ |  
మైందం చ ద్వివిదం చైవ జనయామాసతుః స్వయమ్ || 14 ||

వరుణో జనయామాస సుషేణం నామ వానరమ్ |  
శరభం జనయామాస పర్జన్యస్తు మహాబలమ్ || 15 ||

మారుతస్యాత్మజః శ్రీమాన్ఘ్ననుమాన్నామ వానరః |  
వజ్రసంహాననోపేతో వైనతేయసమో జవే || 16 ||

సర్వవానరముఖ్యేషు బుద్ధిమాన్బలవానపి |  
తే నృష్టా బహుసాహస్రా దశగ్రీవవధే రతాః || 17 ||

అప్రమేయబలా వీరా విక్రాంతాః కామరూపిణః |  
తే గజాచలసంకాశా వపుష్కంతో మహాబలాః || 18 ||

ఋక్షవానరగోపుచ్ఛాః క్షిప్రమేవాభిజజ్జిరే |  
యస్య దేవస్య యద్రూపం వేషో యశ్చ పరాక్రమః || 19 ||

అజాయత సమస్తేన తస్య తస్య సుతః పృథక్ |  
గోలాంగూలీషు చోత్పన్నాః కేచిత్సంమతవిక్రమాః || 20 ||

ఋక్షీషు చ తథా జాతా వానరాః కింసలీషు చ |  
దేవా మహర్షిగంధర్వాస్త్రార్జ్యాయక్ష్ణా యశస్వినః || 21 ||

నాగాః కింపురుషాశ్చైవ సిద్ధవిద్యాధరోరగాః |  
బహవో జనయామాసుర్బ్రహ్మస్తత్ర సహస్రశః || 22 ||

[\* అధికపాఠః -చారణాశ్చ సుతాన్ వీరాన్ సన్సృజాః వన చారిణః |  
అప్సరస్సు చ ముఖ్యాసు తథా విద్యధలీషు చ |

నాగకన్యాసు చ తథా గంధర్వీణాం తనూషు చ |  
కామరూప బలోపేతా యథా కామవిచారిణః |\*]

వానరాన్సుమహాకాయాన్సర్వాన్వై వనచారిణః |  
సింహశార్థూలసదృశా దర్శేణ చ బలేన చ || 23 ||

శిలావ్రహారణాః సర్వే సర్వే పాదపయోధినః |  
నఖదంష్ట్రాయుధాః సర్వే సర్వే సర్వాస్త్రకోవిదాః || 24 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 17. సప్తదశః సర్గః - ఋక్షవానరోత్పత్తిః

విచాలయేయుః శైలేంద్రాన్భేదయేయుః స్థిరాన్ ద్రుమాన్ |  
క్షోభయేయుశ్చ వేగేన సముద్రం సరితాం పతిమ్ || 25 ||

దారయేయుః క్షితిం పద్భ్యామాప్లవేయుర్కహార్ణవమ్ |  
నభస్థలం విశేయుశ్చ గృహ్ణీయురపి తోయదాన్ || 26 ||

గృహ్ణీయురపి మాతంగాన్తత్తాన్మృజతో వనే |  
నర్దమానాశ్చ నాదేన పాతయేయుర్విహంగమాన్ || 27 ||

ఈద్యశానాం ప్రసూతాని హలిణాం కామరూపిణామ్ |  
శతం శతసహస్రాణి యూథపానాం మహాత్మనామ్ || 28 ||

తే ప్రధానేషు యూథేషు హలిణాం హరియూథపాః |  
బభూవుర్యూథపశ్రేష్ఠా వీరాంశ్చాజనయన్స్థలీన్ || 29 ||

అన్యే ఋక్షవతః ప్రస్థానుపతస్థుః సహస్రశః |  
అన్యే నానావిధాన్ శైలాన్భేజిరే కాననాని చ || 30 ||

సూర్యపుత్రం చ సుగ్రీవం శక్రపుత్రం చ వాలినమ్ |  
బ్రాతరావుపతస్థుస్తే సర్వే ఏవ హలిశ్వరాః || 31 ||

నలం నీలం హనూమంతమన్యాంశ్చ హరియూథపాన్ |  
తే తార్క్ష్యబలసంపన్నాః సర్వే యుద్ధవిశారదాః || 32 ||

విచరంతోఽర్థయన్స్థర్పాత్ సింహవ్యాఘ్రమహోరగాన్ |  
తాంశ్చ సర్యాన్తహాబాహుర్వాలీ విపులవిక్రమః || 33 ||

జుగోప భుజవీర్యేణ ఋక్షగోపుచ్ఛవానరాన్ |  
తైరియం పృథివీ శూరైః సపర్వతవనార్ణవా |

కీర్ణా వివిధసంస్థానైర్నానావ్యంజనలక్ష్ణైః || 34 ||

తైర్నేషుబృందాచలకూటకల్పైర్కహాబలైర్వానరయూథపాలైః |  
బభూవ భూల్భీమశలీరరూపైః సమావృతా రామసహాయహేతోః || 35 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
సప్తదశః సర్గః || 17 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 18. అష్టాదశః సర్గః - శ్రీరామాద్యవతారః

|| శ్రీరామాద్యవతారః ||

నిర్భ్రతే తు క్రతౌ తస్మిన్తయమేధే మహాత్మనః |  
 ప్రతిగృహ్య సురా భాగాన్ ప్రతిజగ్గుర్యథాగతమ్ || 1 ||

సమాప్తదిక్షానియమః పత్నీగణసమన్వితః |  
 ప్రవివేశ పులిం రాజా సభృత్యబలవాహనః || 2 ||

యథార్థం పూజితాస్తేన రాజ్ఞా వై పృథివీశ్వరాః |  
 ముదితాః ప్రయయుర్దేశాన్ప్రణమ్య మునిపుంగవమ్ || 3 ||

శ్రీమతాం గచ్ఛతాం తేషాం స్వపురాణి పురాత్తతః |  
 బలాని రాజ్ఞాం శుబ్రాణి ప్రహృష్టాని చకాశిరే || 4 ||

గతేషు పృథివీశేషు రాజా దశరథస్తదా |  
 ప్రవివేశ పులిం శ్రీమాన్పురస్కృత్య ద్విజోత్తమాన్ || 5 ||

శాంతయా ప్రయయౌ సార్థమృశ్యశృంగః సుపూజితః |  
 అన్వీయమానో రాజ్ఞాఽథ సానుయాత్రేణ భీమతా || 6 ||

ఏవం విసృజ్య తాన్సర్వాన్రాజా సంపూర్ణమానసః |  
 ఉవాస సుఖితస్తత్ర పుత్రోత్పత్తిం విచింతయన్ || 7 ||

తతో యజ్ఞే సమాప్తే తు ఋతూనాం షట్పమత్యయుః |  
 తతశ్చ ద్వాదశే మాసే చైత్రే నావమికే తిథౌ || 8 ||

నక్షత్రేఽదితిదైవత్యే స్యాచ్ఛసంస్థేషు పంచసు |  
 గ్రహేషు కర్కటే లగ్నే వాక్పతావిందునా సహ || 9 ||

ప్రోద్యమానే జగన్నాథం సర్వలోకనమస్కృతమ్ |  
 కౌసల్యాఽజనయద్రామం దివ్యలక్ష్మణసంయుతమ్ || 10 ||

విష్ణోరర్థం మహాభాగం పుత్రమైక్ష్వాకువర్ధనమ్ |  
 [\* లోహితాక్షం మహాబాహుం రక్తోష్ఠం దుందుభిస్సనమ్ | \*]

కౌసల్యా శుశుభే తేన పుత్రేణామిత తేజసా || 11 ||

యథా వరేణ దేవానామదితిర్వజ్రపాణినా |  
 భరతో నామ కైకేయ్యాం జజ్ఞే సత్యపరాక్రమః || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## 18. అష్టాదశః సర్గః - శ్రీరామాద్యవతారః

సాక్షాద్విష్ణోశ్చతుర్థభాగః సర్వైః సముదితో గుణైః |  
అథ లక్ష్మణశత్రుఘ్నా సుమిత్రాజనయత్సుతౌ || 13 ||

సర్వాస్త్రకుశలా వీరా విష్ణోరర్థసమన్వితౌ |  
పుష్పజాతస్తు భరతో మీనలగ్నే ప్రసన్నభిః || 14 ||

సార్వే జాతౌ చ సౌమిత్రీ కులీరేఽభ్యుదితే రవౌ |  
రాజ్ఞః పుత్రా మహాత్మానశ్చత్వారో జజ్ఞిరే పృథక్ || 15 ||

గుణవంతోఽనురూపాశ్చ రుచ్యా ప్రాప్తపదోపమాః |  
జగుః కలం చ గంధర్వా నన్యతుశ్చాప్సరోగణాః || 16 ||

దేవదుందుభయో నేదుః పుష్పవృష్టిశ్చ ఖాచ్ఛుతా |  
ఉత్సవశ్చ మహానాసీదయోధ్యాయాం జనాకులః || 17 ||

రథ్యాశ్చ జనసంబాధా నటనర్తకసంకులాః |  
గాయనైశ్చ విరావిణ్యో వాదకైశ్చ తథాఽపరైః || 18 ||

[\* విరేజిర్విపులాస్తత్ర సర్వ రత్న సమన్వితాః | \*]  
ప్రదేయాంశ్చ దదౌ రాజా సూతమాగధవందినామ్ |  
బ్రాహ్మణేభ్యో దదౌ విత్తం గోధనాని సహస్రశః || 19 ||

అతీత్యైకాదశాహం తు నామకర్త తథాఽకరోత్ |  
జ్యేష్ఠం రామం మహాత్మానం భరతం కైకయాసుతమ్ || 20 ||

సౌమిత్రం లక్ష్మణమితి శత్రుఘ్నమపరం తథా |  
వసిష్ఠః పరమప్రీతో నామాని కృతవాంస్తదా || 21 ||

బ్రాహ్మణాన్భోజయామాస పౌరజానపదానపి |  
అదదద్రాహ్మణానాం చ రత్నైఃపుమమితం బహు || 22 ||

తేషాం జన్మక్రియాదీని సర్వకర్మాణ్యకారయత్ |  
తేషాం కేతులివ జ్యేష్ఠో రామో రతికరః పితుః || 23 ||

బభూవ భూయో భూతానాం స్వయంభూలివ సంమతః |  
సర్వే వేదవిదః శూరాః సర్వే లోకహితే రతాః || 24 ||

సర్వే జ్ఞానోపసంపన్నాః సర్వే సముదితా గుణైః |  
తేషామపి మహాతేజా రామః సత్యపరాక్రమః || 25 ||



# వార్తీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 18. అష్టాదశః సర్గః - శ్రీరామాద్యవతారః

ఇష్టః సర్వస్య లోకస్య శశాంక ఇవ నిర్మలః |  
 గజస్కంధేఽశ్యపృష్టే చ రథచర్యాసు సంమతః || 26 ||  
 ధనుర్వేదే చ నిరతః పితృశుశ్రూషణే రతః |  
 బాల్యాత్మభృతి సుస్నిగ్ధో లక్ష్మణో లక్ష్మీవర్ధనః || 27 ||  
 రామస్య లోకరామస్య భ్రాతుర్జ్యేష్ఠస్య నిత్యశః |  
 సర్వప్రియకరస్తస్య రామస్యాపి శరీరతః || 28 ||  
 లక్ష్మణో లక్ష్మీసంపన్నో బహిఃప్రాణ ఇవాపరః |  
 న చ తేన వినా నిద్రాం లభతే పురుషోత్తమః || 29 ||  
 మృష్టమన్నముపానీతమశ్మాతి న హి తం వినా |  
 యదా హి హాయమారూఢో మృగయాం యాతి రాఘవః || 30 ||  
 తదైనం పృష్టతోఽభ్యేతి సథనుః పరిపాలయన్ |  
 భరతస్యాపి శత్రుఘ్నో లక్ష్మణావరజో హి సః || 31 ||  
 ప్రాణైః ప్రియతరో నిత్యం తస్య చాసీత్తథా ప్రియః |  
 న చతుర్భిర్మహాభాగైః పుత్రైర్దశరథః ప్రియైః || 32 ||  
 బభూవ పరమప్రీతో వేదైరివ పితామహః |  
 తే యదా జ్ఞానసంపన్నాః సర్వే సముదితా గుణైః || 33 ||  
 ప్రీమంతః కీర్తిమంతశ్చ సర్వజ్ఞా దీర్ఘదర్శినః |  
 తేషామేవం ప్రభావానాం సర్వేషాం దీప్తతేజసామ్ || 34 ||  
 పితా దశరథో హృష్టో బ్రహ్మ లోకాధిపా యథా |  
 తే చాపి మనుజవ్యాఘ్రా వైదికాధ్యయనే రతాః || 35 ||  
 పితృశుశ్రూషణరతా ధనుర్వేదే చ నిష్ఠితాః |  
 అథ రాజా దశరథస్తేషాం దారక్రియాం ప్రతి || 36 ||  
 చింతయామాస ధర్మాత్మా సోపాధ్యాయః సబాంధవః |  
 తస్య చింతయమానస్య మంత్రిమధ్యే మహాత్మనః || 37 ||  
 అభ్యాగచ్ఛన్తహాతేజా విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
 న రాజ్ఞో దర్శనాకాంక్షీ ద్వారాధ్యక్షానువాచ హ || 38 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 18. అష్టాదశః సర్గః - శ్రీరామాద్యవతారః



శీఘ్రమాఖ్యాత మాం ప్రాప్తం కౌశికం గాఢినః సుతమ్ |  
తచ్ఛ్రుత్వా వచనం త్రాసాద్రాజ్ఞో వేశ్య ప్రదుద్రువుః || 39 ||  
సంభ్రాంతమనసః సర్వే తేన వాక్యేన చోదితాః |  
తే గత్వా రాజభవనం విశ్వామిత్రమృషిం తదా || 40 ||  
ప్రాప్తమావేదయామాసుర్మపాయైక్ష్వాకవే తదా |  
తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా సపురోధాః సమాహితః || 41 ||  
ప్రత్యుజ్జగామ తం హృష్టో బ్రహ్మణమివ వాసవః |  
తం దృష్ట్వా జ్వలితం దీప్త్యా తాపసం సంశితవ్రతమ్ || 42 ||  
ప్రహృష్టవదనో రాజా తతోఽర్ఘ్యం సముపాహరత్ |  
స రాజ్ఞః ప్రతిగృహ్యార్ఘ్యం శాస్త్రదృష్టేన కర్తృణా || 43 ||  
కుశలం చావ్యయం చైవ పర్యపృచ్ఛన్నరాధిపమ్ |  
పురే కోశే జనపదే బాంధవేషు సుహృత్సు చ || 44 ||  
కుశలం కౌశికో రాజ్ఞః పర్యపృచ్ఛత్సుధార్మికః |  
అపి తే సన్నతాః సర్వే సామంతా లిపవో జితాః || 45 ||  
దైవం చ మానుషం చాపి కర్త తే సాధ్యనుష్ఠితమ్ |  
వసిష్ఠం చ సమాగమ్య కుశలం మునిపుంగవః || 46 ||  
ఋషీంశ్చాన్యాన్యథాన్యాయం మహాభాగానువాచ హ |  
తే సర్వే హృష్టమనసస్తస్య రాజ్ఞో నివేశనమ్ || 47 ||  
వివిచుః పూజితాస్తత్ర నిషేదుశ్చ యథార్హతః |  
అథ హృష్టమనా రాజా విశ్వామిత్రం మహామునిమ్ || 48 ||  
ఉవాచ పరమోదారో హృష్టస్తమభిపూజయన్ |  
యథాఽమృతస్య సంప్రాప్తిర్యథా వర్షమనూదకే || 49 ||  
యథా సదృశదారేషు పుత్రజన్తాప్రజస్య వై |  
ప్రనష్టస్య యథా లాభో యథా హర్షో మహోదయే || 50 ||  
తథైవాగమనం మన్యే స్వాగతం తే మహామునే |  
కం చ తే పరమం కామం కరోమి కిము హర్షితః || 51 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 18. అష్టాదశః సర్గః - శ్రీరామాద్యవతారః

పాత్రభూతోఽసి మే బ్రహ్మన్విష్ట్యా ప్రాప్తోఽసి ధార్మిక |  
అద్య మే సఫలం జన్త జీవితం చ సుజీవితమ్ || 52 ||

[\* యస్మాద్విప్రేంద్రమద్రాక్షం సుప్రభాతా నిశా మమ | \*]

పూర్వం రాజర్షిశబ్ధేన తపసా ద్యోతితప్రభః |  
బ్రహ్మర్షిత్వమనుప్రాప్తః పూజ్యోఽసి బహుధా మయా || 53 ||

తదద్భుతమిదం బ్రహ్మాన్ పవిత్రం పరమం మమ |  
శుభక్షేత్రగతశ్చాహం తవ సందర్శనాత్ప్రభో || 54 ||

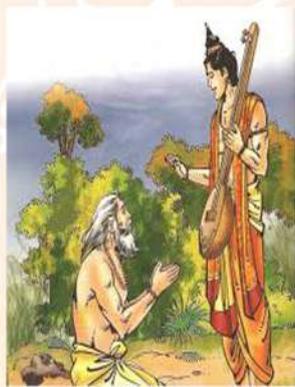
బ్రూహి యత్పార్థితం తుభ్యం కార్యమాగమనం ప్రతి |  
ఇచ్ఛామ్యనుగృహీతోఽహం త్వదర్థపరివృద్ధయే || 55 ||

కార్యస్య న విమర్శం చ గంతుమర్హసి కౌశిక |  
కర్తా చాహమశేషేణ దైవతం హి భవాన్తమ || 56 ||

మమ చాయమనుప్రాప్తో మహానభ్యుదయో ద్విజ |  
తవాగమనజః కృత్స్న ధర్మశ్చానుత్తమో మమ || 57 ||

ఇతి హృదయసుఖం నిశమ్య వాక్యం శ్రుతిసుఖమాత్మవతా వినీతముక్తమ్ |  
ప్రథితగుణయశా గుణైర్విశిష్టః పరమ ఋషిః పరమం జగామ హర్షమ్ || 58 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
అష్టాదశః సర్గః || 18 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 19. ఏకోనవింశః సర్గః - విశ్వామిత్రవాక్యమ్

**|| విశ్వామిత్రవాక్యమ్ ||**

తచ్ఛ్రుత్వా రాజసింహస్య వాక్యమద్భుతవిస్తరమ్ |  
హృష్టరోమా మహాతేజా విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత || 1 ||

సదృశం రాజశార్దుల తవైతద్భువి నాన్యథా |  
మహావంశప్రసూతస్య వసిష్ఠవ్యపదేశినః || 2 ||

యత్తు మే హృద్గతం వాక్యం తస్య కార్యస్య నిశ్చయమ్ |  
కురుష్వ రాజశార్దుల భవ సత్యప్రతిశ్రవః || 3 ||

అహం నియమమాతిష్ఠే సిద్ధ్యర్థం పురుషర్షభ |  
తస్య విఘ్నకరో ద్వా తు రాక్షసా కామరూపిణౌ || 4 ||

వ్రతే మే బహుశశ్చేర్ణే సమాప్త్యాం రాక్షసావిమౌ |  
[\* మాలీచశ్చ సుబాహుశ్చ వీర్యవంతౌ సుశిక్షితౌ | \*]  
తౌ మాంసరుభిరోఘేణ వేదిం తామభ్యవర్షతామ్ || 5 ||

అవధూతే తథాభూతే తస్మిన్నియమనిశ్చయే |  
కృతశ్రమో నిరుత్సాహస్తస్యాద్దేశాదపాక్రమే || 6 ||

న చ మే క్రోధముత్ప్రుష్టం బుద్ధిర్భవతి పార్థివ |  
తథాభూతా హి సా చర్యా న శాపస్తత్ర ముచ్యతే || 7 ||

స్వపుత్రం రాజశార్దుల రామం సత్యపరాక్రమమ్ |  
కాకపక్షధరం శూరం జ్యేష్ఠం మే దాతుమర్హసి || 8 ||

శక్తో హ్యేష మయా గుప్తా దివ్యేన స్వేన తేజసా |  
రాక్షసా యే వికర్తారస్తేషామపి వినాశనే || 9 ||

శ్రేయశ్శాస్త్రే ప్రదాస్యామి బహురూపం న సంశయః |  
త్రయాణామపి లోకానాం యేన ఖ్యాతిం గమిష్యతి || 10 ||

న చ తౌ రామమాసాద్య శక్తౌ స్థాతుం కథంచన |  
న చ తౌ రాఘవాదన్యో హంతుముత్సహతే పుమాన్ || 11 ||

వీర్యత్సిక్తౌ హి తౌ పాపౌ కాలపాశవశం గతౌ |  
రామస్య రాజశార్దుల న పర్యాప్తౌ మహాత్మనః || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 19. ఏకోనవింశః సర్గః - విశ్వామిత్రవాక్యమ్

న చ పుత్రకృతం స్నేహం కర్తుమర్హసి పార్థివ |  
అహం తే ప్రతిజానామి హతౌ తౌ విద్ధి రాక్షసౌ || 13 ||

అహం వేద్మి మహాత్మానం రామం సత్యపరాక్రమమ్ |  
వసిష్ఠోఽపి మహాతేజా యే చేమే తపసి స్థితాః || 14 ||

యది తే ధర్మలాభం చ యశశ్చ పరమం భువి |  
స్థిరమిచ్ఛసి రాజేంద్ర రామం మే దాతుమర్హసి || 15 ||

యద్యభ్యనుజ్ఞాం కాకుత్స్థ దదతే తవ మంత్రిణః |  
వసిష్ఠప్రముఖాః సర్వే తతో రామం విసర్జయ || 16 ||

అభిప్రేతమసంసక్తమాత్మజం దాతుమర్హసి |  
దశరాత్రం హి యజ్ఞస్య రామం రాజీవలోచనమ్ || 16 ||

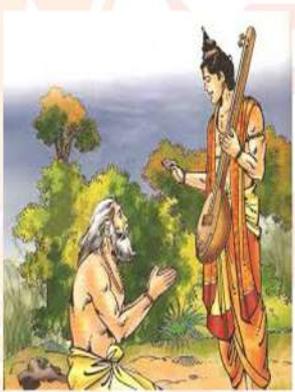
నాత్యేతి కాలో యజ్ఞస్య యథాఽయం మమ రాఘవ |  
తథా కురుష్య భద్రం తే మా చ శోకే మనః కృథాః || 17 ||

ఇత్యేవముక్త్వా ధర్మాత్మా ధర్మార్థసహితం వచః |  
విరరామ మహాతేజా విశ్వామిత్రో మహామునిః || 18 ||

స తన్నిశమ్య రాజేంద్రో విశ్వామిత్రవచః శుభమ్ |  
శోకమభ్యాగమత్తివ్రం వ్యషీదత భయాన్వితః || 19 ||

ఇతి హృదయమనోవిదారణం మునివచనం తదతీవ శుశ్రువాన్ |  
నరపతిరగమద్భయం మహా ద్వ్యభితమనాః ప్రచచాల చాసనాత్ || 20 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
ఏకోనవింశః సర్గః || 19 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 20. వింశః సర్గః - దశరథవాక్యమ్



**|| దశరథవాక్యమ్ ||**

తచ్ఛ్చత్వా రాజశార్దులో విశ్వామిత్రస్య భాషితమ్ |  
ముహూర్తమివ నిఃసంజ్ఞః సంజ్ఞావానిదమబ్రవీత్ || 1 ||

ఊనషోడశవర్షో మే రామో రాజీవలోచనః |  
న యుద్ధయోగ్యతామస్య పశ్యామి సహ రాక్షసైః || 2 ||

ఇయమక్షౌహిణీ పూర్ణా యస్యాహం పతిలీశ్వరః |  
అనయా సంవృతో గత్వా యోద్ధాఽహం తైర్నిశాచరైః || 3 ||

ఇమే శూరాశ్చ విక్రాంతా భృత్యా మేఽస్త్రవిశారదాః |  
యోగ్యా రక్షోగణైర్యోద్ధం న రామం నేతుమర్హసి || 4 ||

అహమేవ ధనుష్పాణిర్గోష్ఠా సమరమూర్ధని |  
యావత్పాణాన్థలిష్యామి తావద్యోత్యే నిశాచరైః || 5 ||

నిల్విష్నా వ్రతచర్యా సా భవిష్యతి సురక్షితా |  
అహం తత్ర గమిష్యామి న రామం నేతుమర్హసి || 6 ||

బాలో హ్యకృతవిద్యశ్చ న చ వేత్తి బలాబలమ్ |  
న చాస్త్రబలసంయుక్తో న చ యుద్ధవిశారదః || 7 ||

న చాసౌ రక్షసాం యోగ్యః కూటయుద్ధా హి తే ధ్రువమ్ |  
విప్రయుక్తో హి రామేణ ముహూర్తమపి నోత్సహే || 8 ||

జీవితం మునిశార్దుల న రామం నేతుమర్హసి |  
యది వా రాఘవం బ్రహ్మన్నేతుమిచ్ఛసి సువ్రత || 9 ||

చతురంగసమాయుక్తం మయా చ సహ తం నయ |  
షష్టిర్వర్షసహస్రాణి జాతస్య మమ కౌశిక || 10 ||

దుఃఖేనోత్పాదితశ్చాయం న రామం నేతుమర్హసి |  
చతుర్ణామాత్మజానాం హి ప్రీతిః పరమికా మమ || 11 ||

జ్యేష్ఠం ధర్మవ్రధానం చ న రామం నేతుమర్హసి |  
కిం వీర్యా రాక్షసాస్తే చ కస్య పుత్రాశ్చ కే చ తే || 12 ||

కథం వ్రమాణాః కే చైతాన్రక్షంతి మునిపుంగవ |  
కథం చ వ్రతికర్తవ్యం తేషాం రామేణ రక్షసామ్ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 20. వింశః సర్గః - దశరథవాక్యమ్

మామకైర్వా బలైర్భ్రహ్మాన్తయా వా కూటయోధినామ్ |  
సర్వం మే శంస భగవన్కథం తేషాం మయా రణే || 14 ||

స్థాతవ్యం దుష్టభావానాం వీర్యోత్పికా హి రాక్షసాః |  
తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత || 15 ||

పౌలస్త్యవంశపుభవో రావణో నామ రాక్షసః |  
స బ్రహ్మణా దత్తవరస్త్వైలోక్యం బాధతే భృశమ్ || 16 ||

మహాబలో మహావీర్యో రాక్షసైర్బహుభిర్వృతః |  
శ్రూయతే హి మహావీర్యో రావణో రాక్షసాధిపః || 17 ||

సాక్షాద్వైశ్రవణబ్రాతా పుత్రో విశ్రవసో మునేః |  
యదా స్వయం న యజ్ఞస్య విఘ్నకర్తా మహాబలః || 18 ||

తేన సంచోదితౌ ద్యౌ తు రాక్షసౌ సుమహాబలౌ |  
మాలీచశ్చ సుబాహుశ్చ యజ్ఞవిఘ్నం కరిష్యతః || 19 ||

ఇత్యుక్తో మునినా తేన రాజోవాచమునిం తదా |  
న హి శక్తోఽస్తి సంగ్రామే స్థాతుం తస్య దురాత్మనః || 20 ||

స త్వం ప్రసాదం ధర్మజ్ఞ కురుష్య మమ పుత్రకే |  
మమ చైవాల్యభాగ్యస్య దైవతం హి భవాన్గురుః || 21 ||

దేవదానవగంధర్వా యక్షాః పతగపన్నగాః |  
న శక్తా రావణం సోధుం కిం పునర్కానవా యుధి || 22 ||

స హి వీర్యవతాం వీర్యమాదత్తే యుధి రాక్షసః |  
తేన చాహం న శక్నోమి సంయోధ్యం తస్య వా బలైః || 23 ||

సబలో వా మునిశ్రేష్ఠ సహితో వా మమాత్మజైః |  
కథమప్యమరప్రఖ్యం సంగ్రామాణామకోవిదమ్ || 24 ||

బాలం మే తనయం బ్రహ్మన్నైవ దాస్యామి పుత్రకమ్ |  
అథ కాలోపమౌ యుద్ధే సుతౌ సుందోపసుందయోః || 25 ||

యజ్ఞవిఘ్నకరౌ తౌ తే నైవ దాస్యామి పుత్రకమ్ |  
మాలీచశ్చ సుబాహుశ్చ వీర్యవంతౌ సుశిక్షితౌ || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 20. వింశః సర్గః - దశరథవాక్యమ్

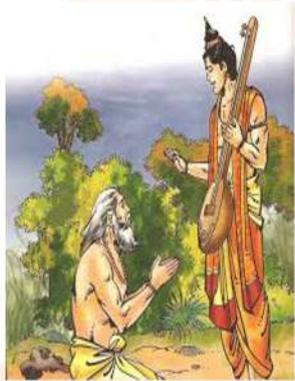


తయోరన్యతరేణాహం యోద్ధా స్యాం ససుహృద్గణః |

[\* అన్యథా త్వనునేప్యామి భవంతం సహ బాంధవైః | \*]

ఇతి నరపతిజల్పనాద్విజేంద్రం  
కుశికసుతం సుమహాన్వివేశ మన్యుః |  
సుహృత ఇవ మఖేఽగ్నిరాజ్యసిక్తః  
సమభవదుజ్జ్వలితో మహర్షివహ్నిః || 27 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
వింశః సర్గః || 20 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 21. ఏకవింశః సర్గః - వసిష్ఠవాక్యమ్

|| వసిష్ఠవాక్యమ్ ||

తచ్ఛ్చత్వా వచనం తస్య స్నేహపర్యాకులాక్షరమ్ |  
సమన్యః కౌశికో వాక్యం ప్రత్యువాచ మహీపతిమ్ || 1 ||

పూర్వమర్థం ప్రతిశ్రుత్య ప్రతిజ్ఞాం హతుమిచ్ఛసి |  
రాఘవాణామయుక్తోఽయం కులస్యాస్య విపర్యయః || 2 ||

యదీదం తే క్షమం రాజన్లమిష్యామి యథాగతమ్ |  
మిథ్యాప్రతిజ్ఞః కాకుత్స్థ సుభీ భవ సబాంధవాః || 3 ||

తస్య రోషపరీతస్య విశ్వామిత్రస్య భీమతః |  
చచాల వసుధా కృత్స్నా వివేశ చ భయం సురాన్ || 4 ||

తస్త్రరూపం తు విజ్ఞాయ జగత్సర్వం మహాన్యషిః |  
న్యపతిం సువ్రతో భీరో వసిష్ఠో వాక్యమబ్రవీత్ || 5 ||

ఇక్ష్వాకూణాం కులే జాతః సాక్షాద్ధర్మ ఇవాపరః |  
ధృతిమాన్సువ్రతః శ్రీమాన్మ ధర్మం హతుమర్హసి || 6 ||

త్రిషు లోకేషు విఖ్యాతో ధర్మాత్తా ఇతి రాఘవ |  
స్వధర్మం ప్రతిపద్యస్య నాధర్మం వోఢుమర్హసి || 7 ||

సంశ్రుత్యైవం కరిష్యామీత్యకుర్యాణస్య రాఘవ |  
ఇష్టాపూర్తవధో భూయాత్తస్మాద్రామం విసర్జయ || 8 ||

కృతాస్త్రమకృతాస్త్రం వా నైవం శక్ష్ంతి రాక్షసాః |  
గుప్తం కుశికపుత్రేణ జ్వలనేనామృతం యథా || 9 ||

ఏష విగ్రహవాన్ధర్మ ఏష వీర్యవతాం వరః |  
ఏష బుద్ధ్యాధికో లోకే తపసశ్చ పరాయణమ్ || 10 ||

ఏషోఽస్త్రాన్వివిధాన్వేత్తి త్రైలోక్యే సచరాచరే |  
నైనమన్యః పుమాన్వేత్తి న చ వేత్స్యంతి కేచన || 11 ||

న దేవా నర్షయః కేచిన్నాసురా న చ రాక్షసాః |  
గంధర్వయక్షప్రవరాః సకిన్దరమహోరగాః || 12 ||

సర్వాస్త్రాణి కృశాశ్వస్య పుత్రాః పరమధార్మికాః |  
కౌశికాయ పురా దత్తా యదా రాజ్యం ప్రశాసతి || 13 || అమరనథ్ అమర్



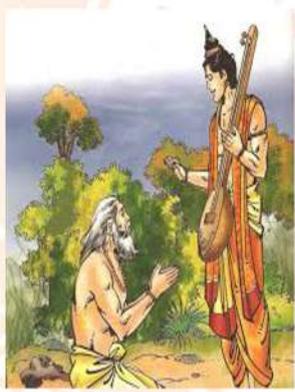
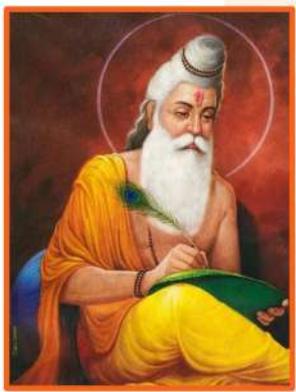
# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 21. ఏకవింశః సర్గః - వసిష్ఠవాక్యమ్



తేఽపి పుత్రా కృశాశ్వస్య ప్రజాపతిసుతాసుతాః |  
 నైకరూపా మహావీర్యా దిప్తిమంతో జయావహాః || 14 ||  
 జయా చ సుప్రభా చైవ దక్షకన్యే సుమధ్యమే |  
 తే సువాతేఽస్త్రశస్త్రాణి శతం పరమభాస్వరమ్ || 15 ||  
 పంచాశతం సుతాల్లేభే జయా నామ పరాన్పురా |  
 వధాయాసురసైన్యానామమేయాన్ కామరూపిణః || 16 ||  
 సుప్రభాఽజనయచ్ఛాపి పుత్రాన్పంచాశతం పునః |  
 సంహారాన్నామ దుర్ధర్షాన్పురాక్రామాన్బలీయసః || 17 ||  
 తాని చాస్త్రాణి వేత్త్వేష యథావత్కుశికాత్తజః |  
 అపూర్వాణాం చ జననే శక్తో భూయశ్చ ధర్మవిత్ || 18 ||  
 తేనాస్య మునిముఖ్యస్య సర్వజ్ఞస్య మహాత్మనః |  
 న కించిదప్యవిదితం భూతం భవ్యం చ రాఘవ || 19 ||  
 ఏవం వీర్య మహాతేజా విశ్వామిత్రో మహాతపాః | [మహాయశాః]  
 న రామగమనే రాజన్సంశయం గంతుమర్హసి || 20 ||  
 తేషాం నిగ్రహణే శక్తః స్వయం చ కుశికాత్తజః |  
 తవ పుత్రహితార్థాయ త్వాముపేత్యాభియాచతే || 21 ||  
 ఇతి మునివచనాత్ప్రసన్నచిత్తో రఘువృషభశ్చ ముమోద భాస్వరాంగః |  
 గమనమభిరురోచ రాఘవస్య ప్రథితయశాః కుశికాత్తజాయ బుధ్యా || 22 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 ఏకవింశః సర్గః || 21 ||





# వార్షిక రామాయణం

## బాల కాండ

### 22. ద్వావింశః సర్గః - విద్యాప్రదానమ్



|| విద్యాప్రదానమ్ ||

తథా వసిష్ఠే బ్రువతి రాజా దశరథః సుతమ్ |  
 ప్రహృష్టవదనో రామమాజుహావ సలక్ష్మణమ్ || 1 ||

కృతస్పస్త్వయనం మాత్రా పిత్రా దశరథేన చ |  
 పురోధసా వసిష్ఠేన మంగలైరభిమంత్రితమ్ || 2 ||

స పుత్రం మూర్ఘ్యపాఘ్రూయ రాజా దశరథః ప్రియమ్ |  
 దదౌ కుశికపుత్రాయ సుప్రీతేనాంతరాత్మనా || 3 ||

తతో వాయుః సుఖస్పర్శో విరజస్కౌ వవౌ తదా |  
 విశ్వామిత్రగతం దృష్ట్వా రామం రాజీవలోచనమ్ || 4 ||

పుష్పవృష్టిర్మహాత్యాసీద్దేవదుందుభినిఃస్వనైః |  
 శంఖదుందుభినిర్హోషః ప్రయాతే తు మహాత్మని || 5 ||

విశ్వామిత్రో యయావగ్రే తతో రామో మహాయశాః |  
 కాకపక్షధరో ధన్వీ తం చ సౌమిత్రరన్వగాత్ || 6 ||

కలాపినౌ ధనుష్పాణీ శోభయానౌ దిశో దశ |  
 విశ్వామిత్రం మహాత్మానం త్రిశీర్షావివ పన్నగా |  
 అనుజగ్మతురక్షుద్రౌ పితామహమివాశ్వినౌ || 7 ||

తదా కుశికపుత్రం తు ధనుష్పాణీ స్వలంకృతౌ |  
 బద్ధగోధాంగులిత్రాణౌ ఖడ్గవంతౌ మహాద్యుతీ || 8 ||

కుమారౌ చారువపుషౌ భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ |  
 అనుయాతౌ శ్రియా జుష్టౌ శోభయేతామనిందితౌ || 9 || [దీప్త్యా]

స్థాణుం దేవమివాచింత్యం కుమారావివ పావకీ |  
 అధ్యర్థయోజనం గత్వా సరయ్యా దక్షిణే తటే || 10 ||

రామేతి మధురాం వాణీం విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత |  
 గృహాణ వత్స సలిలం మా భూత్కాలస్య పర్యయః || 11 ||

మంత్రగ్రామం గృహాణ త్వం బలామతిబలాం తథా |  
 న శ్రమో న జ్వరో వా తే న రూపస్య విపర్యయః || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 22. ద్వావింశః సర్గః - విద్యాప్రదానమ్

న చ సుప్తం ప్రమత్తం వా ధర్షయిష్యంతి నైర్మతాః |  
న బాహ్యోః సదృశో వీర్యే పృథివ్యామస్తి కశ్చన || 13 ||

త్రిషు లోకేషు వై రామ న భవేత్సదృశస్తవ |  
న సౌభాగ్యే న దాక్షిణ్యే న జ్ఞానే బుద్ధినిశ్చయే || 14 ||

నోత్తరే ప్రతివక్తవ్యే సమో లోకే తవానఘ |  
ఏతద్విద్యాద్వయే లభ్యే భవితా నాస్తి తే సమః || 15 ||

బలా చాతిబలా చైవ సర్వజ్ఞానస్య మాతరా |  
క్షుత్పిపాసే న తే రామ భవిష్యేతే నరోత్తమ || 16 ||

బలామతిబలాం చైవ పఠతస్తవ రాఘవ |  
[\* గృహాణ సర్వలోకస్య గుప్తయే రఘునందన | \*]

విద్యాద్వయమధీయానే యశశ్చాప్యతులం త్వయి || 17 ||  
పితామహసుతే హ్యేతే విద్యే తేజఃసమన్వితే |

ప్రదాతుం తవ కాకుత్స్థ సదృశస్త్వం హి ధర్మిక || 18 ||  
కామం బహుగుణాః సర్వే త్వయ్యేతే నాత్ర సంశయః |

తపసా సంభృతే చైతే బహురూపే భవిష్యతః || 19 ||  
తతో రామో జలం సృష్ట్వా ప్రహృష్టవదనః శుచిః |

ప్రతిజగ్రాహ తే విద్యే మహార్షేర్భావితాత్మనః || 20 ||  
విద్యాసముదితో రామః శుశుభే భూరివిక్రమః |

సహస్రరశ్మిర్భగవాన్ శరదీవ దివాకరః || 21 ||  
గురుకార్యాణి సర్వాణి నియుజ్య కుశికాత్మజే |

ఊషుస్తాం రజనీం తీరే సరయ్యాః సుసుఖం త్రయః || 22 ||  
దశరథన్యపసూనుసత్తమాభ్యాం తృణశయనేఽనుచితే సహోషితాభ్యామ్ |

కుశికసుతవచోఽనులాలితాభ్యాం సుఖమివ సా విబభౌ విభావరీ చ || 23 ||  
ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

ద్వావింశః సర్గః || 22 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## 23. త్రయోవింశః సర్గః - కామాశ్రమవాసః

|| కామాశ్రమవాసః ||

ప్రభాతాయాం తు శర్వర్యాం విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
అభ్యభాషత కాకుత్స్థా శయానౌ పర్ణసంస్తరే || 1 ||

కౌసల్యాసుప్రజా రామ పూర్వ్యా సంధ్యా ప్రవర్తతే |  
ఉత్తిష్ఠ నరశార్ధూల కర్తవ్యం దైవమాహ్నికమ్ || 2 ||

తస్యర్షేః పరమోదారం వచః శ్రుత్వా నృపాత్మజౌ |  
న్నాత్వా కృతోదకా వీరా జేపతుః పరమం జపమ్ || 3 ||

కృతాహ్నికౌ మహావీర్యో విశ్వామిత్రం తపోధనమ్ |  
అభివాద్యాభిసంహృష్టౌ గమనాయోపతస్థతుః || 4 ||

తౌ ప్రయాతౌ మహావీర్యౌ దివ్యం త్రిపథగాం నదీమ్ |  
దదృశాతే తతస్తత్ర సరయ్యాః సంగమే శుభే || 5 ||

తత్రాశ్రమపదం పుణ్యమృషీణాముగ్రతేజసామ్ |  
బహువర్షసహస్రాణి తప్యతాం పరమం తపః || 6 ||

తం దృష్ట్వా పరమప్రీతౌ రాఘవౌ పుణ్యమాశ్రమమ్ |  
ఊచతుస్తం మహాత్మానం విశ్వామిత్రమిదం వచః || 7 ||

కస్యాయమాశ్రమః పుణ్యః కో న్వస్తిన్వసతే పుమాన్ |  
భగవన్ శ్రోతుమిచ్ఛావః పరం కౌతూహలం హి నౌ || 8 ||

తయోస్తద్వచనం శ్రుత్వా ప్రహస్య మునిపుంగవః |  
అబ్రవీచ్ఛూయతాం రామ యస్యాయం పూర్వ ఆశ్రమః || 9 ||

కందర్పో మూర్తిమానాసీత్కామ ఇత్యుచ్యతే బుధైః |  
తపస్యంతమిహ స్థాణుం నియమేన సమాహితమ్ || 10 ||

కృతోద్వాహం తు దేవేశం గచ్ఛంతం సమరుద్ధణమ్ |  
ధర్షయామాస దుర్వేధా హుంకృతశ్చ మహాత్మనా || 11 ||

దగ్ధస్య తస్య రుద్రేణ చక్షుషా రఘునందన | [అవదగ్ధస్య]  
వ్యశీర్యంత శరీరాత్స్వాత్సర్వగాత్రాణి దుర్వతేః || 12 ||

తస్య గాత్రం హతం తత్ర నిర్దగ్ధస్య మహాత్మనా |  
అశరీరః కృతః కామః క్రోధాద్దేవేశ్వరేణ హ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 23. త్రయోవింశః సర్గః - కామాశ్రమవాసః

అనంగ ఇతి విఖ్యాతస్తదాప్రభృతి రాఘవ |  
 స చాంగవిషయః శ్రీమాన్యత్రాంగం స ముమోచ హా || 14 ||  
 తస్యాయమాశ్రమః పుణ్యస్తస్యేమే మునయః పురా |  
 శిష్యా ధర్మపరా నిత్యం తేషాం పాపం న విద్యతే || 15 ||  
 ఇహాద్య రజనీం రామ వసేమ శుభదర్శన |  
 పుణ్యయోః సరితోర్మధ్యే శ్వస్తరిష్యామహే వయమ్ || 16 ||  
 అభిగచ్ఛామహే సర్వే శుచయః పుణ్యమాశ్రమమ్ |  
 స్నాతాశ్చ కృతజిప్యాశ్చ హుతహవ్యా నరోత్తమ || 17 ||  
 [\* ఇహ వాసః పరో రామ సుఖం వస్త్యామహే వయమ్ | \*]  
 తేషాం సంవదతాం తత్ర తపోదీర్ఘణ చక్షుషా |  
 విజ్ఞాయ పరమస్త్రీతా మునయో హర్షమాగమన్ || 18 ||  
 అర్ఘ్యం పాద్యం తథాఽఽతిథ్యం నివేద్య కుశికాత్మజే |  
 రామలక్ష్మణయోః పశ్చాదకుర్వన్నతిథిక్రియామ్ || 19 ||  
 సత్కారం సమనువ్రాప్య కథాభిరభిరంజయన్ |  
 యథార్థమజపస్సంధ్యామృషయస్తే సమాహితాః || 20 ||  
 తత్ర వాసిభిరానీతా మునిభిః సువ్రతైః సహ |  
 న్యవసన్సుసుఖం తత్ర కామాశ్రమపదే తదా || 21 ||  
 కథాభిరభిరామభిరభిరామౌ నృపాత్మజౌ |  
 రమయామాస ధర్మాత్మా కౌశికో మునిపుంగవః || 22 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 త్రయోవింశః సర్గః || 23 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 24. చతుర్వింశః సర్గ - తాటకావనప్రవేశః



**|| తాటకావనప్రవేశః ||**

తతః ప్రభాతే విమలే కృతాఽఽష్టాకమరిందమా |  
 విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య నద్యాస్తీరముపాగతౌ || 1 ||  
 తే చ సర్వే మహాత్మానో మునయః సంశ్రితవ్రతాః |  
 ఉపస్థాప్య శుభాం నావం విశ్వామిత్రమథాబ్రువన్ || 2 ||  
 ఆరోహతు భవాన్నావం రాజపుత్రపురస్కృతః |  
 అరిష్టం గచ్ఛ పంథానం మా భూత్కాలస్య పర్యయః || 3 ||  
 విశ్వామిత్రస్తథేత్యుక్త్వా తాన్మషీనభిపూజ్య చ |  
 తతార సహితస్తాభ్యాం సరితం సాగరంగమామ్ || 4 ||  
 తతః శుశ్రావ తం శబ్దమతిసంరంభవర్ధనమ్ |  
 మధ్యమాగమ్య తోయస్య సహ రామః కనీయసా || 5 ||  
 అథ రామః సరిన్తధ్యే పప్రచ్ఛ మునిపుంగవమ్ |  
 వారిణో భిద్యమానస్య కిమయం తుములో ధ్వనిః || 6 ||  
 రాఘవస్య వచః శ్రుత్వా కౌతూహలసమన్వితమ్ |  
 కథయామాస ధర్మాత్మా తస్య శబ్దస్య నిశ్చయమ్ || 7 ||  
 కైలాసపర్వతే రామ మనసా నిర్మితం సరః |  
 బ్రహ్మాణా నరశార్దూల తేన ఇదం మానసం సరః || 8 ||  
 తస్మాత్సుస్రావ సరసః సాఽయోధ్యాముపగూహతే |  
 సరఃప్రవృత్తా సరయూః పుణ్యా బ్రహ్మసరశ్చుతా || 9 ||  
 తస్యాయమతులః శబ్దో జాహ్నావీమభివర్తతే |  
 వారిసంక్షోభజో రామ ప్రణామం నియతః కురు || 10 ||  
 తాభ్యాం తు తావుభౌ కృత్వా ప్రణామమతిధార్మికౌ |  
 తీరం దక్షిణమాసాద్య జగ్గుతుర్లఘువిక్రమౌ || 11 ||  
 స వనం ఘోరసంకాశం దృష్ట్వా నృపవరాత్తజః |  
 అవిప్రహతమైక్ష్వాకః పప్రచ్ఛ మునిపుంగవమ్ || 12 ||  
 అహో వనమిదం దుర్గం ఝిల్లికాగణనాదితమ్ |  
 భైరవైః శ్వాపదైః కీర్ణం శకుంతైర్దారుణారుతైః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 24. చతుర్వింశః సర్గ - తాటకావనప్రవేశః

నానాప్రకారైః శకునైర్యాశ్చద్భిర్భైరవైఃస్వనైః |  
 సింహవ్యాఘ్రవరాహైశ్చ వారణైశ్చపశోభితమ్ || 14 ||

ధవాశ్చకర్ణకకుభైర్బిల్వతిందుకపాటలైః |  
 సంకీర్ణం బదలీభిశ్చ కిం స్వేతద్దారుణం వనమ్ || 15 ||

తమువాచ మహాతేజా విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
 శ్రూయతాం వత్స కాకుత్స్థ యస్వైతద్దారుణం వనమ్ || 16 ||

ఏతా జనపదా స్థితౌ పూర్వమాస్తాం నరోత్తమ |  
 మలదాశ్చ కరూశాశ్చ దేవనిర్మాణనిర్మితౌ || 17 ||

పురా వృత్రవధే రామ మలేన సమభిప్లుతమ్ |  
 క్షుధా చైవ సహస్రాక్షం బ్రహ్మహత్యా సమావిశత్ || 18 ||

తమింద్రం స్నాపయన్దేవా ఋషయశ్చ తపోధనాః |  
 కలశైః స్నాపయామాసుర్మలం చాస్య ప్రమోచయన్ || 19 ||

ఇహ భూమ్యాం మలం దత్త్వా దత్త్వా కారూశమేవ చ |  
 శలీరజం మహేంద్రస్య తతో హర్షం ప్రపేదిరే || 20 ||

నిర్మలో నిష్కరూశశ్చ శుచిలింద్రో యదాఽభవత్ |  
 దదౌ దేశస్య సుప్రీతో వరం ప్రభురనుత్తమమ్ || 21 ||

ఇమౌ జనపదా స్థితౌ ఖ్యాతిం లోకే గమిష్యతః |  
 మలదాశ్చ కరూశాశ్చ మమాంగమలధారిణౌ || 22 ||

సాధు సాద్భితి తం దేవాః పాకశాసనమబ్రువన్ |  
 దేశస్య పూజాం తాం దృష్ట్వా కృతాం శక్రేణ భీమతా || 23 ||

ఏతా జనపదా స్థితౌ దీర్ఘకాలమరిందమ |  
 మలదాశ్చ కరూశాశ్చ ముదితౌ ధనధాన్యతః || 24 ||

కస్యచిత్వథ కాలస్య యక్షీ వై కామరూపిణీ |  
 బలం నాగసహస్రస్య ధారయంతీ తదా హ్యభూత్ || 25 ||

తాటకా నామ భద్రం తే భార్యా సుందస్య భీమతః |  
 మాలీచో రాక్షసః పుత్రో యస్యాః శక్రపరాక్రమః || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 24. చతుర్వింశః సర్గ - తాటకావనప్రవేశః



వృత్తబాహుర్తహావీర్య విపులాస్యతనుర్తహాన్ |  
రాక్షసో భైరవాకారో నిత్యం త్రాసయతే ప్రజాః || 27 ||

ఇమౌ జనపదౌ నిత్యం వినాశయతి రాఘవ |  
మలదాంశ్చ కరూశాంశ్చ తాటకా దుష్టచారిణీ || 28 ||

సేయం పంథానమావృత్య వసత్యధ్యర్థయోజనే |  
అత ఏవ చ గంతవ్యం తాటకాయా వనం యతః || 29 ||

స్వబాహుబలమాశ్రిత్య జహీమాం దుష్టచారిణీమ్ |  
మన్నియోగాదిమం దేశం కురు నిష్కంటకం పునః || 30 ||

న హి కశ్చిదిమం దేశం శక్నోత్యాగంతుమీదృశమ్ |  
యక్షిణ్యా ఘోరయా రామ ఉత్సాదితమసహ్యయా || 31 ||

ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం యదైతద్దారుణం వనమ్ |  
యక్ష్మా చోత్సాదితం సర్వమద్యాపి న నివర్తతే || 32 ||

ఇత్యార్ధే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
చతుర్వింశః సర్గః || 24 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 25. పంచవింశః సర్గః - తాటకావృత్తాంతః

|| తాటకావృత్తాంతః ||

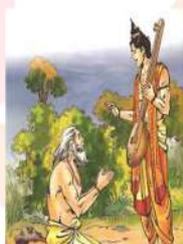
అథ తస్యాప్రమేయస్య మునేర్వచనముత్తమమ్ |  
 శ్రుత్వా పురుషశార్దూలః ప్రత్యువాచ శుభాం గిరమ్ || 1 ||  
 అల్పవీర్యా యదా యక్షాః శ్రూయంతే మునిపుంగవ |  
 కథం నాగసహస్రస్య ధారయత్యబలా బలమ్ || 2 ||  
 తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రాఘవస్య మహాత్మనః |  
 [\* హర్షయన్ శ్లక్ష్మయా వాచా సలక్ష్మణమరిందమమ్ | \*]  
 విశ్వామిత్రోఽబ్రవీద్వాక్యం శృణు యేన బలోత్తరా || 3 ||  
 వరదానకృతం వీర్యం ధారయత్యబలా బలమ్ |  
 పూర్వమాసీన్తహాయక్షః సుకేతుర్దామ వీర్యవాన్ || 4 ||  
 అనపత్యః శుభాచారః స చ తేపే మహాత్మపః |  
 పితామహస్తు సుప్రీతస్తస్య యక్షపతేస్తదా || 5 ||  
 కన్యారత్నం దదౌ రామ తాటకాం నామ నామతః |  
 బలం నాగసహస్రస్య దదౌ చాస్యాః పితామహః || 6 ||  
 న త్యేవ పుత్రం యక్షాయ దదౌ బ్రహ్మ మహాయశాః |  
 తాం తు జాతాం వివర్ధంతీం రూపయౌవనశాలినీమ్ || 7 ||  
 జంభపుత్రాయ సుందాయ దదౌ భార్యాం యశస్వినీమ్ |  
 కస్యచిత్త్వథ కాలస్య యక్షీ పుత్రం వ్యజాయత || 8 ||  
 మాలీచం నామ దుర్ధర్షం యః శాపాద్రాక్షసోఽభవత్ |  
 సుందే తు నిహతే రామ సాగస్త్యం మునిపుంగవమ్ || 9 ||  
 తాటకా సహ పుత్రేణ ప్రధర్షయితుమిచ్ఛతి |  
 భక్షార్థం జాతసంరంభా గర్భంతీ సాఽభ్యధావత || 10 ||  
 ఆపతంతీం తు తాం దృష్ట్వా అగస్త్యా భగవాన్యషిః |  
 రాక్షసత్వం భజస్యేతి మాలీచం వ్యాజహార సః || 11 ||  
 అగస్త్యః పరమక్రుద్ధస్తాటకామపి శప్తవాన్ |  
 పురుషాదీ మహాయక్షీ విరూపా వికృతాననా || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం-

## 25. పంచవింశః సర్గః - తాటకావృత్తాంతః

ఇదం రూపం విహయాథ దారుణం రూపమస్తు తే |  
 సైషా శాపకృతామర్షా తాటకా క్రోధమూర్ఛితా || 13 ||  
 దేశముత్సాదయత్యేనమగస్త్యచరితం శుభమ్ |  
 ఏనాం రాఘవ దుర్వృత్తాం యక్షీం పరమదారుణామ్ || 14 ||  
 గోబ్రాహ్మణహితార్థాయ జహి దుష్టపరాక్రమామ్ |  
 న హ్యేనాం శాపసంస్పృష్టాం కశ్చిదుత్సహతే పుమాన్ || 15 ||  
 నిహంతుం త్రిషు లోకేషు త్వామృతే రఘునందన |  
 న హి తే స్త్రీవధకృతే ఘృణా కార్యా నరోత్తమ || 16 ||  
 చాతుర్వర్ణ్యహితార్థాయ కర్తవ్యం రాజసూనునా |  
 నృశంసమనృశంసం వా ప్రజారక్షణకారణాత్ || 17 ||  
 పాతకం వా సదోషం వా కర్తవ్యం రక్షతా సదా |  
 రాజ్యభారనియుక్తానామేష ధర్మః సనాతనః || 18 ||  
 అధర్వాం జహి కాకుత్స్థ ధర్మో హ్యస్యా న విద్యతే |  
 శ్రూయతే హి పురా శక్రో విరోచనసుతాం నృప || 19 ||  
 పృథివీం హంతుమిచ్ఛంతీం మంథరామభ్యసూదయత్ |  
 విష్ణునా చ పురా రామ భృగుపత్నీ దృఢవ్రతా || 20 ||  
 అనింద్రం లోకమిచ్ఛంతీ కావ్యమాతా నిషూదితా |  
 ఏతైరన్యైశ్చ బహుభి రాజపుత్ర మహాత్మభిః || 21 ||  
 అధర్మనిరతా నార్యో హతాః పురుషసత్తమైః |  
 తస్మాదేనాం ఘృణాం త్యక్త్వా జహి మచ్ఛాసనాన్మృప || 22 ||  
 ఇత్యార్దే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచవింశః  
 సర్గః || 25 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 26. షడ్వింశః సర్గః - తాటకావధః



|| తాటకావధః ||

మునేర్వచనమక్లేబం శ్రుత్వా నరవరాత్మజః |  
రాఘవః ప్రాంజలిర్భూత్వా ప్రత్యువాచ దృఢవ్రతః || 1 ||

పితుర్వచననిర్దేశాత్పితుర్వచనగౌరవాత్ |  
వచనం కౌశికస్యేతి కర్తవ్యమవిశంకయా || 2 ||

అనుశిష్టోఽన్త్యయోధ్యాయాం గురుమధ్యే మహాత్మనా |  
పిత్రా దశరథేనాహం నావజ్ఞేయం చ తద్వచః || 3 ||

సోఽహం పితుర్వచః శ్రుత్వా శాసనాద్భ్రష్టావాదినః |  
కలిష్యామి న సందేహస్తాటకావధముత్తమమ్ || 4 ||

గోబ్రాహ్మణహితార్థాయ దేశస్యాస్య సుఖాయ చ |  
తవ చైవాప్రమేయస్య వచనం కర్తుముద్యతః || 5 ||

ఏవముక్త్వా ధనుర్తథ్యే బద్ధ్వా ముష్టిమలిందమః |  
జ్యఘోషమకరోత్తివ్రం దిశః శబ్దేన నాదయన్ || 6 ||

తేన శబ్దేన విత్రస్తాస్తాటకావనవాసినః |  
తాటకా చ సుసంక్రుద్ధా తేన శబ్దేన మోహితా || 7 ||

తం శబ్దమభినిధ్యాయ రాక్షసీ క్రోధమూర్ఛితా |  
శ్రుత్వా చాభ్యుద్రవద్వేగాద్యతః శబ్ధో వినిఃసృతః || 8 ||

తాం దృష్ట్వా రాఘవః క్రుద్ధాం వికృతాం వికృతాననామ్ |  
ప్రమాణేనాతివృద్ధాం చ లక్ష్మణం సోఽభ్యభాషత || 9 ||

పశ్య లక్ష్మణ యక్షిణ్యా భైరవం దారుణం వపుః |  
భిద్యేరన్ధర్శనాదస్యా భీరూణాం హృదయాని చ || 10 ||

ఏనాం పశ్య దురాధర్షాం మాయాబలసమన్వితామ్ |  
వినివృత్తాం కరోమ్యద్య హృతకర్ణాగ్రనాసికామ్ || 11 ||

న హ్యేనాముత్సహే హంతుం స్త్రీస్వభావేన రక్షితామ్ |  
వీర్యం చాస్యా గతిం చాపి హనిష్యామీతి మే మతిః || 12 ||

ఏవం బ్రువాణే రామే తు తాటకా క్రోధమూర్ఛితా |  
ఉద్యమ్య బాహూ గర్జంతీ రామమేవాభ్యధావత || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 26. షడ్వీంశః సర్గః - తాటకావధః

విశ్వామిత్రస్తు బ్రహ్మర్షిర్ఘంకారేణాభిభర్త్య తామ్ |  
 స్వస్తి రాఘవయోరస్తు జయం చైవాభ్యభాషత || 14 ||

ఉద్ధూన్యానా రజో ఘోరం తాటకా రాఘవావుభౌ |  
 రజోమోహన మహతా ముహూర్తం సా వ్యమోహయత్ || 15 ||

తతో మాయాం సమాస్థాయ శిలావర్షేణ రాఘవౌ |  
 అవాకిరత్సుమహతా తతశ్చక్రోధ రాఘవః || 16 ||

శిలావర్షం మహత్తస్యాః శరవర్షేణ రాఘవః |  
 ప్రతిహత్యోపధావంత్యాః కరో చిచ్ఛేద పత్తిభిః || 17 ||

తతశ్శిన్నభుజాం శ్రాంతామభ్యాశే పరిగర్జతీమ్ |  
 సౌమిత్రరకరోత్మోధాద్ధృతకర్ణాగ్రనాసికామ్ || 18 ||

కామరూపధరా సద్యః కృత్యా రూపాణ్యనేకశః |  
 అంతర్ధానం గతా యక్ష్మీ మోహయంతి చ మాయయా || 19 || [స్వమాయయా]

అశ్వవర్షం విముంచంతీ భైరవం విచచార సా |  
 తతస్తావశ్వవర్షేణ కీర్యమాణౌ సమంతతః || 20 ||

దృష్ట్వా గాభిసుతః శ్రీమానిదం వచనమబ్రవీత్ |  
 అలం తే ఘృణయా రామ పాపైషా దుష్టచారిణీ || 21 ||

యజ్జవిఘ్నకలీ యక్ష్మీ పురా వర్ధత మాయయా |  
 వధ్యతాం తావదేవైషా పురా సంధ్యా ప్రవర్తతే || 22 ||

రక్షాంసి సంధ్యాకాలేషు దుర్ధర్షాణి భవంతి హి |  
 ఇత్యుక్తస్తు తదా యక్ష్మీమశ్వవృష్ట్యాభివర్షతీమ్ || 23 ||

దర్శయన్ శబ్దవేధిత్వం తాం రురోధ స సాయకైః |  
 సా రుద్ధా శరజాలేన మాయాబలసమన్వితా || 24 ||

అభిదుద్రావ కాకుత్స్థం లక్ష్మణం చ వినేషుదీ |  
 తామాపతంతీం వేగేన విక్రాంతామశనీమివ || 25 ||

శరణోరసి వివ్యాధ సా పపాత మమార చ |  
 తాం హతాం భీమసంకాశాం దృష్ట్వా సురపతిస్తదా || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 26. షడ్వింశః సర్గః - తాటకావధః

సాధు సాద్భితి కాకుత్స్థం సురాశ్చ సమపూజయన్ |  
ఉవాచ పరమప్రీతః సహస్రాక్షః పురందరః || 27 ||

సురాశ్చ సర్వే సంహృష్టా విశ్వామిత్రమథాబ్రువన్ |  
మునే కాశిక భద్రం తే సేంద్రాః సర్వే మరుద్గణాః || 28 ||

తోషితాః కర్కణా తేన స్నేహం దర్శయ రాఘవే |  
ప్రజాపతేః కృశాశ్వస్య పుత్రాన్సత్యపరాక్రమాన్ || 29 ||

తపోబలభృతాన్స్తాన్తానాఘవాయ నివేదయ |  
పాత్రభూతశ్చ తే బ్రహ్మాంస్తవానుగమనే ధృతః || 30 ||

కర్తవ్యం చ మహాత్కర్మ సురాణాం రాజసూనునా |  
ఏవముక్త్వా సురాః సర్వే జగ్తుర్హృష్టా యథాగతమ్ || 31 ||

విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య తతః సంధ్యా ప్రవర్తతే |  
తతో మునివరః ప్రీతస్తాటకావధతోషితః || 32 ||

మూర్ధ్ని రామముపాప్తూయ ఇదం వచనమబ్రవీత్ |  
ఇహాద్య రజనీం రామ వసేమ శుభదర్శన || 33 ||

శ్యః ప్రభాతే గమిష్యామస్తదాశ్రమపదం మమ |  
విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా హృష్టో దశరథాత్మజః || 34 ||

ఉవాస రజనీం తత్ర తాటకాయా వనే సుఖమ్ |  
ముక్తశాపం వనం తచ్చ తస్మిన్నేవ తదాహని |

రమణీయం విబభ్రాజ యథా చైత్రరథం వనమ్ || 35 ||  
నిహత్య తాం యక్షసుతాం స రామః ప్రశస్యమానః సురసిద్ధసంఘైః |

ఉవాస తస్మిన్సునినా సహైవ ప్రభాతవేలాం ప్రతిబోధ్యమానః || 36 ||  
ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే షడ్వింశః

సర్గః || 26 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 27. సప్తవింశః సర్గః - అశ్వగ్రామప్రదానమ్

**|| అస్త్రగ్రామప్రదానమ్ ||**

అథ తాం రజనీముష్య విశ్వామిత్రో మహాయశాః |  
ప్రహస్య రాఘవం వాక్యమువాచ మధురాక్షరమ్ || 1 ||

పరితుష్టోఽస్మి భద్రం తే రాజపుత్ర మహాయశః |  
ప్రీత్యా పరమయా యుక్తో దదామ్యస్త్రాణి సర్వశః || 2 ||

దేవాసురగణాన్వాపి సగంధర్వోరగానపి |  
యైరమిత్రాన్త్రసహ్యజౌ వశీకృత్య జయిష్యసి || 3 ||

తాని దివ్యాని భద్రం తే దదామ్యస్త్రాణి సర్వశః |  
దండచక్రం మహద్భివ్యం తవ దాస్యామి రాఘవ || 4 ||

ధర్మచక్రం తతో వీర కాలచక్రం తథైవ చ |  
విష్ణుచక్రం తథాఽత్యుగ్రమైంద్రమస్త్రం తథైవ చ || 5 ||

వజ్రమస్త్రం నరశ్రేష్ఠ శైవం శూలవరం తథా |  
అస్త్రం బ్రహ్మశిరశ్చైవ ఏషీకమపి రాఘవ || 6 ||

దదామి తే మహాబాహో బ్రాహ్మమస్త్రమనుత్తమమ్ |  
గదే ద్వే చైవ కాకుత్స్థ మోదకీ శిఖరీ ఉభే || 7 ||

ప్రదీప్తే నరశార్ధూల ప్రయచ్ఛామి నృపాత్కజ |  
ధర్మపాశమహం రామ కాలపాశం తథైవ చ || 8 ||

పాశం వారుణమస్త్రం చ దదామ్యహమనుత్తమమ్ |  
అశనీ ద్వే ప్రయచ్ఛామి శుష్కార్థే రఘునందన || 9 ||

దదామి చాస్త్రం పైనాకమస్త్రం నారాయణం తథా |  
ఆగ్నేయమస్త్రం దయితం శిఖరం నామ నామతః || 10 ||

వాయవ్యం ప్రథనం నామ దదామి చ తవానఘ |  
అస్త్రం హయశిరో నామ క్రౌంచమస్త్రం తథైవ చ || 11 ||

శక్తిద్వయం చ కాకుత్స్థ దదామి తవ రాఘవ |  
కంకాలం ముసలం ఘోరం కాపాలమథ కంకణమ్ || 12 ||

ధారయంత్యసురా యాని దదామ్యేతాని సర్వశః |  
వైద్యాధరం మహాస్త్రం చ నందనం నామ నామతః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 27. సప్తవింశః సర్గః - అశ్వగ్రామప్రదానమ్

అసిరత్నం మహాబాహో దదామి నృవరాత్తజ |  
 గాంధర్వమస్తం దయితే మానవం నామ నామతః || 14 || [మోహనం]  
 ప్రస్వాపనప్రశమనం దద్మి సౌరం చ రాఘవ |  
 దర్పణం శోషణం చైవ సంతాపనవిలాపనే || 15 ||  
 మదనం చైవ దుర్ధర్షం కందర్పదయితం తథా |  
 [\* గాంధర్వమస్తం దయితం మానవం నామ నామతః | \*]  
 పైశాచమస్తం దయితం మోహనం నామ నామతః || 16 ||  
 ప్రతిచ్ఛ నరశార్ధూల రాజపుత్ర మహాయశః |  
 తామసం నరశార్ధూల సౌమనం చ మహాబల || 17 ||  
 సంవర్షం చైవ దుర్ధర్షం మౌసలం చ నృపాత్తజ |  
 సత్యమస్తం మహాబాహో తథా మాయాధరం పరమ్ || 18 ||  
 ఘోరం తేజఃప్రభం నామ పరతేజోఽపకర్షణమ్ |  
 సౌమ్యాస్తం శిశిరం నామ త్వాప్తమస్తం సుదామనమ్ || 19 ||  
 దారుణం చ భగస్యాపి శితేషుమథ మానవమ్ |  
 ఏతానామ మహాబాహో కామరూపాన్తహాబలాన్ || 20 ||  
 గృహాణ పరమోదారాన్ క్షిప్రమేవ నృపాత్తజ |  
 స్థితస్తు ప్రాఙ్ముఖో భూత్వా శుచిర్నునివరస్తదా || 21 ||  
 దదౌ రామాయ సుప్రీతో మంత్రగ్రామమనుత్తమమ్ |  
 సర్వసంగ్రహణం యేషాం దైవతైరపి దుర్లభమ్ || 22 ||  
 తాన్యస్తాణి తదా విప్రో రాఘవాయ న్యవేదయత్ |  
 జపతస్తు మునేస్తస్య విశ్వామిత్రస్య ధీమతః || 23 ||  
 ఉపతస్తుర్మహార్థాణి సర్వాణ్యస్తాణి రాఘవమ్ |  
 ఉచుశ్చ ముదితాః సర్వే రామం ప్రాంజలయస్తదా || 24 ||  
 ఇమే స్త పరమోదారాః కింకరాస్తవ రాఘవ |  
 [\* అధికపాఠః -యద్యదిచ్ఛసి భద్రం తే తత్సర్వం కరవామ వై |  
 తతో రామః ప్రసన్నాత్తా తైరిత్యుక్తో మహాబలైః |\*]  
 ప్రతిగృహ్య చ కాకుత్స్థః సమాలభ్య చ పాణినా |  
 మానసా మే భవిష్యద్భమితి తానభ్యచోదయత్ || 25 ||  
 తతః ప్రీతమనా రామో విశ్వామిత్రం మహామునిమ్ |  
 అభివాద్య మహాతేజా గమనాయోపచక్రమే || 26 ||  
 ఇత్యార్దే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే సప్తవింశః సర్గః || 27 || అమర్



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

28. అస్త్రావింశః సర్గః - అశ్వసంహారప్రహణమ్



|| అస్త్రసంహారగ్రహణమ్ ||

ప్రతిగృహ్య తతోఽస్త్రాణి ప్రహృష్టవదనః శుచిః |

గచ్ఛన్నేవ చ కాకుత్స్థో విశ్వామిత్రమథాబ్రవీత్ || 1 ||

గృహీతాస్త్రోఽస్తి భగవన్స్తురాధర్షః సురాసురైః |

అస్త్రాణాం త్వహమిచ్ఛామి సంహారం మునిపుంగవ || 2 ||

ఏవం బ్రువతి కాకుత్స్థే విశ్వామిత్రో మహామతిః |

సంహారం వ్యాజహారాథ ధృతిమాన్సువ్రతః శుచిః || 3 ||

సత్యవంతం సత్యకీర్తిం ధృష్టం రభసమేవ చ |

ప్రతిహారతరం నామ పరాఙ్ముఖమవాఙ్ముఖమ్ || 4 ||

లక్ష్మాక్షవిషమౌ చైవ దృఢనాభ సునాభకౌ |

దశాక్షశతవక్త్రౌ చ దశశీర్షశతోదరౌ || 5 ||

పద్మనాభమహానాభౌ దుందునాభసునాభకౌ |

జ్యోతిషం కృశనం చైవ నైరాశ్యవిమలావుభౌ || 6 || [శకునం]

యోగంధరహరిద్రౌ చ దైత్యప్రమథనం తథా |

శుచిర్బాహుర్మహాబాహుర్నిష్కలిర్విరుచిస్తథా || 7 ||

సార్పిర్కాలీ ధృతిర్కాలీ వృత్తిమాన్రుచిరస్తథా |

పిత్త్యం సౌమనసం చైవ విధూతమకరావుభౌ || 8 ||

కరవీరకరం చైవ ధనధాన్యౌ చ రాఘవ |

కామరూపం కామరుచిం మోహమావరణం తథా || 9 ||

జ్యంభకం సర్వనాభం చ సంతానవరణౌ తథా |

కృశాశ్వతనయాన్రామ భాస్వరాన్కామరూపిణః || 10 ||

ప్రతీచ్ఛ మమ భద్రం తే పాత్రభూతోఽసి రాఘవ |

బాఢమిత్యేవ కాకుత్స్థః ప్రహృష్టేనాంతరాత్కనా || 11 ||

దివ్యభాస్వరదేహాశ్చ మూర్తిమంతః సుఖప్రదాః |

కేచిదంగారసదృశాః కేచిద్ధూమోపమాస్తథా || 12 ||

చంద్రార్కసదృశాః కేచిత్ప్రహ్వంజలిపుటాస్తథా |

రామం ప్రాంజలయో భూత్వాబ్రువన్తధురభాషిణః || 13 || అమరనధ్ అమర్



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



28. అష్టావింశః సర్గః - అశ్వసంహారప్రహణమ్

ఇమే స్మ నరశార్దూల శాధి కిం కరవామ తే |  
మానసాః కార్యకాలేషు సాహాయ్యం మే కలిష్యథ || 14 ||

గమ్యతామితి తానాహ యథేష్టం రఘునందనః |  
అథ తే రామమామంత్రి కృత్వా చాపి ప్రదక్షిణమ్ || 15 ||

ఏవమస్త్వితి కాకుత్స్థ ముక్త్యా జగ్గుర్యథాగతమ్ |  
స చ తానాఘవో జ్ఞాత్వా విశ్వామిత్రం మహామునిమ్ || 16 ||

గచ్ఛన్నేవాథ మధురం శ్లక్ష్యం వచనమబ్రవీత్ |  
కిం న్యేతన్నేఘసంకాశం పర్వతస్యావిదూరతః || 17 ||

వృక్షషండమితో భాతి పరం కౌతూహలం హి మే |  
దర్శనీయం మృగాకీర్ణం మనోహరమతీవ చ || 18 ||

నానాప్రకారైః శకునైర్వల్లనాదైరలంకృతమ్ |  
నిఃసృతాః స్మ మునిశ్రేష్ఠ కాంతారాద్రోమహర్షణాత్ || 19 ||

అనయా త్వవగచ్ఛామి దేశస్య సుఖవత్తయా |  
సర్వం మే శంస భగవన్మస్యాశ్రమపదం త్విదమ్ || 20 ||

సంప్రాప్తా యత్ర తే పాపా బ్రహ్మాఘ్నా దుష్టచారిణః |  
తవ యజ్ఞస్య విఘ్నాయ దురాత్మానో మహామునే || 21 ||

భగవంస్తస్య కో దేశః సా యత్ర తవ యాజ్ఞికీ |  
రక్షితవ్యా క్రియా బ్రహ్మాన్తయా వధ్యాశ్చ రాక్షసాః |

ఏతత్సర్వం మునిశ్రేష్ఠ శ్రోతుమిచ్ఛామ్యహం ప్రభో || 22 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే అష్టావింశః సర్గః || 28 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 29. ఏకోనత్రింశః సర్గః - సిద్ధాశ్రమః



**|| సిద్ధాశ్రమః ||**

అథ తస్యాప్రమేయస్య తద్వనం పరిపృచ్ఛతః |  
 విశ్వామిత్రో మహాతేజా వ్యాఖ్యాతుముపచక్రమే || 1 ||  
 ఇహ రామ మహాబాహో విష్ణుర్దేవవరః ప్రభుః |  
 వర్షాణి సుబహూస్యేవ తథా యుగశతాని చ || 2 ||  
 తపశ్చరణయోగార్థమువాస సుమహాతపాః |  
 ఏష పూర్వాశ్రమో రామ వామనస్య మహాత్మనః || 3 ||  
 సిద్ధాశ్రమ ఇతి ఖ్యాతః సిద్ధో హ్యత్ర మహాతపాః |  
 ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు రాజా వైరోచనిర్బలిః || 4 ||  
 నిర్జిత్య దైవతగణాన్సేంద్రాంశ్చ సమరుద్ధణాన్ |  
 కారయామాస తద్రాజ్యం త్రిషు లోకేషు విశ్రుతః || 5 ||  
 [\* యజ్ఞం చకార సుమహాన్ అసురేంద్రో మహాబలః | \*]  
 బలేస్తు యజమానస్య దేవాః సాగ్నిపురోగమాః |  
 సమాగమ్య స్వయం చైవ విష్ణుమూచురిహాశ్రమే || 6 ||  
 బలిర్వైరోచనిర్బిష్ణో యజతే యజ్ఞముత్తమమ్ |  
 అసమాప్తే క్రతౌ తస్మిన్ స్వకార్యమభిపద్యతామ్ || 7 ||  
 యే చైనమభివర్తంతే యాచితార ఇతస్తతః |  
 యచ్ఛ యత్ర యథావచ్ఛ సర్వం తేభ్యః ప్రయచ్ఛతి || 8 ||  
 స త్వం సురహితార్థాయ మాయాయోగముపాశ్రితః |  
 వామనత్వం గతో విష్ణో కురు కల్యాణముత్తమమ్ || 9 ||  
 ఏతస్మిన్నంతరే రామ కశ్యపోఽగ్నిసమప్రభః |  
 అదిత్యా సహితో రామ దీప్యమాన ఇవౌజసా || 10 ||  
 దేవీసహయో భగవన్ద్రివ్యం వర్షసహస్రకమ్ |  
 వ్రతం సమాప్య వరదం తుష్టావ మధుసూదనమ్ || 11 ||  
 తపోమయం తపోరాశిం తపోమూర్తిం తపాత్మకమ్ |  
 తపసా త్వాం సుతప్తేన పశ్యామి పురోషోత్తమమ్ || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 29. ఏకోనత్రింశః సర్గః - సిద్ధాశ్రమః



శలీరే తవ పశ్యామి జగత్సర్వమిదం ప్రభో |  
 త్వమనాదిరనిర్దేశ్యస్త్వామహం శరణం గతః || 13 ||  
 తమువాచ హరిః ప్రీతః కశ్యపం ధూతకల్పషమ్ |  
 వరం వరయ భద్రం తే వరార్హోఽసి మతో మమ || 14 ||  
 తచ్చుత్వా వచనం తస్య మాలీచః కశ్యపోఽబ్రవీత్ |  
 అదిత్యా దేవతానాం చ మమ చైవానుయాచతః || 15 ||  
 వరం వరద సుప్రీతో దాతుమర్హసి సువ్రత |  
 పుత్రత్వం గచ్ఛ భగవన్నదిత్యా మమ చానఘ || 16 ||  
 బ్రాతా భవ యవీయాంస్త్వం శక్రస్యాసురసూదన |  
 శోకార్తానాం తు దేవానాం సాహాయ్యం కర్తుమర్హసి || 17 ||  
 అయం సిద్ధాశ్రమో నామ ప్రసాదాత్తే భవిష్యతి |  
 సిద్ధే కర్తృణి దేవేశ ఉత్తిష్ఠ భగవన్నితః || 18 ||  
 అథ విష్ణుర్మహాతేజా అదిత్యాం సమజాయత |  
 వామనం రూపమాస్థాయ వైరోచనిముపాగమత్ || 19 ||  
 త్రీన్మూనథ భిక్షిత్వా ప్రతిగృహ్య చ మానదః |  
 ఆక్రమ్య లోకాల్లోకాత్కా సర్వలోకహితే రతః || 20 ||  
 మహేంద్రాయ పునః ప్రాదాన్నియమ్య బలిమోజసా |  
 త్రైలోక్యం స మహాతేజాశ్చక్రే శక్రవశం పునః || 21 ||  
 తేనైష పూర్వమాక్రాంత ఆశ్రమః శ్రమనాశనః |  
 మయాపి భక్త్యా తస్యైష వామనస్యోపభుజ్యతే || 22 ||  
 ఏతమాశ్రమమాయాంతి రాక్షసా విఘ్నకారిణః |  
 అత్రైవ పురుషవ్యాఘ్రు హంతవ్యా దుష్టచారిణః || 23 ||  
 అద్య గచ్ఛామహే రామ సిద్ధాశ్రమమనుత్తమమ్ |  
 తదాశ్రమపదం తాత తవాప్యేతద్యథా మమ |  
 [\* ఇత్యుక్త్వా పరమప్రీతో గృహ్య రామం సలక్ష్మణమ్ | \*]  
 ప్రవిశన్నాశ్రమ పదం వ్యరోచత మహామునిః || 24 ||



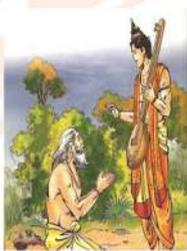
# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

29. ఏకోనత్రింశః సర్గః - సిద్ధాశ్రమః



శశీవ గతనీహారః పునర్వసుసమన్వితః |  
 తం దృష్ట్వా మునయః సర్వే సిద్ధాశ్రమనివాసినః || 25 ||  
 ఉత్పత్యత్పత్య సహసా విశ్వామిత్రమపూజయన్ |  
 యథార్హం చక్రిరే పూజాం విశ్వామిత్రాయ భీమతే || 26 ||  
 తథైవ రాజపుత్రాభ్యామకుర్వన్నతిథిక్రియామ్ |  
 ముహూర్తమివ విశ్రాంతౌ రాజపుత్రావరిండమౌ || 27 ||  
 ప్రాంజలీ మునిశార్ధూలమూచతూ రఘునందనౌ |  
 అద్వైవ దీక్షాం ప్రవిశ భద్రం తే మునిపుంగవ || 28 ||  
 సిద్ధాశ్రమోఽయం సిద్ధః స్యాత్సత్యమస్తు వచస్తవ |  
 ఏవముక్తో మహాతేజా విశ్వామిత్రో మహామునిః || 29 ||  
 ప్రవివేశ తతో దీక్షాం నియతో నియతేంద్రియః |  
 కుమారావపి తాం రాత్రిముషిత్వా సుసమాహితౌ || 30 ||  
 ప్రభాతకాలే చోత్థాయ పూర్వ్యాం సంధ్యాముపాస్య చ |  
 సృష్టాదకౌ శుచీ జప్యం సమాప్య నియమేన చ |  
 హుతాగ్నిహోత్రమాసీనం విశ్వామిత్రమవందతామ్ || 31 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 ఏకోనత్రింశః సర్గః || 29 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 30. త్రింశః సర్గః - యజ్ఞరక్షణమ్



|| యజ్ఞరక్షణమ్ ||

అథ తౌ దేశకాలజ్ఞౌ రాజపుత్రావరిందమౌ |  
 దేశే కాలే చ వాక్యజ్ఞావబ్రూతాం కౌశికం వచః || 1 ||  
 భగవన్ శ్రోతుమిచ్ఛావో యస్మిన్మాలే నిశాచరా |  
 సంరక్షణీయా తౌ బ్రహ్మన్నాతివర్తత తత్ క్షణమ్ || 2 ||  
 ఏవం బ్రువాణౌ కాకుత్స్థౌ త్వరమాణౌ యుయుత్సయా |  
 సర్వే తే మునయః ప్రీతాః ప్రశశంసుర్బుపాత్తజౌ || 3 ||  
 అద్య ప్రభృతి షడ్రాత్రం రక్షతం రాఘవౌ యువామ్ |  
 దీక్షాం గతో హ్యేష మునిర్తానిత్వం చ గమిష్యతి || 4 ||  
 తౌ చ తద్వచనం శ్రుత్వా రాజపుత్రౌ యశస్వినౌ |  
 అనిద్రౌ షడహోరాత్రం తపోవనమరక్షతామ్ || 5 ||  
 ఉపాసాంచక్రతుర్వీరౌ యత్తౌ పరమధన్వినౌ |  
 రరక్షతుర్బునివరం విశ్వామిత్రమరిందమౌ || 6 ||  
 అథ కాలే గతే తస్మిన్ష్వేఽహని సమాగతే |  
 సౌమిత్రిమబ్రవీద్రామౌ యత్తో భవ సమాహితః || 7 ||  
 రామస్యైవం బ్రువాణస్య త్వరితస్య యుయుత్సయా |  
 ప్రజజ్ఞ్వాల తతో వేదిః సోపాధ్యాయపురోహితా || 8 ||  
 సదర్శచమసస్రుక్యా ససమిత్కుసుమోచ్ఛయా |  
 విశ్వామిత్రేణ సహితా వేదిర్జజ్ఞ్వాల సర్త్విజా || 9 ||  
 మంత్రవచ్ఛ యథాన్యాయం యజ్ఞోఽసౌ సంప్రవర్తతే |  
 ఆకాశే చ మహాన్ శబ్దః ప్రాదురాసీద్భయానకః || 10 ||  
 ఆవార్య గగనం మేఘౌ యథా ప్రావృషి నిర్గతః |  
 తథా మాయాం వికుర్వాణౌ రాక్షసావభ్యధావతామ్ || 11 ||  
 మాలీచశ్చ సుబాహుశ్చ తయోరనుచరాశ్చ యే |  
 ఆగమ్య భీమసంకాశా రుధిరౌఘమవాస్పజన్ || 12 ||  
 సౌ తేన రుధిరౌఘేణ వేదీం తామభ్యవర్షతామ్ |  
 దృష్ట్వా వేదిం తథాభూతాం సానుజః క్రోధసంయుతః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 30. త్రింశః సర్గః - యజ్ఞరక్షణమ్



సహసాఽభిద్రుతో రామస్తానపశ్యత్తతో దివి |  
 తావాపతంతౌ సహసా దృష్ట్వా రాజీవలోచనః || 14 ||

లక్ష్మణం త్వాథ సంప్రేక్ష్య రామో వచనమబ్రవీత్ |  
 పశ్య లక్ష్మణ దుర్వృత్తాన్త్రాక్షసాన్విశితాశనాన్ || 15 ||

మానవాస్త్రసమాధూతాననిలేన యథా ఘనాన్ |  
 [\* అధికపాఠః - కలిష్యామి న సందేహో నోత్సహే హంతుం ఈదృశాన్ |  
 ఇత్యుక్త్వా వచనం రామశ్చాపే సంధాయ వేగవాన్ |\*]  
 మానవం పరమోదారమస్త్రం పరమభాస్వరమ్ || 16 ||

చిక్షేప పరమ క్రుద్ధో మాలీచోరసి రాఘవః |  
 స తేన పరమాస్త్రేణ మానవేన సమాహితః || 17 ||

సంపూర్ణం యోజనశతం క్షిప్తః సాగరసంప్లవే |  
 విచేతనం విఘూర్ణంతం శీతేషుబలపీడితమ్ || 18 ||

నిరస్తం దృశ్య మాలీచం రామో లక్ష్మణమబ్రవీత్ |  
 పశ్య లక్ష్మణశీతేషుం మానవం మనుసంహితమ్ || 19 ||

మోహయిత్వా నయత్యేనం న చ ప్రాణైర్వియుజ్యతే |  
 ఇమానపి వధిష్యామి నిర్భ్రణాన్ధుష్టచారిణః || 20 ||

రాక్షసాన్పాపకర్తృస్థాన్యజ్ఞఘ్నాన్విశితాశనాన్ |  
 [\* ఇత్యుక్త్వా లక్ష్మణం చాశు లాఘవం దర్శయన్ ఇవ |\*]  
 సంగృహ్యస్త్రం తతో రామో దివ్యమాగ్నేయమద్భుతమ్ || 21 ||

సుబాహూరసి చిక్షేప స విధ్ధః ప్రాపతద్భువి |  
 శేషాన్వాయవ్యమాదాయ నిజఘాన మహాయశాః || 22 ||

రాఘవః పరమోదారో మునీనాం ముదమావహాన్ |  
 స హత్వా రక్షసాన్సర్వాన్యజ్ఞఘ్నాన్త్రఘ్ననందనః || 23 ||

ఋషిభిః పూజితస్తత్ర యథేంద్రో విజయే పురా |  
 అథ యజ్ఞే సమాప్తే తు విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
 నిరీతికా దిశో దృష్ట్వా కాకుత్స్థమిదమబ్రవీత్ || 24 ||



Valmiki Ramayanam in Telugu -

వాల్మీకి రామాయణం-

30. త్రింశః సర్గః - యజ్ఞరక్షణమ్



కృతార్థోఽస్మి మహాబాహో కృతం గురువచస్త్వయా |

సిద్ధాశ్రమమిదం సత్యం కృతం రామ మహాయశః || 25 ||

[\* స హి రామం ప్రశస్యేవం తాభ్యాం సంధ్యాముపాగమత్ | \*]

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రింశః

సర్గః || 30 ||

[www.sanatanaadharm.com](http://www.sanatanaadharm.com)



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 31. ఏకత్రింశః సర్గః - మిథిలాప్రస్థానమ్



ధనుషస్తస్య వీర్యం హి జిజ్ఞాసంతో మహీక్షితః |  
 న శేకురారోపయితుం రాజపుత్రా మహాబలాః || 10 ||

తద్ధనుర్నరశార్థూల మైథిలస్య మహాత్మనః |  
 తత్ర ద్రక్ష్యసి కాకుత్స్థ యజ్ఞం చాద్భుతదర్శనమ్ || 11 ||

తద్ధి యజ్ఞఫలం తేన మైథిలేనోత్తమం ధనుః |  
 యాచితం నరశార్థూల సునాభం సర్వదైవతైః || 12 ||

ఆయాగభూతం నృపతేస్తస్య వేత్సని రాఘవ |  
 అర్చితం వివిధైర్గంధైర్ధూపైశ్చాగరుగంధిభిః || 13 ||

ఏవముక్త్యా మునివరః ప్రస్థానమకరోత్తదా |  
 సర్జిసంఘః సకాకుత్స్థ ఆమంత్య వనదేవతాః || 14 ||

స్వస్తి వోఽస్తు గమిష్యామి సిద్ధః సిద్ధాశ్రమాదహమ్ |  
 ఉత్తరే జాహ్నువీతీరే హిమవంతం శిలోచ్ఛయమ్ || 15 ||

ప్రదక్షిణం తతః కృత్వా సిద్ధాశ్రమమనుత్తమమ్ |  
 ఉత్తరాం దిశముద్దిశ్య ప్రస్థాతుముపచక్రమే || 16 ||

తం ప్రయాంతం మునివరమన్వయాదనుసారిణామ్ |  
 శకటీశతమాత్రం చ ప్రయాతే బ్రహ్మవాదినామ్ || 17 || [ప్రయాణే]

మృగపక్షిగణాశ్చైవ సిద్ధాశ్రమనివాసినః |  
 అనుజగ్నుర్నహాత్మానం విశ్వామిత్రం మహామునిమ్ || 18 ||

నివర్తయామాస తతః పక్షిసంఘాన్తృగానపి |  
 తే గత్వా దూరమధ్యానం లంబమానే దివాకరే || 19 ||

వాసం చక్రుర్మునిగణాః శోణకూలే సమాగతాః |  
 తేఽన్తం గతే దినకరే స్నాత్వా హుతహుతాశనాః || 20 ||

విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య నిషేదురమితౌజసః |  
 రామో హి సహసౌమిత్రిర్మునింస్తానభిపూజ్య చ || 21 ||

అగ్రతో నిషసాదాథ విశ్వామిత్రస్య భీమతః |  
 అథ రామో మహాతేజా విశ్వామిత్రం మహామునిమ్ || 22 ||

పప్రచ్ఛ నరశార్థూలః కౌతూహలసమన్వితః |  
 భగవన్మోన్వయం దేశః సమృద్ధవనశోభితః || 23 ||

శ్రోతుమిచ్ఛామి భద్రం తే వక్తుమర్హసి తత్త్వతః |  
 చోదితో రామవాక్యేన కథయామాస సువ్రతః |  
 తస్య దేశస్య నిఖిలమృషిమధ్యే మహాతపాః || 24 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ఏకత్రింశః సర్గః || 31 || అమర్



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



31. ఏకత్రింశః సర్గః - మిథిలాప్రస్థానమ్ :

31. ఏకత్రింశః సర్గః - మిథిలాప్రస్థానమ్ :

|| మిథిలాప్రస్థానమ్ ||

అథ తాం రజనీం తత్ర కృతార్థౌ రామలక్ష్మణౌ |

ఊషతుర్బుదితౌ వీరా ప్రహృష్టనాంతరాత్మనా || 1 ||

ప్రభాతాయాం తు శర్వర్యాం కృతపౌర్వాహ్నికక్రియా |

విశ్వామిత్రమృషీంశ్చాన్యాన్ సహితావభిజగ్తుః || 2 ||

అభివాద్య మునిశ్రేష్ఠం జ్వలంతమివ పావకమ్ |

ఊచతుర్బుధురోదారం వాక్యం మధురభాషిణౌ || 3 ||

ఇమౌ స్త మునిశార్థూల కింకరౌ సముపాగతౌ |

ఆజ్ఞాపయ యథేష్టం వై శాసనం కరవావ కిమ్ || 4 ||

ఏవముక్తాస్తతస్తాభ్యాం సర్వ ఏవ మహార్షయః |

విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య రామం వచనమబ్రువన్ || 5 ||

మైథిలస్య నరశ్రేష్ఠ జనకస్య భవిష్యతి |

యజ్జః పరమధర్మిష్ఠస్తస్య యాస్యామహే వయమ్ || 6 ||

త్వం చైవ నరశార్థూల సహస్త్వాభిర్గమిష్యసి |

అద్భుతం చ ధనూరత్నం తత్రైకం ద్రష్టుమర్హసి || 7 ||

తద్ధి పూర్వం నరశ్రేష్ఠ దత్తం సదసి దైవతైః |

అప్రమేయబలం ఘోరం మఖే పరమభాస్వరమ్ || 8 ||

నాస్య దేవా న గంధర్వా నాసురా న చ రాక్షసాః |

కర్తుమారోపణం శక్తా న కథంచన మానుషాః || 9 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



32. ద్వాత్రింశః సర్గః - కుశనాభకన్యోపాఖ్యానమ్

|| కుశనాభకన్యోపాఖ్యానమ్ ||

బ్రహ్మయోనిర్మహానాసీత్కుశో నామ మహాతపాః |

అక్షిప్తవ్రతధర్మజ్ఞః సజ్జనప్రతిపూజకః || 1 ||

స మహాత్మా కులీనాయాం యుక్తాయాం సుగుణోల్బణాన్ |

వైదర్భ్యాం జనయామాస చతురః సదృశాన్సుతాన్ || 2 ||

కుశాంబం కుశనాభం చ అధూర్తరజసం వసుమ్ |

దీప్తియుక్తాన్తహోత్సాహాన్ క్షత్రధర్మచికిర్షయా || 3 ||

తానువాచ కుశః పుత్రాన్ధర్మిష్ఠాన్సత్యవాదినః |

క్రియతాం పాలనం పుత్రా ధర్మం ప్రాప్సుథ పుష్కలమ్ || 4 ||

కుశస్య వచనం శ్రుత్వా చత్వారో లోకసంమతాః |

నివేశం చక్రిరే సర్వే పురాణాం నృవరాస్తదా || 5 ||

కుశాంబస్తు మహాతేజాః కౌశాంబీమకరోత్పులీమ్ |

కుశనాభస్తు ధర్మాత్మా పురం చక్రే మహోదయమ్ || 6 ||

అధూర్తరజసో రామ ధర్మారణ్యం మహీపతిః |

చక్రే పురవరం రాజా వసుశ్చక్రే గిరివ్రజమ్ || 7 ||

ఏషా వసుమతీ రామ వసోస్తస్య మహాత్మనః |

ఏతే శైలవరాః పంచ ప్రకాశంతే సమంతతః || 8 ||

సుమాగధీ నదీ పుణ్యా మగధాన్విశ్రుతా యయా |

పంచానాం శైలముఖ్యానాం మధ్యే మాలేవ శోభతే || 9 ||

సైషా హి మాగధీ రామ వసోస్తస్య మహాత్మనః |

పూర్వాభిచరితా రామ సుక్షేత్రా సస్యమాలినీ || 10 ||

కుశనాభస్తు రాజర్షిః కన్యాశతమనుత్తమమ్ |

జనయామాస ధర్మాత్మా ఘృతాచ్యాం రఘునందన || 11 ||

తాస్తు యౌవనశాలినో రూపవత్సః స్వలంకృతాః |

ఉద్యానభూమిమాగమ్య ప్రావృషీవ శతప్రాదాః || 12 ||

గాయంత్యో నృత్యమానాశ్చ వాదయంత్యశ్చ సర్వశః |

ఆమోదం పరమం జగ్తుర్వరాభరణభూషితాః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 32. ద్వాత్రింశః సర్గః - కుశనాభకన్యోపాఖ్యానమ్

అథ తాశ్చారుసర్వాంగీయ రూపేణాప్రతిమా భువి |  
 ఉద్యానభూమిమాగమ్య తారా ఇవ ఘనాంతరే || 14 ||  
 తాః సర్వగుణసంపన్నా రూపయౌవనసంయుతాః |  
 దృష్ట్వా సర్వాత్మకో వాయులిదం వచనమబ్రవీత్ || 15 ||  
 అహం వః కామయే సర్వా భార్యా మమ భవిష్యథ |  
 మానుషస్త్యజ్యతాం భావో దీర్ఘమాయురవాప్సుథ || 16 ||  
 చలం హి యౌవనం నిత్యం మానుషేషు విశేషతః |  
 అక్షయం యౌవనం ప్రాప్తా అమర్యశ్చ భవిష్యథ || 17 ||  
 తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా వాయోరక్లిష్టకర్మణః |  
 అపహస్య తతో వాక్యం కన్యాశతమథాబ్రవీత్ || 18 ||  
 అంతశ్చరసి భూతానాం సర్వేషాం త్వం సురోత్తమ |  
 ప్రభావజ్ఞాశ్చ తే సర్వాః కిమస్తానవమన్యసే || 19 ||  
 కుశనాభసుతాః సర్వాః సమర్థాస్త్యాం సురోత్తమ |  
 స్థానాచ్ఛ్వావయితుం దేవం రక్షామస్తు తపో వయమ్ || 20 ||  
 మా భూత్స కాలో దుర్మేధః పితరం సత్యవాదినమ్ |  
 నావమన్యస్య ధర్మేణ స్వయంవరముపాస్తహే || 21 ||  
 పితా హి ప్రభురస్తాకం దైవతం పరమం హి నః |  
 యస్య నో దాస్యతి పితా స నో భర్తా భవిష్యతి || 22 ||  
 తాసాం తద్వచనం శ్రుత్వా వాయుః పరమకోపనః |  
 ప్రవిశ్య సర్వగాత్రాణి బభంజ భగవాన్స్తభుః || 23 ||  
 తాః కన్యా వాయునా భగ్నా వివిశుర్మృపతేర్ఘహమ్ |  
 ప్రాపతన్భువి సంభ్రాంతాః సలజ్ఞాః సాశ్రులోచనాః || 24 ||  
 స చ తా దయితా దీనాః కన్యాః పరమశోభనాః |  
 దృష్ట్వా భగ్నాస్తదా రాజా సంభ్రాంత ఇదమబ్రవీత్ || 25 ||  
 కిమిదం కథ్యతాం పుత్ర్యః కో ధర్మమవమన్యతే |  
 కుజ్ఞాః కేన కృతాః సర్వా వేష్టంత్య నాభిభాషథ |  
 ఏవం రాజా వినిశ్చస్య సమాధిం సందధే తతః || 26 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ద్వాత్రింశః సర్గః || 32 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 33. త్రయస్తింశః సర్గః - బ్రహ్మాదత్తవివాహః



|| బ్రహ్మాదత్తవివాహః ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా కుశనాభస్య భీమతః |

శిరోభిశ్చరణౌ స్పృష్ట్యా కన్యాశతమభాషత || 1 ||

వాయుః సర్వాత్మకో రాజన్మధర్షయితుమిచ్ఛతి |

అశుభం మార్గమాస్థాయ న ధర్మం ప్రత్యవేక్షతే || 2 ||

పితృమత్యః స్త భద్రం తే స్వచ్ఛందే న వయం స్థితాః |

పితరం నో వృణీష్య త్వం యది నో దాస్యతే తవ || 3 ||

తేన పాపానుబంధేన వచనం నప్రతీచ్ఛతా |

ఏవం బ్రువంత్యః సర్వాః స్త వాయునా నిహతా భృశమ్ || 4 ||

తాసాం తద్వచనం శ్రుత్వా రాజా పరమధార్మికః |

ప్రత్యువాచ మహాతేజాః కన్యాశతమనుత్తమమ్ || 5 ||

క్షాంతం క్షమావతాం పుత్ర్యః కర్తవ్యం సుమహాత్యుతమ్ |

ఐకమత్యముపాగమ్య కులం చావేక్షితం మమ || 6 ||

అలంకారో హి నారీణాం క్షమా తు పురుషస్య వా |

దుష్కరం తచ్చ యత్ క్షాంతం త్రిదశేష విశేషతః || 7 ||

యాద్యశీ వః క్షమా పుత్ర్యః సర్వాసామవిశేషతః |

క్షమా దానం క్షమా సత్యం క్షమా యజ్ఞశ్చ పుత్రికాః || 8 ||

క్షమా యశః క్షమా ధర్మః క్షమయా విష్ఠితం జగత్ |

విసృజ్య కన్యా కాకుత్స్థ రాజా త్రిదశవిక్రమః || 9 ||

మంత్రజ్ఞో మంత్రయామాస ప్రదానం సహ మంత్రిభిః |

దేశే కాలే ప్రదానస్య సద్యశే ప్రతిపాదనమ్ || 10 ||

ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు చూలీ నామ మహామునిః |

ఊర్వరేతాః శుభాచారో బ్రాహ్మం తప ఉపాగమత్ || 11 ||

తప్యంతం తమృషిం తత్ర గంధర్వ పర్యుపాసతే |

సోమదా నామ భద్రం తే ఊర్తిలాతనయా తదా || 12 ||

సా చ తం ప్రణతా భూత్వా శుశ్రూషణపరాయణా |

ఉవాస కాలే ధర్మిష్ఠా తస్యాస్తుష్టోఽభవద్ధురుః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 33. త్రయస్తింశః సర్గః - బ్రహ్మాదత్తవివాహః

స చ తాం కాలయోగేన ప్రోవాచ రఘునందన |  
పరితుష్టోఽస్మి భద్రం తే కిం కరోమి తవ ప్రియమ్ || 14 ||

పరితుష్టం మునిం జ్ఞాత్వా గంధర్వ మధురస్వరా |  
ఉవాచ పరమప్రీతా వాక్యజ్ఞా వాక్యకోవిదమ్ || 15 ||

లక్ష్మ్యా సముదితో బ్రాహ్మ్య బ్రహ్మాభూతో మహాతపాః |  
బ్రాహ్మీణ తపసా యుక్తం పుత్రమిచ్ఛామి ధార్మికమ్ || 16 ||

అపతిశ్చాస్మి భద్రం తే భార్యా చాస్మి న కస్యచిత్ |  
బ్రాహ్మీణోపగతాయాశ్చ దాతుమర్హసి మే సుతమ్ || 17 ||

తస్యాః ప్రసన్నో బ్రహ్మర్షిర్దదౌ పుత్రం తథావిధమ్ |  
బ్రహ్మాదత్త ఇతి ఖ్యాతం మానసం చూలినః సుతమ్ || 18 ||

స రాజా సౌమదేయస్తు పులిమధ్యవసత్తదా |  
కాంపిల్యాం పరయా లక్ష్మ్యా దేవరాజో యథా దివమ్ || 19 ||

స బుద్ధిం కృతవాన్రాజా కుశనాభః సుధార్మికః |  
బ్రహ్మాదత్తాయ కాకుత్స్థ దాతుం కన్యాశతం తదా || 20 ||

తమాహూయ మహాతేజా బ్రహ్మాదత్తం మహీపతిః |  
దదౌ కన్యాశతం రాజా సుప్రీతేనాంతరాత్మనా || 21 ||

యథాక్రమం తతః పాణీన్ జగ్రాహ రఘునందన |  
బ్రహ్మాదత్తో మహీపాలస్తాసాం దేవపతిర్యథా || 22 ||

స్మృష్టమాత్రే తతః పాణౌ వికుబ్జా విగతజ్వరాః |  
యుక్తాః పరమయా లక్ష్మ్యా బభుః కన్యాః శతం తదా || 23 ||

స దృష్ట్వా వాయునా ముక్తాః కుశనాభో మహీపతిః |  
బభూవ పరమప్రీతో హర్షం లేభే పునః పునః || 24 ||

కృతోద్వాహం తు రాజానం బ్రహ్మాదత్తం మహీపతిః |  
సదారం ప్రేషయామాస సోపాధ్యాయగణం తదా || 25 ||

సోమదాఽపి సుసంహృష్టా పుత్రస్య సదృశీం క్రియామ్ |  
యథాన్యాయం చ గంధర్వ స్నుషాస్తాః ప్రత్యనందత |

దృష్ట్వా స్మృష్ట్వా చ తాః కన్యాః కుశనాభం ప్రశస్య చ || 26 ||  
ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రయస్తింశః సర్గః || 33 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



34. చతుస్త్రింశః సర్గః - విశ్వామిత్రవంశవర్ణనమ్

|| విశ్వామిత్రవంశవర్ణనమ్ ||

కృతోద్వాహే గతే తస్మిన్బ్రహ్మాదత్తే చ రాఘవ |  
 అపుత్రః పుత్రలాభాయ పాత్రీమిష్టిమకల్పయత్ || 1 ||

ఇష్ట్యాం తు వర్తమానాయాం కుశనాభం మహీపతిమ్ |  
 ఉవాచ పరమోదారః కుశో బ్రహ్మాసుతస్తదా || 2 ||

పుత్ర తే సదృశః పుత్రో భవిష్యతి సుధార్మికః |  
 గాధిం ప్రాప్సుసి తేన త్వం కీర్తిం లోకే చ శాశ్వతమ్ || 3 ||

ఏవముక్త్వా కుశో రామ కుశనాభం మహీపతిమ్ |  
 జగామాకాశమావిశ్య బ్రహ్మలోకం సనాతనమ్ || 4 ||

కస్యచిత్త్వథ కాలస్య కుశనాభస్య ధీమతః |  
 జజ్ఞే పరమధర్మిష్ఠో గాధిరిత్యేవ నామతః || 5 ||

స పితా మమ కాకుత్స్థ గాధిః పరమధార్మికః |  
 కుశవంశప్రసూతోఽస్మి కౌశికో రఘునందన || 6 ||

పూర్వజా భగినీ చాపి మమ రాఘవ సువ్రతా |  
 నామ్నా సత్యవతీ నామ ఋచీకే ప్రతిపాదితా || 7 ||

సశరీరా గతా స్వర్గం భర్తారమనువర్తినీ |  
 కౌశికీ పరమోదారా సా ప్రవృత్తా మహానదీ || 8 ||

దివ్యా పుణ్యోదకా రమ్యా హిమవంతముపాశ్రితా |  
 లోకస్య హితకార్మార్థం ప్రవృత్తా భగినీ మమ || 9 ||

తతోఽహం హిమవత్పార్శ్వే వసామి నిరతః సుఖమ్ |  
 భగిన్యాం స్నేహసంయుక్తః కౌశిక్యాం రఘునందన || 10 ||

సా తు సత్యవతీ పుణ్యా సత్యే ధర్మే ప్రతిష్ఠితా |  
 పతివ్రతా మహాభాగా కౌశికీ సరితాంవరా || 11 ||

అహం హి నియమాద్రామ హిత్వా తాం సముపాగతః |  
 సిద్ధాశ్రమమనుప్రాప్య సిద్ధోఽస్మి తవ తేజసా || 12 ||

ఏషా రామ మమోత్పత్తిః స్వస్య వంశస్య కీర్తితా |  
 దేశస్య చ మహాబాహో యన్తాం త్వం పరిపృచ్ఛసి || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



34. చతుస్త్రింశః సర్గః - విశ్వామిత్రవంశవర్ణనమ్

గతోఽర్ధరాత్రః కాకుత్స్థ కథాః కథయతో మమ |  
నిద్రామభ్యేహి భద్రం తే మా భూద్విఘ్నోఽధ్వనీహ నః || 14 ||

నిష్పందాస్తరవః సర్వే నిలీనా మృగపక్షిణః |  
నైశేన తమసా వ్యాప్తా దిశశ్చ రఘునందన || 15 ||

శనైర్వియుజ్యతే సంధ్యా నభో నేత్రైరివావృతమ్ |  
నక్షత్రతారాగహనం జ్యోతిర్భిరవభాసతే || 16 ||

ఉత్తిష్టతే చ శీతాంశుః శశీ లోకతమోనుదః |  
హ్లాదయన్ ప్రాణినాం లోకే మనాంసి ప్రభయా విభో || 17 ||

నైశాని సర్వభూతాని ప్రచరంతి తతస్తతః |  
యక్షరాక్షససంఘాశ్చ రౌద్రాశ్చ పిశితాశనాః || 18 ||

ఏవముక్త్వా మహాతేజా విరరామ మహామునిః |  
సాధు సాద్భితి తే సర్వే మునయో హ్యభ్యపూజయన్ || 19 ||

కుశికానామయం వంశో మహాన్ధర్మపరః సదా |  
బ్రహ్మోపమా మహాత్మానః కుశవంశ్యా నరోత్తమాః || 20 ||

విశేషేణ భవానేవ విశ్వామిత్రో మహాయశాః |  
కాశికీ చ సరిచ్ఛ్రేష్ఠా కులోద్ధ్యోతకలీ తవ || 21 ||

ఇతి తైర్నునిశార్థూలైః ప్రశస్తః కుశికాత్మజః |  
నిద్రాముపాగమచ్ఛ్రీమానస్తం గత ఇవాంశుమాన్ || 22 ||

రామోఽపి సహసౌమిత్రిః కించిదాగతవిస్తయః |  
ప్రశస్య మునిశార్థూలం నిద్రాం సముపసేవతే || 23 ||

ఇత్యార్దే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చతుస్త్రింశః  
సర్గః || 34 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

35.పంచత్రింశః సర్గః-ఉమాగంగావృత్తాంతసంక్షేపః



**|| ఉమాగంగావృత్తాంతసంక్షేపః ||**

ఉపాస్య రాత్రిశేషం తు శోణాకూలే మహర్షిభిః |  
నిశాయాం సుప్రభాతాయాం విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత || 1 ||

సుప్రభాతా నిశా రామ పూర్వ్యా సంధ్యా ప్రవర్తతే |  
ఉత్తిష్టాత్తిష్ట భద్రం తే గమనాయాభిరోచయ || 2 ||

తచ్ఛ్చుత్వా వచనం తస్య కృత్వా పౌర్వాహ్నికీం క్రియామ్ |  
గమనం రోచయామాస వాక్యం చేదమువాచ హ || 3 ||

అయం శోణః శుభజలోగాధః పులినమండితః |  
కతరేణ పథా బ్రహ్మాన్సంతరిష్యామహే వయమ్ || 4 ||

ఏవముక్తస్తు రామేణ విశ్వామిత్రోఽబ్రవీదిదమ్ |  
ఏష పంథా మయోద్దిష్టో యేన యాంతి మహర్షయః || 5 ||

ఏవముక్తా మహర్షయో విశ్వామిత్రేణ భీమతా |  
పశ్యంతస్తే ప్రయాతా వై వనాని వివిధాని చ || 6 ||

తే గత్వా దూరమధ్యానం గతేఽర్థదివసే తదా |  
జాహ్నవీం సరితాం శ్రేష్ఠాం దదృశుర్సునిసేవితామ్ || 7 ||

తాం దృష్ట్వా పుణ్యసలిలాం హంససారససేవితామ్ |  
బభూవుర్సునయః సర్వే ముదితాః సహరాఘవాః || 8 ||

తస్యాస్తీరే తతశ్శక్రుస్త ఆవాసపరిగ్రహమ్ |  
తతః స్నాత్వా యథాన్యాయం సంతర్ష్య పితృదేవతాః || 9 ||

హుత్వా చైవాగ్నిహోత్రాణి ప్రాశ్య చానుత్తమం హవిః |  
వివిశుర్జాహ్నవీతీరే శుచౌ ముదితమానసాః || 10 ||

విశ్వామిత్రం మహాత్మానం పరివార్య సమంతతః |  
సంప్రహృష్టమనా రామో విశ్వామిత్రమథాబ్రవీత్ || 11 ||

భగవన్ శ్రోతుమిచ్ఛామి గంగాం త్రిపథగాం నదీమ్ |  
త్తైలోక్యం కథమాక్రమ్య గతా నదనదీపతిమ్ || 12 ||

చోదితో రామవాక్యేన విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
వృద్ధిం జన్త చ గంగాయా వక్తుమేవోపచక్రమే || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



35.పంచత్రింశః సర్గః-ఉమాగంగావృత్తాంతసంక్షేపః

శైలేంద్రో హిమవాన్రామ ధాతునామాకరో మహాన్ |  
తస్య కన్యాద్యయం జాతం రూపేణాప్రతిమం భువి || 14 ||

యా మేరుదుహితా రామ తయోర్కాతా సుమధ్యమా |  
నామ్నా మేనా మనోజ్ఞా వై పత్నీ హిమవతః ప్రియా || 15 ||

తస్యాం గంగేయమభవజ్ఞేష్ఠా హిమవతః సుతా |  
ఉమా నామ ద్వితీయాభూత్కన్యా తస్యైవ రాఘవ || 16 ||

అథ జ్యేష్ఠాం సురాః సర్వే దేవతార్థచిక్రీర్షయా |  
శైలేంద్రం వరయామాసుర్గంగాం త్రిపథగాం నదీమ్ || 17 ||

దదౌ ధర్మేణ హిమవాంస్తనయాం లోకపావనీమ్ |  
స్వచ్ఛందపథగాం గంగాం త్రైలోక్యహితకామ్యయా || 18 ||

ప్రతిగృహ్య తతో దేవాస్త్రిలోకహితకారిణః |  
గంగామాదాయ తేఽగచ్ఛన్మతార్థేనాంతరాత్మనా || 19 ||

యా చాన్యా శైలదుహితా కన్యాఽఽసీద్రఘునందన |  
ఉగ్రం సా వ్రతమాస్థాయ తపస్తేపే తపోధనా || 20 ||

ఉగ్రేణ తపసా యుక్తాం దదౌ శైలవరః సుతామ్ |  
రుద్రాయాప్రతిరూపాయ ఉమాం లోకనమస్కృతామ్ || 21 ||

ఏతే తే శైలరాజస్య సుతే లోకనమస్కృతే |  
గంగా చ సరితాం శ్రేష్ఠా ఉమా దేవీ చ రాఘవ || 22 ||

ఏతత్తే సర్వమాఖ్యాతం యథా త్రిపథగా నదీ |  
ఖం గతా ప్రథమం తాత గంగా గతిమతాం వర || 23 ||

సైషా సురనదీ రమ్యా శైలేంద్రస్య సుతా తదా |  
సురలోకం సమారూఢా విపాపా జలవాహినీ || 24 ||

ఇత్యార్ధే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచత్రింశః సర్గః || 35 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాలకాండ

### 36- షట్టింశః సర్గః



|| ఉమామాహత్వమ్ ||

ఉక్తవాక్యే మునా తస్మిన్నుభౌ రాఘవలక్ష్మణౌ |  
అభినంద్య కథాం వీరావూచతుర్మునిపుంగవమ్ || 1 ||

ధర్మయుక్తమిదం బ్రహ్మాన్కథితం పరమం త్వయా |  
దుహితుః శైలరాజస్య జ్యేష్ఠాయా వక్తుమర్హసి || 2 ||

విస్తరం విస్తరజ్ఞోఽసి దివ్యమానుషసంభవమ్ |  
త్రీన్పథో హేతునా కేన ఘోవయేల్లోకపావనీ || 3 ||

కథం గంగా త్రిపథగా విశ్రుతా సరిదుత్తమా |  
త్రిషు లోకేషు ధర్మజ్ఞ కర్మభిః కైః సమన్వితా || 4 ||

తథా బ్రువతి కాకుత్స్థే విశ్వామిత్రస్తపోధనః |  
నిభిలేన కథాం సర్వామృషిమధ్యే న్యవేదయత్ || 5 ||

పురా రామ కృతోద్వాహో నీలకంఠో మహాతపాః | [శితికంఠో]  
దృష్ట్వా చ స్పృహయా దేవీం మైథునాయోపచక్రమే || 6 ||

శితికంఠస్య దేవస్య దివ్యం వర్ణశతం గతమ్ |  
తస్య సంక్రీడమానస్య మహాదేవస్య భీమతః || 7 ||

న చాపి తనయో రామ తస్యామాసీత్పరంతప |  
తతో దేవాః సముద్విగ్నాః పితామహపురోగమాః || 8 ||

యదిహోత్పద్యతే భూతం కస్తత్ప్రతిసహిష్యతే |  
అభిగమ్య సురాః సర్వే ప్రణిపత్యేదమబ్రువన్ || 9 ||

దేవ దేవ మహాదేవ లోకస్యాస్య హితే రత |  
సురాణాం ప్రణిపాతేన ప్రసాదం కర్తుమర్హసి || 10 ||

న లోకా ధారయిష్యంతి తవ తేజః సురోత్తమ |  
బ్రాహ్మణ తపసా యుక్తో దేవ్యా సహ తపశ్శర || 11 ||

త్రైలోక్యహితకార్మార్థం తేజస్తేజసి ధారయ |  
రక్ష సర్వానిమాఘ్లోకాన్నాలోకం కర్తుమర్హసి || 12 ||

దేవతానాం వచః శ్రుత్వా సర్వలోకమహేశ్వరః |  
బాఢమిత్యబ్రవీత్సర్వాన్సునశ్చేదమువాచ హ || 13 ||

ధారయిష్యామ్యహం తేజస్తేజస్యేవ సహోమయా |  
త్రిదశాః పృథివీ చైవ నిర్వాణమధిగచ్ఛతు || 14 ||

యదిదం క్షుభితం స్థానాన్తమ తేజో హ్యనుత్తమమ్ |  
ధారయిష్యతి కస్తన్తే బ్రువంతు సురసత్తమాః || 15 ||



# వాల్మీకి రామాయణం



## బాలకాండ

### 36- షట్టింశః సర్గః

ఏవముక్తాస్తతో దేవాః ప్రత్యూచుర్పషభధ్వజమ్ |  
 యత్తేజః క్షుభితం హ్యేతత్తద్ధరా ధారయిష్యతి || 16 ||  
 ఏవముక్తః సురపతిః ప్రముమోచ మహీతలే |  
 తేజసా పృథివీ యేన వ్యాప్తా సగిరికాననా || 17 ||  
 తతో దేవాః పునరిదమూచుశ్చాథ హుతాశనమ్ |  
 ప్రవిశ త్వం మహాతేజో రౌద్రం వాయుసమన్వితః || 18 ||  
 తదగ్నినా పునర్వాప్తం సంజాతః శ్వేతపర్వతః |  
 దివ్యం శరవణం చైవ పావకాదిత్యసన్నిభమ్ || 19 ||  
 యత్ర జాతో మహాతేజాః కార్తికేయోఽగ్నిసంభవః |  
 అథోమాం చ శివం చైవ దేవాః సర్లిగణాస్తదా || 20 ||  
 పూజయామాసురత్యర్థం సుప్రీతమనసస్తతః |  
 అథ శైలసుతా రామ త్రిదశానిదమబ్రవీత్ || 21 ||  
 అప్రియస్య కృతస్యాద్య ఫలం ప్రాప్స్వథ మే సురాః |  
 ఇత్యుక్త్వా సలిలం గృహ్య పార్వతీ భాస్కరప్రభా || 22 ||  
 సమన్సురశపత్నర్వాన్మోఢసంరక్తలోచనా |  
 యస్తాన్నివారితా చైవ సంగతిః పుత్రకామ్యయా || 23 ||  
 అపత్యం స్వేషు దారేషు నోత్పాదయితుమర్హథ |  
 అద్యప్రభృతి యుష్మాకమప్రజాః సంతు పత్నయః || 24 ||  
 ఏవముక్త్వా సురాన్ సర్వాన్ శశాప పృథివీమపి |  
 అవనే నైకరూపా త్వం బహుభార్యా భవిష్యసి || 25 ||  
 న చ పుత్రకృతాం ప్రీతిం మత్కృథకలుషీకృతా |  
 ప్రాప్స్వసి త్వం సుదుర్నేధే మమ పుత్రమనిచ్ఛతీ || 26 ||  
 తాన్సర్వాన్ప్రీడితాన్ప్రప్త్వా సురాన్సురపతిస్తదా |  
 గమనాయోపచక్రామ దిశం వరుణపాలితామ్ || 27 ||  
 స గత్వా తప ఆతిష్ఠత్పార్శ్వే తస్యాత్తరే గిరేః |  
 హిమవత్ప్రభవే శృంగే సహ దేవ్యా మహేశ్వరః || 28 ||  
 ఏష తే విస్తరో రామ శైలపుత్ర్యా నివేదితః |  
 గంగాయాః ప్రభవం చైవ శృణు మే సహలక్ష్మణః || 29 ||  
 ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే షట్టింశః సర్గః || 36 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 37. సప్తత్రింశః సర్గః - కుమారోత్పత్తిః



|| కుమారోత్పత్తిః ||

తప్యమానే తపో దేవే దేవాః సర్విగణాః పురా |

సేనాపతిమభీష్పంతః పితామహముషాగమన్ || 1 ||

తతోఽబ్రువన్సురాః సర్వే భగవంతం పితామహమ్ |

ప్రణిపత్య శుభం వాక్యం సేంద్రాః సాగ్నిపురోగమాః || 2 ||

యో నః సేనాపతిర్దేవ దత్తో భగవతా పురా |

[\* అధికపాఠః -స న జాతోఽద్య భగవన్మన్మద్యైరినిబర్హణః |

తత్పితా భగవాన్ శర్వో హిమవచ్ఛిఖరేఽద్య వై |\*]

తపః పరమమాస్థాయ తప్యతే స్త సహోమయా || 3 ||

యదత్రానంతరం కార్యం లోకానాం హితకామ్యయా |

సంవిధత్స్వ విధానజ్ఞ త్వం హి నః పరమా గతిః || 4 ||

దేవతానాం వచః శ్రుత్వా సర్వలోకపితామహాః |

సాన్త్వయన్మధురైర్వాక్యైస్త్రిదశానిదమబ్రవీత్ || 5 ||

శైలపుత్ర్యా యదుక్తం తన్న ప్రజాః సంతు పత్నిషు |

తస్యా వచనమక్లిష్టం సత్యమేవ న సంశయః || 6 ||

ఇయమాకాశగా గంగా యస్యాం పుత్రం హుతాశనః |

జనయిష్యతి దేవానాం సేనాపతిమరిందమమ్ || 7 ||

జ్యేష్ఠా శైలేంద్రదుహితా మానయిష్యతి తం సుతమ్ |

ఉమాయాస్తద్భహుమతం భవిష్యతి న సంశయః || 8 ||

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య కృతార్థా రఘునందన |

ప్రణిపత్య సురాః సర్వే పితామహమపూజయన్ || 9 ||

తే గత్వా పర్వతం రామ కైలాసం ధాతుమండితమ్ |

అగ్నిం నియోజయామాసుః పుత్రార్థం సర్వదేవతాః || 10 ||

దేవకార్యమిదం దేవ సంవిధత్స్వ హుతాశన |

శైలపుత్ర్యాం మహాతేజో గంగాయాం తేజ ఉత్పజ || 11 ||

దేవతానాం ప్రతిజ్ఞాయ గంగామభ్యేత్య పావకః |

గర్భం ధారయ వై దేవి దేవతానామిదం ప్రియమ్ || 12 || అమరనధ్ అమర్



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 37. సప్తత్రింశః సర్గః - కుమారోత్పత్తిః

అగ్నేస్తు వచనం శ్రుత్వా దివ్యం రూపమధారయత్ |  
దృష్ట్వా తన్తహిమానాం స సమంతాదవకీర్యత || 13 ||

సమంతతస్తదా దేవీమభ్యషించత పావకః |  
సర్వస్తోతాంసి పూర్ణాని గంగాయా రఘునందన || 14 ||

తమువాచ తతో గంగా సర్వదేవపురోగమమ్ |  
అశక్తా ధారణే దేవ తవ తేజః సముద్ధతమ్ || 15 ||

దహ్యమానాఽగ్నినా తేన సంప్రవృథితచేతనా |  
అథాబ్రవీదిదం గంగాం సర్వదేవహతాశనః || 16 ||

ఇహ హైమవతే పాదే గర్భోఽయం సన్నివేశ్యతామ్ |  
శ్రుత్వా త్వగ్నివచో గంగా తం గర్భమతిభాస్వరమ్ || 17 ||

ఉత్సర్జ మహాతేజాః స్తోతోభ్యో హి తదాఽనఘ |  
యదస్యా నిర్గతం తస్మాత్తప్తజాంబూనదప్రభమ్ || 18 ||

కాంచనం ధరణీం ప్రాప్తం హిరణ్యమమలం శుభమ్ |  
తామ్రం కార్ణాయసం చైవ తైక్ల్యదేవాభ్యజాయత || 19 ||

మలం తస్యాభవత్తత్ర త్రపు సీసకమేవ చ |  
తదేతద్ధరణీం ప్రాప్య నానాధాతురవర్ధత || 20 ||

నిక్షిప్తమాత్రే గర్భే తు తేజోభిరభిరంజితమ్ |  
సర్వం పర్వతసంనద్ధం సౌవర్ణమభవద్వనమ్ || 21 ||

[\* అధిక శ్లోకం - తం దేశం తు తతో బ్రహ్మ సంప్రాప్యైనమభాషత |  
జాతస్య రూపం యత్తస్మాజ్జాతరూపం భవిష్యతి ||\*]

జాతరూపమితి ఖ్యాతం తదాప్రభృతి రాఘవ |  
సువర్ణం పురుషవ్యాఘ్రు హతాశనసమప్రభమ్ || 22 ||

తృణవృక్షలతాగుల్మం సర్వం భవతి కాంచనమ్ |  
తం కుమారం తతో జాతం సేంద్రాః సహమరుద్ధణాః || 23 ||

క్షీరసంభావనార్థాయ కృత్తికాః సమయోజయన్ |  
తాః క్షీరం జాతమాత్రస్య కృత్వా సమయముత్తమమ్ || 24 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 37. సప్తత్రింశః సర్గః - కుమారోత్పత్తిః

దదుః పుత్రోఽయమస్మాకం సర్వాసామితి నిశ్చితాః |  
తతస్తు దేవతాః సర్వాః కార్తికేయ ఇతి బ్రువన్ || 25 ||

పుత్రస్త్వైలోక్యవిఖ్యాతో భవిష్యతి న సంశయః |  
తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా స్కంధం గర్భపరిస్తవే || 26 ||

స్నాపయన్సరయా లక్ష్మ్యా దీప్యమానం యథాఽనలమ్ |  
స్కంధ ఇత్యబ్రువన్దేవాః స్కంధం గర్భపరిస్తవాత్ || 27 ||

కార్తికేయం మహాభాగం కాకుత్స్థ జ్వలనోపమమ్ |  
ప్రాదుర్భూతం తతః క్షీరం కృత్తికానామనుత్తమమ్ || 28 ||

షణ్ణాం షడాననో భూత్వా జగ్రాహ స్తనజం పయః |  
గృహీత్వా క్షీరమేకాపత్న సుకుమారవపుస్తదా || 29 ||

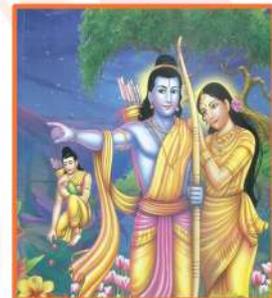
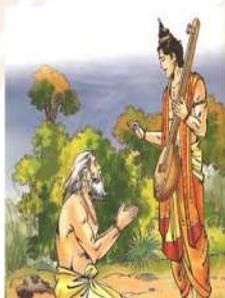
అజయత్స్వేన వీర్యేణ దైత్యసైన్యగణాన్విభుః |  
సురసేనాగణపతిం తతస్తమమలద్యుతిమ్ || 30 ||

అభ్యషించన్సురగణాః సమేత్యాగ్నిపురోగమాః |  
ఏష తే రామ గంగాయా విస్తరోఽభిహితో మయా || 31 ||

కుమారసంభవశ్చైవ ధన్యః పుణ్యస్తథైవ చ |  
భక్తశ్చ యః కార్తికేయే కాకుత్స్థ భువి మానవః |

ఆయుష్కాన్పుత్రపౌత్రైశ్చ స్కంధసాలోక్యతాం వ్రజేత్ || 32 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే సప్తత్రింశః సర్గః || 37 ||





# వార్షికి రామాయణం

## బాల కాండ



### 38. అష్టాత్తంశః సర్గః - సగరపుత్రజన్మ

|| సగరపుత్రజన్మ ||

తాం కథాం కౌశికో రామే నివేద్య మధురాక్షరమ్ |

పునరేవాపరం వాక్యం కాకుత్స్థమిదమబ్రవీత్ || 1 ||

అయోధ్యాధిపతిః శూరః పూర్వమాసీన్నరాధిపః |

సగరో నామ ధర్మాత్మా ప్రజాకామః స చాప్రజాః || 2 ||

వైదర్భదుహితా రామ కేశినీ నామ నామతః |

జ్యేష్ఠా సగరపత్నీ సా ధర్మిష్ఠా సత్యవాదినీ || 3 ||

అరిష్టనేమిదుహితా రూపేణాప్రతిమా భువి |

ద్వితీయా సగరస్యాసీత్పత్నీ సుమతिसంజ్ఞితా || 4 ||

తాభ్యాం సహ తదా రాజా పత్నీభ్యాం తప్తవాంస్తపః |

హిమవంతం సమాసాద్య భృగుప్రస్తవణే గిరౌ || 5 ||

అథ వర్షశతే పూర్ణే తపసాఽఽరాధితో మునిః |

సగరాయ వరం ప్రాదాద్భృగుః సత్యవతాం వరః || 6 ||

అపత్యలాభః సుమహాన్భవిష్యతి తవానఘ |

కీర్తిం చాప్రతిమాం లోకే ప్రాప్స్వసే పురుషర్షభ || 7 ||

ఏకా జనయితా తాత పుత్రం వంశకరం తవ |

షష్ఠిం పుత్రసహస్రాణి అపరా జనయిష్యతి || 8 ||

భాషమాణం మహాత్మానం రాజపుత్ర్యా ప్రసాద్య తమ్ |

ఊచతుః పరమప్రీతే కృతాంజలిపుటే తదా || 9 ||

ఏకః కస్యాః సుతో బ్రహ్మాన్మా బహూన్జ్ఞానయిష్యతి |

శ్రోతుమిచ్ఛావహే బ్రహ్మాన్సత్యమస్తు వచస్తవ || 10 ||

తయోస్తద్వచనం శ్రుత్వా భృగుః పరమధార్మికః |

ఉవాచ పరమాం వాణీం స్వచ్ఛందోఽత్ర విధియతామ్ || 11 ||

ఏకో వంశకరో వాఽస్తు బహవో వా మహాబలాః |

కీర్తిమంతో మహోత్సాహాః కా వా కం వరమిచ్ఛతి || 12 ||

మునేస్తు వచనం శ్రుత్వా కేశినీ రఘునందన |

పుత్రం వంశకరం రామ జగ్రాహ నృపసన్నిధౌ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 38. అష్టాత్రింశః సర్గః - సగరపుత్రజన్మ

షష్ఠిం పుత్రసహస్రాణి సుపర్ణభగినీ తదా |  
 మహోత్సాహాన్కీర్తిమతో జగ్రాహ సుమతిః సుతాన్ || 14 ||

ప్రదక్షిణమృషిం కృత్వా శిరసాఽభిప్రణమ్య చ |  
 జగామ స్వపురం రాజా సభార్య రఘునందన || 15 ||

అథ కాలే గతే తస్మిన్ జ్యేష్ఠా పుత్రం వ్యజాయత |  
 అసమంజ ఇతి ఖ్యాతం కేశినీ సగరాత్కజమ్ || 16 ||

సుమతిస్తు నరవ్యాఘ్రు గర్భతుంబం వ్యజాయత |  
 షష్ఠిః పుత్రాః సహస్రాణి తుంబభేదాద్వినిస్సృతాః || 17 ||

ఘృతపూర్ణేషు కుంభేషు ధాత్యస్తాన్సమవర్థయన్ |  
 కాలేన మహతా సర్వే యౌవనం ప్రతిపేదిరే || 18 ||

అథ దీర్ఘేణ కాలేన రూపయౌవనశాలినః |  
 షష్ఠిః పుత్రసహస్రాణి సగరస్యాభవంస్తదా || 19 ||

స చ జ్యేష్ఠో నరశ్రేష్ఠః సగరస్యాత్మసంభవః |  
 బాలాన్ఢ్రహీత్వా తు జలే సరయ్యా రఘునందన || 20 ||

ప్రక్షిప్య ప్రహసన్నిత్యం మజ్జితస్తాన్నిలిక్ష్ణ వై |  
 ఏవం పాపసమాచారః సజ్జనప్రతిబాధకః || 21 ||

పౌరాణామహితే యుక్తః పుత్రో నిర్వాసితః పురాత్ |  
 తస్య పుత్రోంశుమాన్దామ అసమంజస్య వీర్యవాన్ || 22 ||

సమ్మతః సర్వలోకస్య సర్వస్యాపి ప్రియం వదః |  
 తతః కాలేన మహతా మతిః సమభిజాయత |  
 సగరస్య నరశ్రేష్ఠ యజేయమితి నిశ్చితా || 24 ||

స కృత్వా నిశ్చయం రామ సోపాధ్యాయగణస్తదా |  
 యజ్ఞకర్తృణి వేదజ్ఞో యఘ్నం సముపచక్రమే || 25 ||

ఇత్యార్ధే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 అష్టాత్రింశః సర్గః || 38 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



39. ఏకోనచత్వారింశః సర్గః - పృథివీవిదారణమ్

|| పృథివీవిదారణమ్ ||

విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా కథాంతే రఘునందన |  
ఉవాచ పరమప్రీతో మునిం దీప్తమివానలమ్ || 1 ||

శ్రోతుమిచ్ఛామి భద్రం తే విస్తరేణ కథామిమామ్ |  
పూర్వకో మే కథం బ్రహ్మాన్యజ్ఞం వై సముపాహరత్ || 2 ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా కౌతూహలసమన్వితః |  
విశ్వామిత్రస్తు కాకుత్స్థమువాచ ప్రహసన్నివ || 3 ||

శ్రూయతాం విస్తరో రామ సగరస్య మహాత్మనః |  
శంకరశ్యశురో నామ హిమవానచలోత్తమః || 4 ||

వింధ్యపర్వతమాసాద్య నిలిక్షేతే పరస్పరమ్ |  
తయోర్తద్వే ప్రవృత్తోఽభూద్యజ్ఞః స పురుషోత్తమ || 5 ||

స హి దేశో నరవ్యాఘ్రు ప్రశస్తో యజ్ఞకర్తణి |  
తస్యాశ్వచర్యాం కాకుత్స్థ దృఢధన్వా మహారథః || 6 ||

అంశుమానకరోత్తాత సగరస్య మతే స్థితః |  
తస్య పర్వణి సంయుక్తం యజమానస్య వాసవః || 7 ||

రాక్షసీం తనుమాస్థాయ యజ్ఞీయాశ్వమపాహరత్ |  
ప్రియమాణే తు కాకుత్స్థ తస్మిన్నశ్వే మహాత్మనః || 8 ||

ఉపాధ్యాయగణాః సర్వే యజమానమథాబ్రువన్ |  
అయం పర్వణి వేగేన యజ్ఞీయాశ్వోఽపనీయతే || 9 ||

హర్తారం జహి కాకుత్స్థ హయశ్చైవోపనీయతామ్ |  
[\* అధికపాఠః -యజ్ఞచ్ఛిద్రం భవత్యేతత్సర్వేషామశివాయ నః |

తత్తథా క్రియతాం రాజన్ యథాచ్ఛిద్రః క్రతుర్భవేత్ |\*]  
ఉపాధ్యాయవచః శ్రుత్వా తస్మిన్నదసి పార్థివః || 10 ||

షష్ఠిం పుత్రసహస్రాణి వాక్యమేతదువాచ హ |  
గతిం పుత్రా న పశ్యామి రక్షసాం పురుషర్షభాః || 11 ||

మంత్రపూతైర్మహాభాగైరాస్థితో హి మహాక్రతుః |  
తద్గచ్ఛత విచిన్యద్భ్యం పుత్రకా భద్రమస్తు వః || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



39. ఏకోనచత్వారింశః సర్గః - పృథివీవిదారణమ్

సముద్రమాలినీం సర్వాం పృథివీమనుగచ్ఛత |  
 ఏకైకం యోజనం పుత్రా విస్తారమభిగచ్ఛత || 13 ||  
 యావత్తురగసందర్శస్తావత్తనత మేదినీమ్ |  
 తం చైవ హయహర్తారం మార్గమాణా మమాజ్ఞయా || 14 ||  
 దీక్షితః పౌత్రసహితః సోపాధ్యాయగణో హ్యహమ్ |  
 ఇహ స్థాస్యామి భద్రం వో యావత్తురగదర్శనమ్ || 15 ||  
 ఇత్యుక్తా హృష్టమనసో రాజపుత్రా మహాబలాః | [తే సర్వే]  
 జగ్గుర్తహీతలం రామ పితుర్వచనయంత్రితాః || 16 ||  
 [\* గత్య తు పృథివీం సర్వమదృష్టా తం మహాబలాః | \*]  
 యోజనాయామవిస్తారమేకైకో ధరణీతలమ్ |  
 బిభిదుః పురుషవ్యాఘ్రు వజ్రస్పర్శసమైర్మఖైః || 17 ||  
 శూలైరశనికల్పైశ్చ హలైశ్చాపి సుదారుణైః |  
 భిద్యమానా వసుమతీ ననాద రఘునందన || 18 ||  
 నాగానాం వధ్యమానానామసురాణాం చ రాఘవ |  
 రాక్షసానాం చ దుర్ధర్షః సత్త్వానాం నినదోఽభవత్ || 19 ||  
 యోజనానాం సహస్రాణి షష్టిం తు రఘునందన |  
 బిభిదుర్ధరణీం వీరా రసాతలమనుత్తమమ్ || 20 ||  
 ఏవం పర్వతసంబాధం జంబూద్వీపం నృపాత్మజాః |  
 ఖనంతో నృపశార్ధూల సర్వతః పరిచక్రముః || 21 ||  
 తతో దేవాః సగంధర్యాః సాసురాః సహపన్నగాః |  
 సంభ్రాంతమనసః సర్వే పితామహముపాగమన్ || 22 ||  
 తే ప్రసాద్య మహాత్మానం విషణ్ణవదనాస్తదా |  
 ఊచుః పరమసంత్రస్తాః పితామహమిదం వచః || 23 ||  
 భగవన్ పృథివీ సర్వా ఖన్యతే సగరాత్తజైః |  
 బహవశ్చ మహాత్మానో హన్యంతే జలవాసినః || 24 || [వధ్యంతే]  
 అయం యజ్ఞహరోఽస్తాకమనేనాశ్శోఽపనీయతే |  
 ఇతి తే సర్వభూతాని హింసంతి సగరాత్తజః || 25 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 39. ఏకోనచత్వారింశః సర్గః - పృథివీవిదారణమ్

సముద్రమాలినీం సర్వాం పృథివీమనుగచ్ఛత |  
ఏకైకం యోజనం పుత్రా విస్తారమభిగచ్ఛత || 13 ||

యావత్తురగసందర్శస్తావత్తనత మేదినీమ్ |  
తం చైవ హయహర్తారం మార్గమాణా మమాజ్ఞయా || 14 ||

దీక్షితః పౌత్రసహితః సోపాధ్యాయగణో హ్యహమ్ |  
ఇహ స్థాస్యామి భద్రం వో యావత్తురగదర్శనమ్ || 15 ||

ఇత్యుక్తా హృష్టమనసో రాజపుత్రా మహాబలాః | [తే సర్వే]  
జగ్గుర్తహీతలం రామ పితుర్వచనయంత్రితాః || 16 ||

[\* గత్య తు పృథివీం సర్వమదృష్టా తం మహాబలాః | \*]  
యోజనాయామవిస్తారమేకైకో ధరణీతలమ్ |  
బిభిదుః పురుషవ్యాఘ్రు వజ్రస్పర్శసమైర్షఖైః || 17 ||

శూలైరశనికల్పైశ్చ హలైశ్చాపి సుదారుణైః |  
భిద్యమానా వసుమతీ ననాద రఘునందన || 18 ||

నాగానాం వధ్యమానానామసురాణాం చ రాఘవ |  
రాక్షసానాం చ దుర్ధర్షః సత్త్వానాం నినదోఽభవత్ || 19 ||

యోజనానాం సహస్రాణి షష్టిం తు రఘునందన |  
బిభిదుర్ధరణీం వీరా రసాతలమనుత్తమమ్ || 20 ||

ఏవం పర్వతసంబాధం జంబూద్వీపం నృపాత్మజాః |  
ఖనంతో నృపశార్దూల సర్వతః పరిచక్రముః || 21 ||

తతో దేవాః సగంధర్యాః సాసురాః సహపన్నగాః |  
సంభ్రాంతమనసః సర్వే పితామహముపాగమన్ || 22 ||

తే ప్రసాద్య మహాత్మానం విషణ్ణవదనాస్తదా |  
ఊచుః పరమసంత్రస్తాః పితామహమిదం వచః || 23 ||

భగవన్ పృథివీ సర్వా ఖన్యతే సగరాత్తజైః |  
బహవశ్చ మహాత్మానో హన్యంతే జలవాసినః || 24 || [వధ్యంతే]

అయం యజ్ఞహరోఽస్తాకమనేనాశ్శ్చోఽపనీయతే |  
ఇతి తే సర్వభూతాని హింసంతి సగరాత్తజః || 25 ||

ఇత్యార్ధే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ఏకోనచత్వారింశః సర్గః || 39 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 40. చత్వారింశః సర్గః - కపిలదర్శనమ్



|| కపిలదర్శనమ్ ||

దేవతానాం వచః శ్రుత్వా భగవాన్ వై పితామహః |

ప్రత్యువాచ సుసంతస్తాన్మృతాంతబలమోహితాన్ || 1 ||

యస్యేయం వసుధా కృత్వా వాసుదేవస్య ధీమతః |

[\* మహిషీ మాధవస్యైషా స ఏష భగవాన్ ప్రభుః | \*]

కాపిలం రూపమాస్థాయ ధారయత్యనిశం ధరామ్ || 2 ||

తస్య కోపాగ్నినా దగ్ధా భవిష్యంతి నృపాత్మజాః |

పృథివ్యాశ్చాపి నిర్భేదో దృష్ట ఏవ సనాతనః || 3 ||

సగరస్య చ పుత్రాణాం వినాశోఽదీర్ఘజీవినామ్ |

పితామహవచః శ్రుత్వా త్రయస్త్రింశదలిందమ || 4 ||

దేవాః పరమసంహృష్టాః పునర్జగ్తుర్యథాగతమ్ |

సగరస్య చ పుత్రాణాం ప్రాదురాసీన్తహాత్మనామ్ || 5 ||

పృథివ్యాం భిద్యమానాయాం నిర్ఘాతసమనిఃస్వనః |

తతో భిత్త్వా మహీం కృత్వాం కృత్వా చాభిప్రదక్షిణమ్ || 6 ||

సహితాః సాగరాః సర్వే పితరం వాక్యమబ్రువన్ |

పరిక్రాంతా మహీ సర్వా సత్త్వవంతశ్చ సూదితాః || 7 ||

దేవదానవరక్షాంసి పిశాచోరగకిన్నరాః | [పన్నగాః]

న చ పశ్యామహేఽశ్వం తమశ్వహర్తారమేవ చ || 8 ||

కిం కరిష్యామ భద్రం తే బుద్ధిరత్ర విచార్యతామ్ |

తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా పుత్రాణాం రాజసత్తమః || 9 ||

సమన్యరబ్రవీద్వాక్యం సగరో రఘునందన |

భూయః ఖనత భద్రం వో నిద్భిద్య వసుధాతలమ్ || 10 ||

అశ్వహర్తారమాసాద్య కృతార్థాశ్చ నివర్తథ |

పితుర్వచనమాస్థాయ సగరస్య మహాత్మనః || 11 ||

షష్ఠిః పుత్రసహస్రాణి రసాతలమభిద్రవన్ |

ఖన్యమానే తతస్తస్మిన్దృశుః పర్వతోపమమ్ || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 40. చత్యాలింశః సర్గః - కపిలదర్శనమ్



దిశాగజం విరూపాక్షం ధారయంతం మహీతలమ్ |  
 సపర్వతవనాం కృత్వాం పృథివీం రఘునందన || 13 ||

శిరసా ధారయామాస విరూపాక్షో మహాగజః |  
 యదా పర్వణి కాకుత్స్థ విశ్రమార్థం మహాగజః || 14 ||

భేదాచ్ఛాలయతే శీర్షం భూమికంపస్తదా భవేత్ |  
 తం తే ప్రదక్షిణం కృత్వా దిశాపాలం మహాగజమ్ || 15 ||

మానయంతో హి తే రామ జగ్గుర్భిత్వా రసాతలమ్ |  
 తతః పూర్వాం దిశం భిత్వా దక్షిణాం బిభిదుః పునః || 16 ||

దక్షిణస్యామపి దిశి దదృశుస్తే మహాగజమ్ |  
 మహాపద్మం మహాత్మానం సుమహాపర్వతోపమమ్ || 17 ||

శిరసా ధారయంతం తే విస్తయం జగ్గురుత్తమమ్ |  
 తతః ప్రదక్షిణం కృత్వా సగరస్య మహాత్మనః || 18 ||

షష్ఠిః పుత్రసహస్రాణి పశ్చిమాం బిభిదుర్లిశమ్ |  
 పశ్చిమాయామపి దిశి మహాంతమచలోపమమ్ || 19 ||

దిశాగజం సౌమనసం దదృశుస్తే మహాబలాః |  
 తం తే ప్రదక్షిణం కృత్వా పృష్ఠ్వా చాపి నిరామయమ్ || 20 ||

ఖనంతః సముపక్రాంతా దిశం హైమవతీం తతః |  
 ఉత్తరస్యాం రఘుశ్రేష్ఠ దదృశుర్లిమపాండురమ్ || 21 ||

భద్రం భద్రేణ వపుషా ధారయంతం మహీమిమామ్ |  
 సమాలభ్య తతః సర్వే కృత్వా చైనం ప్రదక్షిణమ్ || 22 ||

షష్ఠిః పుత్రసహస్రాణి బిభిదుర్వసుధాతలమ్ |  
 తతః ప్రాగుత్తరాం గత్వా సాగరాః ప్రథితాం దిశమ్ || 23 ||

రోషాదభ్యఖనన్సర్వే పృథివీం సగరాత్తజాః |  
 తే తు సర్వే మహాత్మానో భిమవేగా మహాబలాః || 24 ||

దదృశుః కపిలం తత్ర వాసుదేవం సనాతనమ్ |  
 హయం చ తస్య దేవస్య చరంతమవిదూరతః || 25 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 40. చత్వారింశః సర్గః - కపిలదర్శనమ్



ప్రహర్షమతులం ప్రాప్తాః సర్వే తే రఘునందన |  
తే తం హయహరం జ్ఞాత్వా క్రోధపర్యాకులేక్షణాః || 26 ||

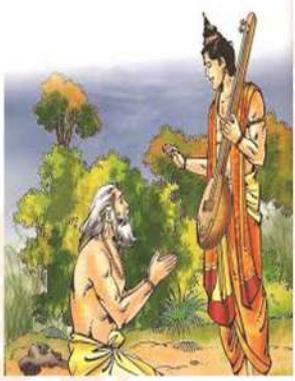
ఖనిత్రలాంగలధరా నానావృక్షశిలాధరాః |  
అభ్యధావంత సంక్రుద్ధాస్తిష్ఠ తిష్ఠేతి చాబ్రువన్ || 27 ||

అస్మాకం త్వం హి తురగం యజ్ఞేయం హృతవానసి |  
దుర్మేధస్త్వం హి సంప్రాప్తాన్విద్ధి నః సగరాత్కజాన్ || 28 ||

శ్రుత్వా తు వచనం తేషాం కపిలో రఘునందన |  
రోషేణ మహతావిప్రో హుంకారమకరోత్తదా || 29 ||

తతస్తేనాప్రమేయేణ కపిలేన మహాత్మనా |  
భస్మరాశీకృతాః సర్వే కాకుత్స్థ సగరాత్కజాః || 30 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చత్వారింశః  
సర్గః || 40 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



41. ఏకచత్వారింశః సర్గః - సగరయజ్ఞసమాప్తిః

|| సగరయజ్ఞసమాప్తిః ||

పుత్రాంశ్చిరగతాన్ జ్ఞాత్వా సగరో రఘునందన |

నప్తారమబ్రవీద్రాజా దీప్యమానం స్వతేజసా || 1 ||

చూరశ్చ కృతివిద్యశ్చ పూర్వైస్తుల్యోఽసి తేజసా |

పితృణాం గతిమన్విచ్ఛ యేన చాశ్యోఽపహరితః || 2 ||

అంతర్భామాని సత్వాని వీర్యవంతి మహాంతి చ |

తేషాం త్వం ప్రతిఘాతార్థం సాసిం గృహ్నిష్య కార్ముకమ్ || 3 ||

అభివాద్యాభివాద్యాంస్త్వం హత్యా విఘ్నకరానపి |

సిద్ధార్థః సన్నివర్తస్య మమ యజ్ఞస్య పారగః || 4 ||

ఏవముక్తోంశుమాన్సమ్యక్సగరేణ మహాత్తనా |

ధనురాదాయ ఖడ్గం చ జగామ లఘువిక్రమః || 5 ||

స ఖాతం పితృభిర్వార్గమంతర్భామం మహాత్తభిః |

ప్రాపద్యత నరశ్రేష్ఠస్తేన రాజ్ఞాభిచోదితః || 6 ||

దైత్యదానవరక్షోభిః పిశాచపతగోరగైః | [దేవ]

పూజ్యమానం మహాతేజా దిశాగజమపశ్యత || 7 ||

స తం ప్రదక్షిణం కృత్వా దృష్ట్వా చైవ నిరామయమ్ |

పితౄన్స పరిపప్రచ్ఛ వాజిహర్తారమేవ చ || 8 ||

దిశాగజస్తు తచ్ఛ్చుత్వా ప్రత్యాహంశుమతో వచః |

ఆసమంజ కృతార్థస్త్వం సహాశ్యః శీఘ్రమేష్యసి || 9 ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా సర్వానేవ దిశాగజాన్ |

యథాక్రమం యథాన్యాయం ప్రప్థుం సముపచక్రమే || 10 ||

తైశ్చ సర్వైర్దిశాపాలైర్వాక్యజ్ఞైర్వాక్యకోవిదైః |

పూజితః సహయశ్చైవ గంతాసీత్యభిచోదితః || 11 ||

తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా జగామ లఘువిక్రమః |

భస్మరాశీకృతా యత్ర పితరస్తస్య సాగరాః || 12 ||

స దుఃఖవశమాపన్నస్త్వసమంజసుతస్తదా |

చుక్రోశ పరమార్తస్తు వధాత్తేషాం సుదుఃఖితః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



41. ఏకచత్వారింశః సర్గః - సగరయజ్ఞసమాప్తిః

యజ్ఞేయం చ హయం తత్ర చరంతమవిదూరతః |  
దదర్శ పురుషవ్యాఘ్రో దుఃఖశోకసమన్వితః || 14 ||  
స తేషాం రాజపుత్రాణాం కర్తుకామో జలక్రియామ్ |  
సలిలార్థీ మహాతేజా న చాపశ్యజ్జలాశయమ్ || 15 ||  
విసార్క నిపుణాం దృష్టిం తతోఽపశ్యత్థగాభిపమ్ |  
పితౄణాం మాతులం రామ సుపర్ణమనిలోపమమ్ || 16 ||  
స చైనమబ్రవీద్వాక్యం వైనతేయో మహాబలః |  
మా శుచః పురుషవ్యాఘ్రు వధోఽయం లోకసమ్మతః || 17 ||  
కపిలేనాప్రమేయేన దగ్ధా హీమే మహాబలాః |  
సలిలం నార్హసి వ్రాజ్ఞ దాతుమేషాం హి లౌకికమ్ || 18 ||  
గంగా హిమవతో జ్యేష్ఠా దుహితా పురుషర్షభ |  
తస్యాం కురు మహాబాహో పితౄణాం తు జలక్రియామ్ || 19 ||  
భస్మరాశీకృతానేతాన్ ప్లావయేల్లోకపావనీ |  
తయా క్లిన్నమిదం భస్మ గంగయా లోకకాంతయా || 20 ||  
షష్ఠిం పుత్రసహస్రాణి స్వర్గలోకం నయిష్యతి |  
గచ్ఛ చాశ్వం మహాభాగ సంగృహ్య పురుషర్షభ || 21 ||  
యజ్ఞం పైతామహాం వీర సంవర్తయితుమర్హసి |  
సుపర్ణవచనం శ్రుత్వా సోంశుమానతివీర్యవాన్ || 22 ||  
త్వరితం హయమాదాయ పునరాయాన్తహాయశాః |  
తతో రాజానమాసాద్య దిక్షితం రఘునందన || 23 ||  
న్యవేదయద్యథావృత్తం సుపర్ణవచనం తథా |  
తచ్ఛ్రుత్వా ఘోరసంకాశం వాక్యమంశుమతో నృపః || 24 ||  
యజ్ఞం నిర్వర్తయామాస యథాకల్పం యథావిధి |  
స్వపురం చాగమచ్ఛ్రీమానిష్ఠయజ్ఞో మహీపతిః || 25 ||  
గంగాయాశ్చాగమే రాజా నిశ్చయం నాధ్యగచ్ఛత |  
అగత్వా నిశ్చయం రాజా కాలేన మహతా మహాన్ |  
త్రింశద్వర్షసహస్రాణి రాజ్యం కృత్వా దివం గతః || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 41. ఏకచత్వారింశః సర్గః - సగరయజ్ఞసమాప్తిః

యజ్ఞేయం చ హయం తత్ర చరంతమవిదూరతః |  
దదర్శ పురుషవ్యాఘ్రో దుఃఖశోకసమన్వితః || 14 ||  
స తేషాం రాజపుత్రాణాం కర్తుకామో జలక్రియామ్ |  
సలిలాల్లి మహాతేజా న చాపశ్యజ్జలాశయమ్ || 15 ||  
విసార్య నిపుణాం దృష్టిం తతోఽపశ్యత్తగాధిపమ్ |  
పితృణాం మాతులం రామ సుపర్ణమనిలోపమమ్ || 16 ||  
స చైనమబ్రవీద్వాక్యం వైనతేయో మహాబలః |  
మా శుచః పురుషవ్యాఘ్రు వధోఽయం లోకసమ్మతః || 17 ||  
కపిలేనాప్రమేయేన దగ్ధా హీమే మహాబలాః |  
సలిలం నార్హసి ప్రాజ్ఞ దాతుమేషాం హి లౌకికమ్ || 18 ||  
గంగా హిమవతో జ్యేష్ఠా దుహితా పురుషర్షభ |  
తస్యాం కురు మహాబాహో పితృణాం తు జలక్రియామ్ || 19 ||  
భస్మరాశీకృతానేతాన్ ప్లావయేల్లోకపావనీ |  
తయా క్లిన్నమిదం భస్మ గంగయా లోకకాంతయా || 20 ||  
షష్ఠిం పుత్రసహస్రాణి స్వర్గలోకం నయిష్యతి |  
గచ్ఛ చాశ్వం మహాభాగ సంగృహ్య పురుషర్షభ || 21 ||  
యజ్ఞం పైతామహం వీర సంవర్తయితుమర్హసి |  
సుపర్ణవచనం శ్రుత్వా సోంశుమానతివీర్యవాన్ || 22 ||  
త్వరితం హయమాదాయ పునరాయాన్తహాయశాః |  
తతో రాజానమాసాద్య దీక్షితం రఘునందన || 23 ||  
న్యవేదయద్యథావృత్తం సుపర్ణవచనం తథా |  
తచ్ఛ్రుత్వా ఘోరసంకాశం వాక్యమంశుమతో నృపః || 24 ||  
యజ్ఞం నిర్వర్తయామాస యథాకల్పం యథావిధి |  
స్వపురం చాగమచ్ఛ్రీమానిష్ఠయజ్ఞో మహీపతిః || 25 ||  
గంగాయాశ్చాగమే రాజా నిశ్చయం నాధ్యగచ్ఛత |  
అగత్వా నిశ్చయం రాజా కాలేన మహతా మహాన్ |  
త్రింశద్వర్షసహస్రాణి రాజ్యం కృత్వా దివం గతః || 26 ||  
ఇత్యార్ధే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ఏకచత్వారింశః సర్గః || 41 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



42. ద్విచత్వారింశః సర్గః - భగీరథవరప్రదానమ్

|| భగీరథవరప్రదానమ్ ||

కాలధర్మం గతే రామ సగరే ప్రకృతీజనాః |  
 రాజానం రోచయామాసురంశుమంతం సుధార్మికమ్ || 1 ||

స రాజా సుమహానాసీదంశుమాన్త్రఘనందన |  
 తస్య పుత్రో మహానాసీద్దిలీప ఇతి విశ్రుతః || 2 ||

తస్మిన్రాజ్యం సమావేశ్య దిలీపే రఘునందన |  
 హిమవచ్ఛిఖరే పుణ్యే తపస్తపే సుదారుణమ్ || 3 ||

ద్వాత్రింశచ్ఛ సహస్రాణి వర్షాణి సుమహాయశాః |  
 తపోవనం గతో రామ స్వర్గం లేభే మహాయశాః || 4 ||

దిలీపస్తు మహాతేజాః శ్రుత్వా పైతామహం వధమ్ |  
 దుఃఖోపహతయా బుద్ధ్యా నిశ్చయం నాధ్యగచ్ఛత || 5 ||

కథం గంగావతరణం కథం తేషాం జలక్రియా |  
 తారయేయం కథం చైతానితి చింతాపరోఽభవత్ || 6 ||

తస్య చింతయతో నిత్యం ధర్మేణ విదితాత్మనః |  
 పుత్రో భగీరథో నామ జజ్ఞే పరమధార్మికః || 7 ||

దిలీపస్తు మహాతేజా యజ్ఞైర్బహుభిరిష్టవాన్ |  
 త్రింశద్వర్షసహస్రాణి రాజా రాజ్యమకారయత్ || 8 ||

అగత్యా నిశ్చయం రాజా తేషాముద్ధరణం ప్రతి |  
 వ్యాధినా నరశార్దూల కాలధర్మముపేయివాన్ || 9 ||

ఇంద్రలోకం గతో రాజా స్వార్జితేనైవ కర్తృణా |  
 రాజ్యే భగీరథం పుత్రమభిషిచ్య నరర్షభః || 10 ||

భగీరథస్తు రాజర్షిర్ధార్మికో రఘునందన |  
 అనపత్స్యే మహాతేజాః ప్రజాకామః స చాప్రజాః || 11 ||

మంత్రిష్వాధాయ తద్రాజ్యం గంగావతరణే రతః |  
 స తపో దీర్ఘమాతిష్ఠద్ధోకర్ణే రఘునందన || 12 ||

ఊర్ధ్వబాహుః పంచతపా మాసాహారో జితేంద్రియః |  
 తస్య వర్షసహస్రాణి ఘోరే తపసి తిష్ఠతః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం



## బాల కాండ

42. ద్విచత్వారింశః సర్గః - భగీరథవరప్రదానమ్

అతీతాని మహాబహో తస్య రాజ్ఞో మహాత్మనః |

సుప్రీతో భగవాన్బ్రహ్మ ప్రజానాం పతిశిశ్వరః || 14 ||

తతః సురగణైః సార్థముపాగమ్య పితామహాః |

భగీరథం మహాత్మానం తప్యమానమథాబ్రవీత్ || 15 ||

భగీరథ మహాభాగ ప్రీతస్తేఽహం జనేశ్వర |

తపసా చ సుతప్తేన వరం వరయ సువ్రత || 16 ||

తమువాచ మహాతేజాః సర్వలోకపితామహమ్ |

భగీరథో మహాభాగః కృతాంజలిరుపస్థితః || 17 ||

యది మే భగవన్ప్రీతో యద్యస్తి తపసః ఫలమ్ |

సగరస్యాత్మజాః సర్వే మత్తః సలిలమాఘ్నయః || 18 ||

గంగాయాః సలిలక్లిష్టే భస్మస్యేషాం మహాత్మనామ్ |

స్వర్గం గచ్ఛేయురత్యంతం సర్వే మే ప్రపితామహాః || 19 ||

దేయా చ సంతతిర్దేవ నావసీదేత్కులం చ నః |

ఇక్ష్వాకూణాం కులే దేవ ఏష మేఽస్తు వరః పరః || 20 ||

ఉక్తవాక్యం తు రాజానం సర్వలోకపితామహాః |

ప్రత్యువాచ శుభాం వాణీం మధురాం మధురాక్షరామ్ || 21 ||

మనోరథో మహానేష భగీరథ మహారథ |

ఏవం భవతు భద్రం తే ఇక్ష్వాకుకులవర్ధన || 22 ||

ఇయం హైమవతీ గంగా జ్యేష్ఠా హిమవతః సుతా |

తాం వై ధారయితుం శక్తో హరస్తత్ర నియుజ్యతామ్ || 23 ||

గంగాయాః పతనం రాజన్యభివీ న సహిష్యతి |

తాం వై ధారయితుం వీర నాన్యం పశ్యామి శూలినః || 24 ||

తమేవముక్త్యా రాజానం గంగాం చాభాష్య లోకకృత్ |

జగామ త్రిదివం దేవః సహ దేవైర్కరుద్గణైః || 25 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ద్విచత్వారింశః

సర్గః || 42 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 43. త్రిచత్వారింశః సర్గః - గంగావతరణమ్

|| గంగావతరణమ్ ||

దేవదేవే గతే తస్మిన్సంగుష్ఠాగ్రనిపీడితామ్ |  
 కృత్యా వసుమతీం రామ సంవత్సరముపాసత || 1 ||

ఊర్ధ్వబాహుర్నిరాలంబో వాయుభక్షో నిరాశ్రయః |  
 అచలః స్థాణువత్స్థిత్యా రాత్రిందివమలిండమ || 2 ||

అథ సంవత్సరే పూర్ణే సర్వలోకనమస్కృతః |  
 ఉమాపతిః పశుపతీ రాజానమిదమబ్రవీత్ || 3 ||

ప్రీతస్తేఽహం నరశ్రేష్ఠ కలిష్యామి తవ ప్రియమ్ |  
 శిరసా ధారయిష్యామి శైలరాజసుతామహమ్ || 4 ||

తతో హైమవతీ జ్యేష్ఠా సర్వలోకనమస్కృతా |  
 తదా సా సుమహద్రూపం కృత్యా వేగం చ దుఃసహమ్ || 5 ||

ఆకాశాదపతద్రామ శివే శివశిరస్సుత |  
 అచింతయచ్ఛ సా దేవీ గంగాం పరమదుర్ధరా || 6 ||

విశామ్యహం హి పాతాలం శ్రోతసా గృహ్య శంకరమ్ |  
 తస్యావలేపనం జ్ఞాత్యా క్రుద్ధస్తు భగవాన్స్తరః || 7 ||

తిరోభావయితుం బుద్ధిం చక్రే త్రిణయనస్తదా |  
 సా తస్మిన్పతితా పుణ్యా పుణ్యే రుద్రస్య మూర్ధని || 8 ||

హిమవత్ప్రతిమే రామ జటామండలగహ్వరే |  
 సా కథంచిన్తహీం గంతుం నాశక్నోద్యత్నమాస్థితా || 9 ||

నైవ నిర్గమనం లేభే జటామండలమోహితా |  
 తత్రైవాబంభ్రమద్దేవీ సంవత్సరగణాన్పహూన్ || 10 ||

తామపశ్యన్సునస్తత్ర తపః పరమమాస్థితః |  
 అనేన తోషితశ్చాభూదత్యర్థం రఘునందన || 11 ||

విససర్జ తతో గంగాం హరో బిందుసరః ప్రతి |  
 తస్యాం విసృజ్యమానాయాం సప్త శ్రోతాంసి జజ్జిరే || 12 ||

హ్లాదినీ పావనీ చైవ నలినీ చ తథాఽపరా |  
 తిన్ద్రః ప్రాచీం దిశం జగ్తుర్గంగాః శివజలాః శుభాః || 13 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 43. త్రిచత్వారింశః సర్గః - గంగావతరణమ్



సుచక్ష్మశ్చైవ సీతా చ సింధుశ్చైవ మహానదీ |  
తిస్త్రస్త్యేతా దిశం జగ్ముః ప్రతీచీం తు శుభోదకాః || 14 ||

సప్తమీ చాన్యగాత్రాసాం భగీరథమథో నృపమ్ |  
భగీరథోఽపి రజర్షిర్షివ్యం స్యందనమాస్థితః || 15 ||

ప్రాయాదగ్రే మహాతేజా గంగా తం చాప్యనువ్రజత్ |  
గగనాచ్ఛంకరశిరస్తతో ధరణిమాగతా || 16 ||

వ్యసర్పత జలం తత్ర తీవ్రశబ్దపురస్కృతమ్ |  
మత్స్యకచ్ఛపసంఘైశ్చ శింశుమారగణైస్తథా || 17 ||

పతద్భిః పతితైశ్చాన్వైర్వ్యరోచత వసుంధరా |  
తతో దేవర్షిగంధర్వా యక్షాః సిద్ధగణాస్తథా || 18 ||

వ్యలోకయంత తే తత్ర గగనాద్ధాం గతాం తదా |  
విమానైర్షుగరాకారైర్ఘ్నైర్గజవరైస్తదా || 19 ||

పారిప్లవగతైశ్చాపి దేవతాస్తత్ర విష్ణితాః |  
తదద్భుతతమం లోకే గంగాపతనముత్తమమ్ || 20 ||

దిదృక్షువో దేవగణాః సమీయురమితౌజసః |  
సంపతద్భిః సురగణైస్తేషాం చాభరణౌజసా || 21 ||

శతాదిత్యమివాభాతి గగనం గతతోయదమ్ |  
శింశుమారోరగగణైర్శినైరపి చ చంచలైః || 22 ||

విద్యుద్భిరివ విక్షిప్తమాకాశమభవత్తదా |  
పాండురైః సలిలోత్పడైః కీర్యమాణైః సహస్రథా || 23 ||

శారదాభైరివాకీర్ణం గగనం హంససంప్లవైః |  
కృచిద్భుతతరం యాతి కుటిలం కృచిదాయతమ్ || 24 ||

వినతం కృచిదుద్భూతం కృచిద్యాతి శనైః శనైః |  
సలిలేనైవ సలిలం కృచిదభ్యాహతం పునః || 25 ||

ముహూర్హూర్హృపథం గత్వా పపాత వసుధాతలమ్ |  
[\* తచ్ఛంకరశిరోభ్రష్టం భ్రష్టం భూమితలే పునః | \*]

వ్యరోచత తదా తోయం నిర్మలం గతకల్మషమ్ || 26 ||



# వార్షిక రామాయణం

## బాల కాండ



### 43. త్రిచత్వారింశః సర్గః - గంగావతరణమ్

తత్ర దేవర్షిగంధర్వా వసుధాతలవాసినః |  
భవాంగపతితం తోయం పవిత్రమితి పస్యచుః || 28 ||  
శాపాత్ప్రపతితా యే చ గగనాద్వసుధాతలమ్ |  
కృత్యా తత్రాభిషేకం తే బభూవుర్గతకల్తషాః || 29 ||  
ధూతపాపాః పునస్తేన తోయేనాథ సుభాస్వతా |  
పునరాకాశమావిశ్య స్వాఽల్లోకాన్మతిపేదిరే || 30 ||  
ముముదే ముదితో లోకస్తేన తోయేన భాస్వతా |  
కృతాభిషేకో గంగాయాం బభూవ విగతక్లమః || 31 ||  
భగీరథోఽపి రాజర్షిర్నివ్యం స్యందనమాస్థితః |  
ప్రాయాదగ్రే మహాతేజాస్తం గంగా పృష్ఠతోఽన్వగాత్ || 32 ||  
దేవాః సర్షిగణాః సర్వే దైత్యదానవరాక్షసాః |  
గంధర్వయక్షప్రవరాః సకిన్దరమహోరగాః || 33 ||  
సర్వాశ్చాప్సరసో రామ భగీరథరథానుగామ్ |  
గంగామన్యగమన్స్తితాః సర్వే జలచరాశ్చ యే || 34 ||  
యతో భగీరథో రాజా తతో గంగా యశస్వినీ |  
జగామ సరితాం శ్రేష్ఠా సర్వపాపవినాశినీ || 35 ||  
తతో హి యజమానస్య జహోరద్భుతకర్తవః |  
గంగా సంప్లావయామాస యజ్జివాటం మహాత్మనః || 36 ||  
తస్యావలేపనం జ్ఞాత్యా క్రుద్ధో జహ్నుశ్చ రాఘవ |  
అపిబచ్ఛ జలం సర్వం గంగాయాః పరమాద్భుతమ్ || 37 ||  
తతో దేవాః సగంధర్వా ఋషయశ్చ సువిస్మితాః |  
పూజయంతి మహాత్మానం జహ్నుం పురుషసత్తమమ్ || 38 ||  
గంగాం చాపి నయంతి స్త దుహితృత్వే మహాత్మనః |  
తతస్తుష్టో మహాతేజాః శ్రోత్రాభ్యామసృజత్సునః || 39 ||  
తస్మాజ్జహ్నుసుతా గంగా ప్రోచ్యతే జాహ్నువీతి చ |  
జగామ చ పునర్గంగా భగీరథరథానుగా || 40 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



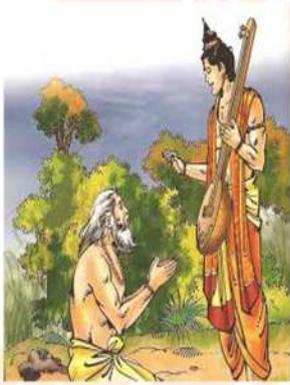
### 43. త్రిచత్వారింశః సర్గః - గంగావతరణమ్

సాగరం చాపి సంప్రాప్తా సా సలిత్రవరా తదా |  
రసాతలముపాగచ్ఛత్ సిద్ధ్యర్థం తస్య కర్మణః || 41 ||

భగీరథోఽపి రాజార్చిర్గంగామాదాయ యత్క్షతః |  
పితామహస్సస్త్వకృతానపశ్యద్దినచేతనః || 42 ||

అథ తద్భస్మనాం రాశిం గంగాసలిలముత్తమమ్ |  
ప్లావయద్ధూతపాప్తానః స్వర్గం ప్రాప్తా రఘూత్తమమ్ || 43 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రిచత్వారింశః  
సర్గః || 43 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 44. చతుశ్చత్వారింశః సర్గః - సాగరోద్ధారః



|| సాగరోద్ధారః ||

స గత్వా సాగరం రాజా గంగయాఽనుగతస్తదా |  
ప్రవివేశ తలం భూమేర్యత్ర తే భస్మసాత్యతాః || 1 ||

భస్మన్యథాప్లుతే రామ గంగాయాః సలిలేన వై |  
సర్వలోకప్రభుర్మహ్న రాజానమిదమబ్రవీత్ || 2 ||

తారితా నరశార్దుల దివం యాతాశ్చ దేవవత్ |  
షష్ఠిః పుత్రసహస్రాణి సగరస్య మహాత్మనః || 3 ||

సాగరస్య జలం లోకే యావత్ స్థాస్యతి పార్థివ |  
సగరస్యాత్తజాస్తావత్స్వర్గే స్థాస్యంతి దేవవత్ || 4 ||

ఇయం హి దుహితా జ్యేష్ఠా తవ గంగా భవిష్యతి |  
త్యత్యతేన చ నామ్నాథ లోకే స్థాస్యతి విశ్రుతా || 5 ||

గంగా త్రిపథగా నామ దివ్యా భాగీరథితి చ |  
[\* త్రీన్ పథో భావయంతీతి తతస్త్రిపథగా స్మృతా | \*]

పితామహానాం సర్వేషాం త్వమేవ మనుజాభిప || 6 ||  
కురుష్య సలిలం రాజన్మతిజ్ఞామపవర్ణయ |

పూర్వకేణ హి తే రాజంస్తేనాతియశసా తదా || 7 ||  
ధర్మిణాం ప్రవరేణాపి నైష ప్రాప్తా మనోరథః |

తద్దైవాంశుమతా తాత లోకేఽప్రతిమతేజసా || 8 ||  
గంగాం ప్రార్థయతా నేతుం ప్రతిజ్ఞా నాపవర్ణితా |

రాజర్షిణా గుణవతా మహర్షిసమతేజసా || 9 ||  
మత్తుల్యతపసా చైవ క్షత్రధర్మే స్థితేన చ |

దిలీపేన మహాభాగ తవ పిత్రాతితేజసా || 10 ||  
పునర్న శంకితా నేతుం గంగాం ప్రార్థయతాఽనఘ |

సా త్వయా సమతిక్రాంతా ప్రతిజ్ఞా పురుషర్షభ || 11 ||  
ప్రాప్తాఽసి పరమం లోకే యశః పరమసంమతమ్ |

యచ్ఛ గంగావతరణం త్వయా కృతమరిందమ || 12 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



44. చతుశ్చత్వారింశః సర్గః - సాగరోద్ధారః

అనేన చ భవాన్మాప్తో ధర్మస్యాయతనం మహాత్ |  
ష్లావయస్య త్వమాత్మానం నరోత్తమ సదోచితే || 13 ||

సలిలే పురుషవ్యాఘ్రు శుచిః పుణ్యఫలో భవ |  
పితామహానాం సర్వేషాం కురుష్య సలిలక్రియామ్ || 14 ||

స్వస్తి తేఽస్తు గమిష్యామి స్వం లోకం గమ్యతాం నృప |  
ఇత్యేవముక్త్వా దేవేశః సర్వలోకపితామహాః || 15 ||

యథాఽఽగతం తథాగచ్ఛద్దేవలోకం మహాయశాః |  
భగీరథోఽపి రాజర్షిః కృత్వా సలిలముత్తమమ్ || 16 ||

యథాక్రమం యథాన్యాయం సాగరాణాం మహాయశాః |  
కృతోదకః శుచీ రాజా స్వపురం ప్రవివేశ హా || 17 ||

సమృద్ధార్థో నరశ్రేష్ఠ స్వరాజ్యం ప్రశశాస హా |  
ప్రముమోద చ లోకస్తం నృపమాసాద్య రాఘవ || 18 ||

నష్టశోకః సమృద్ధార్థో బభూవ విగతజ్వరః |  
ఏష తే రామ గంగాయా విస్తరోఽభిహితో మయా || 19 ||

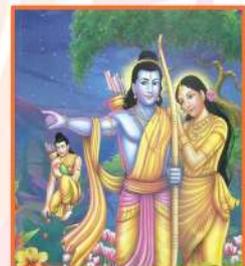
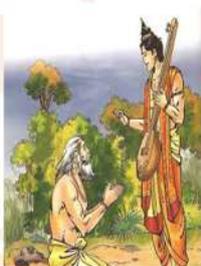
స్వస్తి ప్రాప్సుహి భద్రం తే సంధ్యాకాలోఽతివర్తతే |  
ధన్యం యశస్యమాయుష్యం పుత్ర్యం స్వర్గమతీవ చ || 20 ||

యః శ్రావయతి విప్రేషు క్షత్రియేష్పితరేషు చ |  
ప్రీయంతే పితరస్తస్య ప్రీయంతే దైవతాని చ || 21 ||

ఇదమాఖ్యానమవ్యగ్రో గంగావతరణం శుభమ్ |  
యః శృణోతి చ కాకుత్స్థ సర్వాన్కామానవాప్నుయాత్ |

సర్వే పాపాః ప్రణశ్యంతి ఆయుః కీర్తిశ్చ వర్ధతే || 22 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చతుశ్చత్వారింశః  
సర్గః || 44 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 45. పంచచత్వారింశః సర్గః - అమృతోత్పత్తిః



**|| అమృతోత్పత్తిః ||**

విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా రాఘవః సహలక్ష్మణః |  
విస్తయం పరమం గత్వా విశ్వామిత్రమథాబ్రవీత్ || 1 ||

అత్యద్భుతమిదం బ్రహ్మాన్యథితం పరమం త్వయా |  
గంగావతరణం పుణ్యం సాగరస్యాపి పూరణమ్ || 2 ||

తస్య సా శర్వలీ సర్వా సహ సౌమిత్రిణా తదా |  
జగామ చింతయానస్య విశ్వామిత్రకథాం శుభామ్ || 3 ||

తతః ప్రభాతే విమలే విశ్వామిత్రం మహామునిమ్ |  
ఉవాచ రాఘవో వాక్యం కృతాహ్నికమరిందమః || 4 ||

గతా భగవతీ రాత్రిః శ్రోతవ్యం పరమం శ్రుతమ్ |  
క్షణభూతేవ నౌ రాత్రిః సంవృత్తేయం మహాతపః || 5 ||

ఇమాం చింతయతః సర్వాం నిఖిలేన కథాం తవ |  
తరామ సరితాం శ్రేష్ఠాం పుణ్యాం త్రిపథగాం నదీమ్ || 6 ||

నారేషా హి సుఖాస్తీర్ణా ఋషీణాం పుణ్యకర్తృణామ్ |  
భగవంతమిహ ప్రాప్తం జ్ఞాత్వా త్వరితమాగతా || 7 ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రాఘవస్య మహాత్మనః |  
సంతారం కారయామాస సర్లిసంఘః సరాఘవః || 8 ||

ఉత్తరం తీరమాసాద్య సంపూజ్యర్షిగణం తదా |  
గంగాకూలే నివిష్టాస్తే విశాలాం దద్యశుః పులీమ్ || 9 ||

తతో మునివరస్తూర్ణం జగామ సహరాఘవః |  
విశాలాం నగలీం రమ్యాం దివ్యాం స్వర్గోపమాం తదా || 10 ||

అథ రామో మహాప్రాజ్ఞో విశ్వామిత్రం మహామునిమ్ |  
పప్రుచ్ఛ ప్రాంజలిర్భూత్వా విశాలాముత్తమాం పులీమ్ || 11 ||

కతరో రాజవంశోఽయం విశాలాయాం మహామునే |  
శ్రోతుమిచ్ఛామి భద్రం తే పరం కౌతూహలం హి మే || 12 ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రామస్య మునిపుంగవః |  
ఆఖ్యాతుం తత్సమారేభే విశాలస్య పురాతనమ్ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



45. పంచచత్వారింశః సర్గః - అమృతోత్పత్తిః

శ్రూయతాం రామ శక్రస్య కథాం కథయతః శుభామ్ |  
అస్మిన్దేశే హి యద్భుతం తదాపి శృణు రాఘవ || 14 ||

పూర్వం కృతయుగే రామ దితేః పుత్రా మహాబలాః |  
అదితేశ్చ మహాభాగ వీర్యవంతః సుధార్మికాః || 15 ||

తతస్తేషాం నరవ్యాఘ్రు బుద్ధిరాసీన్తహాత్మనామ్ |  
అమరా అజరాశ్చైవ కథం స్యామ నిరామయాః || 16 ||

తేషాం చింతయతాం రామ బుద్ధిరాసీన్తహాత్మనామ్ |  
క్షీరోదమథనం కృత్యా రసం ప్రాప్సామ తత్ర వై || 17 ||

తతో నిశ్చిత్య మథనం యోక్తం కృత్యా చ వాసుకిమ్ |  
మంథానం మందరం కృత్యా మమంథురమితౌజసః || 18 ||

అథ వర్ష సహస్రేణ యోక్తసర్పశిరాంసి చ |  
[\* అధికపాఠః -వమంత్యతి విషం తత్ర దదంశుర్దశనైః శిలాః || 19 ||

ఉత్పపాతాగ్నిసంకాశం హాలాహలమహావిషమ్ |  
తేన దగ్ధం జగత్సర్వం సదేవాసురమానుషమ్ || 20 ||

అథ దేవా మహాదేవం శంకరం శరణార్థినః |  
జగ్ముః పశుపతిం రుద్రం త్రాహిత్రాహీతి తుష్టువుః || 21 ||

ఏవముక్తస్తతో దేవైర్దేవదేవేశ్వరః ప్రభుః |  
ప్రాదురాసీత్తతోఽతైవ శంఖచక్రధరో హరిః || 22 ||

ఉవాచైనం స్థితం కృత్యా రుద్రం శూలభృతం హరిః |  
దైవతైర్మధ్యమానో తు యత్పూర్వం సముపస్థితమ్ || 23 ||

తత్త్వదీయం సురశ్రేష్ఠ సురాణామగ్రజోసి యత్ |  
అగ్రపూజామిమాం మత్వా గృహణేదం విషం ప్రభో || 24 ||

ఇత్యుక్త్వా చ సురశ్రేష్ఠస్తతైవాంతరథీయత |  
దేవతానాం భయం దృష్ట్వా శ్రుత్వా వాక్యం తు శార్జ్గణః || 25 ||

హాలాహలవిషం ఘోరం స జగ్రాహామృతోపమమ్ |  
దేవాన్విస్మయ్య దేవేశో జగామ భగవాన్స్థరః || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 45. పంచచత్వారింశః సర్గః - అమృతోత్పత్తిః

తతో దేవాసురాః సర్వే మమంథూ రఘునందన |  
 ప్రవివేశాథ పాతాలం మంథానః పర్వతోఽనఘ || 27 ||

తతో దేవాః సగంధర్వాస్తుష్టువుర్మధుసూదనమ్ |  
 త్వం గతిః సర్వభూతానాం విశేషేణ దివౌకసామ్ || 28 ||

పాలయాస్తాన్తహాబాహో గిరిముద్ధర్తుమర్హసి |  
 ఇతి శ్రుత్వా హృషీకేశః కామఠం రూపమాస్థితః || 29 ||

పర్వతం పృష్ఠతః కృత్వా శిశ్యే తత్రోదధౌ హరిః |  
 పర్వతాగ్రం తు లోకాత్తా హస్తేనాక్రమ్య కేశవః || 30 ||

దేవానాం మధ్యతః స్థిత్యా మమంథ పురుషోత్తమ |  
 అథ వర్షసహస్రేణ ఆయుర్వేదమయః పుమాన్ || 31 || [పున]

ఉదతిష్ఠత్స ధర్మాత్తా సదండం సకమండలుః |\*|  
 పూర్వం ధన్వంతరిర్దామ అప్పరాశ్చ సువర్చసః || 32 ||

అప్పు నిర్వధనాదేవ రసస్తస్తాద్వరస్త్రియః |  
 ఉత్పేతుర్కనుజశ్రేష్ఠ తస్మాదప్పరసోఽభవన్ || 33 ||

షష్ఠిః కోట్యోఽభవంస్తాసామప్పరాణాం సువర్చసామ్ |  
 అసంఖ్యేయాస్తు కాకుత్స్థ యాస్తాసాం పరిచారికాః || 34 ||

న తాః స్త ప్రతిగృహ్లాంతి సర్వే తే దేవదానవాః |  
 అప్రతిగ్రహణాత్తాశ్చ సర్వాః సాధారణాః స్తృతాః || 35 ||

వరుణస్య తతః కన్యా వారుణీ రఘునందన |  
 ఉత్పాత మహాభాగా మార్గమాణా పరిగ్రహమ్ || 36 ||

దితేః పుత్రా న తాం రామ జగృహుర్వరుణాత్కజామ్ |  
 అదితేస్తు సుతా వీర జగృహుస్తామనిందితామ్ || 37 ||

అసురాస్తేన దైతేయాః సురాస్తేనాదితేః సుతాః |  
 హృష్టాః ప్రముదితాశ్చాసన్వారుణీగ్రహణాత్పురాః || 38 ||

ఉచ్చైఃశ్రవా హయశ్రేష్ఠో మణిరత్నం చ కౌస్తుభమ్ |  
 ఉదతిష్ఠన్మరశ్రేష్ఠ తథైవామృతముత్తమమ్ || 39 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



45. పంచచత్యాలింశః సర్గః - అమృతోత్పత్తిః

అథ తస్య కృతే రామ మహానాసీత్కులక్షయః |  
అదితేస్తు తతః పుత్రా దితేః పుత్రానసూదయన్ || 40 ||

ఏకతోఽభ్యాగమన్సర్వే హ్యసురా రాక్షసైః సహ |  
యుద్ధమాసీత్సహాఘోరం వీర త్తైలోక్యమోహనమ్ || 41 ||

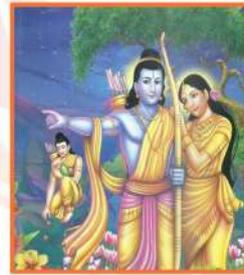
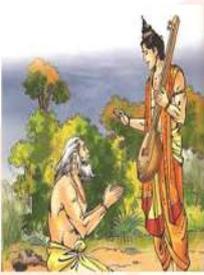
యదా క్షయం గతం సర్వం తదా విష్ణుర్మహాబలః |  
అమృతం సోఽహరత్తూర్ణం మాయామాస్థాయ మోహినీమ్ || 42 ||

యే గతాఽభిముఖం విష్ణుమక్షయం పురుషోత్తమమ్ |  
సంపిష్టాస్తే తదా యుద్ధే విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా || 43 ||

అదితేరాత్మజా వీరా దితేః పుత్రాన్నిజఘ్నిరే |  
తస్మిన్యుద్ధే మహాఘోరే దైతేయాదిత్యయోర్భ్రశమ్ || 44 ||

నిహత్య దితిపుత్రాంశ్చ రాజ్యం ప్రాప్య పురందరః |  
శశాస ముదితో లోకాన్సర్వీసంఘాన్సచారణాన్ || 45 ||

ఇత్యార్దే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
పంచచత్యాలింశః సర్గః || 45 ||



# వార్షికి రామాయణం

## బాల కాండ

### 46. షట్పత్వారింశః సర్గః - దితిగర్భభేదః



|| దితిగర్భభేదః ||

హతేషు తేషు పుత్రేషు దితిః పరమదుఃఖితా |

మాలీచం కశ్యపం రామ భర్తారమిదమబ్రవీత్ || 1 ||

హతపుత్రాఽస్మి భగవంస్తవ పుత్రైర్మహాబలైః |

శక్రహంతారమిచ్ఛామి పుత్రం దీర్ఘతపాల్జితమ్ || 2 ||

సాఽహం తపశ్శలిష్యామి గర్భం మే దాతుమర్హసి |

బలవంతం మహేష్వాసం స్థితిజ్ఞం సమదర్శినమ్ || 3 ||

ఈశ్వరం శక్రహంతారం త్వమనుజ్ఞాతుమర్హసి |

తస్యాస్తద్వచనం శ్రుత్వా మాలీచః కాశ్యపస్తదా || 4 ||

ప్రత్యువాచ మహాతేజా దితిం పరమదుఃఖితామ్ |

ఏవం భవతు భద్రం తే శుచిర్భవ తపోధనే || 5 ||

జనయిష్యసి పుత్రం త్వం శక్రహంతారమాహవే |

పూర్ణే వర్షసహస్రే తు శుచిర్భవి భవిష్యసి || 6 ||

పుత్రం త్రైలోక్యభర్తారం మత్తస్త్వం జనయిష్యసి |

ఏవముక్త్వా మహాతేజాః పాణినా స మమార్ఙ్గ తామ్ || 7 ||

సమాలభ్య తతః స్వస్తీత్యుక్త్వా స తపసే యయా |

గతే తస్మిన్నరశ్రేష్ఠ దితిః పరమహర్షితా || 8 ||

కుశల్లవనమాసాద్య తపస్తేపే సుదారుణమ్ |

తపస్తస్యాం హి కుర్వంత్యాం పరిచర్యాం చకార హా || 9 ||

సహస్రాక్షో నరశ్రేష్ఠ పరయా గుణసంపదా |

అగ్నిం కృశాన్మాప్తమపః ఫలం మూలం తథైవ చ || 10 || [కుశాన్]

న్యవేదయత్సహస్రాక్షో యచ్ఛాన్యదపి కాంక్షితమ్ |

గాత్రసంవహనైశ్చైవ శ్రమాపనయనైస్తథా || 11 ||

శక్రః సర్వేషు కాలేషు దితిం పరిచచార హా |

అథ వర్షసహస్రే తు దశోనే రఘునందన || 12 ||

దితిః పరమసంప్రీతా సహస్రాక్షమథాబ్రవీత్ |

యాచితేన సురశ్రేష్ఠ తవ పిత్రా మహాత్మనా || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 46. షట్పత్యాలింశః సర్గః - దితిగర్భభేదః



వరో వర్షసహస్రాంతే మమ దత్తః సుతం ప్రతి |  
 తపశ్చరంత్యా వర్షాణి దశ వీర్యవతాం వర || 14 ||  
 అవశిష్టాని భద్రం తే భ్రాతరం ద్రక్ష్యసి తతః |  
 తమహం త్వత్యతే పుత్రం సమాధాస్యే జయోత్సుకమ్ || 15 ||  
 త్రైలోక్యవిజయం పుత్ర సహ భోక్ష్వసి విజ్వరః |  
 ఏవముక్త్యా దితిః శక్తం వ్రాప్తే మధ్యం దివాకరే || 16 ||  
 నిద్రయాఽపహృతా దేవీ పాదౌ కృత్వాఽథ శీర్షతః |  
 దృష్ట్వా తామశుచిం శక్తః పాదతః కృతమూర్ధజామ్ || 17 ||  
 శిరఃస్థానే కృతా పాదౌ జహాస చ ముమోద చ |  
 తస్యాః శరీరవివరం వివేశ చ పురందరః || 18 ||  
 గర్భం చ సప్తధా రామ బిభేద పరమాత్మవాన్ |  
 భిద్యమానస్తతో గర్భో వజ్రేణ శతపర్వణా || 19 ||  
 రురోద సుస్వరం రామ తతో దితిరబుధ్యత |  
 మా రుదో మా రుదశ్చేతి గర్భం శక్రోఽభ్యభాషత || 20 ||  
 బిభేద చ మహాతేజా రుదంతమపి వాసవః |  
 న హంతవ్యో న హంతవ్య ఇత్యేవం దితిరబ్రవీత్ || 21 ||  
 నిష్పపాత తతః శక్రో మాతుర్వచనగౌరవాత్ |  
 వ్రాంజలిర్వజ్రసహితో దితిం శక్రోఽభ్యభాషత || 22 ||  
 అశుచిర్దేవి సుప్తాసి పాదయోః కృతమూర్ధజా |  
 తదంతరమహం లభ్యా శక్రహంతారమాహవే |  
 అభిదం సప్తధా దేవి తన్నే త్వం క్షంతుమర్హసి || 23 ||  
 ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే షట్పత్యాలింశః  
 సర్గః || 46 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



47. సప్తచత్వారింశః సర్గః - విశాలాగమనమ్

|| విశాలాగమనమ్ ||

సప్తధా తు కృతే గర్భే దితిః పరమదుఃఖితా |  
సహస్రాక్షం దురాధర్షం వాక్యం సానునయోఽబ్రవీత్ || 1 ||

మమాపరాధాద్గర్భోఽయం సప్తధా విఫలీకృతః |  
నాపరాధోఽస్తి దేవేశ తవత్ర బలసూదన || 2 ||

ప్రియం తు కర్తుమిచ్ఛామి మమ గర్భవిపర్యయే |  
మరుతాం సప్త సప్తానాం స్థానపాలా భవంత్విమే || 3 ||

వాతస్కంధా ఇమే సప్త చరంతు దివి పుత్రక |  
మారుతా ఇతి విఖ్యాతా దివ్యరూపా మమాత్మజాః || 4 ||

బ్రహ్మలోకం చరత్వేక ఇంద్రలోకం తథాఽపరః |  
దివి వాయురితి ఖ్యాతస్త్వీయోఽపి మహాయశాః || 5 ||

చత్వారస్తు సురశ్రేష్ఠ దిశో వై తవ శాసనాత్ |  
సంచరిష్యంతి భద్రం తే దేవభూతా మమాత్మజాః || 6 ||

త్వత్మతేనైవ నామ్నా చ మారుతా ఇతి విశ్రుతాః |  
తస్యాస్తద్వచనం శ్రుత్వా సహస్రాక్షః పురందరః || 7 ||

ఉవాచ ప్రాంజలిర్యాక్యం దితిం బలనిషూదనః |  
సర్వమేతద్యథోక్తం తే భవిష్యతి న సంశయః || 8 ||

విచరిష్యంతి భద్రం తే దేవభూతాస్తవాత్మజాః |  
ఏవం తౌ నిశ్చయం కృత్వా మాతాపుత్రౌ తపోవనే || 9 ||

జగ్నుతుస్త్రిదివం రామ కృతార్థావితి నః శ్రుతమ్ |  
ఏష దేశః స కాకుత్స్థ మహేంద్రాధ్యుషితః పురా || 10 ||

దితిం యత్ర తపః సిద్ధామేవం పరిచచార సః |  
ఇక్ష్వాకోఽస్తు నరవ్యాఘ్రు పుత్రః పరమధార్మికః || 11 ||

అలంబుసాయాముత్పన్నో విశాల ఇతి విశ్రుతః |  
తేన చాసీదిహ స్థానే విశాలేతి పురీ కృతా || 12 ||

విశాలస్య సుతో రామ హేమచంద్రో మహాబలః |  
సుచంద్ర ఇతి విఖ్యాతో హేమచంద్రాదనంతరః || 13 ||



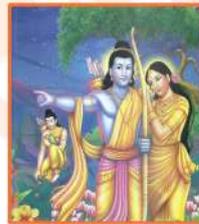
# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



47. సప్తచత్వారింశః సర్గః - విశాలాగమనమ్

సుచంద్రతనయో రామ ధూమాశ్వ ఇతి విశ్రుతః |  
 ధూమాశ్వతనయశ్చాపి సృంజయః సమపద్యత || 14 ||  
 సృంజయస్య సుతః శ్రీమాన్సహదేవః ప్రతాపవాన్ |  
 కుశాశ్యః సహదేవస్య పుత్రః పరమధార్మికః || 15 ||  
 కుశాశ్వస్య మహాతేజాః సోమదత్తః ప్రతాపవాన్ |  
 సోమదత్తస్య పుత్రస్తు కాకుత్స్థ ఇతి విశ్రుతః || 16 ||  
 తస్య పుత్రో మహాతేజాః సంప్రత్యేష పులిమిమామ్ |  
 ఆవసత్పరమప్రఖ్యః సుమతిర్నామ దుర్జయః || 17 || [అమర]  
 ఇక్ష్వాకోఽస్తు ప్రసాదేన సర్వే వైశాలికా నృపాః |  
 దీర్ఘాయుషో మహాత్మానో వీర్యవంతః సుధార్మికాః || 18 ||  
 ఇహాద్య రజనీం రామ సుఖం వత్స్యామహే వయమ్ |  
 శ్యః ప్రభాతే నరశ్రేష్ఠ జనకం ద్రష్టుమర్హసి || 19 ||  
 సుమతిస్తు మహాతేజా విశ్వామిత్రముపాగతమ్ |  
 శ్రుత్వా నరవరశ్రేష్ఠః ప్రత్యుద్గచ్ఛన్తహాయశాః || 20 ||  
 పూజాం చ పరమాం కృత్వా సోపాధ్యాయః సబాంధవః |  
 ప్రాంజలిః కుశలం పృష్ట్యా విశ్వామిత్రమథాబ్రవీత్ || 21 ||  
 ధన్యోఽస్తునుగృహీతోఽస్తి యస్య మే విషయం మునిః |  
 సంప్రాప్తో దర్శనం చైవ నాస్తి ధన్యతరో మమ || 22 ||  
 ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 సప్తచత్వారింశః సర్గః || 47 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



48. అష్టచత్వారింశః సర్గః - శక్రాహల్యాశాపః

|| శక్రాహల్యాశాపః ||

పృష్ట్యా తు కుశలం తత్ర పరస్పరసమాగమే |  
కథాంతే సుమతిర్వాక్యం వ్యాజహార మహామునిమ్ || 1 ||

ఇమౌ కుమారౌ భద్రం తే దేవతుల్యపరాక్రమౌ |  
గజసింహగతీ వీరౌ శార్థూలవృషభోపమౌ || 2 ||

పద్మపత్రవిశాలాక్షౌ ఖడ్గతూణేధనుర్ధరా |  
అశ్వినావివ రూపేణ సముపస్థితయౌవనౌ || 3 ||

యదృచ్ఛయైవ గాం ప్రాప్తౌ దేవలోకాదివామరౌ |  
కథం పద్భ్యామిహ ప్రాప్తౌ కిమర్థం కస్య వా మునే || 4 ||

భూషయంతావిమం దేశం చంద్రసూర్యావివాంబరమ్ |  
పరస్పరస్య సదృశౌ ప్రమాణేంగితచేష్టితైః || 5 ||

కిమర్థం చ నరశ్రేష్ఠౌ సంప్రాప్తౌ దుర్గమే పథి |  
వరాయుధధరౌ వీరౌ శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః || 6 ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా యథావృత్తం న్యవేదయత్ |  
సిద్ధాశ్రమనివాసం చ రాక్షసానాం వధం తథా || 7 ||

విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా రాజా పరమహర్షితః |  
అతిథి పరమౌ ప్రాప్తౌ పుత్రౌ దశరథస్య తౌ || 8 ||

పూజయామాస విధివత్సత్కారార్థౌ మహాబలౌ |  
తతః పరమసత్కారం సుమతేః ప్రాప్య రాఘవౌ || 9 ||

ఉష్య తత్ర నిశామేకాం జగ్గుతుర్మిథిలాం తతః |  
తాన్స్తష్ట్యా మునయః సర్వే జనకస్య పులిం శుభామ్ || 10 ||

సాధు సాధ్వితి శంసంతో మిథిలాం సమపూజయన్ |  
మిథిలోపవనే తత్ర ఆశ్రమం దృశ్య రాఘవః || 11 ||

పురాణం నిర్జనం రమ్యం పప్రచ్ఛ మునిపుంగవమ్ |  
శ్రీమదాశ్రమసంకాశం కిం న్విదం మునివర్జితమ్ || 12 ||

శ్రోతుమిచ్ఛామి భగవన్కస్యాయం పూర్వ ఆశ్రమః |  
తచ్ఛ్రుత్వా రాఘవేణోక్తం వాక్యం వాక్యవిశారదః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



48. అష్టచత్వారింశః సర్గః - శక్రాహల్యాశాపః

ప్రత్యువాచ మహాతేజా విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
హంత తే కథయిష్యామి శృణు తత్త్వేన రాఘవ || 14 ||

యస్యైతదాశ్రమపదం శప్తం కోపాన్తహాత్తనా |  
గౌతమస్య నరశ్రేష్ఠ పూర్వమాసీన్తహాత్తనః || 15 ||

ఆశ్రమో దివ్యసంకాశః సురైరపి సుపూజితః |  
స చేహ తప ఆతిష్ఠదహల్యాసహితః పురా || 16 ||

వర్షపూగాననేకాంశ్చ రాజపుత్ర మహాయశః |  
కదాచిద్ధివసే రామ తతో దూరం గతే మునా || 17 ||

తస్యాంతరం విదిత్వా తు సహస్రాక్షః శచీపతిః |  
మునివేషధరోహల్యామిదం వచనమబ్రవీత్ || 18 ||

ఋతుకాలం ప్రతీక్షంతే నార్థినః సుసమాహితే |  
సంగమం త్వహమిచ్ఛామి త్వయా సహ సుమధ్యమే || 19 ||

మునివేషం సహస్రాక్షం విజ్ఞాయ రఘునందన |  
మతిం చకార దుర్వేధా దేవరాజకుతూహలాత్ || 20 ||

అథాబ్రవీత్సురశ్రేష్ఠం కృతార్థేనాంతరాత్తనా |  
కృతార్థాస్తి సురశ్రేష్ఠ గచ్ఛ శీఘ్రమితః ప్రభో || 21 ||

ఆత్మానం మాం చ దేవేశ సర్వదా రక్ష మానద |  
ఇంద్రస్తు ప్రహసన్వాక్యమహల్యామిదమబ్రవీత్ || 22 ||

సుశ్రోణి పరితుష్టాస్తి గమిష్యామి యథాగతమ్ |  
ఏవం సంగమ్య తు తయా నిశ్చక్రామోటజాత్తతః || 23 ||

స సంభ్రమాత్త్వరన్రామ శంకితో గౌతమం ప్రతి |  
గౌతమం స దదర్శాథ ప్రవిశంతం మహామునిమ్ || 24 || [తం]

దేవదానవదుర్ధర్షం తపోబలసమన్వితమ్ |  
తీర్థోదకపరిక్లిన్తం దిప్యమానమివానలమ్ || 25 ||

గృహీతసమిధం తత్ర సకుశం మునిపుంగవమ్ |  
దృష్ట్వా సురపతిస్తస్తాో వివర్ణవదనోభవత్ || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



48. అష్టచత్వారింశః సర్గః - శక్రాహార్యాశాపః

అథ దృష్ట్వా సహస్రాక్షం మునివేషధరం మునిః |  
దుర్భ్రతం వృత్తసంపన్నో రోషాద్వచనమబ్రవీత్ || 27 ||  
మమ రూపం సమాస్థాయ కృతవాససి దుర్భ్రతే |  
అకర్తవ్యమిదం తస్మాద్విఫలస్త్యం భవిష్యసి || 28 ||  
గౌతమేనైవముక్తస్య సరోషేణ మహాత్మనా |  
పేతతుర్పుషణౌ భూమౌ సహస్రాక్షస్య తత్ క్షణాత్ || 29 ||  
తథా శప్త్యా స వై శక్రమహార్యామపి శప్తవాన్ |  
ఇహ వర్షసహస్రాణి బహూని త్వం నివత్స్వసి || 30 ||  
వాయుభక్తా నిరాహారా తప్యంతీ భన్తుశాయినీ |  
అదృశ్యా సర్వభూతానామాశ్రమేఽస్త్రిన్నివత్స్వసి || 31 ||  
యదా చైతద్వనం ఘోరం రామో దశరథాత్మజః |  
ఆగమిష్యతి దుర్ధర్షస్తదా పూతా భవిష్యసి || 32 ||  
తస్యాతిథ్యేన దుర్భ్రతే లోభమోహవివర్జితా |  
మత్సకాశే ముదా యుక్తా స్వం వపుర్ధారయిష్యసి || 33 ||  
ఏవముక్త్యా మహాతేజా గౌతమో దుష్టచారిణీమ్ |  
ఇమమాశ్రమముత్పజ్య సిద్ధచారణసేవితే |  
హిమవచ్ఛిఖరే రమ్యే తపస్తేపే మహాతపాః || 34 ||  
ఇత్యార్ద్ర శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
అష్టచత్వారింశః సర్గః || 48 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

49. ఏకోనపంచాశః సర్గః - అహల్యాశాపమోక్షః



**|| అహల్యాశాపమోక్షః ||**

అఫలస్తు తతః శక్రో దేవానగ్నిపురోగమన్ |  
 అబ్రవీత్ త్రస్తవదనః సర్జిసంఘాన్ సచారణాన్ || 1 ||

కుర్వతా తపసా విఘ్నం గౌతమస్య మహాత్మనః |  
 క్రోధముత్పాద్య హి మయా సురకార్యమిదం కృతమ్ || 2 ||

అఫలోఽస్మి కృతస్తేన క్రోధాత్సా చ నిరాకృతా |  
 శాపమోక్షేణ మహతా తపోస్యాపహృతం మయా || 3 ||

తస్మాత్సురవరాః సర్వే సర్జిసంఘాః సచారణాః |  
 సురసాహ్యకరం సర్వే సఫలం కర్తుమర్హథ || 4 ||

శతక్రతోర్వచః శ్రుత్వా దేవాః సాగ్నిపురోగమాః |  
 పితృదేవానుపేత్యాహుః సర్వే సహ మరుద్గణైః || 5 ||

అయం మేషః సవృషణః శక్రో హ్యవృషణః కృతః |  
 మేషస్య వృషణౌ గృహ్య శక్రాయాశు ప్రయచ్ఛత || 6 ||

అఫలస్తు కృతో మేషః పరాం తుష్టిం ప్రదాస్యతి |  
 భవతాం హర్షణార్థే చ యే చ దాస్యంతి మానవాః || 7 ||

అక్షయం హి ఫలం తేషాం యూయం దాస్యథ పుష్కలమ్ |  
 అగ్నేస్తు వచనం శ్రుత్వా పితృదేవాః సమాగతాః || 8 ||

ఉత్పాట్య మేషవృషణౌ సహస్రాక్షే న్యవేశయన్ |  
 తదాప్రభృతి కాకుత్స్థ పితృదేవాః సమాగతాః || 9 ||

అఫలాన్బుంజతే మేషాన్ఫలైస్తేషామయోజయన్ |  
 ఇంద్రస్తు మేషవృషణస్తదాప్రభృతి రాఘవ || 10 ||

గౌతమస్య ప్రభావేన తపసశ్చ మహాత్మనః |  
 తదాగచ్ఛ మహాతేజ ఆశ్రమం పుణ్యకర్మణః || 11 ||

తారయేనాం మహాభాగామహల్యాం దేవరూపిణీమ్ |  
 విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా రాఘవః సహలక్ష్మణః || 12 ||

విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య తమాశ్రమమథావిశత్ |  
 దదర్శ చ మహాభాగాం తపసా ద్యోతితప్రభామ్ || 13 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

49. ఏకోనపంచాశః సర్గః - అహల్యాశాపమోక్షః



లోకైరపి సమాగమ్య దుర్నిలక్ష్ణాం సురాసురైః |  
 ప్రయత్నాన్నిర్జితాం ధాత్రా దివ్యాం మాయామయీమివ || 14 ||  
 స తుషారావృతాం సాబ్రూం పూర్ణచంద్రప్రభామివ |  
 మధ్యేఽమ్భసో దురాధర్షాం దీప్తాం సూర్యప్రభామివ || 15 ||  
 ధూమేనాపి పరీతాంగీం దీప్తామగ్నిశిఖామివ |  
 సా హి గౌతమవాక్యేన దుర్నిలక్ష్ణా బభూవ హా || 16 ||  
 త్రయాణామపి లోకానాం యావద్ద్రామస్య దర్శనమ్ |  
 శాపస్యాంతముషాగమ్య తేషాం దర్శనమాగతా || 17 ||  
 రాఘవౌ తు తతస్తస్యాః పాదౌ జగృహతుస్తదా |  
 స్తరంతీ గౌతమవచః ప్రతిజగ్రాహ సా చ తా || 18 ||  
 పాద్యమర్ఘ్యం తథాఽఽతిథ్యం చకార సుసమాహితా |  
 ప్రతిజగ్రాహ కాకుత్స్థో విధిదృష్టేన కర్కణా || 19 ||  
 పుష్పవృష్టిర్మహాత్యాసీద్ధేవదుందుభినిఃస్వనైః |  
 గంధర్వాఘృరసాం చైవ మహానాసీత్సమాగమః || 20 ||  
 సాధు సాద్భితి దేవాస్తామహల్యాం సమపూజయన్ |  
 తపోబలవిశుద్ధాంగీం గౌతమస్య వశానుగామ్ || 21 ||  
 గౌతమోఽపి మహాతేజా అహల్యాసహితః సుఖీ | [హి]  
 రామం సంపూజ్య విధివత్తపస్తేపే మహాతపాః || 22 ||  
 రామోఽపి పరమాం పూజాం గౌతమస్య మహామునేః |  
 సకాశాద్విధివత్ప్రాప్య జగామ మిథిలాం తతః || 23||  
 ఇత్యార్దే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ఏకోనపంచాశః  
 సర్గః || 49 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 50. పంచాశః సర్గః - జనకసమాగమః



|| జనకసమాగమః ||

తతః ప్రాగుత్తరాం గత్యా రామః సౌమిత్రిణా సహ |  
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య యజ్ఞవాటముపాగమత్ || 1 ||

రామస్తు మునిశార్దూలమువాచ సహలక్ష్మణః |  
సాధ్యే యజ్ఞసమృద్ధిర్లి జనకస్య మహాత్మనః || 2 ||

బహూనీహ సహస్రాణి నానాదేశనివాసినామ్ |  
బ్రాహ్మణానాం మహాభాగ వేదాధ్యయనశాలినామ్ || 3 ||

ఋషివాటాశ్చ దృశ్యంతే శకటీశతసంకులాః |  
దేశో విధీయతాం బ్రహ్మాన్యత్ర వత్స్వామహే వయమ్ || 4 ||

రామస్య వచనం శ్రుత్వా విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
నివేశమకరోద్దేశే వివిక్తే సలిలాయుతే || 5 ||

విశ్వామిత్రమనుప్రాప్తం శ్రుత్వా స నృపతిస్తదా |  
శతానందం పురస్కృత్య పురోహితమనిందితమ్ || 6 ||

ప్రత్యుజ్జగామ సహసా వినయేన సమన్వితః |  
ఋత్విజోఽపి మహాత్మానస్త్వర్హమాదాయ సత్వరమ్ || 7 ||

విశ్వామిత్రాయ ధర్మేణ దదుర్మంత్రపురస్కృతమ్ |  
ప్రతిగృహ్య తు తాం పూజాం జనకస్య మహాత్మనః || 8 ||

పప్రచ్ఛ కుశలం రాజ్ఞో యజ్ఞస్య చ నిరామయమ్ |  
స తాంశ్చాపి మునీన్స్పృష్టా సోపాధ్యాయపురోధసః || 9 ||

యథాన్యాయం తతః సర్వైః సమాగచ్ఛత్ప్రహృష్టవత్ |  
అథ రాజా మునిశ్రేష్ఠం కృతాంజలిరభాషత || 10 ||

ఆసనే భగవానాస్తాం సహైభిర్నునిపుంగవైః | [సత్తమైః]  
జనకస్య వచః శ్రుత్వా నిషసాద మహామునిః || 11 ||

పురోధా ఋత్విజశ్చైవ రాజా చ సహ మంత్రిభిః |  
ఆసనేషు యథాన్యాయముపవిష్టాన్సమంతతః || 12 ||

దృష్ట్వా స నృపతిస్తత్ర విశ్వామిత్రమథాబ్రవీత్ |  
అద్య యజ్ఞసమృద్ధిర్నే సఫలా దైవతైః కృతా || 13 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 50. పంచాశః సర్గః - జనకసమాగమః



అద్య యజ్ఞఫలం ప్రాప్తం భగవద్ధర్మనాన్తయా |  
ధన్యఽస్త్వనుగృహీతోఽస్మి యస్య మే మునిపుంగవ || 14 ||

యజ్ఞోపసదనం బ్రహ్మన్మాప్తోఽసి మునిభిః సహ |  
ద్వాదశాహం తు బ్రహ్మార్షే శేషమాహుర్తనీషిణః || 15 ||

తతో భాగార్థినో దేవాన్తష్టుమర్హసి కౌశిక |  
ఇత్యుక్త్వా మునిశార్థూలం ప్రహృష్టవదనస్తదా || 16 ||

పునస్తం పరిపప్రచ్ఛ ప్రాంజలిః ప్రణతో నృపః |  
ఇమౌ కుమారౌ భద్రం తే దేవతుల్యపరాక్రమౌ || 17 ||

గజసింహగతీ వీరౌ శార్థూలవృషభోపమౌ |  
పద్మపత్రవిశాలాక్షౌ ఖడ్గతూణీధనుర్ధరౌ || 18 ||

అశ్వినావివ రూపేణ సముపస్థితయౌవనౌ |  
యద్యచ్ఛయైవ గాం ప్రాప్తౌ దేవలోకాదివామరౌ || 19 ||

కథం పద్భ్యామిహ ప్రాప్తౌ కిమర్థం కస్య వా మునే |  
పుండరీకవిశాలాక్షౌ వరాయుధధరావుభౌ || 20 ||

బద్ధగోధాంగులిత్రాణౌ ఖడ్గవంతౌ మహాద్యుతీ |  
కాకపక్షధరో వీరౌ కుమారావివ పావకీ || 21 ||

రూపైదార్యర్గుణైః పుంసాం దృష్టిచిత్రాపహారిణౌ |  
ప్రకాశ్య కులమస్మాకం మాముద్ధర్తుమిహాగతౌ || 22 ||

[\* వరాయుధధరౌ వీరౌ కస్య పుత్రౌ మహామునే | \*]  
భూషయంతావిమం దేశం చంద్రసూర్యావివాంబరమ్ |  
పరస్పరస్య సదృశౌ ప్రమాణేంగితచేష్టితైః || 23 ||

[కాకపక్షధరౌ వీరౌ]  
కస్య పుత్రౌ మునిశ్రేష్ఠ శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః |  
తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా జనకస్య మహాత్మనః || 24 ||

న్యవేదయన్తహాత్మానౌ పుత్రౌ దశరథస్య తౌ |  
సిద్ధాశ్రమనివాసం చ రాక్షసానాం వధం తథా || 25 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

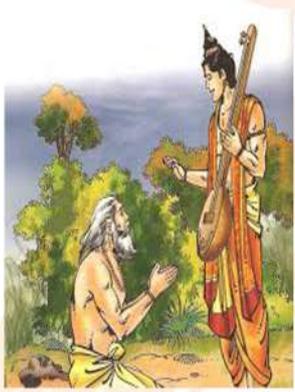
### 50. పంచాశః సర్గః - జనకసమాగమః



తచ్ఛాగమనమవ్యగ్రం విశాలాయాశ్చ దర్శనమ్ |  
 అహల్యాదర్శనం చైవ గాతమేన సమాగమమ్ |  
 మహాధనుషి జిజ్ఞాసాం కర్తుమాగమనం తథా || 26 ||

ఏతత్సర్వం మహాతేజా జనకాయ మహాత్మనే |  
 నివేద్య విరరామాథ విశ్వామిత్రో మహామునిః || 27 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచాశః సర్గః || 50 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 51. ఏకపంచాశః సర్గః - విశ్వామిత్రవృత్తమ్



|| విశ్వామిత్రవృత్తమ్ ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా విశ్వామిత్రస్య భీమతః |  
హృష్టరోమా మహాతేజాః శతానందో మహాతపాః || 1 ||

గౌతమస్య సుతో జ్యేష్ఠస్తపసా ద్యోతితప్రభః |  
రామసందర్శనాదేవ పరం విన్తయమాగతః || 2 ||

స తౌ నిషణ్ణౌ సంప్రేక్ష్య సుఖాసీనౌ నృపాత్తజౌ |  
శతానందో మునిశ్రేష్ఠం విశ్వామిత్రమథాబ్రవీత్ || 3 ||

అపి తే మునిశార్దూల మమ మాతా యశస్వినీ |  
దర్శితా రాజపుత్రాయ తపోదీర్ఘముపాగతా || 4 ||

అపి రామే మహాతేజా మమ మాతా యశస్వినీ |  
వన్యైరుపాహరత్పూజాం పూజార్థే సర్వదేహినామ్ || 5 ||

అపి రామాయ కథితం యథావృత్తం పురాతనమ్ |  
మమ మాతుర్తహాతేజో దైవేన దురనుష్ఠితమ్ || 6 ||

అపి కౌశిక భద్రం తే గురుణా మమ సంగతా |  
మాతా మమ మునిశ్రేష్ఠ రామసందర్శనాదితః || 7 ||

అపి మే గురుణా రామః పూజితః కుశికాత్తజ |  
ఇహాగతో మహాతేజాః పూజాం ప్రాప్తౌ మహాత్మనః || 8 ||

అపి శాంతేన మనసా గురుర్నే కుశికాత్తజ |  
ఇహాగతేన రామేణ ప్రయతేనాభివాదితః || 9 ||

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
ప్రత్యువాచ శతానందం వాక్యజ్ఞో వాక్యకోవిదమ్ || 10 ||

నాతిక్రాంతం మునిశ్రేష్ఠ యత్కర్తవ్యం కృతం మయా |  
సంగతా మునినా పత్నీ భార్గవేణేవ రేణుకా || 11 ||

తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తస్య విశ్వామిత్రస్య భీమతః |  
శతానందో మహాతేజా రామం వచనమబ్రవీత్ || 12 ||

స్వాగతం తే నరశ్రేష్ఠ దిష్ట్యా ప్రాప్తౌఽసి రాఘవ |  
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య మహర్షిమపరాజితమ్ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 51. ఏకపంచాశః సర్గః - విశ్వామిత్రవృత్తమ్

అచింత్యకర్తా తపసా బ్రహ్మర్షిరతులప్రభః |  
 విశ్వామిత్రో మహాతేజా వేత్స్వనం పరమాం గతిమ్ || 14 ||

నాస్తి ధన్యతరో రామ త్వత్తోఽన్యో భువి కశ్చన |  
 గోవ్రా కుశికపుత్రస్తే యేన తప్తం మహాత్తపః || 15 ||

శ్రూయతాం చాభిధాస్యామి కౌశికస్య మహాత్మనః |  
 యథా బలం యథా వృత్తం తన్నే నిగదతః శృణు || 16 ||

రాజాఽభూదేష ధర్మాత్మా దీర్ఘకాలమరిందమః |  
 ధర్మజ్ఞః కృతవిద్యశ్చ వ్రజానాం చ హితే రతః || 17 ||

ప్రజాపతిసుతస్తాసీత్కుశో నామ మహీపతిః |  
 కుశస్య పుత్రో బలవాన్కుశనాభః సుధార్మికః || 18 ||

కుశనాభసుతస్తాసీద్ధాభిరిత్యేవ విశ్రుతః |  
 గాధేః పుత్రో మహాతేజా విశ్వామిత్రో మహామునిః || 19 ||

విశ్వమిత్రో మహాతేజాః పాలయామాస మేదినీమ్ |  
 బహువర్షసహస్రాణి రాజా రాజ్యమకారయత్ || 20 ||

కదాచిత్తు మహాతేజా యోజయిత్వా వరూఢినీమ్ |  
 అక్షౌహిణీపరివృతః పరిచక్రామ మేదినీమ్ || 21 ||

నగరాణి చ రాష్ట్రాణి సరితశ్చ తథా గిరీన్ |  
 ఆశ్రమాన్కృమశో రాజా విచరన్నాజగామ హా || 22 ||

వసిష్ఠస్యాశ్రమపదం నానావృక్షసమాకులమ్ |  
 నానామృగగణాకీర్ణం సిద్ధచారణసేవితమ్ || 23 ||

దేవదానవగంధర్వైః కిన్నరైరుపశోభితమ్ |  
 ప్రశాంతహరిణాకీర్ణం ద్విజసంఘనిషేవితమ్ || 24 ||

బ్రహ్మర్షిగణసంకీర్ణం దేవర్షిగణసేవితమ్ | తపశ్చరణసంసిద్ధైరగ్నికల్పైర్వహాత్తభిః || 25 ||

[\* సతతం సంకులం శ్రీమద్భుష్టాకల్పైర్వహాత్తభిః | \*]

అభ్యక్షైర్వాయుభక్షైశ్చ శీర్ణపర్ణాశనైస్తథా | ఫలమూలాశనైర్ధాంతైర్జితరోషైర్జితేంద్రియైః || 26 ||

ఋషిభిర్వాలభిల్వైశ్చ జపహోమపరాయణైః |  
 అన్యైర్వైఖానసైశ్చైవ సమంతాదుపశోభితమ్ || 27 ||

వసిష్ఠస్యాశ్రమపదం బ్రహ్మలోకమివాపరమ్ |  
 దదర్శ జయతాం శ్రేష్ఠో విశ్వామిత్రో మహాబలః || 28 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ఏకపంచాశః 150  
 సర్గః || 51 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 52. ద్విపంచాశః సర్గః - వసిష్టాతిథ్యమ్



|| వసిష్టాతిథ్యమ్ ||

స దృష్ట్వా పరమప్రీతో విశ్వామిత్రో మహాబలః | [తం]  
 ప్రణమ్య విధినా వీరో వసిష్ఠం జపతాం వరమ్ || 1 ||

స్వాగతం తవ చేత్యుక్తో వసిష్ఠేన మహాత్మనా |  
 ఆసనం చాస్య భగవాన్వసిష్ఠో వ్యాదిదేశ హా || 2 ||

ఉపవిష్టాయ చ తదా విశ్వామిత్రాయ భీమతే |  
 యథాన్యాయం మునివరః ఫలమూలాన్యపాహరత్ || 3 ||

ప్రతిగృహ్య చ తాం పూజాం వసిష్ఠాద్రాజసత్తమః |  
 తపోగ్నిహోత్రశిష్యేషు కుశలం పర్యప్యచ్ఛత || 4 ||

విశ్వామిత్రో మహాతేజా వనస్పతిగణే తథా |  
 సర్వత్ర కుశలం చాహా వసిష్ఠో రాజసత్తమమ్ || 5 ||

సుఖోపవిష్ఠం రాజానం విశ్వామిత్రం మహాతపాః |  
 పప్రచ్ఛ జపతాం శ్రేష్ఠో వసిష్ఠో బ్రహ్మణః సుతః || 6 ||

కచ్ఛిత్తే కుశలం రాజన్కచ్ఛిద్ధర్మేణ రంజయన్ |  
 ప్రజాః పాలయసే రాజన్ రాజవృత్తేన ధార్మిక || 7 ||

కచ్ఛిత్తే సంభృతా భృత్యాః కచ్ఛిత్తిష్ఠంతి శాసనే |  
 కచ్ఛిత్తే విజితాః సర్వే రిపవో రిపుసూదన || 8 ||

కచ్ఛిద్బలేషు కోశేషు మిత్రేషు చ పరంతప |  
 కుశలం తే నరవ్యాఘ్రు పుత్రపౌత్రే తవానఘ || 9 ||

సర్వత్ర కుశలం రాజా వసిష్ఠం ప్రత్యుదాహరత్ |  
 విశ్వామిత్రో మహాతేజా వసిష్ఠం వినయాన్వితః || 10 ||

కృత్వోభౌ సుచిరం కాలం ధర్మిష్ఠౌ తాః కథాః శుభాః |  
 ముదా పరమయా యుక్తౌ ప్రీయేతాం తౌ పరస్పరమ్ || 11 ||

తతో వసిష్ఠో భగవాన్కథాంతే రఘునందన |  
 విశ్వామిత్రమిదం వాక్యమువాచ ప్రహసన్నివ || 12 ||

ఆతిథ్యం కర్తుమిచ్ఛామి బలస్యాస్య మహాబల |  
 తవ చైవాప్రమేయస్య యథార్హం సంప్రతీచ్ఛ మే || 13 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 52. ద్విపంచాశః సర్గః - వసిష్ఠాతిథ్యమ్



సత్త్వియాం తు భవానేతాం ప్రతచ్ఛతు మయోద్యతామ్ |  
 రాజా త్వమతిథిశ్రేష్ఠః పూజనీయః ప్రయత్నతః || 14 ||  
 ఏవముక్తో వసిష్ఠేన విశ్వామిత్రో మహామతిః |  
 కృతమిత్యబ్రవీద్రాజా పూజావాక్యేన మే త్వయా || 15 || [ప్రియ]  
 ఫలమూలేన భగవన్విద్యతే యత్తవాశ్రమే |  
 పాద్యేనాచమనీయేన భగవద్దర్శనేన చ || 16 ||  
 సర్వథా చ మహాప్రాజ్ఞ పూజార్హణ సుపూజితః |  
 గమిష్యామి నమస్తేఽస్తు మైత్రేణేక్షస్య చక్షుషా || 17 ||  
 ఏవం బ్రువంతం రాజానం వసిష్ఠః పునరేవ హి |  
 న్యమంత్రయత ధర్మాత్మా పునః పునరుదారభిః || 18 ||  
 బాధమిత్యేవ గాధేయో వసిష్ఠం ప్రత్యువాచ హ |  
 యథా ప్రియం భగవతస్తథాస్తు మునిసత్తమ || 19 ||  
 ఏవముక్తో మహాతేజా వసిష్ఠో జపతాం వరః |  
 ఆజుహావ తతః ప్రీతః కల్తాషీం ధూతకల్తషః || 20 ||  
 ఏహ్యేహి శబలే క్షిప్రం శృణు చాపి వచో మమ |  
 సబలస్యాస్య రాజర్షేః కర్తుం వ్యవసితోఽస్త్వహమ్ || 21 ||  
 భోజనేన మహార్హణ సత్కారం సంవిధత్స్వ మే |  
 యస్య యస్య యథాకామం షడ్రసేష్వభిపూజితమ్ || 22 ||  
 తత్సర్వం కామధుక్ క్షిప్రమభివర్ష కృతే మమ |  
 రసేనాన్నేన పానేన లేహ్యచోష్యేణ సంయుతమ్ |  
 అన్నానాం నిచయం సర్వం సృజస్య శబలే త్వర || 23 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ద్విపంచాశః  
 సర్గః || 52 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 53. త్రిపంచాశః సర్గః - శబలానిష్ఠయః



|| శబలానిష్ఠయః ||

ఏవముక్తా వసిష్ఠేన శబలా శత్రుసూదన |  
విదధే కామధుక్యామాన్యస్య యస్య యథేష్పితమ్ || 1 ||

ఇక్షూన్తధూంస్తథా లాజాన్తైరేయాంశ్చ వరాసవాన్ |  
పానాని చ మహార్థాణి భక్ష్యాంశ్చచ్చావచాంస్తథా || 2 ||

ఉష్ణాఢ్యస్యాదనస్యాత్ర రాశయః పర్వతోపమాః |  
మృష్టాన్నాని చ సూపాశ్చ దధికుల్యాన్తథైవ చ || 3 ||

నానాస్వాదురసానాం చ షడ్రసానాం తథైవ చ | [షాడబానాం]  
భోజనాని సుపూర్ణాని గౌడాని చ సహస్రశః || 4 ||

సర్వమాసీత్సుసంతుష్టం హృష్టపుష్టజనాయుతమ్ |  
విశ్వామిత్రబలం రామ వసిష్ఠేనాభితల్పితమ్ || 5 ||

విశ్వామిత్రోఽపి రాజర్షిర్హృష్టః పుష్టస్తదాభవత్ |  
సాంతఃపురవరో రాజా సబ్రాహ్మణపురోహితః || 6 ||

సామాత్యే మంత్రిసహితః సభ్యత్యః పూజితస్తదా |  
యుక్తః పరమహర్షేణ వసిష్ఠమిదమబ్రవీత్ || 7 ||

పూజితోఽహం త్వయా బ్రహ్మన్పూజార్హేణ సుసత్యతః |  
శ్రూయతామభిధాస్యామి వాక్యం వాక్యవిశారద || 8 ||

గవాం శతసహస్రేణ దీయతాం శబలా మమ |  
రత్నం హి భగవన్నేతద్రత్నహారి చ పార్థివః || 9 ||

తస్మాన్తే శబలాం దేహి మమైషా ధర్మతో ద్విజ |  
ఏవముక్తస్తు భగవాన్యసిష్ఠో మునిసత్తమః || 10 ||

విశ్వామిత్రేణ ధర్మాత్మా ప్రత్యువాచ మహీపతిమ్ |  
నాహం శతసహస్రేణ నాపి కోటిశతైర్గవామ్ || 11 ||

రాజన్తాస్యామి శబలాం రాశిభి రజితస్య వా |  
న పరిత్యాగమర్హేయం మత్సకాశాదలిందమ || 12 ||

శాశ్వతీ శబలా మహ్యం కీర్తిరాత్మవతో యథా |  
అస్యాం హవ్యం చ కవ్యం చ ప్రాణయాత్రా తథైవ చ || 13 || మరనధ్ అమర్



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 53. త్రిపంచాశః సర్గః - శబలానిష్ఠయః

ఆయత్తమగ్నిహోత్రం చ బలిర్హోమస్తథైవ చ |  
 స్వాహాకారవషట్కారౌ విద్యాశ్చ వివిధాస్తథా || 14 ||  
 ఆయత్తమత్ర రాజర్షే సర్వమేతన్న సంశయః |  
 సర్వస్వమేతత్సత్యేన మమ తుష్టికలీ సదా || 15 ||  
 కారణైర్భవబభౌ రాజన్న దాస్యే శబలాం తవ |  
 వసిష్ఠేనైవముక్తస్తు విశ్వామిత్రోఽబ్రవీత్తతః || 16 ||  
 సంరభతరమత్యర్థం వాక్యం వాక్యవిశారదః |  
 హైరణ్యకక్ష్మాగైవేయాన్సువర్ణాంకుశభూషితాన్ || 17 ||  
 దదామి కుంజరాణాం తే సహస్రాణి చతుర్దశ |  
 హైరణ్యానాం రథానాం చ శ్వేతాశ్వానాం చతుర్బుజామ్ || 18 ||  
 దదామి తే శతాన్యష్టౌ కింకిణీకవిభూషితాన్ |  
 హయానాం దేశజాతానాం కులజానాం మహాజసామ్ || 19 ||  
 సహస్రమేకం దశ చ దదామి తవ సువ్రత |  
 నానావర్ణవిభక్తానాం వయఃస్థానాం తథైవ చ || 20 ||  
 దదామ్యేకాం గవాం కోటిం శబలా దీయతాం మమ |  
 యావదిచ్ఛసి రత్నం వా హిరణ్యం వా ద్విజోత్తమ || 21 ||  
 తావద్దాస్యామి తత్సర్వం శబలా దీయతాం మమ |  
 ఏవముక్తస్తు భగవాన్విశ్వామిత్రేణ ధీమతా || 22 ||  
 న దాస్యామీతి శబలాం ప్రాహ రాజన్కథంచన |  
 ఏతదేవ హి మే రత్నమేతదేవ హి మే ధనమ్ || 23 ||  
 ఏతదేవ హి సర్వస్వమేతదేవ హి జీవితమ్ |  
 దర్శశ్చ పౌర్ణమాసశ్చ యజ్ఞాశ్చైవాప్తదక్షిణాః || 24 ||  
 ఏతదేవ హి మే రాజన్వివిధాశ్చ క్రియాస్తథా |  
 అదోమూలాః క్రియాః సర్వా మమ రాజన్న సంశయః |  
 బహునా కిం ప్రలాపేన న దాస్యే కామదోహినీమ్ || 25 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రిపంచాశః 154  
 సర్గః || 53 ||



# వార్షికి రామాయణం

## బాల కాండ



54. చతుఃపంచాశః సర్గః - పల్లవాదిసృష్టిః

|| పల్లవాదిసృష్టిః ||

కామధేనుం వసిష్ఠోఽపి యదా న త్యజతే మునిః |  
తదాస్య శబలాం రామ విశ్వామిత్రోఽన్వకర్షత || 1 ||

నీయమానా తు శబలా రామ రాజ్ఞా మహాత్మనా |  
దుఃఖితా చింతయామాస రుదంతీ శోకకల్బితా || 2 ||

పరిత్యక్తా వసిష్ఠేన కిమహం సుమహాత్మనా |  
యాఽహం రాజభట్టల్లీనా హ్రీయేయ భృశదుఃఖితా || 3 ||

కిం మయాఽపకృతం తస్య మహర్షేర్భావితాత్మనః |  
యన్తామనాగసం భక్తామిష్టాం త్యజతి ధార్మికః || 4 ||

ఇతి సా చింతయిత్వా తు వినిఃశ్యస్య పునః పునః |  
నిర్ధూయ తాంస్తదా భృత్యాన్ శతశః శత్రుసూదన || 5 ||

జగామానిలవేగేన పాదమూలం మహాత్మనః |  
శబలా సా రుదంతీ చ క్రోశంతీ చేదమబ్రవీత్ || 6 ||

వసిష్ఠస్యాగ్రతః స్థిత్యా మేఘదుందుభిరావణీ | [రుదంతీ మేఘనిఃస్వనా]  
భగవన్కిం పరిత్యక్తా త్వయాఽహం బ్రహ్మాణః సుత || 7 ||

యస్మాద్ద్రాజభటా మాం హి నయంతే త్వత్సకాశతః |  
ఏవముక్తస్తు బ్రహ్మార్షిరిదం వచనమబ్రవీత్ || 8 ||

శోకసంతప్తహృదయాం స్వసారమివ దుఃఖితామ్ |  
న త్వాం త్యజామి శబలే నాపి మేఽపకృతం త్వయా || 9 ||

ఏష త్వాం నయతే రాజా బలాన్తత్రో మహాబలః |  
న హి తుల్యం బలం మహ్యం రాజా త్వద్య విశేషతః || 10 ||

బలీ రాజా క్షత్రియశ్చ పృథివ్యాః పతిరేవ చ |  
ఇయమక్షాహిణీ పూర్ణా నవాజిరథాసంకులా || 11 ||

హస్తిధ్వజసమాకీర్ణా తేనాసౌ బలవత్తరః |  
ఏవముక్తా వసిష్ఠేన ప్రత్యువాచ వినీతవత్ || 12 ||

వచనం వచనజ్ఞా సా బ్రహ్మార్షిమమితప్రభమ్ |  
న బలం క్షత్రియస్యాపూర్బాహ్లాణో బలవత్తరః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 54. చతుఃపంచాశః సర్గః - పల్లవాదిసృష్టిః

బ్రహ్మాన్త్రహ్మాబలం దివ్యం క్షత్రాత్తు బలవత్తరమ్ |  
 అప్రమేయబలం తుభ్యం న త్వయా బలవత్తరః || 14 ||  
 విశ్వామిత్రో మహావీర్యస్తేజస్తవ దురాసదమ్ |  
 నియుంక్ష్వ మాం మహాతేజ త్వద్భ్రహ్మాబలసంభృతామ్ || 15 ||  
 తస్య దర్శబలం యత్తన్నాశయామి దురాత్మనః |  
 ఇత్యుక్తస్తు తయా రామ వసిష్ఠస్తు మహాయశాః || 16 ||  
 సృజస్వేతి తదోవాచ బలం పరబలారుజమ్ |  
 తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా సురభిః సాసృజత్తదా || 17 ||  
 తస్యా హుంభారవోత్సృష్టాః పల్లవాః శతశో నృప |  
 నాశయంతి బలం సర్వం విశ్వామిత్రస్య పశ్యతః || 18 ||  
 బలం భగ్నం తతో దృష్ట్వా రథేనాక్రమ్య కౌశికః |  
 న రాజా పరమక్రుద్ధో రోషవిస్ఫారితేక్షణః || 19 || [క్రోధ]  
 పల్లవాన్నాశయామాస శస్త్రురుచ్ఛావచైరపి |  
 విశ్వామిత్రార్థితాన్స్తుష్ట్వా పల్లవాన్ శతశస్తదా || 20 ||  
 భూయ ఏవాసృజతోపాచ్ఛకాన్యవనమిశ్రితాన్ |  
 తైరాసీత్సంవృతా భూమిః శక్తైర్యవనమిశ్రితైః || 21 ||  
 ప్రభావద్భిర్తహావీర్యైర్దేమకింజల్కసన్నిభైః |  
 దీర్ఘాసిపట్టిశధరైర్దేమవర్ణాంబరావృతైః || 22 ||  
 నిర్దగ్ధం తద్బలం సర్వం ప్రదీప్తైరివ పావకైః |  
 తతోఽస్త్రాణి మహాతేజా విశ్వామిత్రో ముమోచ హా |  
 తైస్తైర్యవనకాంభోజాః పల్లవాశ్చాకులీకృతాః || 23 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చతుఃపంచాశః  
 సర్గః || 54 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

55. పంచపంచాశః సర్గః - విశ్వామిత్రధనుర్వేదాధిగమః



|| విశ్వామిత్రధనుర్వేదాధిగమః ||

తతస్తానాకులాన్స్తృష్ట్యా విశ్వామిత్రాస్తమోహితాన్ |

వసిష్ఠశ్చోదయామాస కామధుక్పజ యోగతః || 1 ||

తస్యా పుంభారవాజ్ఞాతాః కాంభోజా రవిసన్నిభాః |

ఊధసస్తృథ సంజాతాః పల్లవాః శస్త్రపాణయః || 2 ||

యోనిదేశాచ్చ యవనాః శకృద్దేశాచ్చకాస్తథా |

రోమకూపేషు చ మ్లేచ్ఛా హారితాః సకిరాతకాః || 3 ||

తైస్త్వైర్నిషూదితం సర్వం విశ్వామిత్రస్య తత్ క్షణాత్ |

సపదాతిగజం సాశ్వం సరథం రఘునందన || 4 ||

దృష్ట్వా నిషూదితం సైన్యం వసిష్ఠేన మహాత్మనా |

విశ్వామిత్రసుతానాం తు శతం నానావిధాయుధమ్ || 5 ||

అభ్యధావత్సుసంక్రుద్ధం వసిష్ఠం జపతాం వరమ్ |

పుంకారేణైవ తాన్సర్వాన్తదాహ భగవాన్పుషిః || 6 ||

తే సాశ్వరథపాదాతా వసిష్ఠేన మహాత్మనా |

భస్మీకృతా ముహూర్తేన విశ్వామిత్రసుతాస్తదా || 7 ||

దృష్ట్వా వినాశితాన్పుత్రాన్బలం చ సుమహాయశాః |

సవ్రీడశ్చింతయావిష్టో విశ్వామిత్రోఽభవత్తదా || 8 ||

సముద్ర ఇవ నిర్వేగో భగ్గుదంష్ట్ర ఇవోరగః |

ఉపరక్త ఇవాదిత్యః సద్యో నిష్ప్రభతాం గతః || 9 ||

హతపుత్రబలో దినో లూనపక్ష ఇవ ద్విజః |

హతదర్శో హతోత్సాహో నిర్వేదం సమపద్యత || 10 ||

స పుత్రమేకం రాజ్యాయ పాలయేతి నియుజ్య చ |

పృథివీం క్షత్రధర్మేణ వనమేవాన్వపద్యత || 11 ||

స గత్వా హిమవత్పార్శ్వం కిన్నరోరగసేవితమ్ |

మహాదేవప్రసాదార్థం తపస్తపే మహాతపాః || 12 ||

కేనచిత్త్వథ కాలేన దేవేశో వృషభధ్వజః |

దర్శయామాస వరదో విశ్వామిత్రం మహాబలమ్ || 13 || అమరనథ అమర్



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



55. పంచపంచాశః సర్గః - విశ్వామిత్రధనుర్వేదాధిగమః

కిమర్థం తప్యసే రాజన్బ్రూహి యత్తే వివక్తితమ్ |  
వరదోఽస్తి వరో యస్తే కాంక్షితః సోఽభిధీయతామ్ || 14 ||

ఏవముక్తస్తు దేవేన విశ్వామిత్రో మహాతపాః |  
ప్రణిపత్య మహాదేవమిదం వచనమబ్రవీత్ || 15 ||

యది తుష్టో మహాదేవ ధనుర్వేదో మమానఘ |  
సాంగోపాంగోపనిషదః సరహస్యః ప్రదీయతామ్ || 16 ||

యాని దేవేషు చాస్త్రాణి దానవేషు మహర్షిషు |  
గంధర్వయక్షరక్షఃసు ప్రతిభాంతు మమానఘ || 17 ||

తవ ప్రసాదాద్భవతు దేవదేవ మమేష్ఠితమ్ |  
ఏవమస్త్వితి దేవేశో వాక్యముక్త్యా గతస్తదా || 18 ||

ప్రాప్య చాస్త్రాణి రాజర్షిర్విశ్వామిత్రో మహాబలః | [దేవేశాత్]  
దర్శేణ మహతా యుక్తో దర్పపూర్ణోఽభవత్తదా || 19 ||

వివర్థమానో వీర్యేణ సముద్ర ఇవ పర్వణి |  
హతమేవ తదా మేనే వసిష్ఠమృషిసత్తమమ్ || 20 ||

తతో గత్వాశ్రమపదం ముమోచాస్త్రాణి పార్థివః |  
యైస్తత్తపోవనం సర్వం నిర్దగ్ధం చాస్త్రతేజసా || 21 ||

ఉదీర్యమాణమస్త్రం తద్విశ్వామిత్రస్య ధీమతః |  
దృష్ట్వా విప్రుద్రుతా భీతా మునయః శతశో దిశః || 22 ||

వసిష్ఠస్య చ యే శిష్యాస్తథైవ మృగపక్షిణః |  
విద్రవంతి భయాద్భీతా నానాదిగ్భ్యః సహస్రశః || 23 ||

వసిష్ఠస్యాశ్రమపదం శూన్యమాసీన్తహాత్మనః |  
ముహూర్తమివ నిఃశబ్దమాసీదీరిణసన్నిభమ్ || 24 ||

వదతో వై వసిష్ఠస్య మా భైరితి ముహూర్తుపాః |  
నాశయామ్యద్య గాధేయం నీహారమివ భాస్కరః || 25 ||

ఏవముక్త్యా మహాతేజా వసిష్ఠో జపతాం వరః |  
విశ్వామిత్రం తదా వాక్యం సరోషమిదమబ్రవీత్ || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

55. పంచపంచాశః సర్గః - విశ్వామిత్రధనుర్వేదాధిగమః



ఆశ్రమం చిరసంవృద్ధం యద్వినాశితవానసి |  
 దురాచారోసి యన్ముఠ తస్మాత్త్వం న భవిష్యసి || 27 ||  
 ఇత్యుక్త్వా పరమక్రుద్ధో దండముద్యమ్య సత్పరః |  
 విధూమమివ కాలాగ్నిం యమదండమివాపరమ్ || 28 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచపంచాశః  
 సర్గః || 55 ||



[www.sanatanaadharm.com](http://www.sanatanaadharm.com)

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 56. షట్పంచాశః సర్గః - బ్రహ్మతేజోబలమ్



|| బ్రహ్మతేజోబలమ్ ||

ఏవముక్తో వసిష్ఠేన విశ్వామిత్రో మహాబలః |

ఆగ్నేయమస్తముత్తిప్య తిష్ఠ తిష్ఠేతి చాబ్రవీత్ || 1 ||

బ్రహ్మాదండం సముత్తిప్య కాలదండమివాపరమ్ |

వసిష్ఠో భగవాన్స్మృధాదిదం వచనమబ్రవీత్ || 2 ||

క్షత్రబంధో స్థితోఽస్త్వేష యద్బలం తద్విదర్శయ |

నాశయామ్యద్య తే దర్పం శస్త్రస్య తవ గాభిజ || 3 ||

క్య చ తే క్షత్రియబలం క్య చ బ్రహ్మబలం మహాత్ |

పశ్య బ్రహ్మబలం దివ్యం మమ క్షత్రియపాంసన || 4 ||

తస్యాస్త్రం గాభిపుత్రస్య ఘోరమాగ్నేయముద్యతమ్ |

బ్రహ్మాదండేన తచ్ఛాంతమగ్నేర్వేగ ఇవాంభసా || 5 ||

వారుణం చైవ రౌద్రం చ ఐంద్రం పాశుపతం తథా |

ఐషీకం చాపి చిక్షేప కుపితో గాభినందనః || 6 ||

మానవం మోహనం చైవ గాంధర్వం స్వాపనం తథా |

జ్యంభణం మాదనం చైవ సంతాపనవిలాపనే || 7 ||

శోషణం దారణం చైవ వజ్రమస్త్రం సుదుర్జయమ్ |

బ్రహ్మపాశం కాలపాశం వారుణం పాశమేవ చ || 8 ||

పైనాకాస్త్రం చ దయితం శుష్కార్థే అశనీ ఉభే |

దండాస్త్రమథ పైశాచం క్రౌంచమస్త్రం తథైవ చ || 9 ||

ధర్మచక్రం కాలచక్రం విష్ణుచక్రం తథైవ చ |

వాయవ్యం మథనం చైవ అస్త్రం హయశిరస్తథా || 10 ||

శక్తిద్వయం చ చిక్షేప కంకాలం ముసలం తథా |

వైద్యాధరం మహాస్త్రం చ కాలాస్త్రమథ దారుణమ్ || 11 ||

త్రిశూలమస్త్రం ఘోరం చ కాపాలమథ కంకణమ్ |

ఏతాన్యస్తాణి చిక్షేప సర్వాణి రఘునందన || 12 ||

వసిష్ఠే జపతాం శ్రేష్ఠే తదద్భుతమివాభవత్ |

తాని సర్వాణి దండేన గ్రసతే బ్రహ్మణః సుతః || 13 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 56. షట్పంచాశః సర్గః - బ్రహ్మతేజోబలమ్



తేషు శాంతేషు బ్రహ్మస్తం క్షిప్తవాన్గాఢినందనః |  
 తదస్తమద్యతం దృష్ట్వా దేవాః సాగ్నిపురోగమాః || 14 ||  
 దేవర్షయశ్చ సంభ్రాంతా గంధర్వాః సమహోరగాః |  
 త్రైలోక్యమాసీత్సంత్రస్తం బ్రహ్మస్తే సముదీరితే || 15 ||  
 తదప్యస్తం మహాఘోరం బ్రాహ్మం బ్రాహ్మేణ తేజసా |  
 వసిష్ఠో గ్రసతే సర్వం బ్రహ్మాదండేన రాఘవ || 16 ||  
 బ్రహ్మస్తం గ్రసమానస్య వసిష్ఠస్య మహాత్మనః |  
 త్రైలోక్యమోహనం రౌద్రం రూపమాసీత్సుదారుణమ్ || 17 ||  
 రోమకూపేషు సర్వేషు వసిష్ఠస్య మహాత్మనః |  
 మలీచ్య ఇవ నిష్పేతురగ్నేర్ధూమాకులార్బిషః || 18 ||  
 ప్రాజ్వలద్భ్రహ్మాదండశ్చ వసిష్ఠస్య కరోద్యతః |  
 విధూమ ఇవ కాలాగ్నిర్యమదండ ఇవాపరః || 19 ||  
 తతోఽస్తువన్తునిగణా వసిష్ఠం జపతాం వరమ్ |  
 అమేయం తే బలం బ్రహ్మాంస్తేజో ధారయ తేజసా || 20 ||  
 నిగృహీతస్త్వయా బ్రహ్మన్విశ్వామిత్రో మహాతపాః |  
 ప్రసీద జపతాం శ్రేష్ఠ లోకాః సంతు గతవృథాః || 21 ||  
 ఏవముక్తో మహాతేజాః శమం చక్రే మహాతపాః |  
 విశ్వామిత్రోఽపి నికృతో వినిఃశ్వస్యేదమబ్రవీత్ || 22 ||  
 ధిగ్బలం క్షత్రియబలం బ్రహ్మతేజోబలం బలమ్ |  
 ఏకేన బ్రహ్మాదండేన సర్వాస్త్రాణి హతాని మే || 23 ||  
 తదేతత్సమవేక్షాహం ప్రసన్నేంద్రియమానసః |  
 తపో మహాత్మమాస్థాస్యే యద్వై బ్రహ్మాత్వకారణమ్ || 24 ||  
 ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే షట్పంచాశః  
 సర్గః || 56 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

57. సప్తపంచాశశః సర్గః - త్రిశంకుయాజనప్రార్థనా



|| త్రిశంకుయాజనప్రార్థనా ||

తతః సంతప్తహృదయః స్మరన్నిగ్రహమాత్మనః |  
 వినిఃశ్వస్య వినిఃశ్వస్య కృతవైరో మహాత్మనా || 1 ||

స దక్షిణాం దిశం గత్వా మహిష్యా సహ రాఘవ |  
 తతాప పరమం ఘోరం విశ్వామిత్రో మహాత్మపః || 2 ||

అథాస్య జజ్జిరే పుత్రాః సత్యధర్మపరాయణాః |  
 హవిఃష్యందో మధుష్యందో దృఢనేత్రో మహారథః || 3 ||

పూర్ణే వర్షసహస్రే తు బ్రహ్మ లోకపితామహః |  
 అబ్రవీన్నధురం వాక్యం విశ్వామిత్రం తపోధనమ్ || 4 ||

జితా రాజర్షిలోకాస్తే తపసా కుశికాత్మజ |  
 అనేన తపసా త్వాం తు రాజర్షిరితి విద్మహే || 5 ||

ఏవముక్త్వా మహాతేజా జగామ సహ దైవతైః |  
 త్రివిష్టపం బ్రహ్మలోకం లోకానాం పరమేశ్వరః || 6 ||

విశ్వామిత్రోఽపి తచ్చుత్వా హ్రీయా కించిదవాఙ్ముఖః |  
 దుఃఖేన మహతాఽఽవిష్టః సమన్యరిదమబ్రవీత్ || 7 ||

తపశ్చ సుమహాత్మప్తం రాజర్షిరితి మాం విదుః |  
 దేవాః సర్షిగణాః సర్వే నాస్తి మన్యే తపఃఫలమ్ || 8 ||

ఇతి నిశ్చిత్వ మనసా భూయైవ మహాతపాః |  
 తపశ్చచార కాకుత్స్థ పరమం పరమాత్మవాన్ || 9 ||

ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు సత్యవాదీ జితేంద్రియః |  
 త్రిశంకురితి విఖ్యాత ఇక్ష్వాకుకులవర్ధనః || 10 ||

తస్య బుద్ధిః సముత్పన్నా యజేయమితి రాఘవ |  
 గచ్ఛేయం స్వశరీరేణ దేవానాం పరమాం గతిమ్ || 11 ||

స వసిష్ఠం సమాహూయ కథయామాస చింతితమ్ |  
 అశక్యమితి చాప్యుక్తో వసిష్ఠేన మహాత్మనా || 12 ||

ప్రత్యాఖ్యాతో వసిష్ఠేన స యయౌ దక్షిణాం దిశమ్ |  
 తతస్తత్కర్తృసిద్ధ్యర్థం పుత్రాంస్తస్య గతో నృపః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

57. సప్తపంచాశః సర్గః - త్రిశంకుయాజనప్రార్థనా



వాసిష్ఠో దీర్ఘతపసస్తపో యత్ర హి తేపిరే |  
 త్రిశంకుః సుమహాతేజాః శతం పరమభాస్వరమ్ || 14 ||

వసిష్ఠపుత్రాన్ద్యశే తప్యమానాన్యశస్వినః |  
 సోఽభిగమ్య మహాత్మానః సర్వానేవ గురోః సుతాన్ || 15 ||

అభివాద్యానుపూర్వేణ హ్రీయా కించిదవాఙ్ముఖః |  
 అబ్రవీత్సుమహాభాగాన్సర్వానేవ కృతాంజలిః || 16 ||

శరణం వః ప్రపద్యేఽహం శరణ్యాన్ శరణాగతః |  
 ప్రత్యాఖ్యాతోఽస్మి భద్రం వో వసిష్ఠేన మహాత్మనా || 17 ||

యష్టుకామో మహాయజ్ఞం తదనుజ్ఞాతుమర్హథ |  
 గురుపుత్రానహం సర్వాన్నమస్కృత్య ప్రసాదయే || 18 ||

శిరసా ప్రణతో యాచే బ్రాహ్మణాంస్తపసి స్థితాన్ |  
 తే మాం భవంతః సిద్ధ్యర్థం యాజయంతు సమాహితాః || 19 ||

సశరీరో యథాహం వై దేవలోకమవాప్నుయామ్ |  
 ప్రత్యాఖ్యాతో వసిష్ఠేన గతిమన్యాం తపోధనాః || 20 ||

గురుపుత్రాన్సృతే సర్వాన్నాహం పశ్యామి కాంచన |  
 ఇక్ష్వాకూణాం హి సర్వేషాం పురోధాః పరమా గతిః || 21 ||

పురోధసస్తు విద్వాంసస్తారయంతి సదా నృపాన్ |  
 తస్మాదనంతరం సర్వే భవంతో దైవతం మమ || 22 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే సప్తపంచాశః  
 సర్గః || 57 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

58. అష్టపంచాశః సర్గః - త్రిశంకుశాపః



|| త్రిశంకుశాపః ||

తతస్త్రిశంకోర్వచనం శ్రుత్వా క్రోధసమన్వితమ్ |  
 ఋషిపుత్రశతం రామ రాజానమిదమబ్రవీత్ || 1 ||

ప్రత్యాఖ్యాతో హి దుర్బుధే గురుణా సత్యవాదినా |  
 తం కథం సమతిక్రమ్య శాఖాంతరముపేయివాన్ || 2 ||

ఇక్ష్యాకూణాం హి సర్వేషాం పురోధాః పరమో గురుః |  
 న చాతిక్రమితుం శక్యం వచనం సత్యవాదినః || 3 ||

అశక్యమితి చోవాచ వసిష్ఠో భగవాన్పషిః |  
 తం వయం వై సమాహర్తుం క్రతుం శక్తాః కథం తవ || 4 ||

బాలిశస్త్యం నరశ్రేష్ఠ గమ్యతాం స్వపురం పునః |  
 యాజనే భగవాన్ శక్తస్త్రిలోక్యస్యాపి పార్థివ || 5 ||

అవమానం చ తత్కర్తుం తస్య శక్ష్మామహే కథమ్ |  
 తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా క్రోధపర్యాకులాక్షరమ్ || 6 ||

స రాజా పునరేవైతానిదం వచనమబ్రవీత్ |  
 ప్రత్యాఖ్యాతోఽస్మి గురుణా గురుపుత్రైస్తథైవ చ || 7 ||

అన్యాం గతిం గమిష్యామి స్వస్తి వోఽస్తు తపోధనాః |  
 ఋషిపుత్రాస్తు తచ్ఛ్రుత్వా వాక్యం ఘోరాభిసంహితమ్ || 8 ||

శేషుః పరమసంక్రుద్ధాశ్చండాలత్వం గమిష్యసి |  
 ఏవముక్త్వా మహాత్మానో వివిచుస్తే స్వమాశ్రమమ్ || 9 ||

అథ రాత్ర్యాం వృతీతాయాం రాజా చండాలతాం గతః |  
 నీలవస్త్రధరో నీలః పరుషో ధ్వస్తమూర్ధజః || 10 ||

చిత్యమాల్యానులేపశ్చ ఆయసాభరణోఽభవత్ |  
 తం దృష్ట్వా మంత్రిణః సర్వే త్యజ్య చండాలరూపిణమ్ || 11 ||

ప్రాద్రవన్సహితా రామ పౌరా యేఽస్యానుగామినః |  
 ఏకో హి రాజా కాకుత్స్థ జగామ పరమాత్తవాన్ || 12 ||

దహ్యామానో దివారాత్రం విశ్వామిత్రం తపోధనమ్ |  
 విశ్వామిత్రస్తు తం దృష్ట్వా రాజానం విఫలీకృతమ్ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



58. అష్టపంచాశః సర్గః - త్రిశంకుశాపః

చండాలరూపిణం రామ మునిః కారుణ్యమాగతః |  
కారుణ్యాత్స మహాతేజా వాక్యం పరమధార్మికః || 14 ||  
ఇదం జగాద భద్రం తే రాజానం ఘోరరూపిణమ్ |  
కిమాగమనకార్యం తే రాజపుత్ర మహాబల || 15 ||  
అయోధ్యాభిపతే వీర శాపాచ్ఛండాలతాం గతః |  
అథ తద్వాక్యమాకర్ణ్య రాజా చండాలతాం గతః || 16 ||  
అబ్రవీత్ప్రాంజలిర్వాక్యం వాక్యజ్ఞో వాక్యకోవిదమ్ |  
ప్రత్యాఖ్యాతోఽస్మి గురుణా గురుపుత్రైస్తథైవ చ || 17 ||  
అనవాప్యైవ తం కామం మయా ప్రాప్తా విపర్యయః |  
సశరీరో దివం యాయామితి మే సౌమ్యదర్శనమ్ || 18 ||  
మయా చేష్టం క్రతుశతం తచ్చ నావాప్యతే ఫలమ్ |  
అన్యతం నోక్తపూర్వం మే న చ వక్ష్యే కదాచన || 19 ||  
కృచ్ఛేష్వపి గతః సౌమ్య క్షత్రధర్మేణ తే శపే |  
యజ్ఞైర్బహువిధైరిష్టం ప్రజా ధర్మేణ పాలితాః || 20 ||  
గురవశ్చ మహాత్మానః శీలవృత్తేన తోషితాః |  
ధర్మే ప్రయతమానస్య యజ్ఞం చాహర్తుమిచ్ఛతః || 21 ||  
పరితోషం న గచ్ఛంతి గురవో మునిపుంగవ |  
దైవమేవ పరం మన్యే పౌరుషం తు నిరర్థకమ్ || 22 ||  
దైవేనాక్రమ్యతే సర్వం దైవం హి పరమా గతిః |  
తస్య మే పరమార్తస్య ప్రసాదమభికాంక్షతః || 23 ||  
కర్తుమర్హసి భద్రం తే దైవోపహతకర్మణః |  
నాన్యాం గతిం గమిష్యామి నాన్యః శరణమస్తి మే |  
దైవం పురుషకారేణ నివర్తయితుమర్హసి || 24 ||  
ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే అష్టపంచాశః  
సర్గః || 58 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 59. ఏకోనషష్ఠితమః సర్గః - వాసిష్ఠశాపః

**|| వాసిష్ఠశాపః ||**

ఉక్తవాక్యం తు రాజానం కృపయా కుశికాత్మజః |  
 అబ్రవీన్తధురం వాక్యం సాక్షాచ్ఛండాలరూపిణమ్ || 1 ||

ఐక్ష్వాక స్వాగతం వత్స జానామి త్వాం సుధార్మికమ్ |  
 శరణం తే భవిష్యామి మా భైషీర్భుపపుంగవ || 2 ||

అహమామంత్రయే సర్వాన్తహర్షీన్పుణ్యకర్మణః |  
 యజ్ఞసాహ్యకరాన్రాజంస్తతో యక్షసి నిర్భతః || 3 ||

గురుశాపకృతం రూపం యదిదం త్వయి వర్తతే |  
 అనేన సహ రూపేణ సశరీరో గమిష్యసి || 4 ||

హస్తప్రాప్తమహం మన్యే స్వర్గం తవ నరాధిప |  
 యస్త్యం కౌశికమాగమ్య శరణ్యం శరణాగతః || 5 ||

ఏవముక్త్వా మహాతేజాః పుత్రాన్సరమధార్మికాన్ |  
 వ్యాదిదేశ మహాప్రాజ్ఞాన్యజ్ఞసంభారకారణాత్ || 6 ||

సర్వాన్ శిష్యాన్సమాహూయ వాక్యమేతదువాచ హ |  
 సర్వాన్పిగణాన్ వత్సా ఆనయధ్వం మమాజ్ఞయా || 7 ||

సశిష్యసుహృదశ్చైవ సర్త్విజః సుబహుశ్రుతాన్ |  
 యదన్యో వచనం బ్రూయాన్తద్వాక్యబలచోదితః || 8 ||

తత్సర్వమఖిలేనోక్తం మమాఖ్యేయమనాదృతమ్ |  
 తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా దిశో జగ్నుస్తదాజ్ఞయా || 9 ||

ఆజగ్నురథ దేశేభ్యః సర్వేభ్యో బ్రహ్మవాదినః |  
 తే చ శిష్యాః సమాగమ్య మునిం జ్వలితతేజసమ్ || 10 ||

ఊచుశ్చ వచనం సర్వే సర్వేషాం బ్రహ్మవాదినామ్ |  
 శ్రుత్వా తే వచనం సర్వే సమాయాంతి ద్విజాతయః || 11 ||

సర్వదేశేషు చాగచ్ఛన్వర్ణయిత్వా మహోదయమ్ |  
 వాసిష్ఠం తచ్ఛతం సర్వం క్రోధపర్యాకులాక్షరమ్ || 12 ||

యదాహ వచనం సర్వం శృణు త్వం మునిపుంగవ |  
 క్షత్రియో యాజకో యస్య చండాలస్య విశేషతః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 59. ఏకోనషష్ఠితమః సర్గః - వాసిష్ఠశాపః



కథం సదసి భోక్తారో హవిస్తస్య సురర్షయః |  
 బ్రాహ్మణా వా మహాత్మానో భుక్త్వా చండాలభోజనమ్ || 14 ||

కథం స్వర్గం గమిష్యంతి విశ్వామిత్రేణ పాలితాః |  
 ఏతద్వచననైఘ్నర్యమూచుః సంరక్తలోచనాః || 15 ||

వాసిష్ఠా మునిశార్దూల సర్వే తే సమహోదయాః |  
 తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా సర్వేషాం మునిపుంగవః || 16 ||

క్రోధసంరక్తనయనః సరోషమిదమబ్రవీత్ |  
 యే దూషయంత్యదుష్టం మాం తప ఉగ్రం సమాస్థితమ్ || 17 ||

భస్మీభూతా దురాత్మానో భవిష్యంతి న సంశయః |  
 అద్య తే కాలపాశేన నీతా వైవస్వతక్షయమ్ || 18 ||

సప్త జాతిశతాన్యేవ మృతపాః సంతు సర్వశః |  
 శ్వమాంసనియతాహారా ముష్టికా నామ నిర్భణాః || 19 ||

వికృతాశ్చ విరూపాశ్చ లోకాననుచరంత్యిమాన్ |  
 మహోదయశ్చ దుర్బుద్ధిర్కామదూష్యం హ్యదూషయత్ || 20 ||

దూషితః సర్వలోకేషు నిషాదత్వం గమిష్యతి |  
 ప్రాణాతిపాతనిరతో నిరనుక్రోశతాం గతః || 21 ||

దీర్ఘకాలం మమ క్రోధాద్ధుర్గతిం వర్తయిష్యతి |  
 ఏతావదుక్త్వా వచనం విశ్వామిత్రో మహాతపాః |  
 విరరామ మహాతేజా ఋషిమధ్యే మహామునిః || 22 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ఏకోనషష్ఠితమః  
 సర్గః || 59 ||





# వార్షికి రామాయణం

## బాల కాండ

### 60. షష్ఠితమః సర్గః - త్రిశంఖస్వర్గః



|| త్రిశంకుస్వర్గః ||

తపోబలహతాన్భుత్వా వాసిష్ఠాన్సమహోదయాన్ |  
 ఋషిమధ్యే మహాతేజా విశ్వామిత్రోఽభ్యభాషత || 1 ||  
 అయమిక్ష్వాకుదాయాదస్త్రిశంకురితి విశ్రుతః |  
 ధర్మిష్ఠశ్చ వదాన్యశ్చ మాం చైవ శరణం గతః || 2 ||  
 తేనానేన శరీరేణ దేవలోకజిగీషయా |  
 యథాయం స్వశరీరేణ స్వర్గలోకం గమిష్యతి || 3 ||  
 తథా ప్రవర్తతాం యజ్ఞో భవద్భిశ్చ మయా సహా |  
 విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా సర్వ ఏవ మహర్షయః || 4 ||  
 ఊచుః సమేత్య సహితా ధర్మజ్ఞా ధర్మసంహితమ్ |  
 అయం కుశికదాయాదో మునిః పరమకోపనః || 5 ||  
 యదాహ వచనం సమ్యగేతత్కార్యం న సంశయః |  
 అగ్నికల్పో హి భగవాన్ శాపం దాస్యతి రోషితః || 6 ||  
 తస్మాత్ప్రవర్తతాం యజ్ఞః సశరీరో యథా దివమ్ |  
 గచ్ఛేదిక్ష్వాకుదాయాదో విశ్వామిత్రస్య తేజసా || 7 ||  
 తథా ప్రవర్తతాం యజ్ఞః సర్వే సమధితిష్ఠత |  
 ఏవముక్త్వా మహర్షయశ్చక్రుస్తాస్తాః క్రియాస్తదా || 8 ||  
 యాజకశ్చ మహాతేజా విశ్వామిత్రోఽభవత్కృతా |  
 ఋత్విజశ్చానుపూర్వేణ మంత్రవన్తంత్రకోవిదాః || 9 ||  
 చక్రుః సర్వాణి కర్తాణి యథాకల్పం యథావిధి |  
 తతః కాలేన మహతా విశ్వామిత్రో మహాతపాః || 10 ||  
 చకారావాహనం తత్ర భాగార్థం సర్వదేవతాః |  
 నాభ్యాగమంస్తదాపూతా భాగార్థం సర్వదేవతాః || 11 ||  
 తతః క్రోధసమావిష్టో విశ్వమిత్రో మహామునిః |  
 స్తువముద్యమ్య సక్రోధస్త్రిశంకుమిదమబ్రవీత్ || 12 ||  
 పశ్య మే తపసో వీర్యం స్వార్జితస్య నరేశ్వర |  
 ఏష త్వాం సశరీరేణ నయామి స్వర్గమోజసా || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 60. షష్ఠితమః సర్గః - త్రిశంఖస్వర్గః

దుష్ప్రాపం స్వశరీరేణ దివం గచ్ఛ నరాధిప |  
స్వాల్జితం కించిదప్యస్తి మయా హి తపసః ఫలమ్ || 14 ||

రాజన్స్వతేజసా తస్య సశరీరో దివం వ్రజ |  
ఉక్తవాక్యే మునౌ తస్మిన్సశరీరో నరేశ్వరః || 15 ||

దివం జగామ కాకుత్స్థ మునీనాం పశ్యతాం తదా |  
దేవలోకగతం దృష్ట్వా త్రిశంకుం పాకశాసనః || 16 ||

సహ సర్వైః సురగణైరిదం వచనమబ్రవీత్ |  
త్రిశంకో గచ్ఛ భూయస్త్యం నాసి స్వర్గకృతాలయః || 17 ||

గురుశాపహతో మూఢ పత భూమిమవాక్ష్మిరాః |  
ఏవముక్తో మహేంద్రేణ త్రిశంకురపతత్పనః || 18 ||

విక్రోశమానస్త్రాహీతి విశ్వామిత్రం తపోధనమ్ |  
తచ్ఛ్చత్వా వచనం తస్య క్రోశమానస్య కౌశికః || 19 ||

క్రోధమాహారయత్త్రివ్రం తిష్ఠ తిష్ఠేతి చాబ్రవీత్ | [రోష]  
ఋషిమధ్యే స తేజస్వీ ప్రజాపతిరివాపరః || 20 ||

సృజన్తక్షిణమార్గస్థాన్సప్తర్షినపరాన్పునః |  
నక్షత్రమాలామపరామసృజత్కృతాధమూర్ఛితః || 21 ||

దక్షిణాం దిశమాస్థాయ మునిమధ్యే మహాతపాః |  
సృష్ట్వా నక్షత్రవంశం చ క్రోధేన కలుషీకృతః || 22 ||

అన్యమింద్రం కరిష్యామి లోకో వా స్యాదనింద్రకః |  
దైవతాన్యపి స క్రోధాత్ప్రప్టుం సముపచక్రమే || 23 ||

తతః పరమసంభ్రాంతాః సర్షినంఘాః సురాసురాః |  
సకిన్నరమహాయక్షాః సహసిద్ధాః సచారణాః || 24 ||

విశ్వామిత్రం మహాత్మానమూచుః సానునయం వచః |  
అయం రాజా మహాభాగ గురుశాపపరిక్షతః || 25 ||

సశరీరో దివం యాతుం నార్హత్యేవ తపోధన |  
తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా దేవానాం మునిపుంగవః || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 60. షష్ఠితమః సర్గః - త్రిశంఖస్వర్గః

అబ్రవీత్సుమహద్వాక్యం కౌశికః సర్వదేవతాః |  
 సశలీరస్య భద్రం వస్త్రీశంకోరస్య భూపతేః || 27 ||  
 ఆరోహణం ప్రతిజ్ఞాయ నానృతం కర్తుముత్సహే |  
 స్వర్గోఽస్తు సశలీరస్య త్రిశంకోరస్య శాశ్వతః || 28 ||  
 నక్షత్రాణి చ సర్వాణి మామకాని ధ్రువాణ్యథ |  
 యావల్లోకా ధరిష్యంతి తిష్ఠంత్యేతాని సర్వశః || 29 ||  
 మత్యతాని సురాః సర్వే తదనుజ్ఞాతుమర్హథ |  
 ఏవముక్తాః సురాః సర్వే ప్రత్యూచుర్సునిపుంగవమ్ || 30 ||  
 ఏవం భవతు భద్రం తే తిష్ఠంత్యేతాని సర్వశః |  
 గగనే తాన్యనేకాని వైశ్వానరపథాద్భహిః || 31 ||  
 నక్షత్రాణి మునిశ్రేష్ఠ తేషు జ్యోతిఃషు జాజ్వలన్ |  
 అవాక్ష్మిరాస్త్రిశంకుశ్చ తిష్ఠత్వమరసన్నిభః || 32 ||  
 అనుయాస్యంతి చైతాని జ్యోతీంషి నృపసత్తమమ్ |  
 కృతార్థం కీర్తిమంతం చ స్వర్గలోకగతం యథా || 33 ||  
 విశ్వామిత్రస్తు ధర్మాత్మా సర్వదేవైరభిష్టుతః |  
 ఋషిభిశ్చ మహాతేజా బాధమిత్యాహ దేవతాః || 34 ||  
 తతో దేవా మహాత్మానో మునయశ్చ తపోధనాః |  
 జగ్గుర్యథాగతం సర్వే యజ్ఞస్యాంతే నరోత్తమ || 35 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే షష్ఠితమః  
 సర్గః || 60 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

61. ఏకషష్ఠితమః సర్గః - శునఃశేపవిక్రయః



|| శునఃశేపవిక్రయః ||

విశ్వామిత్రో మహాత్మాథ ప్రస్థితాన్తేక్ష తాన్యపీన్ |

అబ్రవీన్నరశార్దులః సర్వాన్స్తాన్వనవాసినః || 1 ||

మహావిఘ్నః ప్రవృత్తోఽయం దక్షిణామాస్థితో దిశమ్ |

దిశమన్యాం ప్రపత్స్వామస్తత్ర తస్మామహే తపః || 2 ||

పశ్చిమాయాం విశాలాయాం పుష్కరేషు మహాత్మనః |

సుఖం తపశ్శలిష్యామో పరం తద్ధి తపోవనమ్ || 3 ||

ఏవముక్త్వా మహాతేజాః పుష్కరేషు మహామునిః |

తప ఉగ్రం దురాధర్షం తేపే మూలఫలాశనః || 4 ||

ఏతస్మిన్నేవ కాలే తు అయోధ్యాభిపతిర్భువః |

అంబరీష ఇతి ఖ్యాతో యష్టుం సముపచక్రమే || 5 ||

తస్య వై యజమానస్య పశుమింద్రో జహార హా |

ప్రణష్టే తు పశౌ విప్రో రాజానమిదమబ్రవీత్ || 6 ||

పశురద్య హృతో రాజన్మణ్వుస్తవ దుర్నయాత్ |

అరక్షితారం రాజానం ఘ్నుంతి దోషా నరేశ్వర || 7 ||

ప్రాయశ్చిత్తం మహద్ద్యేతన్నరం వా పురుషర్షభ |

ఆనయస్య పశుం శీఘ్రం యావత్కర్త ప్రవర్తతే || 8 ||

ఉపాధ్యాయవచః శ్రుత్వా స రాజా పురుషర్షభ |

అన్వియేష మహాబుద్ధిః పశుం గోభిః సహస్రశః || 9 ||

దేశాంజనపదాన్స్తాన్స్తాన్మగరాణి వనాని చ |

ఆశ్రమాణి చ పుణ్యాని మార్గమాణో మహీపతిః || 10 ||

స పుత్రసహితం తాత సభార్యం రఘునందన |

భృగుతుంగే సమాసీనమృచీకం సందదర్శ హా || 11 ||

తమువాచ మహాతేజాః ప్రణమ్యాభిప్రసాద్య చ |

బ్రహ్మార్షి తపసా దీప్తం రాజర్షిరమితప్రభః || 12 ||

పృష్ట్యా సర్వత్ర కుశలమృచీకం తమిదం వచః |

గవాం శతసహస్రేణ విక్రీణేషే సుతం యది || 13 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 61. ఏకషష్ఠితమః సర్గః - శునఃశేపవిక్రయః



పశోరథే మహాభాగ కృతకృత్యైఃస్త్వి భార్గవ |  
 సర్వే పరిసృతా దేశా యజ్ఞేయం న లభే పశుమ్ || 14 ||

దాతుమర్హసి మూల్యేన సుతమేకమితో మమ |  
 ఏవముక్తా మహాతేజా ఋచీకస్త్వబ్రవీద్వచః || 15 ||

నాహం జ్యేష్ఠం నరశ్రేష్ఠ విక్రీణీయాం కథంచన |  
 ఋచీకస్య వచః శ్రుత్వా తేషాం మాతా మహాత్మనామ్ || 16 ||

ఉవాచ నరశార్ధూలమంబలిషమిదం వచః | [తపస్వినీ]  
 అవిక్రేయం సుతం జ్యేష్ఠం భగవానాహ భార్గవః || 17 ||

మమాపి దయితం విద్ధి కనిష్ఠం శునకం నృప |  
 తస్మాత్కనీయసం పుత్రం న దాస్యే తవ పార్థివ || 18 ||

ప్రాయేణ హి నరశ్రేష్ఠ జ్యేష్ఠాః పితృషు వల్లభాః |  
 మాతృణాం చ కనీయాంసస్తస్మాద్భక్తే కనీయసమ్ || 19 ||

ఉక్తవాక్యే మునౌ తస్మిన్మునిపత్న్యాం తథైవ చ |  
 శునఃశేపః స్వయం రామ మధ్యమో వాక్యమబ్రవీత్ || 20 ||

పితా జ్యేష్ఠమవిక్రేయం మాతా చాహ కనీయసమ్ |  
 విక్రీతం మధ్యమం మన్యే రాజన్ముత్రం నయస్య మామ్ || 21 ||

[\* అధికశ్లోకం - అథ రాజా మహాన్రామ వాక్యాంతే బ్రహ్మవాదినః |  
 హిరణ్యస్య సువర్ణస్య కోటిభి రత్నరాశిభిః ||\*]

గవాం శతసహస్రేణ శునఃశేపం నరేశ్వరః |  
 గృహీత్వా పరమప్రీతో జగామ రఘునందన || 22 ||

అంబలిషస్తు రాజర్షి రథమారోప్య సత్వరః |  
 శునఃశేపం మహాతేజా జగామాశు మహాయశాః || 23 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ఏకషష్ఠితమః  
 సర్గః || 61 ||





# వార్షిక రామాయణం

## బాల కాండ

### 62. ద్విషష్టితమః సర్గః - అంబలిషయజ్ఞః



**|| అంబలిషయజ్ఞః ||**

శునఃశేపం నరశ్రేష్ఠ గృహీత్వా తు మహాయశాః |

వ్యశ్రామ్యత్పుష్కరే రాజా మధ్యాష్టా రఘునందన || 1 ||

తస్య విశ్రమమాణస్య శునఃశేపో మహాయశాః |

పుష్కరక్షేత్రమాగమ్య విశ్వామిత్రం దదర్శ హ || 2 ||

తప్యంతమృషిభిః సార్థం మాతులం పరమాతురః |

వివర్ణవదనో దీనస్తృప్ణయా చ శ్రమేణ చ || 3 ||

పపాతాంకే మునౌ రామ వాక్యం చేదమువాచ హ | [మునేరాశు]

న మేఽస్తి మాతా న పితా జ్ఞాతయో బాంధవాః కుతః || 4 ||

త్రాతుమర్హసి మాం సౌమ్య ధర్మేణ మునిపుంగవః |

త్రాతా త్వం హి మునిశ్రేష్ఠ సర్వేషాం త్వం హి భావనః || 5 ||

రాజా చ కృతకార్యః స్యాదహం దీర్ఘాయురవ్యయః |

స్వర్గలోకముపాశ్చీయాం తపస్తప్త్యా హ్యనుత్తమమ్ || 6 ||

త్వం మే నాథో హ్యనాథస్య భవ భవ్యేన చేతసా |

పితేవ పుత్రం ధర్మాత్కంస్త్రాతుమర్హసి కిల్బిషాత్ || 7 ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా విశ్వామిత్రో మహాతపాః |

సాంత్వయిత్వా బహువిధం పుత్రానిదమువాచ హ || 8 ||

యత్యతే పితరః పుత్రాంజనయంతి శుభార్థినః |

పరలోకహితార్థాయ తస్య కాలోఽయమాగతః || 9 ||

అయం మునిసుతో బాలో మత్తః శరణమిచ్ఛతి |

అస్య జీవితమాత్రేణ ప్రియం కురుత పుత్రకాః || 10 ||

సర్వే సుకృతకర్తాణః సర్వే ధర్మపరాయణాః |

పశుభూతా నరేంద్రస్య తృప్తిమగ్నేః ప్రయచ్ఛత || 11 ||

నాథవాంశ్చ శునఃశేపో యజ్ఞశ్చావిఘ్నితో భవేత్ |

దేవతాస్తర్బితాశ్చ స్యుర్తమ చాపి కృతం వచః || 12 ||

మునేస్తు వచనం శ్రుత్వా మధుష్యందాదయః సుతాః |

సాభిమానం నరశ్రేష్ఠ సలీలమిదమబ్రువన్ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 62. ద్విషష్టితమః సర్గః - అంబరీషయజ్ఞః

కథమాత్మసుతాన్లిత్యా త్రాయసేఽన్యసుతం విభో |  
 అకార్యమివ పశ్యామః శ్వమాంసమివ భోజనే || 14 ||  
 తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా పుత్రాణాం మునిపుంగవః |  
 క్రోధసంరక్తనయనో వ్యాహర్తుముపచక్రమే || 15 ||  
 నిఃసాధ్యసమిదం ప్రోక్తం ధర్మాదపి విగర్హితమ్ |  
 అతిక్రమ్య తు మద్వాక్యం దారుణం రోమహర్షణమ్ || 16 ||  
 శ్వమాంసభోజినః సర్వే వాసిష్ఠా ఇవ జాతిషు |  
 పూర్ణం వర్షసహస్రం తు పృథివ్యామనువత్స్వథ || 17 ||  
 కృత్వా శాపసమాయుక్తాన్పుత్రాన్సునివరస్తదా |  
 శునఃశేపమువాచార్తం కృత్వా రక్షాం నిరామయామ్ || 18 ||  
 పవిత్రపాశైరాసక్తో రక్తమాల్యానులేపనః |  
 వైష్ణవం యూపమాసాద్య వాగ్భీరగ్నిముదాహర || 19 ||  
 ఇమే తు గాథే ద్వే దివ్యే గాయేథా మునిపుత్రక |  
 అంబరీషస్య యజ్ఞేఽస్త్రింస్తతః సిద్ధిమవాప్సుసి || 20 ||  
 శునఃశేపా గృహీత్వా తే ద్వే గాథే సుసమాహితః |  
 త్వరయా రాజసింహం తమంబరీషమువాచ హ || 21 ||  
 రాజసింహ మహాసత్త్వ శీఘ్రం గచ్ఛావహే సదః |  
 నిర్వర్తయస్య రాజేంద్ర దీక్షాం చ సముపావిశ || 22 ||  
 తద్వాక్యమృషిపుత్రస్య శ్రుత్వా హర్షసముత్సుకః |  
 జగామ నృపతిః శీఘ్రం యజ్ఞవాటమతంద్రితః || 23 ||  
 సదస్యానుమతే రాజా పవిత్రకృతలక్షణమ్ |  
 పశుం రక్షాంబరం కృత్వా యూపే తం సమబంధయత్ || 24 ||  
 స బద్ధో వాగ్భీరగ్రాభిరభితుష్టావ వై సురౌ |  
 ఇంద్రమింద్రానుజం చైవ యథావన్సునిపుత్రకః || 25 ||  
 తతః ప్రీతః సహస్రాక్షో రహస్యస్తుతితర్పితః |  
 దీర్ఘమాయుస్తదా ప్రాదాచ్ఛునఃశేపాయ రాఘవ || 26 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 62. ద్విషష్టితమః సర్గః - అంబరీషయజ్ఞః



కథమాత్మనుతాన్విత్వా త్రాయసేఽన్యనుతం విభో |  
 అకార్యమివ పశ్యామః శ్వమాంసమివ భోజనే || 14 ||  
 తేషాం తద్వచనం శ్రుత్వా పుత్రాణాం మునిపుంగవః |  
 క్రోధసంరక్తనయనో వ్యాహర్తుముపచక్రమే || 15 ||  
 నిఃసాధ్వసమిదం ప్రోక్తం ధర్మాదపి విగర్హితమ్ |  
 అతిక్రమ్య తు మద్వాక్యం దారుణం రోమహర్షణమ్ || 16 ||  
 శ్వమాంసభోజినః సర్వే వాసిష్ఠా ఇవ జాతిషు |  
 పూర్ణం వర్షసహస్రం తు పృథివ్యామనువత్స్వథ || 17 ||  
 కృత్వా శాపసమాయుక్తాన్పుత్రాన్సునివరస్తదా |  
 శునఃశేపమువాచార్తం కృత్వా రక్షాం నిరామయామ్ || 18 ||  
 పవిత్రపాశైరాసక్తో రక్తమాల్యానులేపనః |  
 వైష్ణవం యూపమాసాద్య వాగ్ధీరగ్ధీముదాహర || 19 ||  
 ఇమే తు గాథే ద్వే దివ్యే గాయేథా మునిపుత్రక |  
 అంబరీషస్య యజ్ఞేఽస్మింస్తతః సిద్ధిమవాప్స్యసి || 20 ||  
 శునఃశేపో గృహీత్వా తే ద్వే గాథే సుసమాహితః |  
 త్వరయా రాజసింహం తమంబరీషమువాచ హ || 21 ||  
 రాజసింహ మహాసత్త్వ శీఘ్రం గచ్ఛావహే సదః |  
 నిర్వర్తయస్య రాజేంద్ర దీక్షాం చ సముపావిశ || 22 ||  
 తద్వాక్యమృషిపుత్రస్య శ్రుత్వా హర్షసముత్సుకః |  
 జగామ నృపతిః శీఘ్రం యజ్ఞవాటమతంద్రితః || 23 ||  
 సదస్యానుమతే రాజా పవిత్రకృతలక్షణమ్ |  
 పశుం రక్షాంబరం కృత్వా యూపే తం సమబంధయత్ || 24 ||  
 స బద్ధో వాగ్ధీరగ్రాభిరభితుష్టావ వై సురౌ |  
 ఇంద్రమింద్రానుజం చైవ యథావన్మునిపుత్రకః || 25 ||  
 తతః ప్రీతః సహస్రాక్షో రహస్యస్తుతితర్జితః |  
 దీర్ఘమాయుస్తదా ప్రాదాచ్ఛునఃశేపాయ రాఘవ || 26 ||  
 స చ రాజా నరశ్రేష్ఠ యజ్ఞస్యాంతమవాప్తవాన్ |  
 ఫలం బహుగుణం రామ సహస్రాక్షప్రసాదజమ్ || 27 ||  
 విశ్వామిత్రోఽపి ధర్మాత్మా భూయస్తేపే మహాతపాః |  
 పుష్కరేషు నరశ్రేష్ఠ దశవర్షశతాని చ || 28 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ద్విషష్టితమః సర్గః || 62 || మర్

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 63. త్రిషష్టితమః సర్గః - మేనకానిర్యాసః



|| మేనకానిర్యాసః ||

పూర్ణే వర్షసహస్రే తు వ్రతస్నాతం మహామునిమ్ |  
అభ్యాగచ్ఛన్సురాః సర్వే తపఃఫలచికిర్షవః || 1 ||

అబ్రవీత్సుమహాతేజా బ్రహ్మ సురుచిరం వచః |  
ఋషిస్తమసి భద్రం తే స్వార్జితైః కర్తృభిః శుభైః || 2 ||

తమేవముక్త్వా దేవేశస్త్రిదివం పునరభ్యగాత్ |  
విశ్వామిత్రో మహాతేజా భూయస్తేపే మహత్తపః || 3 ||

తతః కాలేన మహతా మేనకా పరమాప్సరాః |  
పుష్కరేషు నరశ్రేష్ఠ స్నాతుం సముపచక్రమే || 4 ||

తాం దదర్శ మహాతేజా మేనకాం కుశికాత్మజః |  
రూపేణాప్రతిమాం తత్ర విద్యుతం జలదే యథా || 5 ||

దృష్ట్వా కందర్పవశగో మునిస్తామిదమబ్రవీత్ |  
అప్సరః స్వాగతం తేఽస్తు వస చేహ మమాశ్రమే || 6 ||

అనుగృహ్ణీష్య భద్రం తే మదనేన సుమోహితమ్ |  
ఇత్యుక్తా సా వరారోహా తత్ర వాసమథాకరోత్ || 7 ||

తపసో హి మహావిఘ్నా విశ్వామిత్రముపాగతః |  
తస్యాం వసంత్యాం వర్షాణి పంచ పంచ చ రాఘవ || 8 ||

విశ్వామిత్రాశ్రమే తస్మిన్సుఖేన వ్యతిచక్రముః |  
అథ కాలే గతే తస్మిన్విశ్వామిత్రో మహామునిః || 9 ||

సవ్రీడ ఇవ సంవృత్తశ్చింతాశోకపరాయణః |  
బుద్ధిర్తునేః సముత్పన్నా సామర్షా రఘునందన || 10 ||

సర్వం సురాణాం కర్తౌ తత్రపోఽపహరణం మహాత్ |  
అహోరాత్రాపదేశేన గతాః సంవత్సరా దశ || 11 ||

కామమోహాభిభూతస్య విఘ్నోఽయం ప్రత్యుపస్థితః |  
వినిఃశ్యసన్నునివరః పశ్చాత్తాపేన దుఃఖితః || 12 ||

భీతామప్పరసం దృష్ట్వా వేపంతీం ప్రాంజలిం స్థితామ్ |  
మేనకాం మధురైర్వాక్యైర్విసృజ్య కుశికాత్మజః || 13 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 63. త్రిషష్టితమః సర్గః - మేనకానిర్యాసః



ఉత్తరం పర్వతం రామ విశ్వామిత్రో జగామ హా |  
స కృత్యా నైష్ఠికీం బుద్ధిం జేతుకామో మహాయశాః || 14 ||

కౌశికీతీరమాసాద్య తపస్తేపే సుదారుణమ్ |  
తస్య వర్షసహస్రాణి ఘోరం తప ఉపాసతః || 15 ||

ఉత్తరే పర్వతే రామ దేవతానామభూద్భయమ్ |  
ఆమంత్రయన్సమాగమ్య సర్వే సర్లిగణాః సురాః || 16 ||

మహర్షిశబ్దం లభతాం సాధ్యయం కుశికాత్మజః |  
దేవతానాం వచః శ్రుత్వా సర్వలోకపితామహాః || 17 ||

అబ్రవీన్తధురం వాక్యం విశ్వామిత్రం తపోధనమ్ |  
మహార్షే స్వాగతం వత్స తపసోగ్రేణ తోషితః || 18 ||

మహాత్వమృషిముఖ్యత్వం దదామి తవ సువ్రత |  
బ్రహ్మాణః స వచః శ్రుత్వా సర్వలోకేశ్వరస్య హా || 19 ||

[\* న విషణ్ణో న సంతుష్టో విశ్వామిత్రస్తపోధనః | \*]  
ప్రాంజలిః ప్రణతో భూత్వా ప్రత్యువాచ పితామహమ్ |

బ్రహ్మర్షిశబ్దమతులం స్వాల్లితైః కర్తృభిః శుభైః || 20 ||  
యది మే భగవానాహ తతోఽహం విజితేంద్రియః |

తమువాచ తతో బ్రహ్మ న తావత్త్వం జితేంద్రియః || 21 ||  
యతస్య మునిశార్దూల ఇత్యుక్త్వా త్రిదివం గతః |

విప్రస్థితేషు దేవేషు విశ్వామిత్రో మహామునిః || 22 ||  
ఊర్ధ్వబాహుర్నిరాలంబో వాయుభక్తస్తపశ్శరన్ |

ధర్మే పంచతపా భూత్వా వర్షాస్వాకాశసంశ్రయః || 23 ||  
శిశిరే సలిలస్థాయీ రాత్ర్యహాని తపోధనః |

ఏవం వర్షసహస్రం హి తపో ఘోరముపాగమత్ || 24 ||  
తస్మిన్సంతప్యమానే తు విశ్వామిత్రే మహామునౌ |

సంభ్రమః సుమహానాసీత్పురాణాం వాసవస్య చ || 25 ||  
రంభామప్పరసం శక్రః సహ సర్వైర్మరుద్గణైః |

ఉవాచాత్మహితం వాక్యమహితం కౌశికస్య చ || 26 ||  
ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రిషష్టితమః సర్గః || 64 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 64. చతుఃషష్ఠితమః సర్గః - రంభాశాపః



|| రంభాశాపః ||

సురకార్యమిదం రంభే కర్తవ్యం సుమహత్త్వయా |  
 లోభనం కౌశికస్యేహ కామమోహసమన్వితమ్ || 1 ||

తథోక్తా సాఽప్సరా రామ సహస్రాక్షేణ భీమతా |  
 వ్రీడితా వ్రాంజలిర్యుత్యా ప్రత్యువాచ సురేశ్వరమ్ || 2 ||

అయం సురపతే ఘోరో విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
 క్రోధముత్సృజతే ఘోరం మయి దేవ న సంశయః || 3 ||

తతో హి మే భయం దేవ ప్రసాదం కర్తుమర్హసి |  
 ఏవముక్తస్తయా రామ రంభయా భీతయా తయా || 4 ||

తామువాచ సహస్రాక్షో వేపమానాం కృతాంజలిమ్ |  
 మా భైషి రంభే భద్రం తే కురుష్వ మమ శాసనమ్ || 5 ||

కోకిలో హృదయగ్రాహీ మాధవే రుచిరద్రుమే |  
 అహం కందర్పసహితః స్థాస్యామి తవ పార్శ్వతః || 6 ||

త్వం హి రూపం బహుగుణం కృత్యా పరమభాస్వరమ్ |  
 తమృషిం కౌశికం రంభే భేదయస్య తపస్వినమ్ || 7 ||

సా శ్రుత్వా వచనం తస్య కృత్యా రూపమనుత్తమమ్ |  
 లోభయామాస లలితా విశ్వామిత్రం శుచిస్థితా || 8 ||

కోకిలస్య న శుశ్రావ వల్ల వ్యాహరతః స్వనమ్ |  
 సంప్రహృష్టేన మనసా తత ఏనాముదైక్షత || 9 ||

అథ తస్య చ శబ్దేన గీతేనాప్రతిమేన చ |  
 దర్శనేన చ రంభాయా మునిః సందేహమాగతః || 10 ||

సహస్రాక్షస్య తత్కర్తృ విజ్ఞాయ మునిపుంగవః |  
 రంభాం క్రోధసమావిష్టః శశాప కుశికాత్మజః || 11 ||

యన్తాం లోభయసే రంభే కామక్రోధజయైషిణమ్ |  
 దశ వర్షసహస్రాణి శైలీ స్థాస్యసి దుర్భగే || 12 ||

బ్రాహ్మణః సుమహాతేజాస్తపోబలసమన్వితః |  
 ఉద్ధరిష్యతి రంభే త్వాం మత్కృధకలుషీకృతామ్ || 13 ||



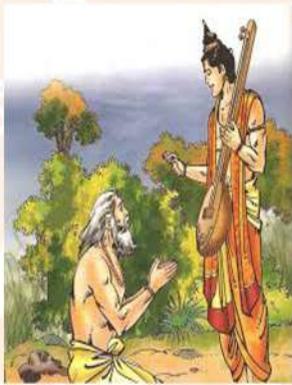
# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 64. చతుఃషష్ఠితమః సర్గః - రంభాశాపః



ఏవముక్త్యా మహాతేజా విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
 అశక్నువన్ధారయితుం క్రోధం సంతాపమాగతః || 14 ||  
 తస్య శాపేన మహతా రంభా శైలీ తదాఽభవత్ |  
 వచః శ్రుత్వా చ కందర్పో మహర్షేః స చ నిర్గతః || 15 ||  
 కోపేన సుమహాతేజాస్తపోఽపహరణే కృతే |  
 ఇంద్రియైరజితై రామ న లేభే శాంతిమాత్మనః || 16 ||  
 బభూవాస్య మనశ్చింతా తపోఽపహరణే కృతే |  
 నైవ క్రోధం గమిష్యామి న చ వక్ష్యామి కించన || 17 ||  
 అథవా నోచ్ఛ్వాసిష్యామి సంవత్సరశతాన్యపి |  
 అహం విశోషయిష్యామి హ్యత్తానం విజితేంద్రియః || 18 ||  
 తావద్యావద్ధి మే ప్రాప్తం బ్రాహ్మణ్యం తపసార్జితమ్ |  
 అనుచ్ఛ్వాసన్మభుంజానస్తిష్ఠేయం శాశ్వతీః సమాః || 19 ||  
 న హి మే తప్యమానస్య క్షయం యాస్యంతి మూర్తయః |  
 ఏవం వర్షసహస్రస్య దీక్షాం న మునిపుంగవః |  
 చకారాప్రతిమాం లోకే ప్రతిజ్ఞాం రఘునందన || 20 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చతుఃషష్ఠితమః  
 సర్గః || 64 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

65. పంచషష్ఠితమః సర్గః - బ్రహ్మర్షిత్వప్రాప్తిః



|| బ్రహ్మర్షిత్వప్రాప్తిః ||

అథ హైమవతీం రామ దిశం త్యక్త్వా మహామునిః |  
పూర్వం దిశమనుప్రాప్య తపస్తేపే సుదారుణమ్ || 1 ||

మౌనం వర్షసహస్రస్య కృత్యా వ్రతమనుత్తమమ్ |  
చకారాప్రతిమం రామ తపః పరమదుష్కరమ్ || 2 ||

పూర్ణే వర్షసహస్రే తు కాష్ఠభూతం మహామునిమ్ |  
విఘ్నేర్భహుభిరాధూతం క్రోధో నాంతరమావిశత్ || 3 ||

స కృత్యా నిశ్చయం రామ తప ఆతిష్ఠదవ్యయమ్ |  
తస్య వర్షసహస్రస్య వ్రతే పూర్ణే మహావ్రతః || 4 ||

భోక్తుమారబ్ధవానన్దం తస్మిన్కాలే రఘూత్తమ |  
ఇంద్రో ద్విజాతిర్భూత్వా తం సిద్ధమన్నమయాచత || 5 ||

తస్మై దత్త్వా తదా సిద్ధం సర్వం విప్రాయ నిశ్చితః |  
నిఃశేషితేఽన్నే భగవానభుక్త్వైవ మహాతపాః || 6 ||

న కించిదవదద్విప్రం మౌనవ్రతముపాస్థితః |  
అథ వర్షసహస్రం వై నోచ్ఛ్వాసన్తునిపుంగవః || 7 ||

తస్యానుచ్ఛ్వాసమానస్య మూర్ధ్ని ధూమో వ్యజాయత |  
త్రైలోక్యం యేన సంఖ్యాంతమాదీపితమివాభవత్ || 8 ||

తతో దేవాః సగంధర్వాః పన్నగోరగరాక్షసాః |  
మోహితాస్తేజసా తస్య తపసా మందరశ్చయః || 9 ||

కశ్చలోపహతాః సర్వే పితామహమథాబ్జువన్ |  
బహుభిః కారణైర్దేవ విశ్వామిత్రో మహామునిః || 10 ||

లోభితః క్రోధితశ్చైవ తపసా చాభివర్ధతే |  
న హ్యస్య వృజినం కించిద్భుశ్యతే సూక్ష్మమప్యథ || 11 ||

న దీయతే యది త్వస్య మనసా యదభీష్పితమ్ |  
వినాశయతి త్రైలోక్యం తపసా సచరాచరమ్ || 12 ||

వ్యాకులాశ్చ దిశః సర్వా న చ కించిత్ప్రకాశతే |  
సాగరాః క్షుభితాః సర్వే విశీర్యంతే చ పర్వతాః || 13 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

65. పంచషష్ఠితమః సర్గః - బ్రహ్మర్షితప్రొష్ఠిః



భాస్కరో నిష్పభశ్చైవ మహర్షేస్తస్య తేజసా |  
 ప్రకంపతే చ పృథివీ వాయుర్వాతి భృశాకులః || 14 ||  
 బ్రహ్మన్న ప్రతిజానీమో నాస్తికో జాయతే జనః |  
 సంమూఢమివ త్రైలోక్యం సంప్రక్షుభితమానసమ్ || 15 ||  
 బుద్ధిం న కురుతే యావన్నాశే దేవ మహామునిః |  
 తావత్ప్రసాద్యో భగవానగ్నిరూపో మహాద్యుతిః || 16 ||  
 కాలాగ్నినా యథా పూర్వం త్రైలోక్యం దహ్యతేఽఖిలమ్ |  
 దేవరాజ్యం చికోర్షేత దీయతామస్య యస్తతమ్ || 17 ||  
 తతః సురగణాః సర్వే పితామహపురోగమాః |  
 విశ్వామిత్రం మహాత్మానం వాక్యం మధురమబ్రువన్ || 18 ||  
 బ్రహ్మర్షే స్వాగతం తేఽస్తు తపసా స్త సుతోషితాః |  
 బ్రాహ్మణ్యం తపసోగ్రేణ ప్రాప్తవానసి కౌశిక || 19 ||  
 దీర్ఘమాయుశ్చ తే బ్రహ్మన్తదామి సమరుద్గణః |  
 స్వస్తి ప్రాప్సుహి భద్రం తే గచ్ఛ సౌమ్య యథాసుఖమ్ || 20 ||  
 పితామహవచః శ్రుత్వా సర్వేషాం త్రిదివౌకసామ్ |  
 కృత్వా ప్రణామం ముదితో వ్యాజహార మహామునిః || 21 ||  
 బ్రాహ్మణ్యం యది మే ప్రాప్తం దీర్ఘమాయుస్తథైవ చ |  
 ఓంకారశ్చ వషట్కారో వేదాశ్చ వరయంతు మామ్ || 22 ||  
 క్షత్రవేదవిదాం శ్రేష్ఠో బ్రహ్మవేదవిదామపి |  
 బ్రహ్మపుత్రో వసిష్ఠో మామేవం వదతు దేవతాః || 23 ||  
 యద్యయం పరమః కామః కృతో యాంతు సురర్షభాః |  
 తతః ప్రసాదితో దేవైర్వసిష్ఠో జపతాం వరః || 24 ||  
 సఖ్యం చకార బ్రహ్మర్షిరేవమస్త్వితీ చాబ్రవీత్ |  
 బ్రహ్మర్షిస్త్యం న సందేహః సర్వం సంపత్స్యతే తవ || 25 ||  
 ఇత్యుక్త్వా దేవతాశ్చాపి సర్వా జగ్గుర్యథాగతమ్ |  
 విశ్వామిత్రోఽపి ధర్మాత్మా లభ్యా బ్రాహ్మణ్యముత్తమమ్ || 26 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

65. పంచషష్ఠితమః సర్గః - బ్రహ్మర్షిత్యప్రాప్తిః



పూజయామాస బ్రహ్మర్షిం వసిష్ఠం జపతాం వరమ్ |  
 కృతకామో మహీం సర్వాం చచార తపసి స్థితః || 27 ||  
 ఏవం త్వనేన బ్రాహ్మణ్యం ప్రాప్తం రామ మహాత్మనా |  
 ఏష రామ మునిశ్రేష్ఠ ఏష విగ్రహవాంస్తపః || 28 ||  
 ఏష ధర్మపరో నిత్యం వీర్యస్యైష పరాయణమ్ |  
 ఏవముక్త్యా మహాతేజా విరరామ ద్విజోత్తమః || 29 ||  
 శతానందవచః శ్రుత్వా రామలక్ష్మణసన్నిధౌ |  
 జనకః ప్రాంజలిర్వాక్యమువాచ కుశికాత్మజమ్ || 30 ||  
 ధన్యోఽస్త్వనుగృహీతోఽస్తి యస్య మే మునిపుంగవ |  
 యజ్ఞం కాకుత్స్థసహితః ప్రాప్తవానసి కౌశిక || 31 || [ధార్మిక]  
 పావితోఽహం త్వయా బ్రహ్మన్తర్హనేన మహామునే |  
 విశ్వామిత్ర మహాభాగ బ్రహ్మర్షిణాం వరోత్తమ || 32 ||  
 గుణా బహువిధాః ప్రాప్తాస్తవ సందర్శనాన్తయా |  
 విస్తరేణ చ తే బ్రహ్మస్కీర్తమానం మహాత్తపః || 33 ||  
 శ్రుతం మయా మహాతేజో రామేణ చ మహాత్మనా |  
 సదస్యైః ప్రాప్య చ సదః శ్రుతాస్తే బహవో గుణాః || 34 ||  
 అప్రమేయం తపస్తుభ్యమప్రమేయం చ తే బలమ్ |  
 అప్రమేయా గుణాశ్చైవ నిత్యం తే కుశికాత్మజ || 35 ||  
 తృప్తిరాశ్చర్యభూతానాం కథానాం నాస్తి మే విభో |  
 కర్తకాలో మునిశ్రేష్ఠ లంబతే రవిమండలమ్ || 36 ||  
 శ్యః ప్రభాతే మహాతేజో ద్రష్టుమర్హసి మాం పునః |  
 స్వాగతం తపతాం శ్రేష్ఠ మామనుజ్ఞాతుమర్హసి || 37 ||  
 ఏవముక్తో మునివరః ప్రశస్య పురుషర్షభమ్ |  
 విససర్ణాశు జనకం ప్రీతం ప్రీతమనాస్తదా || 38 ||  
 ఏవముక్త్యా మునిశ్రేష్ఠం వైదేహో మిథిలాధిపః |  
 పుదక్షిణం చకారాథ సోపాధ్యాయః సబాంధవః || 39 ||  
 విశ్వామిత్రోఽపి ధర్మాత్మా సరామః సహలక్ష్మణః |  
 స్వవాటమభిచక్రామ పూజ్యమానో మహర్షిభిః || 40 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే పంచషష్ఠితమః  
 సర్గః || 65 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 66. షట్షష్ఠీతమః సర్గః - ధనుఃపుసంగః

|| ధనుఃపుసంగః ||

తతః ప్రభాతే విమలే కృతకర్తా నరాధిపః |  
 విశ్వామిత్రం మహాత్మానమాజుహావ సరాఘవమ్ || 1 ||

తమర్చయిత్వా ధర్మాత్మా శాస్త్రదృష్టేన కర్తృణా |  
 రాఘవౌ చ మహాత్మానౌ తదా వాక్యమువాచ హ || 2 ||

భగవన్ స్వాగతం తేఽస్తు కిం కరోమి తవానఘ |  
 భవనాజ్ఞాపయతు మామాజ్ఞాప్యో భవతా హ్యహమ్ || 3 ||

ఏవముక్తః స ధర్మాత్మా జనకేన మహాత్మనా |  
 ప్రత్యువాచ మునిర్వీరం వాక్యం వాక్యవిశారదః || 4 ||

పుత్రౌ దశరథస్యేమౌ క్షత్రియా లోకవిశ్రుతౌ |  
 ద్రష్టుకామౌ ధనుఃశ్రేష్ఠం యదేతత్త్వయి తిష్ఠతి || 5 ||

ఏతద్ధర్మయ భద్రం తే కృతకామౌ నృపాత్మజౌ |  
 దర్శనాదస్య ధనుషో యథేష్ఠం ప్రతియాస్యతః || 6 ||

ఏవముక్తస్తు జనకః ప్రత్యువాచ మహామునిమ్ |  
 శ్రూయతామస్య ధనుషో యదర్థమిహ తిష్ఠతి || 7 ||

దేవరాత ఇతి ఖ్యాతో నిమేః షష్ఠో మహీపతిః |  
 న్యాసోఽయం తస్య భగవన్తస్తే దత్తో మహాత్మనా || 8 ||

దక్షయజ్ఞవధే పూర్వం ధనురాయమ్య వీర్యవాన్ |  
 రుద్రస్తు త్రిదశాన్రోషాత్ఫలమిదమబ్రవీత్ || 9 ||

యస్మాద్భాగార్థినో భాగాన్నాకల్పయత మే సురాః |  
 వరాంగాణి మహార్థాణి ధనుషా శాతయామి వః || 10 ||

తతో విమనసః సర్వే దేవా వై మునిపుంగవ |  
 ప్రసాదయంతి దేవేశం తేషాం ప్రీతోఽభవద్భవః || 11 ||

ప్రీతియుక్తః స సర్వేషాం దదౌ తేషాం మహాత్మనామ్ |  
 తదేతద్దేవదేవస్య ధనురత్నం మహాత్మనః || 12 ||

న్యాసభూతం తదా నృస్తమస్మాకం పూర్వకే విభో |  
 అథ మే కృషతః క్షేత్రం లాంగలాదుత్థితా తతః || 13 || [మయా]నధ్ అమర్



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 66. షట్టష్టితమః సర్గః - ధనుఃప్రసంగః



క్షేత్రం శోధయతా లభ్యా నామ్నా సీతేతి విశ్రుతా |  
భూతలాదుత్థితా సా తు వ్యవర్ధత మమాత్మజా || 14 ||

వీర్యశుల్కేతి మే కన్యా స్థాపితేయమయోనిజా |  
భూతలాదుత్థితాం తాం తు వర్ధమానాం మమాత్మజామ్ || 15 ||

వరయామాసురాగమ్య రాజానో మునిపుంగవ |  
తేషాం వరయతాం కన్యాం సర్వేషాం పృథివీక్షితామ్ || 16 ||

వీర్యశుల్కేతి భగవన్న దదామి సుతామహమ్ |  
తతః సర్వే నృపతయః సమేత్య మునిపుంగవ || 17 ||

మిథిలామభ్యుపాగమ్య వీర్యజిజ్ఞాసవస్తదా |  
తేషాం జిజ్ఞాసమానానాం వీర్యం ధనురుపాహృతమ్ || 18 ||

న శేకుర్దహణే తస్య ధనుషస్తాలనేఽపి వా |  
తేషాం వీర్యవతాం వీర్యమల్పం జ్ఞాత్వా మహామునే || 19 ||

ప్రత్యాఖ్యాతా నృపతయస్తన్నిబోధ తపోధన |  
తతః పరమకోపేన రాజానో మునిపుంగవ || 20 ||

న్యరుంధన్తిథిలాం సర్వే వీర్యసందేహమాగతాః |  
ఆత్మానమవధూతం తే విజ్ఞాయ నృపపుంగవాః || 21 ||

రోషేణ మహతాఽఽవిష్టాః పీడయన్తిథిలాం పురీమ్ |  
తతః సంవత్సరే పూర్ణే క్షయం యాతాని సర్వశః || 22 ||

సాధనాని మునిశ్రేష్ఠ తతోఽహం భృశదుఃఖితః |  
తతో దేవగణాన్సర్వాన్ స్తపసాహం ప్రసాదయమ్ || 23 ||

దదుశ్చ పరమప్రీతాశ్చతురంగబలం సురాః |  
తతో భగ్నా నృపతయో హన్యమానా దిశో యయుః || 24 ||

అవీర్యా వీర్యసందిగ్ధాః సామాత్యాః పాపకారిణః |  
తదేతన్తునిశార్థూల ధనుః పరమభాస్వరమ్ || 25 ||

రామలక్ష్మణయోశ్చాపి దర్శయిష్యామి సువ్రత |  
యద్యస్య ధనుషో రామః కుర్యాదారోపణం మునే |

సుతామయోనిజాం సీతాం దద్యాం దాశరథేరహమ్ || 26 ||  
ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే షట్టష్టితమఃసర్గః || 66 ||



# వార్షికి రామాయణం

## బాల కాండ

### 67. సప్తషష్ఠితమః సర్గః - ధనుర్వేంగః



**|| ధనుర్వేంగః ||**

జనకస్య వచః శ్రుత్వా విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
 ధనుర్ధర్మయ రామాయ ఇతి హోవాచ పార్థివమ్ || 1 ||

తతః స రాజా జనకః సచివాన్వ్యాదిదేశ హ |  
 ధనురానీయతాం దివ్యం గంధమాల్యవిభూషితమ్ || 2 ||

జనకేన సమాదిష్టాః సచివాః ప్రావిశన్సురీమ్ |  
 తద్ధనుః పురతః కృత్వా నిర్జగ్ముః పార్థివాజ్జయా || 3 ||

నృణాం శతాని పంచాశద్వాయతానాం మహాత్మనామ్ |  
 మంజూషామష్టచక్రాం తాం సమూహుస్తే కథంచన || 4 ||

తామాదాయ తు మంజూషామాయసీం యత్ర తద్ధనుః |  
 సురోపమం తే జనకమూచుర్మపతిమంత్రిణః || 5 ||

ఇదం ధనుర్వరం రాజన్పూజితం సర్వరాజభిః |  
 మిథిలాభిప రాజేంద్ర దర్శనీయం యదిచ్ఛసి || 6 ||

తేషాం నృపో వచః శ్రుత్వా కృతాంజలిరభాషత |  
 విశ్వామిత్రం మహాత్మానం తౌ చోభౌ రామలక్ష్మణౌ || 7 ||

ఇదం ధనుర్వరం బ్రహ్మాన్ జనకైరభిపూజితమ్ |  
 రాజభిశ్చ మహావీర్యైరశక్తైః పూరితుం పురా || 8 ||

నైతత్పురగణాః సర్వే నాసురా న చ రాక్షసాః |  
 గంధర్వయక్షప్రవరాః సకిన్నరమహోరగాః || 9 ||

కృ గతిర్మానుషాణాం చ ధనుషోఽస్య ప్రపూరణే |  
 ఆరోపణే సమాయోగే వేపనే తోలనేఽపి వా || 10 ||

తదేతద్ధనుషాం శ్రేష్ఠమానీతం మునిపుంగవ |  
 దర్శయైతన్తహాభాగ అనయో రాజపుత్రయోః || 11 ||

విశ్వామిత్రస్తు ధర్మాత్మా శ్రుత్వా జనకభాషితమ్ |  
 వత్స రామ ధనుః పశ్య ఇతి రాఘవమబ్రవీత్ || 12 ||

బ్రహ్మార్షేర్వచనాద్రామో యత్ర తిష్ఠతి తద్ధనుః |  
 మంజూషాం తామపావృత్య దృష్ట్వా ధనురథాబ్రవీత్ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 67. సప్తషష్ఠితమః సర్గః - ధనుర్భేంగః

ఇదం ధనుర్వరం బ్రహ్మాన్ సంస్కృశామీహ పాణినా |  
యత్నవాంశ్చ భవిష్యామి తోలనే పూరణేపి వా || 14 ||

బాధమిత్యేవ తం రాజా మునిశ్చ సమభాషత |  
లీలయా స ధనుర్తద్యే జగ్రాహ వచనాన్తునేః || 15 ||

పశ్యతాం నృసహస్రాణాం బహూనాం రఘునందనః |  
ఆరోపయత్స ధర్మాత్మా సలీలమివ తద్ధనుః || 16 ||

ఆరోపయిత్వా ధర్మాత్మా పూరయామాస వీర్యవాన్ |  
తద్భభంజ ధనుర్తద్యే నరశ్రేష్ఠో మహాయశాః || 17 ||

తస్య శబ్దో మహానాసీన్నిర్ఘాతసమనిఃస్వనః |  
భూమికంపశ్చ సుమహాన్స్పర్వతస్యేవ దీర్యతః || 18 ||

నిపేతుశ్చ నరాః సర్వే తేన శబ్దేన మోహితాః |  
వర్జయిత్వా మునివరం రాజానం తౌ చ రాఘవౌ || 19 ||

ప్రత్యాశ్వస్తే జనే తస్మిన్రాజా విగతసాధ్వసః |  
ఉవాచ ప్రాంజలిర్వాక్యం వాక్యజ్ఞో మునిపుంగవమ్ || 20 ||

భగవన్స్తుప్తవీర్య మే రామో దశరథాత్మజః |  
అత్యద్భుతమచింత్యం చ న తర్కితమిదం మయా || 21 ||

జనకానాం కులే కీర్తిమాహరిష్యతి మే సుతా |  
సీతా భర్తారమాసాద్య రామం దశరథాత్మజమ్ || 22 ||

మమ సత్యా ప్రతిజ్ఞా చ వీర్యశుల్కేతి కౌశిక |  
సీతా ప్రాణైర్భహుమతా దేయా రామాయ మే సుతా || 23 ||

భవతోఽనుమతే బ్రహ్మాన్ శీఘ్రం గచ్ఛంతు మంత్రిణః |  
మమ కౌశిక భద్రం తే అయోధ్యాం త్వరితా రథైః || 24 ||

రాజానం ప్రశ్రితైర్వాక్యైరానయంతు పురం మమ |  
ప్రదానం వీర్యశుల్కాయాః కథయంతు చ సర్వశః || 25 ||

మునిగుప్తౌ చ కాకుత్స్థౌ కథయంతు నృపాయ వై |  
ప్రీయమాణం తు రాజానమానయంతు సుశీఘ్రగాః || 26 ||

కౌశికశ్చ తథేత్యాహ రాజా చాభాష్య మంత్రిణః |  
అయోధ్యాం ప్రేషయామాస ధర్మాత్మా కృతశాసనాన్ || 27 ||

[\* యథావృత్తం సమాఖ్యాతుమానేతుం చ నృపం తదా | \*]

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే సప్తషష్ఠితమః సర్గః || 67 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



68. అష్టషష్టితమః సర్గః - దశరథాహ్వానమ్

|| దశరథాహ్వానమ్ ||

జనకేన సమాదిష్టా దూతాస్తే క్లాంతవాహనాః |  
 త్రిరాత్రముషితా మార్గే తేఽయోధ్యాం ప్రావిశన్సులీమ్ || 1 ||

రాజ్ఞో భవనమాసాద్య ద్వారస్థానిదమబ్రువన్ |  
 శీఘ్రం నివేద్యతాం రాజ్ఞే దూతాన్తే జనకస్య చ || 2 ||

ఇత్యుక్తా ద్వారపాలస్తే రాఘవాయ న్యవేదయన్ |  
 తే రాజవచనాద్దూతా రాజవేత్స ప్రవేశితాః || 3 ||

దద్యశుర్దేవసంకాశం వృద్ధం దశరథం నృపమ్ |  
 బద్ధాంజలిపుటాః సర్వే దూతా విగతసాధ్వసాః || 4 ||

రాజానం ప్రణతా వాక్యమబ్రువన్తధురాక్షరమ్ |  
 మైథిలో జనకో రాజా సాగ్నిహోత్రపురస్కృతమ్ || 5 ||

కుశలం చావ్యయం చైవ సోపాధ్యాయపురోహితమ్ |  
 ముహుర్ముహుర్కథురయా స్నేహసంయుక్తయా గిరా || 6 ||

జనకస్త్వాం మహారాజాఽఽపృచ్ఛతే సపురఃసరమ్ |  
 పృష్ట్యా కుశలమవ్యగ్రం వైదేహో మిథిలాభిపః || 7 ||

కౌశికానుమతో వాక్యం భవంతమిదమబ్రవీత్ |  
 పూర్వం ప్రతిజ్ఞా విదితా వీర్యశుల్కా మమాత్మజా || 8 ||

రాజానశ్చ కృతామర్షా నిర్విర్యా విముఖీకృతాః |  
 సేయం మమ సుతా రాజన్విశ్వామిత్రపురఃసరైః || 9 ||

యదృచ్ఛయాఽఽగతైర్వీరైర్జిర్జితా తవ పుత్రకైః |  
 తచ్చ రాజన్థనుర్దివ్యం మధ్యే భగ్నం మహాత్మనా || 10 ||

రామేణ హి మహారాజ మహాత్యాం జనసంసది |  
 అస్మై దేయా మయా సీతా వీర్యశుల్కా మమాత్మనే || 11 ||

ప్రతిజ్ఞాం తర్తుమిచ్ఛామి తదనుజ్ఞాతుమర్హసి |  
 సోపాధ్యాయో మహారాజ పురోహితపురఃసరః || 12 ||

శీఘ్రమాగచ్ఛ భద్రం తే ద్రష్టుమర్హసి రాఘవౌ |  
 ప్రీతిం చ మమ రాజేంద్ర నిర్వర్తయితుమర్హసి || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



### 68. అష్టషష్టితమః సర్గః - దశరథాహ్వానమ్

పుత్రయోరుభయోరేవ ప్రీతిం త్వమపి లప్స్వసే |  
 ఏవం విదేహాభిపతిర్మధురం వాక్యమబ్రవీత్ || 14 ||

విశ్వామిత్రాభ్యనుజ్ఞాతః శతానందమతే స్థితః |  
 ఇత్యుక్త్వా విరతా దూతా రాజగౌరవశంకితాః || 15 ||

దూతవాక్యం తు తచ్ఛ్రుత్వా రాజా పరమహర్షితః |  
 వసిష్ఠం వామదేవం చ మంత్రిణోన్యాంశ్చ సోఽబ్రవీత్ || 16 ||

గుప్తః కుశికపుత్రేణ కౌసల్యానందవర్ధనః |  
 లక్ష్మణేన సహ భ్రాత్రా విదేహేషు వసత్యసౌ || 17 ||

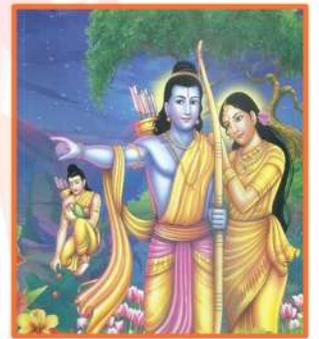
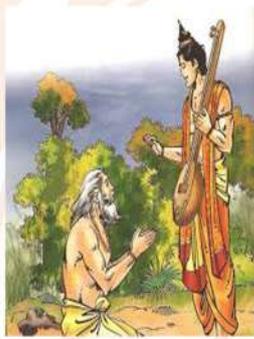
దృష్టవీర్యస్తు కాకుత్స్థో జనకేన మహాత్మనా |  
 సంప్రదానం సుతాయాస్తు రాఘవే కర్తుమిచ్ఛతి || 18 ||

యది వో రోచతే వృత్తం జనకస్య మహాత్మనః |  
 పులిం గచ్ఛామహే శీఘ్రం మా భూత్కాలస్య పర్యయః || 19 ||

మంత్రిణో బాఢమిత్యాహుః సహ సర్వైర్మహర్షిభిః |  
 సుప్రీతశ్చాబ్రవీద్రాజా శ్వో యాత్రేతి స మంత్రిణః || 20 ||

మంత్రిణస్తు నరేంద్రేణ రాత్రిం పరమసత్యతాః |  
 ఊషుః ప్రముదితాః సర్వే గుణైః సర్వైః సమన్వితాః || 21 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే అష్టషష్టితమః  
 సర్గః || 68 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

69. ఏకోనసప్తతితమః సర్గః-దశరథజనకసమాగమః



|| దశరథజనకసమాగమః ||

తతో రాత్ర్యాం వ్యతీతాయాం సోపాధ్యాయః సబాంధవః |

రాజా దశరథో హృష్టః సుమంత్రమిదమబ్రవీత్ || 1 ||

అద్య సర్వే ధనాధ్యక్షా ధనమాదాయ పుష్కలమ్ |

వ్రజంత్యగ్రే సువిహితా నానారత్నసమన్వితాః || 2 ||

చతురంగబలం సర్వం శీఘ్రం నిర్యాతు సర్వశః |

మమాజ్ఞాసమకాలం చ యానయుక్తమనుత్తమమ్ || 3 ||

వసిష్ఠో వామదేవశ్చ జాబాలిరథ కాశ్యపః |

మార్కండేయః సుదీర్ఘాయుర్యషిః కాత్యాయనస్తథా || 4 ||

ఏతే ద్విజాః ప్రయాంత్యగ్రే స్యందనం యోజయస్య మే |

యథా కాలాత్యయో న స్యాద్ధూతా హి త్వరయంతి మామ్ || 5 ||

వచనాత్తు నరేంద్రస్య సా సేనా చతురంగిణీ |

రాజానమృషిభిః సార్థం వ్రజంతం పృష్ఠతోఽన్యగాత్ || 6 ||

గత్వా చతురహం మార్గం విదేహానభ్యుపేయివాన్ |

రాజా తు జనకః శ్రీమాన్ శ్రుత్వా పూజామకల్పయత్ || 7 ||

తతో రాజానమాసాద్య వృద్ధం దశరథం నృపమ్ |

జనకో ముదితో రాజా హర్షం చ పరమం యయౌ || 8 ||

ఉవాచ చ నరశ్రేష్ఠో నరశ్రేష్ఠం ముదాన్వితః |

స్యాగతం తే మహారాజ దిష్ట్యా ప్రాప్తోఽసి రాఘవ || 9 ||

పుత్రయోరుభయోః ప్రీతిం లప్స్వసే వీర్యనిర్జితామ్ |

దిష్ట్యా ప్రాప్తో మహాతేజా వసిష్ఠో భగవాన్మృషిః || 10 ||

సహ సర్వైర్ద్విజశ్రేష్ఠైర్దేవైరివ శతక్రతుః |

దిష్ట్యా మే నిర్జితా విఘ్నా దిష్ట్యా మే పూజితం కులమ్ || 11 ||

రాఘవైః సహ సంబంధాద్వీర్యశ్రేష్ఠైర్మహాత్మభిః |

శ్వః ప్రభాతే నరేంద్ర త్వం నిర్వర్తయితుమర్హసి || 12 ||

యజ్ఞస్యాంతే నరశ్రేష్ఠ వివాహమృషిసమ్మతమ్ |

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా ఋషిమధ్యే నరాధిపః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

69. ఏకోనసప్తతితమః సర్గః - దశరథజనకసమాగమః



వాక్యం వాక్యవిదాం శ్రేష్ఠః ప్రత్యువాచ మహీపతిమ్ |  
ప్రతిగ్రహో దాతృవశః శ్రుతమేతన్తయా పురా || 14 ||

యథా వక్ష్యసి ధర్మజ్ఞ తత్కలిష్యామహే వయమ్ |  
ధర్మిష్ఠం చ యశస్యం చ వచనం సత్యవాదినః || 15 ||

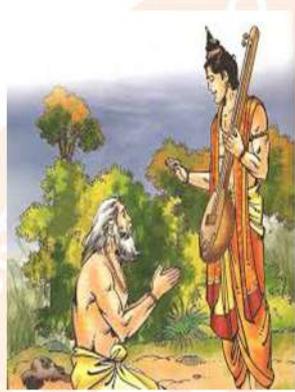
శ్రుత్వా విదేహాభిపతిః పరం విస్తయమాగతః |  
తతః సర్వే మునిగణాః పరస్పరసమాగమే || 16 ||

హర్షేణ మహతా యుక్తాస్తాం నిశామవసన్సుఖమ్ |  
[\* అధికపాఠః - అథ రామో మహాతేజా లక్ష్మణేన సమం యయా |  
విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య పితుః పాదావృపస్పృశన్ |\*]

రాజా చ రాఘవౌ పుత్రౌ నిశామ్య పరిహర్షితః || 17 ||  
ఉవాస పరమప్రీతో జనకేనాభిపూజితః |

జనకోఽపి మహాతేజాః క్రియాం ధర్మేణ తత్ప్రవిత్ |  
యజ్ఞస్య చ సుతాభ్యాం చ కృత్వా రాత్రిమువాస హ || 18 ||

ఇత్యార్ధే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
ఏకోనసప్తతితమః సర్గః || 69 ||





# వార్షిక రామాయణం

## బాల కాండ



### 70. సప్తతితమః సర్గః - కన్యావరణమ్

|| కన్యావరణమ్ ||

తతః ప్రభాతే జనకః కృతకర్తా మహర్షిభిః |  
ఉవాచ వాక్యం వాక్యజ్ఞః శతానందం పురోహితమ్ || 1 ||

భ్రాతా మమ మహాతేజా యవీయానతిధార్మికః |  
కుశధ్వజ ఇతి ఖ్యాతః పులిమధ్యవసచ్ఛుభామ్ || 2 ||

వార్యాఫలకపర్యంతాం పిబన్మిక్షుమతీం నదీమ్ |  
సాంకాశ్యాం పుణ్యసంకాశాం విమానమివ పుష్పకమ్ || 3 ||

తమహం ద్రష్టుమిచ్ఛామి యజ్ఞగోష్ఠా స మే మతః |  
ప్రీతిం సోఽపి మహాతేజా ఇమాం భోక్తా మయా సహ || 4 ||

ఏవముక్తే తు వచనే శతానందస్య సన్నిధౌ |  
ఆగతాః కేచిదవ్యగ్రా జనకస్తాన్సమాదిశత్ || 5 ||

శాసనాత్తు నరేంద్రస్య ప్రయయుః శీఘ్రవాజిభిః |  
సమానేతుం నరవ్యాఘ్రం విష్ణుమింద్రాజ్ఞయా యథా || 6 ||

సాంకాశ్యాం తే సమాగత్య దదృశుశ్చ కుశధ్వజమ్ |  
న్యవేదయన్యథావృత్తం జనకస్య చ చింతితమ్ || 7 ||

తద్భ్రతం నృపతిః శ్రుత్వా దూతశ్రేష్ఠైర్నహబలైః |  
ఆజ్ఞయాథ నరేంద్రస్య ఆజగామ కుశధ్వజః || 8 ||

స దదర్శ మహాత్మానం జనకం ధర్మవత్సలమ్ |  
సోఽభివాద్య శతానందం రాజానాం చాతిధార్మికమ్ || 9 || [జనకం]

రాజార్హం పరమం దివ్యమాసనం సోఽధ్యరోహత |  
ఉపవిష్టావుభౌ తౌ తు భ్రాతరావమితౌజసౌ || 10 ||

ప్రేషయామాసతుర్వీరౌ మంత్రిశ్రేష్ఠం సుదామనమ్ |  
గచ్ఛ మంత్రిపతే శీఘ్రమైక్ష్వాకమమితప్రభమ్ || 11 ||

ఆత్మజైః సహ దుర్ధర్షమానయస్య సమంత్రిణమ్ |  
ఔపకార్యాం స గత్వా తు రఘూణాం కులవర్షనమ్ || 12 ||

దదర్శ శిరసా చైనమభివాద్యేదమబ్రవీత్ |  
అయోధ్యాధిపతే వీర వైదేహో మిథిలాధిపః || 13 ||



# వార్షికి రామాయణం

## బాల కాండ



### 70. సప్తతితమః సర్గః - కన్యావరణమ్

స త్వాం ద్రష్టుం వ్యవసితః సోపాధ్యాయపురోహితమ్ |  
మంత్రిశ్రేష్ఠవచః శ్రుత్వా రాజా సర్లిగణస్తదా || 14 ||

సబంధురగమత్తత్ర జనకో యత్ర వర్తతే |  
స రాజా మంత్రిసహితః సోపాధ్యాయః సబాంధవః || 15 ||

వాక్యం వాక్యవిదాం శ్రేష్ఠో వైదేహమిదమబ్రవీత్ |  
విదితం తే మహారాజ ఇక్ష్వాకుకులదైవతమ్ || 16 ||

వక్తా సర్వేషు కృత్యేషు వసిష్ఠో భగవాన్మృషిః |  
విశ్వామిత్రాభ్యనుజ్ఞాతః సహ సర్వైర్మహర్షిభిః || 17 ||

ఏష వక్తృతి ధర్మాత్మా వసిష్ఠస్తే యథాక్రమమ్ |  
తూష్ణీంభూతే దశరథే వసిష్ఠో భగవాన్మృషిః || 18 ||

ఉవాచ వాక్యం వాక్యజ్ఞో వైదేహం సపురోహితమ్ | [పురోధసమ్]  
అవ్యక్తప్రభవో బ్రహ్మ శాశ్వతో నిత్య అవ్యయః || 19 ||

తస్మాన్తలీచిః సంజజ్ఞే మలీచేః కాశ్యపః సుతః |  
వివస్యాన్మాశ్యపాజ్ఞజ్ఞే మనుర్వైవస్వతః స్మృతః || 20 ||

మనుః ప్రజాపతిః పూర్వమిక్ష్వాకుస్తు మనోః సుతః |  
తమిక్ష్వాకుమయోధ్యాయాం రాజానం విద్ధి పూర్వకమ్ || 21 ||

ఇక్ష్వాకోఽస్తు సుతః శ్రీమాన్ముక్తిరిత్యేవ విశ్రుతః |  
కుక్షేరథాత్మజః శ్రీమాన్వికుక్షిరుదపద్యత || 22 ||

వికుక్షేస్తు మహాతేజా బాణః పుత్రః ప్రతాపవాన్ |  
బాణస్య తు మహాతేజా అనరణ్యో మహాయశాః || 23 || [ప్రతాపవాన్]

అనరణ్యాత్మ ధుర్ణజ్ఞే త్రిశంకుస్తు పృథోః సుతః |  
త్రిశంకోరభవత్పుత్రో ధుంధుమారో మహాయశాః || 24 ||

ధుంధుమారాన్తహాతేజా యువనాశ్యో మహాబలః |  
యువనాశ్యసుతస్తాసీన్తాంధాతా పృథివీపతిః || 25 ||

మాంధాతుస్తు సుతః శ్రీమాన్సుసంధిరుదపద్యత |  
సుసంధేరపి పుత్రౌ ద్యౌ ధ్రువసంధిః ప్రసేనజిత్ || 26 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 70. సప్తతితమః సర్గః - కన్యావరణమ్



యశస్వీ ధ్రువసంధేస్తు భరతో నామ నామతః |  
 భరతాత్తు మహాతేజా అసితో నామ జాతవాన్ || 27 ||  
 యస్యైతే ప్రతిరాజాన ఉదపద్యంత శత్రవః |  
 హైహయాస్తాలజంఘాశ్చ శూరాశ్చ శశబిందవః || 28 ||  
 తాంస్తు స ప్రతియుధ్యన్వై యుద్ధే రాజ్యాత్ప్రవాసితః |  
 హిమవంతముషాగమ్య భార్యాభ్యాం సహితస్తదా || 29 ||  
 అసితోఽల్పబలో రాజా కాలధర్మముపేయివాన్ |  
 ద్వే చాస్య భార్యే గర్భిణ్యా బభూవతులితి శ్రుతమ్ || 30 ||  
 ఏకా గర్భవినాశాయ సపత్నై సగరం దదౌ |  
 తతః శైలవరం రమ్యం బభూవాభిరతో మునిః || 31 ||  
 భార్గవశ్శ్వవనో నామ హిమవంతముషాశ్రితః |  
 తత్రైకా తు మహాభాగా భార్గవం దేవవర్చసమ్ || 32 ||  
 వవందే పద్మపత్రాక్షీ కాంక్షంతీ సుతముత్తమమ్ | [ఆత్మనః]  
 తమృషిం సాఽభ్యుషాగమ్య కాలింది చాభ్యవాదయత్ || 33 ||  
 స తామభ్యవదద్విప్రః పుత్రేష్పుం పుత్రజన్తని |  
 తవ కుక్షౌ మహాభాగే సుపుత్రః సుమహాయశాః || 34 || [బలః]  
 మహావీర్యో మహాతేజా అచిరాత్సంజనిష్యతి |  
 గరేణ సహితః శ్రీమాన్తా శుచః కమలేక్షణే || 35 ||  
 చ్యవనం తు నమస్కృత్య రాజపుత్రీ పతివ్రతా |  
 పతిశోకాతురా తస్మాత్పుత్రం దేవీ వ్యజాయత || 36 ||  
 సపత్న్యా తు గరస్తస్యై దత్తో గర్భజిఘాంసయా |  
 సహ తేన గరేణైవ జాతః స సగరోఽభవత్ || 37 ||  
 సగరస్యాసమంజస్తు అసమంజాత్తథాంశుమాన్ |  
 దిలీపోఽంశుమతః పుత్రో దిలీపస్య భగీరథః || 38 ||  
 భగీరథాత్ కకుత్స్థోఽభూత్ కకుత్స్థస్య రఘుః సుతః |  
 రఘోస్తు పుత్రస్తేజస్వీ ప్రవృద్ధః పురుషాదకః || 39 ||



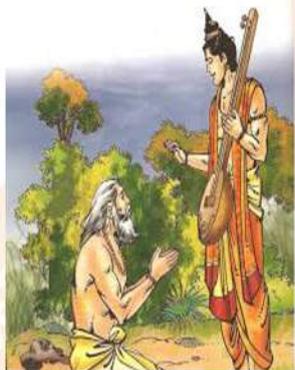
# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

### 70. సప్తతితమః సర్గః - కన్యావరణమ్



కల్తాషపాదో హ్యభవత్తస్మాజ్ఞాతశ్చ శంఖణః |  
 సుదర్శనః శంఖణస్య అగ్నివర్ణః సుదర్శనాత్ || 40 ||  
 శీఘ్రగత్స్వగ్నివర్ణస్య శీఘ్రగస్య మరుః సుతః |  
 మరోః ప్రశుశ్రుకస్త్యాసీదంబరీషః ప్రశుశ్రుకాత్ || 41 ||  
 అంబరీషస్య పుత్రోఽభూన్నహుషః సత్యవిక్రమః | [వృథివీపతిః]  
 నహుషస్య యయాతిశ్చ నాభాగస్తు యయాతిజః || 42 ||  
 నాభాగస్య బభూవాజో అజాద్ధశరథోఽభవత్ |  
 అస్తాద్ధశరథాజ్ఞాతౌ భ్రాతరౌ రామలక్ష్మణౌ || 43 ||  
 ఆదివంశవిశుద్ధానాం రాజ్ఞాం పరమధర్మిణామ్ |  
 ఇక్ష్వాకుకులజాతానాం వీరాణాం సత్యవాదినామ్ || 44 ||  
 రామలక్ష్మణయోరర్థే తృత్యుతే వరయే నృప |  
 సదృశాభ్యాం నరశ్రేష్ఠ సదృశే దాతుమర్హసి || 45 ||  
 ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే సప్తతితమః  
 సర్గః || 70 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



71. ఏకసప్తతితమః సర్గః - కన్యాదానప్రతిశ్రవః

|| కన్యాదానప్రతిశ్రవః ||

ఏవం బ్రువాణం జనకః ప్రత్యువాచ కృతాంజలిః |  
శ్రోతుమర్హసి భద్రం తే కులం నః పరికీర్తితమ్ || 1 ||

ప్రదానే హి మునిశ్రేష్ఠ కులం నిరవశేషతః |  
వక్తవ్యం కులజాతేన తన్నిబోధ మహామునే || 2 ||

రాజాఽభూత్ప్రీషు లోకేషు విశ్రుతః స్వేన కర్మణా |  
నిమిః పరమధర్మాత్మా సర్వసత్త్వవతాం వరః || 3 ||

తస్య పుత్రో మిథిర్మామ ప్రథమో మిథిపుత్రకః |  
ప్రథమాజ్ఞనకో రాజా జనకాదప్యదావసుః || 4 ||

ఉదావసోస్తు ధర్మాత్మా జాతో వై నందివర్ధనః |  
నందివర్ధనపుత్రస్తు సుకేతుర్మామ నామతః || 5 ||

సుకేతోరపి ధర్మాత్మా దేవరాతో మహాబలః |  
దేవరాతస్య రాజర్షేర్బ్రహ్మద్రథ ఇతి స్మృతః || 6 ||

బృహద్రథస్య శూరోఽభూన్మహావీరః ప్రతాపవాన్ |  
మహావీరస్య ధృతిమాన్సుధృతిః సత్యవిక్రమః || 7 ||

సుధృతేరపి ధర్మాత్మా ధృష్టకేతుః సుధార్మికః |  
ధృష్టకేతోస్తు రాజర్షేర్హర్ష ఇతి విశ్రుతః || 8 ||

హర్షశ్శస్య మరుః పుత్రో మరోః పుత్రః ప్రతింధకః |  
ప్రతింధకస్య ధర్మాత్మా రాజా కీర్తిరథః సుతః || 9 ||

పుత్రః కీర్తిరథస్యాపి దేవమీథ ఇతి స్మృతః |  
దేవమీథస్య విబుధో విబుధస్య మహీధ్రకః || 10 ||

మహీధ్రకసుతో రాజా కీర్తిరాతో మహాబలః |  
కీర్తిరాతస్య రాజర్షేర్మహారోమా వ్యజాయత || 11 ||

మహారోమ్ణుస్తు ధర్మాత్మా స్వర్ణరోమా వ్యజాయత |  
స్వర్ణరోమ్ణుస్తు రాజర్షేర్మహారోమా వ్యజాయత || 12 ||

తస్య పుత్రద్వయం జజ్ఞే ధర్మజ్ఞస్య మహాత్మనః |  
జ్యేష్ఠోఽహమనుజో బ్రాతా మమ వీరః కుశధ్వజః || 13 || అమరనథ్ అమర్

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

71. ఏకసప్తతితమః సర్గః - కన్యాదానప్రతిశ్రవః



మాం తు జ్యేష్ఠం పితా రాజ్యే సోఽభిషిచ్య నరాధిపః |  
కుశధ్వజం సమావేశ్య భారం మయి వనం గతః || 14 ||

వృద్ధే పితరి స్వర్యాతే ధర్మేణ ధురమావహమ్ |  
భ్రాతరం దేవసంకాశం స్నేహాత్పశ్యన్కుశధ్వజమ్ || 15 ||

కస్యచిత్త్వథ కాలస్య సాంకాశ్యాదగమత్పురాత్ |  
సుధన్వ్యా వీర్యవాన్రాజా మిథిలామవరోధకః || 16 ||

స చ మే ప్రేషయామాస శైవం ధనురనుత్తమమ్ |  
సీతా కన్యా చ పద్మాక్షీ మహ్యం వై దీయతామితి || 17 ||

తస్యాఽప్రదానాద్భ్రష్టార్ద్రే యుద్ధమాసీన్తయా సహ |  
స హతోఽభిముఖో రాజా సుధన్వ్యా తు మయా రణే || 18 ||

నిహత్య తం మునిశ్రేష్ఠ సుధన్వ్యానం నరాధిపమ్ |  
సాంకాశ్యే భ్రాతరం వీరమభ్యషించం కుశధ్వజమ్ || 19 ||

కనీయానేష మే భ్రాతా అహం జ్యేష్ఠో మహామునే |  
దదామి పరమప్రీతో వధ్వా తే మునిపుంగవ || 20 ||

సీతాం రామాయ భద్రం తే ఊర్తిలాం లక్ష్మణాయ వై |  
వీర్యశుల్కాం మమ సుతాం సీతాం సురసుతోపమామ్ || 21 ||

ద్వితీయామూర్తిలాం చైవ త్రిర్దదామి న సంశయః |  
రామలక్ష్మణయో రాజన్గోదానం కారయస్వ హా || 22 ||

పితృకార్యం చ భద్రం తే తతో వైవాహికం కురు |  
మఘా హ్యద్య మహాబాహో తృతీయే దివసే విభో || 23 ||

ఫల్గున్యాముత్తరే రాజంస్తస్మిన్వైవాహికం కురు |  
రామలక్ష్మణయో రాజన్దానం కార్యం సుఖోదయమ్ || 24 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ఏకసప్తతితమః  
సర్గః || 71 ||





# వార్షికి రామాయణం

## బాల కాండ

72. ద్విసప్తతితమః సర్గః - గోదానమంగళమ్



|| గోదానమంగళమ్ ||

తముక్తవంతం వైదేహం విశ్వామిత్రో మహామునిః |

ఉవాచ వచనం వీరం వసిష్ఠసహితో నృపమ్ || 1 ||

అచింత్యాన్యప్రమేయాని కులాని నరపుంగవ |

ఇక్ష్వాకూణాం విదేహానాం నైషాం తుల్యోఽస్తి కశ్యప || 2 ||

సద్యశో ధర్మసంబంధః సద్యశో రూపసంపదా |

రామలక్ష్మణయో రాజన్సీతా చోర్మిలయా సహ || 3 ||

వక్తవ్యం చ నరశ్రేష్ఠ శ్రూయతాం వచనం మమ |

బ్రాతా యవీయాన్ధర్మజ్ఞ ఏష రాజా కుశధ్వజః || 4 ||

అస్య ధర్మాత్మనో రాజన్రూపేణాప్రతిమం భువి |

సుతాద్యయం నరశ్రేష్ఠ పత్న్యర్థం వరయామహే || 5 ||

భరతస్య కుమారస్య శత్రుఘ్నస్య చ భీమతః |

వరయేమ సుతే రాజంస్తయోరర్థే మహాత్మనోః || 6 ||

పుత్రా దశరథస్యేమే రూపయౌవనశాలినః |

లోకపాలోపమాః సర్వే దేవతుల్యపరాక్రమాః || 7 ||

ఉభయోరపి రాజేంద్ర సంబంధో హ్యనుబధ్యతామ్ |

ఇక్ష్వాకోః కులమవ్యగ్రం భవతః పుణ్యకర్మణః || 8 ||

విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా వసిష్ఠస్య మతే తదా |

జనకః ప్రాంజలిర్వాక్యమువాచ మునిపుంగవౌ || 9 ||

కులం ధన్యమిదం మన్యే యేషాం నో మునిపుంగవౌ |

సద్యశం కులసంబంధం యదాజ్ఞాపయథః స్వయమ్ || 10 ||

ఏవం భవతు భద్రం వః కుశధ్వజసుతే ఇమే |

పత్న్యా భజేతాం సహితౌ శత్రుఘ్నభరతావుభౌ || 11 ||

ఏకాహ్నే రాజపుత్రీణాం చతస్మాణాం మహామునే |

పాణీన్స్థుష్టాంతు చత్వారో రాజపుత్రా మహాబలాః || 12 ||

ఉత్తరే దివసే బ్రహ్మాన్ఫల్గునీభ్యాం మనీషిణః |

వైవాహికం ప్రశంసంతి భగో యత్ర ప్రజాపతిః || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

72. ద్విసప్తతితమః సర్గః - గోదానమంగళమ్



ఏవముక్త్వా వచః సౌమ్యం ప్రత్యుత్థాయ కృతాంజలిః |  
ఉభౌ మునివరౌ రాజా జనకో వాక్యమబ్రవీత్ || 14 ||

పరో ధర్మః కృతో మహ్యం శిష్యోఽస్తి భవతోః సదా |  
ఇమాన్యాసనముఖ్యాని ఆసాతాం మునిపుంగవౌ || 15 ||

యథా దశరథస్యేయం తథాఽయోధ్యా పులి మమ |  
ప్రభుత్యే నాస్తి సందేహో యథార్హం కర్తుమర్హథ || 16 ||

తథా బ్రువతి వైదేహీ జనకే రఘునందనః |  
రాజా దశరథో హృష్టః ప్రత్యువాచ మహీపతిమ్ || 17 ||

యువామసంఖ్యేయగుణౌ భ్రాతరా మిథిలేశ్వరా |  
ఋషయో రాజసంఘాశ్చ భవద్భ్యామభిపూజితాః || 18 ||

స్వస్తి ప్రాప్నుహి భద్రం తే గమిష్యామి స్వమాలయమ్ |  
శ్రాద్ధకర్తాణి సర్వాణి విధాన్యామీతి చాబ్రవీత్ || 19 ||

తమాపృష్ట్వా నరపతిం రాజా దశరథస్తదా |  
మునీంద్రౌ తౌ పురస్కృత్య జగామాశు మహాయశాః || 20 ||

స గత్వా నిలయం రాజా శ్రాద్ధం కృత్వా విధానతః |  
ప్రభాతే కాల్యముత్థాయ చక్రే గోదానముత్తమమ్ || 21 ||

గవాం శతసహస్రాణి భ్రాహ్మణేభ్యో నరాధిపః |  
ఏకైకశో దదౌ రాజా పుత్రానుద్దిశ్య ధర్మతః || 22 ||

సువర్ణశృంగాః సంపన్నాః సవత్సాః కాంస్యదోహనాః |  
గవాం శతసహస్రాణి చత్వారి పురుషర్షభః || 23 ||

విత్తమన్యచ్ఛ సుబహు ద్విజేభ్యో రఘునందనః |  
దదౌ గోదానముద్దిశ్య పుత్రాణాం పుత్రవత్సలః || 24 |

స సుతైః కృతగోదానైర్వృతస్తు నృపతిస్తదా |  
లోకపాలైరివాభాతి వృతః సౌమ్యః ప్రజాపతిః || 25 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే ద్విసప్తతితమః  
సర్గః || 72 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

73. త్రిసప్తతితమః సర్గః - దశరథపుత్రోద్వాహః



|| దశరథపుత్రోద్వాహః ||

యస్మింస్తు దివసే రాజా చక్రే గోదానముత్తమమ్ |  
 తస్మింస్తు దివసే శూరో యుధాజిత్సముపేయివాన్ || 1 ||

పుత్రః కేకయరాజస్య సాక్షాద్భరతమాతులః |  
 దృష్ట్వా పృష్ట్వా చ కుశలం రాజానమిదమబ్రవీత్ || 2 ||

కేకయాధిపతీ రాజా స్నేహాత్కుశలమబ్రవీత్ |  
 యేషాం కుశలకామోఽసి తేషాం సంప్రత్యనామయమ్ || 3 ||

స్వస్త్రీయం మమ రాజేంద్ర ద్రష్టుకామో మహీపతిః |  
 తదర్థముపయాతోఽహమయోధ్యాం రఘునందన || 4 ||

శ్రుత్వా త్వహమయోధ్యాయాం వివాహార్థం తవాత్మజాన్ |  
 మిథిలాముపయాతాంస్తు త్వయా సహ మహీపతే || 5 ||

త్వరయాభ్యుపయాతోఽహం ద్రష్టుకామః స్వసుఃసుతమ్ |  
 అథ రాజా దశరథః ప్రియాతిథిముపస్థితమ్ || 6 ||

దృష్ట్వా పరమసత్కారైః పూజనార్థమపూజయత్ |  
 తతస్తాముషితో రాత్రిం సహ పుత్రైర్మహాత్మభిః || 7 ||

ప్రభాతే పునరుత్థాయ కృత్వా కర్తాణి కర్తవీత్ |  
 ఋషీంస్తదా పురస్కృత్య యజ్ఞవాటముపాగమత్ || 8 ||

యుక్తే ముహూర్తే విజయే సర్వాభరణభూషితైః |  
 భ్రాతృభిః సహితో రామః కృతకౌతుకమంగళః || 9 ||

వసిష్ఠం పురతః కృత్వా మహర్షీనపరానపి |  
 వసిష్ఠో భగవానేత్య వైదేహమిదమబ్రవీత్ || 10 ||

రాజా దశరథో రాజన్యతకౌతుకమంగళైః |  
 పుత్రైర్మరవరశ్రేష్ఠ దాతారమభికాంక్షతే || 11 ||

దాతృప్రతిగ్రహీతృభ్యాం సర్వార్థాః ప్రభవంతి హి |  
 స్వధర్మం ప్రతిపద్యస్య కృత్వా వైవాహ్యముత్తమమ్ || 12 ||

ఇత్యుక్తః పరమోదారో వసిష్ఠేన మహాత్మనా |  
 ప్రత్యువాచ మహాతేజా వాక్యం పరమధర్మవీత్ || 13 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

73. త్రిసప్తతితమః సర్గః - దశరథపుత్రోద్వాహః



కః స్థితః ప్రతిహారో మే కన్యాజ్ఞా సంప్రతీక్షతే |  
 స్వగృహే కో విచారోఽస్తి యథా రాజ్యమిదం తవ || 14 ||  
 కృతకౌతుకసర్వస్యా వేదిమూలముపాగతాః |  
 మమ కన్యా మునిశ్రేష్ఠ దీప్తా వహ్నేర్యథార్చిషః || 15 ||  
 సజ్జోఽహం త్వత్ప్రతీక్షోఽస్తి వేద్యామస్యాం ప్రతిష్ఠితః |  
 అవిఘ్నం క్రియతాం రాజన్కిమర్థమవలంబతే || 16 ||  
 తద్వాక్యం జనకేనోక్తం శ్రుత్వా దశరథస్తదా |  
 ప్రవేశయామాస సుతాన్సర్వాన్యశిగణానపి || 17 ||  
 తతో రాజా విదేహనాం వసిష్ఠమిదమబ్రవీత్ |  
 కారయస్య ఋషే సర్వామృషిభిః సహ ధార్మికైః || 18 ||  
 రామస్య లోకరామస్య క్రియాం వైవాహికీం ప్రభో |  
 తథేత్సుక్త్వా తు జనకం వసిష్ఠో భగవాన్యశిః || 19 ||  
 విశ్వామిత్రం పురస్కృత్య శతానందం చ ధార్మికమ్ |  
 ప్రసామధ్యే తు విధివద్వేదిం కృత్వా మహాతపాః || 20 ||  
 అలంచకార తాం వేదిం గంధపుష్పైః సమంతతః |  
 సువర్ణపాలికాభిశ్చ చిద్రకుంభైశ్చ సాంకురైః || 21 ||  
 అంకురాఢ్యైః శరావైశ్చ ధూపపాత్రైః సధూపకైః |  
 శంఖపాత్రైః స్రువైః స్రుగ్భిః పాత్రైరర్ఘాభిపూరితైః || 22 ||  
 లాజపూర్ణైశ్చ పాత్రౌఘైరక్షత్రైరపి సంస్కృతైః |  
 దర్భైః సమైః సమాస్తీర్య విధివన్తంత్రపూర్వకమ్ || 23 ||  
 అగ్నిమాధాయ వేద్యాం తు విధిమంత్రపురస్కృతమ్ |  
 జుహవాగ్నౌ మహాతేజా వసిష్ఠో భగవాన్యశిః || 24 ||  
 తతః సీతాం సమానీయ సర్వాభరణభుషితామ్ |  
 సమక్షమగ్నేః సంస్థాప్య రాఘవాభిముఖే తదా || 25 ||  
 అబ్రవీజ్జనకో రాజా కౌసల్యానందవర్ధనమ్ |  
 ఇయం సీతా మమ సుతా సహధర్మచరీ తవ || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



73. త్రిసప్తతితమః సర్గః - దశరథపుత్రోద్వాహః

ప్రతీచ్ఛ చైనాం భద్రం తే పాణిం గృహ్ణీష్వ పాణినా |  
 పతివ్రతా మహాభాగా ఛాయేవానుగతా సదా || 27 ||

ఇత్యుక్త్వా ప్రాక్షిపద్రాజా మంత్రపూతం జలం తదా |  
 సాధు సాధ్వితి దేవానామృషీణాం వదతాం తదా || 28 ||

దేవదుందుభినిర్హోషః పుష్పవర్షో మహానభూత్ |  
 ఏవం దత్త్వా తదా సీతాం మంత్రోదకపురస్కృతామ్ || 29 ||

అబ్రవీజ్జనకో రాజా హర్షేణాభిపరిప్లుతః |  
 లక్ష్మణాగచ్ఛ భద్రం తే ఊర్తిళాం చ మమాత్మజామ్ || 30 ||

ప్రతీచ్ఛ పాణిం గృహ్ణీష్వ మా భూత్కాలస్య పర్యయః |  
 తమేవముక్త్వా జనకో భరతం చాభ్యభాషత || 31 ||

పాణిం గృహ్ణీష్వ మాండవ్యాః పాణినా రఘునందన |  
 శత్రుఘ్నం చాపి ధర్మాత్మా అబ్రవీజ్జనకేశ్వరః || 32 ||

శ్రుతకీర్త్యా మహాబాహో పాణిం గృహ్ణీష్వ పాణినా |  
 సర్వే భవంతః సౌమ్యాశ్చ సర్వే సుచరితవ్రతాః || 33 ||

పత్నీభిః సంతు కాకుత్స్థా మా భూత్కాలస్య పర్యయః |  
 జనకస్య వచః శ్రుత్వా పాణీన్పాణిభిరస్మశన్ || 34 ||

చత్వారస్తే చతస్మాణాం వసిష్ఠస్య మతే స్థితాః |  
 అగ్నిం ప్రదక్షిణం కృత్వా వేదిం రాజానమేవ చ || 35 ||

ఋషీంశ్చైవ మహాత్మానః సభార్యా రఘుసత్తమాః |  
 యథోక్తేన తదా చక్రుర్వివాహం విధిపూర్వకమ్ || 36 ||

కాకుత్స్థేశ్చ గృహీతేషు లలితేషు చ పాణిషు |  
 పుష్పవృష్టిర్తహత్యాసీదంతరిక్షాత్పుభాస్వరా || 37 ||

దివ్యదుందుభినిర్హోషైర్లితవాదిత్రనిఃస్వనైః |  
 నన్యతుశ్చాప్సరఃసంఘా గంధర్వాశ్చ జగుః కలమ్ || 38 ||

వివాహే రఘుముఖ్యానాం తదద్భుతమదృశ్యత |  
 ఈదృశే వర్తమానే తు తూర్యోద్ధుష్టనినాదితే || 39 ||

త్రిరగ్నిం తే పరిక్రమ్య ఊపఋర్భార్యా మహౌజసః |  
 అథోపకార్యాం జగ్ముస్తే సదారా రఘునందనాః | [భార్యా]

రాజాప్యనుయయౌ పశ్యన్సర్వసంఘః సబాంధవః || 40 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే త్రిసప్తతితమః సర్గః || 73 ||

# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

74. చతుఃసప్తతితమః సర్గః-జామదగ్వాభియోగః



|| జామదగ్వాభియోగః ||

అథ రాత్ర్యాం వ్యతతాయాం విశ్వామిత్రో మహామునిః |  
ఆపృష్ట్యా తౌ చ రాజానౌ జగామోత్తరపర్వతమ్ || 1 ||

ఆశీర్భిః పూరయిత్వా చ కుమారాంశ్చ సరాఘవాన్ |  
విశ్వామిత్రే గతే రాజా వైదేహం మిథిలాభిపమ్ || 2 ||

ఆపృష్ట్యాథ జగామాశు రాజా దశరథః పులిమ్ |  
గచ్ఛంతం తం తు రాజానమన్యగచ్ఛన్నరాభిపః || 3 ||

అథ రాజా విదేహానాం దదౌ కన్యాధనం బహు |  
గవాం శతసహస్రాణి బహూని మిథిలేశ్వరః || 4 ||

కంబలానాం చ ముఖ్యానాం క్షౌమకోట్యంబరాణి చ |  
హస్త్యశ్వరథపాదాతం దివ్యరూపం స్వలంకృతమ్ || 5 ||

దదౌ కన్యాపితా తాసాం దాసీదాసమనుత్తమమ్ |  
హిరణ్యస్య సువర్ణస్య ముక్తానాం విద్రుమస్య చ || 6 ||

దదౌ పరమసంహృష్టః కన్యాధనమనుత్తమమ్ |  
దత్త్వా బహుధనం రాజా సమనుజ్ఞాప్య పార్థివమ్ || 7 ||

ప్రవివేశ స్వనిలయం మిథిలాం మిథిలేశ్వరః |  
రాజాప్యయోధ్యాభిపతిః సహ పుత్రైర్మహాత్మభిః || 8 ||

ఋషీన్సర్వాన్పురస్కృత్య జగామ సబలానుగః |  
గచ్ఛంతం తం నరవ్యాఘ్రం సర్షిసంఘం సరాఘవమ్ || 9 ||

ఘోరాః స్త పక్షిణో వాచో వ్యాహరంతి తతస్తతః |  
భౌమాశ్చైవ మృగాః సర్వే గచ్ఛంతి స్త ప్రదక్షిణమ్ || 10 ||

తాన్ఘ్నష్ట్యా రాజశార్ధూలో వసిష్ఠం పర్యపృచ్ఛత |  
అసౌమ్యః పక్షిణో ఘోరా మృగాశ్చాపి ప్రదక్షిణాః || 11 ||

కిమిదం హృదయోత్కంపి మనో మమ విషీదతి |  
రాజ్ఞో దశరథస్యైతచ్ఛ్రుత్వా వాక్యం మహానృషిః || 12 ||

ఉవాచ మధురాం వాణీం శ్రూయతామస్య యత్ఫలమ్ |  
ఉపస్థితం భయం ఘోరం దివ్యం పక్షిముఖాచ్ఛ్రుతమ్ || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



74. చతుఃసప్తతితమః సర్గః-జామదగ్వాభియోగః

మృగాః ప్రశమయంత్యేతే సంతాపస్త్వజ్యతామయమ్ |  
తేషాం సంవదతాం తత్ర వాయుః ప్రాదుర్భభూవ హా || 14 ||

కంపయన్తేదిశీం సర్వాం పాతయంశ్చ మహాద్రుమాన్ |  
తమసా సంవృతః సూర్యః సర్వా న ప్రబభుర్లిశః || 15 ||

భన్తనా చావృతం సర్వం సమ్మాఢమివ తద్బలమ్ |  
వసిష్ఠశ్చర్షయశ్చాన్యే రాజా చ ససుతస్తదా || 26 ||

ససంజ్ఞా ఇవ తత్రాసన్సర్వమన్యద్పిచేతనమ్ |  
తస్మిన్స్తమసి ఘోరే తు భన్తచ్ఛన్నేవ సా చమూః || 17 ||

దదర్శ భీమసంకాశం జటామండలధారిణమ్ |  
భార్గవం జామదగ్న్యం తం రాజారాజవిమర్షినమ్ || 18 ||

కైలాసమివ దుర్ధర్షం కాలాగ్నిమివ దుఃసహమ్ |  
జ్వలంతమివ తేజోభిర్దుర్మిలీక్ష్ణం పృథగ్జనైః || 19 ||

స్కంధే చాసాద్య పరశుం ధనుర్విద్యుద్గణోపమమ్ |  
ప్రగృహ్య శరముఖ్యం చ త్రిపురఘ్నం యథా శివమ్ || 20 ||

తం దృష్ట్వా భీమసంకాశం జ్వలంతమివ పావకమ్ |  
వసిష్ఠప్రముఖాః సర్వే జపహోమపరాయణాః || 21 ||

సంగతా మునయః సర్వే సంజజల్పరథో మిథః |  
కచ్ఛిత్పితృవధామర్షీ క్షత్రం నోత్సాదయిష్యతి || 22 ||

పూర్వం క్షత్రవధం కృత్వా గతమన్యర్గతజ్వరః |  
క్షత్రసౌత్సాదనం భూయో న ఖల్వస్య చికిర్షితమ్ || 23 ||

ఏవముక్తార్ఘ్యమాదాయ భార్గవం భీమదర్శనమ్ |  
ఋషయో రామరామేతి వచో మధురమబ్రువన్ || 24 ||

ప్రతిగృహ్య తు తాం పూజామృషిదత్తాం ప్రతాపవాన్ |  
రామం దాశరథిం రామో జామదగ్న్యైభ్యభాషత || 25 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే చతుఃసప్తతితమః  
సర్గః || 74 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

75.పంచసప్తతితమః సర్గః-వైష్ణవధనుః ప్రశంసా



|| వైష్ణవధనుఃప్రశంసా ||

రామ దాశరథే రామ వీర్యం తే శ్రూయతేఽద్భుతమ్ | [వీర]  
ధనుషో భేదనం చైవ నిఖిలేన మయా శ్రుతమ్ || 1 ||

తదద్భుతమచింత్యం చ భేదనం ధనుషస్త్యయా |  
తచ్ఛ్చృత్వాహమనుప్రాప్తా ధనుర్ల్లహ్యపరం శుభమ్ || 2 ||

తదిదం ఘోరసంకాశం జామదగ్న్యం మహాధనుః |  
పూరయస్య శరేణైవ స్వబలం దర్శయస్య చ || 3 ||

తదహం తే బలం దృష్ట్వా ధనుషోఽస్య ప్రపూరణే |  
ద్వంద్వయుద్ధం ప్రదాస్యామి వీర్యశ్లాఘ్యమహం తవ || 4 ||

తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా రాజా దశరథస్తదా |  
విషణ్ణవదనో దీనః ప్రాంజలిర్వాక్యమబ్రవీత్ || 5 ||

క్షత్రరోషాత్ప్రశాంతస్త్వం బ్రాహ్మణశ్చ మహాయశాః |  
బాలానాం మమ పుత్రాణామభయం దాతుమర్హసి || 6 ||

భార్గవాణాం కులే జాతః స్వాధ్యాయవ్రతశాలినామ్ |  
సహస్రాక్షే ప్రతిజ్ఞాయ శస్త్రం నిక్షిప్తవాససి || 7 ||

స త్వం ధర్మపరో భూత్వా కాశ్యపాయ వసుంధరామ్ |  
దత్త్వా వనముపాగమ్య మహేంద్రకృతకేతనః || 8 ||

మమ సర్వవినాశాయ సంప్రాప్తస్త్వం మహామునే |  
న చైకస్మిన్లతే రామే సర్వే జీవామహే వయమ్ || 9 ||

బ్రువత్యేవం దశరథే జామదగ్న్యః ప్రతాపవాన్ |  
అనాదృత్యైవ తద్వాక్యం రామమేవాభ్యభాషత || 10 ||

ఇమే ద్యే ధనుషీ శ్రేష్ఠే దివ్యే లోకాభివిశ్రుతే |  
దృఢే బలవతీ ముఖ్యే సుకృతే విశ్వకర్తణా || 11 ||

అతిసృష్టం సురైరేకం త్వంబికాయ యుయుత్సవే |  
త్రిపురఘ్నం నరశ్రేష్ఠ భగ్నం కాకుత్స్థ యత్త్వయా || 12 ||

ఇదం ద్వితీయం దుర్ధర్షం విష్ణోర్ధత్తం సురోత్తమైః |  
తదిదం వైష్ణవం రామ ధనుః పరపురంజయమ్ || 13 || అమరనధ్ అమర్



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

75.పంచసప్తతితమః సర్గః-వైష్ణవధనుః ప్రశంసా



సమానసారం కాకుత్స్థ రౌద్రేణ ధనుషా త్విదమ్ |  
 తదా తు దేవతాః సర్వాః పృచ్ఛంతి స్త పితామహమ్ || 14 ||

శితికంఠస్య విష్ణోశ్చ బలాబలనిలీక్షయా |  
 అభిప్రాయం తు విజ్ఞాయ దేవతానాం పితామహాః || 15 ||

విరోధం జనయామాస తయోః సత్యవతాం వరః |  
 విరోధే చ మహద్భయమభవద్ద్రోమహర్షణమ్ || 16 ||

శితికంఠస్య విష్ణోశ్చ పరస్పరజయైషిణోః |  
 తదా తు జ్యంభితం శైవం ధనుర్భీమపరాక్రమమ్ || 17 ||

హుంకారేణ మహాదేవః స్తంభితోఽథ త్రిలోచనః |  
 దేవైస్తదా సమాగమ్య సర్షిసంఘైః సచారణైః || 18 ||

యాచితౌ ప్రశమం తత్ర జగ్మతుస్తౌ సురోత్తమౌ |  
 జ్యంభితం తద్ధనుర్ద్విష్టౌ శైవం విష్ణుపరాక్రమైః || 19 ||

అధికం మేనిరే విష్ణుం దేవాః సర్షిగణాస్తదా |  
 ధనూ రుద్రస్తు సంక్రుద్ధో విదేహేషు మహాయశాః || 20 ||

దేవరాతస్య రాజద్దేర్దదౌ హస్తే ససాయకమ్ |  
 ఇదం చ వైష్ణవం రామ ధనుః పరపురంజయమ్ || 21 ||

ఋచీకే భార్గవే ప్రాదాద్విష్ణుః సన్న్యాసముత్తమమ్ |  
 ఋచీకస్తు మహాతేజాః పుత్రస్యాప్రతికర్తవీ || 22 ||

పితుర్మమ దదౌ దివ్యం జమదగ్నేర్మహాత్మనః |  
 న్యస్తశస్త్రే పితరి మే తపోబల సమన్వితే || 23 ||

అర్జునో విదధే మృత్యుం ప్రాకృతాం బుద్ధిమాస్థితః |  
 వధమప్రతిరూపం తు పితుః శ్రుత్వా సుదారుణమ్ || 23 ||

క్షత్రముత్సాదయన్రోషాజ్ఞాతం జాతమనేకశః |  
 పృథివీం చాఖిలాం ప్రాప్య కాశ్యపాయ మహాత్మనే || 24 ||

యజ్ఞస్యాంతే తదా రామ దక్షిణాం పుణ్యకర్తవీ |  
 దత్త్వా మహేంద్రనిలయస్తపోబలసమన్వితః || 25 ||

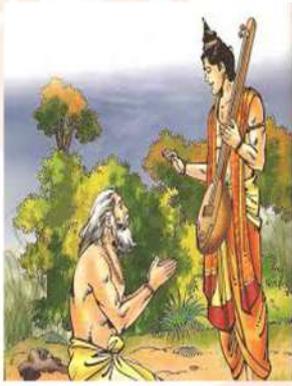
# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

75.పంచసప్తతితమః సర్గః-వైష్ణవధనుః ప్రశంసా



స్థితోఽస్మి తస్మిన్స్తప్యన్వై సుసుఖం సురసేవితే |  
 అద్య తూత్తమవీర్యేణ త్వయా రామ మహాబల || 27 ||  
 శ్రుత్వాతు ధనుషో భేదం తతోఽహం ద్రుతమాగతః |  
 తదిదం వైష్ణవం రామ పితృపైతామహం మహత్ || 28 ||  
 క్షత్రధర్తం పురస్కృత్య గృహ్ణాప్య ధనురుత్తమమ్ |  
 యోజయస్య ధనుఃశ్రేష్ఠే శరం పరపురంజయమ్ |  
 యది శక్నోసి కాకుత్స్థ ద్వంద్వం దాస్యామి తే తతః || 29 ||  
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
 పంచసప్తతితమః సర్గః || 75 ||



[www.sanatanadharm.com](http://www.sanatanadharm.com)



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

76. షట్పత్తితమః సర్గః - జామదగ్న్యప్రతిష్ఠంభః



|| జామదగ్న్యప్రతిష్ఠంభః ||

శ్రుత్వా తజ్జామదగ్న్యస్య వాక్యం దాశరథిస్తదా |  
గౌరవాద్యంత్రితకథః పితూ రామమథాబ్రవీత్ || 1 ||

శ్రుతవానస్తి యత్యర్థ కృతవానసి భార్గవ |  
అనురుధ్యామహే బ్రహ్మాస్మితురాన్యణ్యమాస్థితః || 2 ||

వీర్యహీనమివాశక్తం క్షత్రధర్తేణ భార్గవ |  
అవజానాసి మే తేజః పశ్య మేఽద్య పరాక్రమమ్ || 3 ||

ఇత్యుక్త్వా రాఘవః క్రుద్ధో భార్గవస్య శరాసనమ్ |  
శరం చ ప్రతిజగ్రాహ హస్తాలిఘుపరాక్రమః || 4 ||

ఆరోప్య స ధనూ రామః శరం సజ్యం చకార హ |  
జామదగ్న్యం తతో రామం రామః క్రుద్ధోఽబ్రవీద్యచః || 5 ||

బ్రాహ్మణోఽసీతి మే పూజ్యో విశ్వామిత్రకృతేన చ |  
తస్మాచ్ఛక్తో న తే రామ మోక్షం ప్రాణహరం శరమ్ || 6 ||

ఇమాం పాదగతిం రామ తపోబలసమార్జితాన్ | [వా త్వద్గతిం]  
లోకానప్రతిమాన్యా తే హనిష్యామి యదిచ్ఛసి || 7 ||

న హ్యాయం వైష్ణవో దివ్యః శరః పరపురంజయః |  
మోఘః పతతి వీర్యేణ బలదర్పవినాశనః || 8 ||

వరాయుధధరం రామం ద్రష్టుం సర్లిగణాః సురాః |  
పితామహం పురస్కృత్య సమేతాస్తత్ర సర్వశః || 9 ||

గంధర్వాప్సరసశ్చైవ సిద్ధచారణకిన్నరాః |  
యక్షరాక్షసనాగాశ్చ తద్ద్రష్టుం మహదద్భుతమ్ || 10 ||

జడీకృతే తదా లోకే రామే వరధనుర్ధరే |  
నిర్వీర్యో జామదగ్న్యోఽథ రామో రామముదైక్షత || 11 ||

తేజోఽభిహతవీర్యత్వాజ్జామదగ్న్యో జడీకృతః |  
రామం కమలపత్రాక్షం మందం మందమువాచ హ || 12 ||

కాశ్యపాయ మయా దత్తా యదా పూర్వం వసుంధరా |  
విషయే మే న వస్తవ్యమితి మాం కాశ్యపోఽబ్రవీత్ || 13 ||





# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ



76. షట్పత్తితమః సర్గః - జామదగ్న్యప్రతిష్ఠంభః

సోఽహం గురువచః కుర్వన్యథివ్యాం న వసే నిశామ్ |  
తదా ప్రతిజ్ఞా కాకుత్స్థ కృతా భూః కాశ్యపస్య హి || 14 ||

తదిమాం త్వం గతిం వీర హంతుం నార్హసి రాఘవ |  
మనోజవం గమిష్యామి మహేంద్రం పర్వతోత్తమమ్ || 15 ||

లోకాస్తప్రతిమా రామ నిర్జితాస్తపసా మయా |  
జహి తాన్ శరముఖ్యేన మా భూత్కాలస్య పర్యయః || 16 ||

అక్షయం మధుహంతారం జానామి త్వాం సురోత్తమమ్ |  
ధనుషోఽస్య పరామర్శాత్స్వస్తి తేఽస్తు పరంతప || 17 ||

ఏతే సురగణాః సర్వే నిలీక్షంతే సమాగతాః |  
త్వామప్రతిమకర్తాణమప్రతిద్వంద్వమాహవే || 18 ||

న చేయం మమ కాకుత్స్థ వ్రీడా భవితుమర్హతి |  
త్వయా తైలోక్యనాథేన యదహం విముఖీకృతః || 19 ||

శరమప్రతిమం రామ మోక్తుమర్హసి సువ్రత |  
శరమోక్షే గమిష్యామి మహేంద్రం పర్వతోత్తమమ్ || 20 ||

తథా బ్రువతి రామే తు జామదగ్న్యే ప్రతాపవాన్ |  
రామో దాశరథిః శ్రీమాంశ్చిక్షేప శరముత్తమమ్ || 21 ||

స హతాన్ఘ్రిశ్య రామేణ స్వాఽఘ్రికాంస్తపసార్జితాన్ |  
జామదగ్న్యో జగామాశు మహేంద్రం పర్వతోత్తమమ్ || 22 ||

తతో వితిమిరాః సర్వా దిశశ్శోపదిశస్తథా |  
సురాః సర్దిగణా రామం ప్రశశంసురుదాయుధమ్ || 23 ||

రామం దాశరథిం రామో జామదగ్న్యః ప్రశస్య చ |  
తతః ప్రదక్షిణం కృత్వా జగామాత్కగతిం ప్రభుః || 24 ||

ఇత్యార్ద్రే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే  
షట్పత్తితమః సర్గః || 76 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

77. సప్తసప్తతితమః సర్గః - అయోధ్యాప్రవేశః



|| అయోధ్యాప్రవేశః ||

గతే రామే ప్రశాంతాత్మా రామో దాశరథిర్ధనుః |  
వరుణాయాప్రమేయాయ దదౌ హస్తే ససాయకమ్ || 1 ||

అభివాద్య తతో రామో వసిష్ఠప్రముఖాన్యషీన్ |  
పితరం విహ్వలం దృష్ట్వా ప్రోవాచ రఘునందనః || 2 ||

జామదగ్న్య గతో రామః ప్రయాతు చతురంగిణీ |  
అయోధ్యాభిముఖీ సేనా త్వయా నాథేన పాలితా || 3 ||

రామస్య వచనం శ్రుత్వా రాజా దశరథః సుతమ్ |  
బాహుభ్యాం సంపరిష్పజ్య మూర్ధ్ని చాఘ్రాయ రాఘవమ్ || 4 ||

గతో రామ ఇతి శ్రుత్వా హృష్టః ప్రముదితో నృపః |  
పునర్జాతం తదా మేనే పుత్రమాత్మానమేవ చ || 5 ||

చోదయామాస తాం సేనాం జగామాశు తతః పులిమ్ |  
పతాకాధ్యజినీం రమ్యాం జయోద్ధుష్టనినాదితామ్ || 6 || [తూర్య]

సిక్తరాజపథాం రమ్యాం ప్రకీర్ణకుసుమోత్కరామ్ |  
రాజప్రవేశసుముఖైః పౌరైర్త్వంగళవాదిభిః || 7 ||

సంపూర్ణాం ప్రావిశద్రాజా జనౌఘైః సమలంకృతామ్ |  
పౌరైః ప్రత్యుద్గతో దూరం ద్విజైశ్చ పురవాసిభిః || 8 ||

పుత్తైరనుగతః శ్రీమాన్ శ్రీమద్భిశ్చ మహాయశాః |  
ప్రవివేశ గృహం రాజా హిమవత్సదృశం ప్రియమ్ || 9 ||

ననంద సజనో రాజా గృహే కామైః సుపూజితః |  
కౌసల్యా చ సుమిత్రా చ కైకేయా చ సుమధ్యమా || 10 ||

వధూప్రతిగ్రహే యుక్తా యాశ్చాన్యా రాజయోషితః |  
తతః సీతాం మహాభాగామూర్తిలాం చ యశస్వినీమ్ || 11 ||

కుశధ్వజసుతే చోభే జగృహుర్భుపపత్నయః |  
మంగలాలేపనైశ్చైవ శోభితాః క్షౌమవాససః || 12 ||

దేవతాయతనాన్యాశు సర్వాస్తాః ప్రత్యపూజయన్ |  
అభివాద్యాభివాద్యాంశ్చ సర్వా రాజసుతాస్తదా || 13 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

77. సప్తసప్తతితమః సర్గః - అయోధ్యాప్రవేశః



రేమిరే ముదితాః సర్వా భర్తృభిః సహితా రహః |  
 కృతదారాః కృతాస్త్రాశ్చ సధనాః ససుహృజ్ఞనాః || 14 ||  
 శుశ్రూషమాణాః పితరం వర్తయంతి నరర్షభాః |  
 కస్యచిత్త్వథ కాలస్య రాజా దశరథః సుతమ్ || 15 ||  
 భరతం కేకయాపుత్రమబ్రవీద్రఘనందనః |  
 అయం కేకయరాజస్య పుత్రో వసతి పుత్రక || 16 ||  
 త్వాం నేతుమాగతో వీర యుధాజిన్మాతులస్తవ |  
 శ్రుత్వా దశరథస్యైతద్భరతః కైకయాసుతః || 17 ||  
 గమనాయాభిచక్రామ శత్రుఘ్నసహితస్తదా |  
 ఆపృచ్ఛ్య పితరం శూరో రామం చాక్లిష్టకారిణమ్ || 18 ||  
 మాతృశ్చాపి నరశ్రేష్ఠః శత్రుఘ్నసహితో యయా |  
 గతే చ భరతే రామో లక్ష్మణశ్చ మహాబలః || 19 ||  
 పితరం దేవసంకాశం పూజయామాసతుస్తదా |  
 పితురాజ్ఞాం పురస్కృత్య పౌరకార్యాణి సర్వశః || 20 ||  
 చకార రామో ధర్మాత్మా ప్రియాణి చ హితాని చ |  
 మాతృభ్యో మాతృకార్యాణి రామః పరమయంత్రితః || 21 || [కృత్వా]  
 గురూణాం గురుకార్యాణి కాలే కాలేఽన్యవైక్షత | [చకార హ]  
 ఏవం దశరథః ప్రీతో బ్రాహ్మణా నైగమాస్తదా || 22 ||  
 రామస్య శీలవృత్తేన సర్వే విషయవాసినః |  
 తేషామతియశా లోకే రామః సత్యపరాక్రమః || 23 ||  
 స్వయంభూరివ భూతానాం బభూవ గుణవత్తరః |  
 రామస్తు సీతయా సార్థం విజహార బహూన్పతూన్ || 24 ||  
 ప్రియా తు సీతా రామస్య దారాః పితృకృతా ఇతి |  
 మనస్వీ తద్గతమనా నిత్యం హృది సమర్పితః || 25 ||  
 గుణాద్రూపగుణాచ్ఛాపి ప్రీతిర్భూయోఽభ్యవర్ధత |  
 తస్యాశ్చ భర్తా ద్విగుణం హృదయే పరివర్తతే || 26 ||



# వాల్మీకి రామాయణం

## బాల కాండ

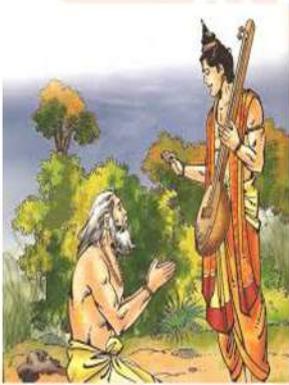
77. సప్తసప్తతితమః సర్గః - అయోధ్యాప్రవేశః



అంతర్జాతమపి వ్యక్తమాఖ్యాతి హృదయం హృదా |  
తస్య భూయో విశేషేణ మైథిలీ జనకాత్మజా |  
దేవతాభిః సమా రూపే సీతా శ్రీలివ రూపిణీ || 27 ||

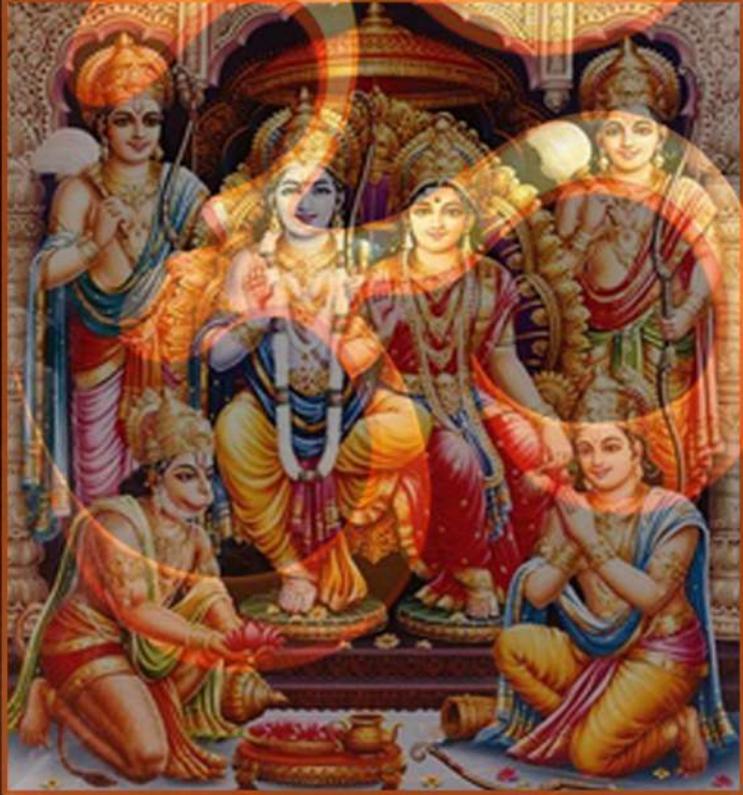
తయా స రాజర్షిసుతోఽభిరామయా  
సమేయివానుత్తమరాజకన్యయా |  
అతీవ రామః శుశుభేఽతికామయా  
విభుః శ్రీయా విష్ణులివామరేశ్వరః || 28 ||

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే సప్తసప్తతితమః  
సర్గః || 77 ||



వాల్మీకి రామాయణం -  
శ్రీ రామ స్తోత్రాలు → వాల్మీకి రామాయణం

శ్రీ వాల్మీకి రామాయణం -  
శ్రీ రామ స్తోత్రాలు → వాల్మీకి రామాయణం



రామాయణము

అమరనద్ అమర్